

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Biografie Galerie Benedikta Rejta
Vznik a vývoj instituce do roku 1987

Hana Gruntová Kolingerová

Bakalářská práce
vedoucí práce: Mgr. Ondřej Skripnik, Ph.D.

Praha 2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.
Souhlasím s jejím zveřejněním v tištěné nebo elektronické podobě.

V Lounech 24. 6. 2012

Obsah

Obsah	3
1 Předmět a metodologie výzkumu	5
1.1 PŘEDMĚT PRÁCE	5
1.2 VÝBĚR TÉMATU	5
1.3 TEORETICKÉ ZAKOTVENÍ	6
1.4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍLE PRÁCE	13
1.5 METODY A TECHNIKY VÝZKUMU	14
1.6 VÝBĚR VZORKU	15
1.7 ANALYTICKÉ POSTUPY	16
1.8 KVALITA VÝZKUMU	19
1.9 ETICKÉ OTÁZKY VÝZKUMU	21
2 Zdroje a předpoklady vzniku instituce	23
2.1 ÚVOD	23
2.2 PŘÍBĚH ZAČÍNÁ	24
2.3 VYTVÁŘÍ SE SPOLEČENSTVÍ	28
2.4 UVOLNĚNÍ 60. LET	34
2.5 POSUN V TVORBĚ LINHARTA, MIRVALDA A SÝKORY	35
2.6 KONSTRUKTIVNÍ TENDECE V ČESKÉM UMĚNÍ 60. LET	39
2.7 KULTURA PRO LIDI	40
2.8 ZŘÍZENÍ GALERIJNÍHO ODDĚLENÍ	47
2.9 LOUNSKÉ VÝTVARNĚ-KULTURNÍ POLE A HOSTÉ	50
3 Vznik GBR a následná činnost	53
3.1 POSTAVENÍ GALERIÍ V ČESKÉM MUZEJNICTVÍ 60. LET	53
3.2 OSAMOSTATNĚNÍ A KONCEPCE ČINNOSTI	56
3.3 GBR HLEDÁ PROSTOR	61
3.4 K VÝSTAVNÍ A SBÍRKOTVORNÉ ČINNOSTI	63
3.5 LIDÉ V GBR	70
3.6 NORMALIZACE A ALTERNATIVA	73
3.7 K VÝSTAVNÍ A SBÍRKOTVORNÉ ČINNOSTI V DOBĚ NORMALIZACE	78
3.8 GBR NA KONCI JEDNÉ A NA ZAČÁTKU NOVÉ ÉRY	82
4 Závěr	86
5 Biografie osobností	89
5.1 Kamil LINHART (*1920, Louny - †2006, Louny)	89
5.2 Vladislav MIRVALD (*1921, Záluží u Mostu - †2003, Louny)	93
5.3 Zdeněk SÝKORA (*1920, Louny - †2011, Louny)	99
5.4 prof. PhDr. Josef HLAVÁČEK, CSc. (*1934, Louny - †2008)	106
5.5 PhDr. Jan SEKERA (*1935, Louny)	110
5.6 akad. soch. Josef ŠIMŮNEK (*1926 - †2002)	114
6 Přehledy	117
6.1 VÝSTAVY	117

1964 - 1966/02	117
1966/03 - 1969	118
70. léta	121
80. léta	126
90. léta	130
Od roku 1998 do současnosti (tj. v nové budově)	131
6.2 KATALOGY	134
1964 - 1966/02	134
1966/03 - 1969	134
70. léta	135
80. léta	136
90. léta	138
Od roku 1998 do současnosti (tj. v nové budově)	138
7 Použitá literatura, prameny a zdroje	140
7.1 Tištěná literatura	140
7.2 Internetové odkazy	146
7.3 Filmový záznam	147
7.4 Prameny	147
7.5 Legislativní dokumenty.....	149
7.6 Dokumentační zdroje	150
7.7 Zdroje fotografií	151
8 Zkratky	152

1 Předmět a metodologie výzkumu

1.1 PŘEDMĚT PRÁCE

Předmětem této práce je biografie kulturní instituce¹. *Galerie Benedikta Rejta*, muzeum moderního umění, se nachází v Lounech a zaměřuje se především na české umění 2. poloviny 20. století, zvláště na konstruktivní tendence. GBR dnes na první pohled upoutá především svojí moderní, neobvykle vyhlížející budovou, která je výraznou dominantou historického centra města. Předpokladem této práce však bylo, že instituce GBR prodělala určitý vývoj, který je výsledkem působení různých lidí a vlivů a její současná podoba je tak výsledkem transformace minulých obsahů. Tato práce se pokusila rekonstruovat vznik a vývoj této instituce tak, aby bylo dostatečně vyjádřeno a osvětleno, jak se postupně v rámci podmínek utvářel její charakter.

1.2 VÝBĚR TÉMATU

Důvodů k výběru tohoto tématu bylo několik. GBR je institucí v jistých ohledech samu o sobě zvláštní a zajímavou, proto by také mohlo být zajímavé věnovat pozornost i její biografii a rozkrýt historický rozměr její existence. GBR je však úzce spojena s určitým místem a jeho lidmi a právě také zájem o působení těchto lidí a o jejich společenství je důležitou pohnutkou této práce. Ta se stává ještě naléhavější, neboť se již zároveň nacházíme téměř na horizontu živé paměti, z něhož ještě lze zahlédnout počátečních událostí díky svědkům, kteří se na chodu GBR podíleli. Oni, jakož i další, o nichž bude níže zmíněno, patří k dějinám města, a proto je tato práce také možností, jak přispět k osvětlení části jeho dějin a k utváření jeho paměti. Instituce GBR je zároveň součástí širšího pole kultury², zahrnující péči o movité dědictví. Rekonstrukce její

¹ Pojem zde použitý sleduje obvyklý úzus, podobně jako zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy.

V řadě dokumentů vážících se ke GBR však vystupuje pojem organizace a při jejich užití byl tento pojem ponechán. V rámci společenských věd, které rozlišují *instituci* - jako soubor specializovaných, ustálených, obecně používaných a obecně uznávaných postupů, které směřují ke konkrétnímu cíli - a *organizaci* - která vzniká v okamžiku, kdy výkon určité instituce dosáhl již takového stupně specializace, že je nutné vytvořit skupinu na tuto činnost zaměřených a školených odborníků a je tak výrazem snahy po co nejefektivnějším výkonu institucionalizované činnosti - bychom hovořili o organizaci.

² Pojem je zde chápán v úzkém smyslu slova jako subsystém řádově vyššího kulturního systému, který spolu s dalšími tvoří společenský makrosystém. Vedle kultury se pak v tomto kulturním systému nachází věda, školství, tělovýchova a sport. Institucionalizovanými formami jsou pak muzea, galerie, divadla nebo koncertní sály, ale také lidová tvořivost atp.

biografie tak přispívá k již získaným poznatkům o formování institucionálního zázemí české kultury a kulturního dědictví.³

1.3 TEORETICKÉ ZAKOTVENÍ

Instituce GBR je tedy součástí širšího pole kultury, především té části, zahrnující péči o movité dědictví, které je „spolu s přírodním a krajinným rázem a nemovitým kulturním dědictvím hodnotou ovlivňující život společnosti. Jeho prostřednictvím se z generace na generaci přenášejí materiální i duchovní hodnoty, vytvořené za celou existenci lidstva, je zdrojem vzdělanosti a kultivovanosti občanů, napomáhá vytváření jejich sounáležitosti s obcemi, regiony i státem, spoluvytváří však také pozitivní obraz České republiky v zahraničí.“ (*Koncepce 2010 - 2014*, 2010)

Svojí povahou je GBR muzejní institucí, která je podle zákona České republiky č. 122/2000 Sb. právně definována jako „instituce, která získává a shromažďuje (...) lidské výtvoř pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou (...) lidské výtvoř získávány, z vybraných (...) lidských výtvořů vytváří sbírky, které trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává, umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování poskytováním vybraných veřejných služeb, přičemž účelem těchto činností není zpravidla dosažení zisku. Galerií je muzeum specializované na sbírky výtvarného umění.“ (zákon č. 122/2000 Sb., 2000) V obecné rovině lze podle Doláka muzeum charakterizovat jako „současnou institucionální formu, jejímž prostřednictvím se uskutečňuje vztah člověka ke skutečnosti, tj. vztah muzeality“ (DOLÁK, 2005), která představuje „hodnotu smyslově konkrétní stránky skutečnosti, jež má pro společnost takový poznávací a hodnotový význam, že je v objektivním společném zájmu uchovat proti přirozenosti změny a zániku její nositele a uplatnit je z hlediska této nové kvality ve vědeckopoznávacím a kulturotvorném procesu“ (DOLÁK, 2005). Muzeum v pravém smyslu slova plní podle Doláka úlohu dokumentační a komunikativní. Soubor vybraných výtvořů minulých generací, který je vždy výsledkem určité selekce, při níž je zvažováno, které předměty nesoucí muzealitu budou zařazeny do fondu sbírky, pak utváří kulturní dědictví (DOLÁK, 2005). Jelikož se GBR zaměřila na soudobé umělecké směry a výtvarníky, bylo jejím úkolem provést především aktivní selekci, která by zohlednila

³ Potůčková - s ohledem na své zkušenosti v galerii v Roudnici nad Labem vybudované Milošem Saxlem - se domnívá, že studie vztahu lounské galerie k městu v 60. letech by mohla posloužit jako jeden z charakteristických pramenů ke zkoumání kulturní atmosféry těchto let (POTŮČKOVÁ, 1998: 1).

historicko-kulturní, komunikativní a vědeckou hodnotu předmětů. Šobáňová si všímá specifického postavení aktivní selekce, jež je zajímavým rysem moderního muzejnictví. Jedná se o úsilí muzejníků o muzealizaci soudobé společnosti a člověk poprvé již ve své době chystá základ systematických sbírek určených teprve budoucím návštěvníkům (ŠOBÁŇOVÁ, 2011). Podle Sekery je však důležité charakterizovat utváření sbírkového fondu - tedy určitě v případě galerií - jako konstruktivní činnost, jejímž výsledkem je vždy určitý výtvar, nikoli odraz skutečnosti: vždy záleží na preferencích, schopnostech a možnostech toho daného historika, který určitý soubor, směr či tendenci vyjme a institucionalizuje (Rozhovor J. S., 2012).

Při rekonstrukci vzniku a vývoje instituce GBR bylo nutné sledovat přítomnost několika kontextů. Institucionalizace a existence GBR se v obecné rovině odehrává v rámci politického a společenského vývoje, dále pak také v rámci vývoje české kultury a muzejnictví. Vznik a vývoj instituce je však zároveň a především bezprostředně zakotven v konkrétním společenském prostředí, které je tvořeno místem a lidmi, kteří tam žijí⁴ - a právě tato oblast byla ve středu našeho zájmu. Základem bylo porozumění politickým a společenským podmínkám, na jejichž pozadí se biografie GBR odehrává. Využili jsme práci *Československo v proměnách komunistického režimu*⁵, která problematiku dobře zpracovává a která se zabývá všemi důležitými oblastmi společnosti. Důležitou okolností je charakteristická deformace těchto oblastí vlivem totalitního režimu, proto jsme se pokusili tuto problematiku reflektovat, a to především vzhledem k povaze kultury české společnosti, s vědomím, že kultura byla režimem považována za důležitý nástroj manipulace a kontroly společnosti. Vycházeli jsme přitom ze souboru studií *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*⁶, který díky svému pojmovému aparátu poskytl vhodné nástroje k uchopení této problematiky. Vycházeli jsme také ze stejného pojetí kultury, jako tito autoři, jejichž předmětem zájmu byla „poměrně úzká oblast kultury, spojená s tvůrčími intelektuálními a uměleckými aktivitami a jejich sociálně-politickým kontextem“ (ALAN, 2001: 6). Stejně jako pro tyto autory, tak i pro nás byla závažná otázka „historické paměti“. Podle Halbwachse se paměť konstituuje, funguje a reprodukuje v určitých sociálních rámcích, které jsou vytvářeny lidmi žijícími ve společnosti - v nich jsou vzpomínky zasazeny a

⁴ Především také proto, že všechny jednotlivé kulturní obsahy jsou vždy někým zprostředkovány, tj. vždy konkrétními lidmi.

⁵ RATAJ, J., HOUDA, P.: *Československo v proměnách komunistického režimu*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2010. 455 s. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1696-7.

⁶ ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. 610 s. ISBN 80-7106-449-1.

zpracovávány, jimi je určena relevance toho, nač je vzpomínáno (ŠUBRT, PFEIFEROVÁ, 2010: 13). Otázka historické paměti pak obsahuje problém současné reinterpretace minulých událostí, aktivit a děl, a problém zpětné rekonstrukce minulých událostí - v obou případech se prolíná fakticita minulosti, fixovaná v dokumentech, s vyprávěním tehdejších aktérů (ALAN, 2001: 6). To je dále problematizováno přítomností komunistického režimu. Zvláště po roce 1989 se objevuje silný sklon k černobílému vidění a k tvorbě mýtů.

Abychom mohli dostatečně uchopit terén, v němž jsme se pohybovali, využili jsme Alanem navrženého modelu struktury tzv. oficiální kultury (ALAN, 2001: 13). Oficiální kulturu můžeme chápat jako různorodý a dynamický systém vyznačující se složitými vztahy mezi třemi úrovněmi, které v jistém smyslu kopírují institucionální členění kontrolních mechanismů: První úroveň je přímo spojena s ideologií a aktuální službou politické moci, normativně se zde definují nároky, vytyčují meze legality i prostor přípustného, rodí se zde zákazy a cenzurní zákroky. Druhou úroveň tvoří tzv. vysoká kultura, ztělesňována klasikou a systémem vzdělávání; její život je institucionálně garantován státními institucemi (divadly, symfonickými orchestry, rozhlasem, muzei, galeriemi, školami, vědeckými pracovišti atp.); zde kodifikovaná a uplatňovaná kritéria, standardy a kánony se vyznačují vysokou mírou akademismu, který je filtrován ideologickými nároky odvozenými z první úrovně. Ty se pak promítají do autocenzurního chování samotných aktérů (především v řídicích funkcích), do hodnocení a výběru toho, co bude veřejně zpřístupněno, i do povahy kulturní a umělecké kritiky, udělování cen a titulů. Třetí úroveň tvoří směs kulturních aktivit a umělecké tvorby, jež jako součást oficiální kulturní scény spadá do kompetence institucionální sítě uměleckých a tvůrčích svazů či odborových, mládežnických nebo zájmových organizací. Do tohoto prostředí byly situovány různé formy „jinakosti“, označované jako kultura neoficiální, polooficiální, alternativní, undergroundová, disidentská, nezávislá atp., přičemž pro nejširší platformu této kultury se ustálilo označení alternativní. Alternativní kultura tedy představuje směsici různorodých aktivit, jejichž společným rysem je odklon od vládnoucího či převládajícího kulturního proudu.⁷ Zajímavou vlastností této platformy je, že je často postupně inkorporována právě do onoho hlavního proudu (Alan, 2001: 20). Podoba oficiální kultury a

⁷ Václav Havel odpovídá na otázku proč „paralelní kultura“ (tj. ne-oficiální), vznikající v důsledku totalitního režimu, nemůže mít ideologii: „tyto stovky a snad tisíce nejrozličnějších lidí, mladých, starých, talentovaných, netalentovaných, věřících, nevěřících, které svedla pod jedinou střechu „paralelnosti“ vlastně jen neuvěřitelná úzkoprsta moc, jež nesnese už téměř nic, nemohou se přece na žádném společném programu domluvit, protože vlastně to jediné, co je spojuje (a díky čemu se ostatně pod touto střechou ocitli), je jejich rozmanitost a jejich lpění na ní, totiž na tom, čím každý z nich je (...).“ (HAVEL, 1984)

dopad kulturní politiky režimu se ovšem společně s jeho vývojem průběžně proměňují: po invazivně represivních 50. letech dochází v 60. letech k uvolnění, 70. léta jsou ve znamení normalizace a ve 2. polovině 80. let již nastupuje citelné tání. InSTITUTE GBR vzniká jako součást oficiální kultury (podle modelu by náležela do druhé úrovně), avšak, s ohledem na politický vývoj a její zájem o současné umění, jsme určitou měrou reflektovali, jak se formoval tento „oficiální status“ a jaké byly zároveň přesahy k alternativní kultuře.

Potlačování svobodného myšlení se projevovalo mimo jiné selekcí kulturního dědictví - mnoho děl, autorů i celých vědních disciplín dostalo značku „nežádoucí“, a ve vztahu k současnému myšlení a tvorbě na straně druhé také naprostou absencí mechanismu zacházení s nonkonformitou a mechanismu institucionalizace inovací (ALAN, 2001: 17). Konflikt, který v důsledku toho vznikal mezi mocí a kulturou měl pak několik rovin a jeho intenzita kolísala v závislosti na formách a síle represí a restrikcí použitých režimem. Prvně vznikal konflikt mezi mocenskými orgány a komunistickými příslušníky, jejichž participace na režimu byla provázena určitou mírou různě motivované odvahy k reflexi a inovacím (ALAN, 2001: 17-18) - vstup do oficiálních struktur (a především do KSČ) byl nejednou motivován představou, že se dá něco změnit pouze zevnitř (ALAN, 2001: 54). Díky těmto lidem docházelo v rámci hranic režimu ke změkčení či k posouvání hranic tolerované kulturní produkce. Umírněnější část pracovníků kultury projevovala alespoň občas vůči projevům „novátorství“ větší toleranci nebo je dokonce ideologicky či institucionálně kryla. Základem druhé roviny konfliktu s mocí byl více či méně sebevědomý důraz na zodpovědnost vůči sobě, své profesi, svému oboru a dílu. Třetí rovina konfliktu odvisela od napětí mezi oficiálními tlaky a referencí k publiku (touha po popularitě atp.). Na všech třech úrovních se rozvíjely komplikované strategie kompromisů a osobního vyjednávání - utvářel se propletenec oficiálních funkcí, interpersonálních vazeb a osobnostních charakterů, který byl však v relativně úzkém českém prostředí dosti transparentní. To vše se promítalo do složitých her, které se odehrávaly na terénu „sociálních sítí“ (ALAN, 2001: 17). S vědomím existence této situace jsme také určitou měrou reflektovali postavení některých aktérů.

Jelikož GBR představuje instituci muzejního typu, její vznik a činnost přináležejí do vývoje muzejnictví. Pokusili jsme tedy postavení galerie sledovat i z tohoto hlediska. Charakterizaci vývoje českého muzejnictví se věnuje práce historika českého muzejnictví J. Špěty *Formování a*

rozvoj socialistického muzejnictví v ČSR⁸. Založení GBR přitom spadá do 60. let, které Špét charakterizuje jako období vzestupu muzejnictví, rozvoje regionálních a specializovaných muzeí a rozrůstání sbírek (ŠPÉT, 1988: kap. IV), věnuje se také legislativním opatřením, která byla postupně přijímána.⁹ Dalšími pracemi, které se této problematice dotýkají v námi sledovaném období, je pak stať Klimešové *České výtvarné umění druhé poloviny 20. století. Alternativa a underground, umění a společnost*¹⁰, Mokrejše a Hlaváčka *Osobitost českého duchovního života šedesátých let*¹¹, nebo Deverové magisterská práce *Instalace vnitřního prostoru - její počátky v českém umění*¹². Tyto tři jmenované práce již reflektují specifické podmínky před rokem 1989. GBR jako instituci se věnuje také několik článků v periodickém tisku, například *Atelier* s textem Josefa Hlaváčka k otevření stálé expozice *Příběh jedné galerie*¹³ a Aleny Potůčkové *Galerie Benedikta Rejta. Polemické dílo*¹⁴ nebo *Výtvarné umění* s textem Vladislava Mirvalda vzpomínajícího na vznik GBR¹⁵. Na GBR vzpomíná také Zdeněk Sýkora v *Rozhovorech*¹⁶. Při rekonstrukci výstavního programu jsme pak mohli vycházet z již zpracovaného přehledu, který poskytla GBR.

Přestože institucionální charakter GBR byl brán ve zřetel, byla GBR pojímána především jako výslednice aktivit a působení konkrétních lidí, resp. jako výslednice jejich vyjádřených záměrů nebo viditelných tendencí a reálných možností, které ústí, mimo jiné, do formy, která institucionalizací z části nabývá určitou autonomii a času-odolnost. Jedním z důležitých pilířů

⁸ ŠPÉT, J.: *Formování a rozvoj socialistického muzejnictví v ČSR. (1945-1985)*. Praha: Národní muzeum, 1988. 365 s.

⁹ U této práce bylo nutné vždy zvažovat relevanci daného textu. Špét byl spojen s Ústředním muzeologickým kabinetem po roce 1968, který se stal hlavním nástrojem normalizace českých muzeí. Protože se v tomto oboru potýkáme s nedostatkem další literatury a protože se domníváme, že tato práce se dala k našim účelům výtěžit, využili jsme ji.

¹⁰ KLIMEŠOVÁ, M.: *České výtvarné umění druhé poloviny 20. století. Alternativa a underground, umění a společnost*. In: ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. s. 377-419. ISBN 80-7106-449-1.

¹¹ MOKREJŠ, A., HLAVÁČEK, J.: *Osobitost českého duchovního života šedesátých let*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.

¹² DEVEROVÁ, M.: *Instalace vnitřního prostoru - její počátky v českém umění*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2009. Magisterská diplomová práce. Vedoucí práce: PhDr. Alena Pomajzlová, Ph.D. 134 s. Dostupné také z WWW: http://is.muni.cz/th/74341/ff_m/.

¹³ *Ateliér*, 1998, roč. 11, č. 21, s. 1 a 16.

¹⁴ *Ateliér*, 1998, roč. 11, č. 21, s. 16.

¹⁵ MIRVALD, V.: *Dvě místa u Ohře. Vzpomínka na vznik Galerie Benedikta Rejta v Lounech*. *Výtvarné umění*, 1995, roč. 45, č. 3-4, s. 178-179.

¹⁶ SÝKORA, Z., SÝKOROVÁ, L. (ed.): *Rozhovory*. [Praha]: Gallery, 2009. 265 s. ISBN 978-80-86990-87-3.

této práce jsou proto životní trajektorie¹⁷ lidí, kteří se významným způsobem podíleli na podobě současné GBR. Toto pojetí vychází z roviny konkrétního společenského prostředí, která je také hlavním kontextem, substrátem této práce. Využili jsme zde publikace *Louny. historie, kultura, lidé*¹⁸, která obsahuje řadu informací o jednotlivých osobnostech a vzhledem ke svému zaměření reflektuje také vznik a působení GBR v rámci místních dějin. Věnuje také samostatnou kapitolu¹⁹ společenskému a kulturnímu dění 2. poloviny 20. století v Lounech, a to s poukazem na jednotlivé osobnosti, které se nějakým způsobem zasloužily o kulturní rozvoj města. Specifické atmosféře 60. let se dále věnuje stať Josefa Hlaváčka *Lounské duchovno v 60. letech*²⁰. Toto období, se samostatnou kapitolou o GBR, zpracovala ve své bakalářské práci *Kulturní život v Lounech v letech 1960-1969*²¹ také Stupková, v níž však nešla příliš do hloubky. Důležitá pak byla literatura věnující se jednotlivým osobnostem obsahující biografická data. U Sýkory to byla zvláště již zmíněná publikace *Rozhovory* a články na jeho oficiálních stránkách²². Dále byly, vedle zmíněných textů vážících se k dějinám města, relevantní především výstavní katalogy autorů²³, databáze ABART, oficiální stránky GBR²⁴, případně další publikace či články, obsahující biografická data.²⁵

¹⁷ Pojem je chápán tak, jak je používán například sociologii životního způsobu, tj. jako životní dráha v určitém sociálně-historickém prostoru u času.

¹⁸ ROEDL, B. (ed.), HLUŠTÍK, A., J. (ed.): *Louny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 442 s., [16] s. barev. obr. příl. Dějiny českých měst. ISBN 80-7106-662-1.

¹⁹ *Lounští pováleční výtvarníci a jejich okruh*. s. 364-383.

²⁰ HLAVÁČEK, J.: *Lounské duchovno v 60. letech*. In: ROEDL, B. (ed.): *Louny*. Louny 1995. s. 51-52.

²¹ STUPKOVÁ, J. J.: *Kulturní život v Lounech v letech 1960-1969*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Filozofická fakulta, Katedra historie, 2007. Bakalářská práce, vedoucí B. Roedl.

²² Zdeněk Sýkora: *Úvod* [online]. Lenka Sýkorová, 2012. Dostupné z WWW: <http://www.zdeneksykora.cz/> .

²³ Jsou obsaženy v bibliografii dané osobnosti.

²⁴ *Galerie Benedikta Rejta. Muzeum Moderního umění* [online]. Louny [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.gbr.cz/> .

²⁵ Řada článků obsahuje web periodika REGIZ. *Lounský kraj. Kulturně historická revue lounského regionu*. FABIO, Pavel R. Vejrážka, Louny, 1996-. Dostupné z WWW: <http://www.vejr.cz/regiz/archiv/index.html> . Archivováno digitálním archivem WebArchiv. K udělení čestných občanství: Městský úřad Louny: *Oficiální internetové stránky Města Loun a Městského úřadu Louny: Čestní občané* [online]. Louny: Městský úřad Louny, © 2009 (aktualizováno 2011-07-13) [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.mulouny.cz/> . K zakládajícím členům Společnosti pro estetiku: Společnost pro estetiku Akademie věd České republiky: *O společnosti: historie* [online]. Praha: Společnost pro estetiku Akademie věd České republiky, [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.estetikapol.cz/o-spolecnosti/> . Ke gymnáziu: MAREŠ, K., ROEDL, B., ŘEŘIČKA, J.: *Dějiny gymnázia v Lounech. 115 let v životě školy*. 1. vyd. Louny: Gymnázium Václava Hlavatého, 2011. 271 s. ISBN 978-80-254-9763-0. K Julišovi: VEJRÁŽKA, P.R.: *Emil Juliš/básník. 1920-2006* [online]. REGIZ (poslední revize textu 2011-05-10) [cit. 2012-05-26]. Autorizovaný životopis. Dostupné z WWW: <http://www.vejr.cz/julis/> . Uloženo v digitálního archivu WebArchiv. K některým osobnostem: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. Praha: Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky, © 2006 - 2011 [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/> .

Předmět našeho studia nás odkazoval do oblasti výtvarného umění, v rámci něhož nás tématicky směřovalo zaměření GBR. České umění²⁶, především jeho rozvoj v 60. letech byl podstatným kontextem vzniku instituce. Přehled celkového vývoje českého výtvarného umění po roce 1958 dostatečně poskytly *Dějiny českého výtvarného umění VI/1,2*²⁷, pro naše účely však byly vyzdvíženy pouze určité jeho oblasti nebo momenty. Cenná byla Klimešové sociologicky zaměřená studie *České výtvarné umění druhé poloviny 20. století. Alternativa a underground, umění a společnost*²⁸, která obsahuje řadu postřehů, které byly v práci využity. Uměleckým směrům a autorům, na které se galerie programově zaměřila, se pak věnuje například Chalupceckého *Nové umění v Čechách*²⁹, které také reflektuje sociální kontext utváření českého umění. Na jednotlivé výtvarníky a některá témata moderního umění se zaměřují *Výpovědi umění*³⁰, na konstruktivistické tendence pak dobové texty jako například článek Jiřího Padrtý *Konstruktivní tendence*³¹, text katalogu teoretika umění Josefa Hlaváčka *Český konstruktivismus 60. let a jeho vyznění*³² nebo jeho ohlédnutí z roku 1990 *Počátky a souvislosti*³³. Na jednotlivé osobnosti či termíny z oblasti dějin českého výtvarného umění je pak zaměřen slovník *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*³⁴.

Realizací rekonstrukce budovy v letech 1995 až 1998 dochází k tomu, že se dnes s texty o GBR zdaleka nejčastěji setkáváme v pracích věnovaných architektuře. Tak je tomu v případě publikace *Česká architektura a její přísnost. Padesát staveb 1989-2004*³⁵, která obsahuje

²⁶ V této práci nebude brán ohled na vývoj umění na Slovensku.

²⁷ *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000.* Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X. *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/2), 1958/2000.* Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. s. 537-1140. ISBN 978-80-200-1488-8.

²⁸ KLIMEŠOVÁ, M.: *České výtvarné umění druhé poloviny 20. století. Alternativa a underground, umění a společnost.* In: ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989.* Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. s. 377-419. ISBN 80-7106-449-1.

²⁹ CHALUPECKÝ, J.: *Nové umění v Čechách.* Praha: H+H, 1994. 173 s.

³⁰ HLAVÁČEK, J.: *Výpovědi umění.* Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1991. 237 s.

³¹ PADRTA, J.: *Konstruktivní tendence.* Výtvarná kultura. Praha: Panorama, 1966. roč. 16, č. 6-7, s. 327-340.

³² HLAVÁČEK, J., SEKERA, J.: *Český konstruktivismus 60. let a jeho vyznění.* In: *Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let.* Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění v Praze ve spolupráci s Galerií Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3. Katalog výstavy v Praze, 27. října 1993 – 2. ledna 1994.

³³ HLAVÁČEK, J.: *Počátky a souvislosti.* In: HLAVÁČEK, J.: *Konstruktivní tendence šedesátých let.* Litoměřice: Severočeská galerie, 1990.

³⁴ *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. A-M.* Editor Anděla Horová. 1. vyd. Praha: Academia, 1995. 546 s. ISBN 80-200-0521-8. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. N-Ž.* Editor Anděla Horová. 1. vyd. Praha: Academia, 1995. s. 547 - 1103. ISBN 80-200-0522-6. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění. Dodatky.* Editor Anděla Horová. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. 985 s. ISBN 80-200-1209-5.

³⁵ ŠVÁCHA, R.: *Česká architektura a její přísnost. Padesát staveb 1989-2004.* Praha: Prostor - architektura, interiér, design, 2004. 303 s.

komentáře k 50 vybraným stavbám našich autorů na území ČR realizovaných po roce 1989, podobně i u publikace *20. století české architektury*³⁶ nebo *Česká architektura: 1989-1999*³⁷. V tomto směru je pak GBR věnována celá řada článků v periodickém tisku zabývajícím se architekturou a uměním jako je časopis *Architekt*³⁸, *Stavba*, *Art&Antiques* nebo *Umělec*.

1.4 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍLE PRÁCE

Cílem práce bylo rekonstruovat biografii GBR. Vzhledem k pojetí GBR, jak jsme jej předeslali výše, jsme se pokusili vykreslit určitou strukturu vytvářenou životními trajektoriemi jednotlivých lidí a jimi utvářenými poli (tj. určitými oblastmi činnosti a vlivu). Instituce GBR, tj. ona vlastní organizace, tak představuje pouze určitou část, i když pro tuto práci právě osobou. Do značné míry je tedy biografie GBR vykreslována prostřednictvím biografii lidí, kteří se významným způsobem podíleli na vzniku a podobě GBR. Cílem práce bylo původně rekonstruovat biografii instituce v celé šíři její existence, od jejích prvopočátků až po současnost. Protože takto koncipovaný projekt se brzy ukázal jako značně rozsáhlý a protože nebylo v zájmu autorky vytvářet přehledový popis, bylo potřeba oblast výzkumu omezit. Předmět práce je tak sledován v rámci období zahrnující počátky až do roku 1987, do něhož vzniklou instituci vedl první ředitel Jan Sekera. Znamená to tedy, že realizace rekonstrukce budovy v 90. letech, která je nepochybně důležitým transformačním momentem v biografii GBR, již není součástí této práce. Dotkneme se jí na závěr alespoň telegraficky.

Díličními úkoly bylo vytvoření přehledu výstavní činnosti se zaměřením na Louny, který obsahuje podrobnější informace k výstavám a přehled katalogů k výstavám (viz Přehledy, odd. 6). Výstavy představují odkazy na události a jejich přehled s podrobným popisem představuje hlavní příspěvek k výstavní činnosti instituce. Katalogy jakožto výstupy výstavní činnosti představují zase kulturní artefakty instituce. Vzhledem k provázání produkce katalogů a výstavní činnosti, byl přehled katalogů sestaven ve stejném časovém rozsahu jako výstavní činnost. Tyto přehledy jsou úplné, protože se domníváme, že údaje tohoto typu z let 1988 až 2012 pomáhají

³⁶ SEDLÁČKOVÁ, R.: *20. století české architektury*. Praha: Titanic, 2006. 235 s.

³⁷ KRATOCHVÍL, P., HALÍK, P.: *Česká architektura: 1989-1999*. Praha: Prostor - architektura, interiér, design, 1999. 159 s.

³⁸ Ten věnoval jedno číslo pouze tomuto projektu.

interpretovat celou předcházející etapu.³⁹ Zároveň je tak i čtenáři umožněno sledovat posun ve výstavní činnosti instituce po změně politických podmínek a vedení instituce.

V této práci jsme se zaměřili především na tyto otázky: Jaké byly předpoklady vzniku instituce? Které osoby byly pro vznik GBR zásadní a jak se odvíjely jejich životní trajektorie? Jak zapadá vznik GBR do kontextu vývoje českého muzejnictví, vývoje českého moderního umění a do lokálních podmínek? Kdy a za jakých okolností GBR vzniká? Jací lidé se podíleli na založení a chodu instituce? Jaký charakter měla založená instituce? Jaké cíle byly deklarovány a jak je instituce naplňovala? Jakou činnost instituce vykonávala a jak se tato činnost vyvíjela v průběhu existence? Vyvíjelo se programové zaměření v průběhu času? Jaký charakter měla akviziční činnost? Jakým problémům musela instituce čelit a pokud ano, jak se s nimi vyrovnávala? Dotýkaly se instituce nějak politicko-spoločenské podmínky?

1.5 METODY A TECHNIKY VÝZKUMU

Vzhledem k povaze výzkumnému problému, při němž šlo o rekonstrukci a interpretaci průběhu života jedince někým druhým, byl uskutečněn biografický výzkum (HENDL, 2005: 130), který je jednou ze základních metod kvalitativního výzkumu. Jelikož „jedincem“ zde byla kulturní instituce, byla záměrem rekonstrukce biografie instituce (HENDL, 2005: 131), a to v omezené šíři její existence (částečná biografie). Abychom obsáhli předmět výzkumu v jeho celistvosti, využili jsme k získání dat kombinaci kvalitativní analýzy dokumentů a polostrukturovaných rozhovorů. Provedli jsme kvalitativní analýzu: a) úředních dokumentů, které nám umožnily získat data vážící se k institucionalizaci, organizaci a činnosti, a tedy k právní stránce činnosti instituce; b) inventárních karet, která poskytla data o vytváření sbírkového fondu pro kvalitativní charakteristiku akviziční činnosti⁴⁰; c) tiskovin, která poskytla především potřebná data o pořádaných výstavách, o nakladatelské činnosti, o reflexi instituce či informace o námi vybraných osobnostech. Analýza tiskovin byla doplněna analýzou pamětních knih města, které nám umožnily potvrdit některé údaje a některé doplnit, případně provázat.

Jelikož jsme měli k dispozici přímé aktéry, kteří se odborně podíleli na činnosti GBR, využili jsme ve výzkumu získání dat polostrukturovaným rozhovorem. Bylo tak možno získat

³⁹ Například výroční a výstavy *in memoriam* osobností GBR nebo výstavy prezentující díla za minulého režimu sbíraná avšak nevystavovaná. Viz přehled výstav.

⁴⁰ Akvizice odrážejí program instituce a jsou do jisté míry provázány s výstavní činností, zároveň se v ní projevuje vliv politických podmínek.

data biografická, data vážící se k samotné praxi instituce i reflexe účastníků. I přes faktickou subjektivitu těchto výpovědí, které jsou dále ve své podstatě současnými reflexemi minulé doby, jsme je považovali za důležitou část výzkumu. Díky nim bylo možné materiál nasbíraný z dokumentů provázat, doplnit a osvětlit místa, která dokumenty nepodporovaly (poslední řečené platí zvláště o 70. a 80. letech).

1.6 VÝBĚR VZORKU

Vzorek v našem případě zastupoval problém a jeho relevantní dimenze, proto byly do výzkumu zařazeny ty jednotky, u nichž se s největší pravděpodobností daný jev vyskytoval a které o sledovaném problému mohly vypovědět (DISMAN, 2007: 304). Vzorky jsme zvolili tak, abychom obsáhli celé sledované období, které jsme po seznámení s předmětem práce vytyčili takto: od 40. let, tak, abychom mohli zhodnotit zdroje a předpoklady vzniku instituce, až do roku 1987 (včetně), který byl zvolen jako horní omezení, určené odchodem prvního ředitele, resp. příchodem současné ředitelky.⁴¹ Využili jsme dva typy vzorků: tištěné (psané) dokumenty a respondenty. Ke kvalitativní analýze: a) úředních dokumentů byly vybrány dokumenty týkající se zřízení, statutu, koncepce činnosti, majetku atp. (zdroj GBR, archiv Oblastního muzea v Lounech); b) inventárních karet inventární karty pokrývající období od roku 1966 až do roku 1987, byla tak k dispozici data vážící se k akviziční aktivitě a obsahu sbírkových fondů v rámci celého sledovaného období (zdroj GBR); c) tiskovin tiskoviny několika typů: regionální tisk, a to *Kulturní měsíčník Louny* z let 1960 až 1987, který se zaměřoval na informování o kulturním životě města a byl cenným, i když ne vždy zcela přesným zdrojem informací o činnosti GBR a jejích společenských aspektech (zdroj knihovna GBR, Městská knihovna Louny, SOkA Louny), a týdeník *Hlas* z let 1960 až 1987, který údajně v kulturní rubrice nebo i prostřednictvím celých článků řadu informací nejen poskytl, ale i zpřesňoval (zdroj SOkA Louny, Městská knihovna Louny). Tato periodika poskytla také informace například o akviziční aktivitě, o problémech instituce, ale i o širší kulturní atmosféře a kontextu činnosti GBR. Výstavní činnost byla doplněna daty získanými z katalogů k výstavám (zdroj knihovna GBR, Archiv výtvarného umění, o.s. v Kostelci nad Černými lesy (prostřednictvím elektronické databáze), knihovna Uměleckoprůmyslového muzea v Praze; vyhledáváno bylo také v digitalizovaném lístkovém

⁴¹ Daný úsek v případě přehledu výstavní činnosti a přehledu katalogů neplatí. Údaje o výstavní činnosti po roce 1988 poskytla GBR.

katalogu Národní galerie v Praze, digitalizovaném lístkovém katalogu Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky). Z dokumentů jsme pak ještě využili pamětní knihy města Loun z let 1951 - 1990, abychom některé údaje potvrdili, doplnili či provázali. Analýza dokumentů umožnila získat také biografická data, kterými byly doplněny jednotlivé biografie.

Polostrukturovaný rozhovor byl proveden s prvním ředitelem GBR, který je v daném oboru odborník, na samotném chodu a charakteru instituce se jakožto vedoucí pracovník významně podílel a je jednou z osobností, jejichž biografie byla zpracována zvlášť. S analýzou dat se ukázalo vhodné učinit rozhovor také s Hanou Benešovou a Jaromírem Mösnerem, kteří se po celou dobu existence instituce ve sledovaném období odborně podíleli na chodu GBR.

1.7 ANALYTICKÉ POSTUPY

Rozbor a výklad jsou všudypřítomné prvky kterékoli části kvalitativního výzkumu (HEŘMANSKÝ, 2009/2010), proto také prostupovaly celý projekt. Již uvedené kontexty - vývoj společenských a politických podmínek, vývoj muzejnictví, vývoj českého moderního umění a lokální podmínky - poskytly rámce, jež nám získaná data umožnily smysluplně interpretovat. Do takto připravených rámců byly informace postupně integrovány tak, aby bylo výsledkem souvislé vyprávění, neboť vyjma tvoření přehledů, bylo jako strategie prezentace dat zvoleno narativní schéma (*Narrativ Logic*). U tohoto způsobu prezentace jsou data uspořádána se smyslem pro vyprávění a data jsou předkládána v té podobě, která umožňuje přejít od jednoho příkladu k druhému tak, jako vypravěč doplňuje detaily příběhu (KOHÚTEK, 1997). Vyprávění bylo doplněno komentáři. Vzhledem k povaze předmětu výzkumu i strategii prezentace dat byla základní oporou časová osa. Vzhledem k cíli výzkumu byly vybrány hlavní osobnosti, jejichž biografie jsou součástí této práce: Jsou to malíři a pedagogové Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora, historici umění Josef Hlaváček a Jan Sekera a sochař Josef Šimůnek (viz Biografie osobností, odd. 5). Biografie vybraných osobností zaujímají zvláštní postavení. Představují samostatné jednotky, které mají přesah do současnosti, aby mohly být vnímány a sledovány jako ucelená a ve většině případů již završená životní kontinua. Biografie tak docelují základní text, ale zároveň také odkrývají další vazby, které v něm nemohly být brány explicitně v úvahu. Měly by také čtenáři usnadnit orientaci v událostech. Vzhledem k definici výzkumnému problému bylo potřeba co nejdříve sestavit biografie osobností, přičemž ve většině případů byly v rámci rešerše vyhledány dokumenty obsahující požadované informace. Při sestavování všech

biografií byly kombinovány různé zdroje. Vyjma biografie Zdeňka Sýkory, kterou bylo potřeba redukovat, byly u ostatních z již dostupných biografií sestaveny podrobnější biografie. V případě Jana Sekery, o němž neexistovala žádná literatura biografií obsahující, byl nejprve z různých zdrojů připraven hrubý koncept, který byl později kombinován s autorizovanou biografií a daty získanými z rozhovoru. Také biografie Josefa Hlaváčka byla sestavena z dat z různých zdrojů, přičemž byla doplněna či upřesněna daty z rozhovoru s Janem Sekerou. Vybraná výstavní činnost jednotlivých osobností byla zahrnuta do biografie a není uvedena zvlášť, jak je zvykem v odborné literatuře oblasti dějin umění, neboť byl kladen zvláště důraz na její pozici v dané biografii. Přestože nevydělené zvlášť jsou součástí práce také biografie vlastních zaměstnanců GBR.

Dále jsme pak sledovali, jak se ze společenského substrátu vymezuje vlastní instituce, jejíž životní trajektorii jsme se pokusili zasadit do kulturních, politických a institucionálních podmínek. Hlavní problém tak spočíval ve spletní životních trajektorií hlavních aktérů a v zasazení existence instituce do daných kontextů (takto vzniklý text je zde označován jako základní). Přitom bylo nutné zaměřit se na sledování časové souvztažnosti událostí.

Při analýze dokumentů byla základním analytickým postupem kategorizace a kódování. Při analýze úředních dokumentů byly získány, pokud to bylo možné, informace ohledně tvůrce, účelu pramene, doby a důvodu vzniku těchto dokumentů. Při analýze inventárních karet jsme zaznamenávali především důležité/zajímavé autory či soubory děl a dobu jejich akvizice (tj. získávání darem, nákupem či převodem) za účelem kvalitativního hodnocení. Inventární karty jsou digitalizovány v programu DEMUS, což je program pro evidenci a dokumentaci sbírek v muzeích a galeriích. Data jsou elektronicky zpracována, údaje z nich lze přehledově znázorňovat v tabulce a filtrovat podle různých kritérií, přičemž v našem případě byl užíván jednoduchý filtr pomocí vybrané kategorie (autor, rok akvizice). Údaje o akvizici byly pak vztaženy do souvislosti s daty získanými z dalších zdrojů, z dokumentů, tiskovin a rozhovorů.

K získání přehledu výstavní činnosti s podrobnějším popisem bylo využito kombinace kvalitativní analýzy regionálních periodik, katalogů a Pamětních knih města Loun, z nichž byly získány informace podle těchto kategorií: datum konání výstavy (s přesností na den), oficiální název výstavy, zastoupení autoři, autor koncepce výstavy, význam výstavy, zúčastněné osobnosti (umělci, úředníci, historici umění atd.) důvody konání či v rámci jaké mimogalerijní události byla výstava konána, pokud tyto informace byly uvedeny. V případě vágně určené datace (například

„minulou neděli“) bylo potřeba využít kalendáře. Základem pro vytvoření přehledu výstav byl již vypracovaný seznam poskytnutý GBR, který obsahoval časový údaj v měsících, vágně formulovaný název, často přesný počet zastoupených děl a autorů a informaci o tom, zda byl vydán katalog, případně pozvánka či plakát. Z analýzy dokumentů vyplynulo, že seznam nebyl zcela úplný a tak jej analýza umožnila učinit pravděpodobně kompletním. Do poznámek jsme pak uvedli krátkou informaci o některých osobnostech, autorech koncepcí výstav, neboť přispívají k interpretaci významu dané výstavy i činnosti GBR. V základním textu je výstavní činnost podána prostřednictvím určité reflexe, zaměřené na několik témat tak, aby bylo dosaženo provázání s ostatním textem a kontexty. Důraz byl kladen na strukturu výstavní činnosti, na výstavy děl hlavních osobností a na důležité nebo zajímavé výstavní počiny. Další jiná činnost pro veřejnost (koncerty, přednášky) nebyla sledována zvlášť, analýza dokumentů prokázala vedle výstavní činnosti pouze pořádání koncertů.⁴² Pro vytvoření přehledu katalogů byl získán bibliografický záznam, včetně autora textu katalogu (často je to osoba, která i připravovala výstavu). Využili jsme zde kombinaci vlastního získávání dat z fyzicky dostupných tisků a dat elektronických databází, tak, aby seznam byl co nejvíce úplný. Přehled katalogů byl provázován s přehledem výstav: výstavy jsou barevně označeny, pokud k nim přináleží katalog v přehledu katalogů, přičemž modře jsou označeny katalogy vydané GBR, zeleně jiným vydavatelem.⁴³ Součástí analýzy všech dokumentů výše uvedených byla také kategorizace zaměřená na biografická data. Sledovali jsme, zda se v textech objevují data vážící se k nějaké z osobností - kdo, kde, proč a kdy je uveden - a tato data pak byla zanášena do zpracovávaných biografii.

Žádný zvláštní výstup nemá akviziční činnost instituce a v základním textu má povahu podobně jako výstavní činnost určité reflexe a vztahení k celku základního textu. Důraz při zpracování akviziční činnosti byl kladen na vyjádření obecného charakteru akviziční činnosti, na akvizici děl hlavních osobností, dále děl autorů perzekuovaných režimem a na vyzdvižení některých zajímavých momentů ze samotné akviziční praxe.

Otázky k rozhovoru byly formulovány v průběhu obsahové analýzy dokumentů a interpretace dat a na základě vynořujících se jednotlivých struktur. Bylo tak možné pokládat cílené otázky na klíčové události a jejich okolnosti, popřípadě otázky zpřesňující, ujasňující nebo doplňující další informace. V jiných oblastech, zvláště u činnosti instituce po roce 1975, tj. v

⁴² Viz přehled výstav. Část koncertů se uskutečňovala v rámci Kruhu přátel hudby a nebyla zvláště sledována.

⁴³ V černobílém tisku jsou zeleně označené části světlejší.

době, která v podstatě není žádnou literaturou zpracovávána, byly otázky méně vyhraněné a ponechávaly dotazovanému větší flexibilitu odpovědi. Bylo tak možné dále rozšiřovat okruh sbíraných dat. Rozhovory byly zaznamenávány na diktafon, zároveň byl pořizován poznámkový materiál. Ze záznamu byl pořízen zápis, přičemž již byla data zároveň kategorizována (data tříděna podle kategorií: biografie, lokace, akvizice, politika, výstavy). Pro vybrání potřebných dat jsme užili obsahového a faktografického kritéria. V rámci organizace dat byla data redukována několika způsoby – vypouštěním, zobecněním, integrací, selekcí a vázáním (HENDL, 2005: 210). Následně byla data integrována do již částečně zpracovaného textu nebo hrubého konceptu podle tematického zaměření.

1.8 KVALITA VÝZKUMU

Základem výzkumu byla práce s dokumenty, jejichž výhodou je, že data nejsou vystavená působení zdrojů chyb nebo zkreslení (HENDL, 2005: 132), například v důsledku přítomnosti výzkumníka při dotazování. Takto získaná data jsou zároveň tzv. „tvrdá“, neboť jsou ověřitelná. Zvolením příliš úzkého výběru dokumentů by však mohlo dojít k redukci dat, která by ovlivnila kvalitu výzkumu, proto bylo cílem zpracovat co nejobsáhlejší materiál a vzorek byl vybírán tak, aby dostatečně referoval o vzniku a vývoji GBR. V případě úředních dokumentů z archivu GBR bylo nutno respektovat předvýběr dokumentů třetí osobou, což znemožnilo uplatnit vlastní měřítko relevance na nevybrané dokumenty. Dokumenty byly poskytnuty jako kopie, přičemž některé byly pouze kopie opisů a postrádaly některé relevantní informace. Bylo proto potřeba zvažovat původnost a použitelnost těchto dokumentů. Závažným problémem, který se vyskytl, byla nemožnost podrobit analýze dat archivovaný materiál k výstavám, z důvodu současných provozních problémů instituce. Přestože výstavní činnost byla pravděpodobně v úplnosti sestavena z jiných zdrojů (úplnost pak byla zajišťována kombinací dat z dvou periodik, pamětních knih města Louny, katalogů a přehledu výstav poskytnutého GBR) a poskytuje tak i informace, které bychom analýzou archivovaných dat pravděpodobně nezískali, je nutno připustit, že se jedná o skutečnost, která nepříznivě ovlivňuje kvalitu výzkumu. Především v případě přehledu katalogů by mohlo být dosaženo úplnosti, která tak zůstává nedořešeným problémem. Kde bylo známo, že katalog vyšel, je na chybějící katalog, popřípadě i autora textu, alespoň upozorněno formou poznámky. Jelikož pro účely sestavení výstavní činnosti byly využity především data získaná z periodik, je zde dále možnost vzniku nepřesností vzniklých

přepisem původní informace poskytnuté samotnou institucí. V některých případech (zvláště pak v období 2. poloviny 80. let) se pozvánky na výstavy v tisku ani neobjevovaly. V případě periodik bylo potřeba rozlišovat mezi předběžným pozváním na výstavu a zprávou o probíhající výstavě a ověřit, zda výstava proběhla. Je pravděpodobné, že ne veškerá uvedená data skutečně odpovídá reálné události, neboť je možné, že v některých případech mohlo například dojít k odložení počátku výstavy nebo k jejímu předčasnému ukončení, aniž by bylo možno dohledat, zda se tak stalo. I tyto informace byly sledovány a přehled případně obsahuje i informace o případném prodloužení apod. Vždy byl však kladen důraz na to, aby byla informace pokud možno jednoznačně určena.

Vzhledem k tomu, že dokumenty, které byly podrobeny kvalitativní analýze, vznikaly v politicky problematické době, bylo potřeba tuto skutečnost reflektovat při interpretaci dat. Články publikované v regionálních periodících tak často byly psány formou vyžadovanou danou kulturní politikou (například pozitivně laděné sdělení v sebereflexi instituce). V případě pamětních knih města pak pro události kolem roku 1968 existuje dvojitý záznam. V souladu s předpoklady v teoretickém zakotvení byla tato reflexe podle možností přijata jako dílčí součást práce, vypovídající o povaze předmětu výzkumu.

V případě rozhovorů bylo potřeba brát v úvahu, že takto získané údaje mají subjektivní charakter (VANĚK, MÜCKE, PELIKÁNOVÁ, 2007: 21), představují neověřitelnou složku výzkumu a jsou tzv. „měkkými daty“. Je potřeba předpokládat, že lidská paměť působí selektivně, její interpretaci ovlivňují i pozdější zážitky a s věkem může selhávat. Proto byly údaje konfrontovány s dalšími poznatky a fakty získanými z jiných zdrojů. Je však třeba rozlišovat fakticitu událostí a subjektivní reflexi, která těmito kritérii poměřovat nejde. Osoba, která dané události zažila je vždy nějakým způsobem těmto událostem blíže i přesto, že například ne vždy dokáže jednotlivé události správně zařadit, datovat. V případě Jana Sekery byly dotazovanému poskytnuty přehledy a rozpracovaný základní text, což umožnilo snadnější rozpomenutí se na události a řešilo problémy s pamatováním si datace. Bylo také možné společně prodiskutovat i interpretaci dat. Sekera tak mohl upozornit na věcné nepřesnosti a vyslovit se, zda je výsledný základní text v souladu s jeho reflexí. Jako výhoda se mohlo projevit, že se jednalo o osobu vysokoškolsky vzdělanou v historicky orientovaném oboru. Pro možné přezkoumání získaného materiálu a zajištění alespoň částečné reverzibility procesu byly archivovány přepisy rozhovorů,

jež jsou tak i nadále k dispozici. Jako vodítko byly přehledy využity také při rozhovoru s Hanou Benešovou.

Ve výsledné zprávě pak bylo potřeba zajistit deskriptivní validitu, vyvarovat se špatné interpretaci pojmů a slov, ale také, vzhledem k úkolu, provázat jednotlivé biografické komponenty zajistit časovou souvztažnost. Platnost výsledků kvalitativního, biografického výzkumu je vždy omezena na daný zkoumaný problém, proto ani závěry tohoto výzkumu nelze zobecnit na širší populaci. Povaha takto pojatého výzkumu je interpretativní a validita výsledků výzkumu se týkají spíše smysluplnosti, kritického zhodnocení, vztáhnutí k oblasti výzkumu.

Je potřeba upozornit také na skutečnost, že autorka je zároveň zaměstnancem GBR, kde vykonává kombinovanou funkci dokumentátora a neodborného průvodce. Může se zde otevírat pole pro přeceňování určitých aspektů předmětu výzkumu, což se však podle autorky úžeji dotýká otázky postoje výzkumníka ke své profesi a obecně postoje k poznávání skutečnosti. Noiriél, který užívá při definici oblasti výzkumu sociohistorie metaforu karetní hry, se zamýšlí nad důležitými faktory, které ovlivňují výslednou práci badatele: „představivost, osobní kultura, schopnost pracovat a praxe jsou (...) zásadní faktory, které umožní odlišit dobré hráče od těch špatných.“ (NOIRIEL, 2012: 11) Tak i při tomto výzkumu se jako překážka ukazovala chybějící praxe, s čímž se bylo třeba stále vypořádávat a což také kvalitu výzkumu mohlo ovlivnit.

1.9 ETICKÉ OTÁZKY VÝZKUMU

Při práci s dokumenty bylo potřeba dodržovat pravidla, která upravují způsob, jakým lze s dokumenty nakládat. Pro práci s archivními materiály je platný zákon o archivnictví, který určuje práva a povinnosti toho, kdo s takovými dokumenty nakládá. Vzhledem k problematice době, do níž předmět výzkumu spadal, bylo potřeba uvážit, která data získaná z dokumentů, a dále také z rozhovorů, je vhodné použít. Jako dokumentátor GBR měla autorka také přístup k informacím, týkajících se řady oblastí praxe instituce. Po dohodě s vedením GBR byly využity pouze určité informace z inventárních karet, které nepoškozují práva třetích stran.

Při dotazování a zpracování informací jsme vycházeli ze zásad Mezinárodní asociace orální historie (VANĚK, MÜCKE, PELIKÁNOVÁ, 2007: 151-152), kde se jako tři etické okruhy uvádí odpovědnost tazatele vůči dotazovanému, odpovědnost tazatele vůči veřejnosti a vlastní profesi a odpovědnost archivujících ústavů a institucí (VANĚK, MÜCKE, PELIKÁNOVÁ, 2007: 151-152). V našem případě jsme se dotýkali prvních dvou oblastí.

S ohledem k první oblasti byl dotazovaný předem seznámen s cílem a metodou výzkumu, souhlasil s použitím a publikováním sdělených informací, a to s tím, že v konečném výstupu může být uveden plným jménem a zcela identifikovatelný (což bylo důležité také vzhledem k tomu, že biografie jedinců, kteří byli dotazováni, jsou součástí biografie GBR či základního textu). Pro tyto účely byl pořízen písemný informovaný souhlas. Zároveň bylo potřeba respektovat skutečnost, že určité informace nebyly pokládány respondenty za součást rozhovoru mající za cíl získat data pro probíhající výzkum, a proto nejsou tyto informace součástí této práce. Vzhledem k problematické době, v níž GBR vyvíjela činnost, bylo potřeba zvažovat a operovat se vztahem respondenta k politickému režimu a jeho organizacím. Vzhledem k pokročilému věku respondentů bylo potřeba také přizpůsobit podmínky, za nichž byly rozhovory uskutečněny. Výstupy z rozhovorů byly se souhlasem respondentů uloženy v archivu autorky výzkumu.

Obecně je pro výzkumníka závazné dodržování ustanovení v Listině základních práv a svobod, občanském zákoníku a zákonu o ochraně osobních údajů. Při zveřejňování a publikaci výsledné studie bylo nutno uvést všechny zdroje, z nichž bylo čerpáno (dodržet citační normu), nezveřejňovat zkreslená či vymyšlená fakta, jasně odlišit vlastní myšlenky, data a citace uvádět v přesném znění, nevytvářet plagiáty (zákon o právu autorském) a za výsledky práce nést odpovědnost.⁴⁴

⁴⁴ *Publikační etika* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze 2009/2010 [cit. 2012-05-26]. Skripta FHS Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné z WWW: http://moodle.fhs.cuni.cz/file.php/614/Etika_prezentace_def_16_4.ppt.

2 Zdroje a předpoklady vzniku instituce

2.1 ÚVOD

Louny jsou se svými necelými 19 000 obyvateli vcelku malé město, které se nachází asi 65 km severozápadně od Prahy, usazené pod jižním cípem Chráněné krajinné oblasti České středohoří.⁴⁵ Dnes jsou součástí Ústeckého kraje rozkládajícího se v Severních Čechách. V 2. polovině 19. století a na přelomu 20. století procházejí Louny, podobně jako jiná česká města, hospodářským a kulturním rozvojem. Malé venkovské město, jež bylo odedávna jedním ze středisek převážně zemědělského Poohří, se postupně stává správním střediskem okresu. Koncem 19. století je založeno několik významných kulturních a vzdělávacích institucí, především městské muzeum (zal. 1889), reální škola (zal. 1896) a městská knihovna (zal. 1898). Na počátku 20. století rozvoj pokračuje, zvyšuje se počet obyvatel, rozšiřuje zástavba, rozvíjí se spolkový život. Významnou institucí představuje především reálka, která je také do jisté míry výchozí pro řadu lidí, kteří se později podílejí na kulturním životě a správě města. Z reálky se rekrutuje místní inteligence, která pak buď opět utváří nový učitelský sbor anebo se podílí na vedení důležitých institucí. Nezřídka se obě funkce scházejí v jedné osobě. Na rozvíjení kulturní atmosféry se významně podílejí i studenti. V předválečných letech zde studují například spisovatel, novinář a člen skupiny *Devětsil*⁴⁶ Karel Konrád (*1899, Louny - †1971) nebo básník a člen *Surrealistické skupiny* Konstantin Biebl (*1898, Slavětín u Loun - †1951). O obou se ještě zmíníme. Škola, knihovna i muzeum jsou důležitým předpokladem pro utváření kulturně vzdělané vrstvy obyvatelstva, přičemž knihovna se pro nás stává klíčovou institucí především zvláště poté, co ji začne spravovat Jaroslav Janík, a muzeum tehdy, když se stává skutečně vyspělou institucí.

V období první poloviny 20. století je v Lounech vybudováno několik staveb představujících přínos české architektury a urbanismu. Vzhledem k tomu, že GBR je dnes veřejnosti známá především díky architektonickému řešení budovy, podívejme se krátce na tyto realizace. V letech 1911 až 1913 vzniká železniční kolonie podle projektu Jana Kotěry, který již razí koncepci nové moderní architektury, v jejímž středu zájmu je prostor a konstrukce. Přestože se z velkolepého projektu podaří realizovat pouze část a *Kotěrova kolonie* tak zůstane torzem,

⁴⁵ Jako CHKO vyhlášeno roku 1976.

⁴⁶ Umělecký svaz *Devětsil* (1920 - 1931) byl hlavním ideovým ohniskem české avantgardy 20. let. Soustředila se v něm většina mladých, progresivních spisovatelů, malířů, architektů, fotografů, divadelníků, hudebníků a kritiků.

jedná se o první praktické využití teorie zahradního města na českém území a zároveň jeden z nejstarších pokusů na evropském kontinentu vůbec (VOSTŘEL, nedat.).⁴⁷ Roku 1928 je na náměstí otevřena budova spořitelny Františka Libry, o rok později vzniká nemocnice podle projektu Kotěrova žáka Jaroslava Rösslera a Josefa Stoklasy. Další významné stavby pak přicházejí s nástupem funkcionalismu, který se v Lounech projevuje ve 30. letech. Přestože 30. léta jsou obecně dobou hospodářské krize, v Lounech se realizují i značně finančně náročné projekty. Roku 1930 palác Legiobanky, roku 1931 budova pošty podle projektu čelního představitele geometrické moderny Otakara Novotného, vzniká také kolonie rodinných domů - příklad minimalistického bydlení - podle projektu studenta Bauhausu Josefa Hausenblase. V roce 1931 vzniká na levém břehu Ohře výstaviště s dodnes zachovaným funkcionalistickým železobetonovým pavilonem, postaveným podle projektu O. Poláka.⁴⁸ Polák je také autorem projektu kostela Církve československé husitské z roku 1932, kdy je postaven i kostel Českobratrské církve evangelické podle projektu architekta Pavla Bareše. Poslední funkcionalistickou stavbou je vodárenská věž z roku 1936 podle projektu Vladimíra Chmelíka. Za zmínku stojí také Jiráskova vila, postavená v duchu německé moderny roku 1942 podle projektu Františka Hieke. Další stavbou, která bude představovat ze současného hlediska přínos (a to nejen) české architektury a kterou se v Lounech podaří zrealizovat, bude až nová budova GBR v 90. letech.

*

2.2 PŘÍBĚH ZAČÍNÁ

Po podepsání Mnichovské dohody roku 1938 je Němcům postoupena značná část českého území, tzv. Sudety, a poměry ve městě se výrazně mění. Demarkační linie vede v těsné blízkosti Loun. V tomto roce do uprchlíky přeplněného města utíká ze Záluží u Mostu, které se stává již součástí Německé říše, sedmnáctiletý Vladislav Mirvald (*1921, Záluží u Mostu - †2003, Louny) a na zdejším lounském reálném gymnáziu⁴⁹ maturuje Zdeněk Sýkora (*1920, Louny - †2011,

⁴⁷ Kotěrova kolonie je - po návštěvě GBR - také dalším významným cílem studentů architektury.

⁴⁸ Vzniká při příležitosti *Všeobecné krajinské severočeské výstavy* navštívené T. G. Masarykem.

⁴⁹ Roku 1934 je reálka změněna v reálné osmileté reálné gymnázium středoškolského typu.

Louny) a Kamil Linhart (*1920, Louny - †2006, Louny), syn učitele dějepisu Kamila Linharta.⁵⁰ Mirvald, který již získal zálibu v kresbě a malbě, nastupuje v Lounech do sexty na reálku, kde navazuje přátelství se studenty Čestmírem Berkou (*1924, Vršovice u Loun - †1999, Praha), Františkem Chaunem (*1921, Kaplice - †1981, Praha), Jiřím Navrátillem (*1922) a Bořivojem Lůžkem (*1921, Obora - †1987, Obora). Setkává se také s MUDr. Vlastimilem Jurenem, který jej při nedělních obědech poučuje o moderním umění, například kubismu, a který také vlastní sbírku děl moderního umění (zastoupen například Emil Filla, Alfréd Justitz, Antonín Procházka, Jindřich Štyrský, Toyen), s níž jej také seznamuje (POSPISZYL, 2010: 20). Sýkora a Linhart, absolventi gymnázia, kde získali i první setkání s uměním prostřednictvím prof. Jaroslava Maříka⁵¹, pokračují studiem vysoké školy - Sýkora studuje na Vysoké škole báňské v Příbrami, Linhart na Vysokém učení technickém architekturu vodního stavitelství.

Situace se drammatizuje s vyhlášením protektorátu roku 1939 a posléze 2. světové války, spojené se zabráním veřejného prostoru a institucí, s perzekucí inteligence a s podvázáním všech oblastí života společnosti. Neznamená to však naprosté ukončení kulturního života v Lounech. V té době dorůstá generace mladých lidí, kteří chtějí intelektuálně a tvořivě žít. Uzavírají se vysoké školy a absolventi prvních ročníků Sýkora a Linhart ukončují studium a vrací se do Loun, kde pracují jako dělníci, Linhart pak vyučuje na obecných školách. Mirvald v květnu 1941 maturuje, v téže době se také v zasedací síni městské radnice koná výstava fotografií profesora Státní grafické školy v Praze Jaromíra Funkeho *Louny ve fotografii*. Juren Mirvalda seznamuje také se vzdělaným knihovníkem Janíkem (POSPISZYL, 2010: 20), s nímž se seznamuje také Linhart a Sýkora. Jaroslav Janík (*1901, Kolín - †1974, Kolín), vedoucí lounské Veřejné městské knihovny, je klíčovou osobností tohoto období. Janík studoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze dějiny umění, historii, filozofii a psychologii, a stal se zprostředkovatelem avantgardního umění i myšlení pro celou generaci lounské mládeže. Již v letech protektorátu měl mnoho informací o surrealismu, existencialismu a dalších aktuálních směrech umění a kultury. Přátelil se s také a Konstantinem Bieblem, Jaromírem Funkem⁵², Jindřichem Chalupěckým a

⁵⁰ Kamil Linhart (*1887, Broumy - †1951, Louny), profesor dějepisu a ve 40. letech ředitel reálky, vedl městské muzeum a spravoval městský archiv. Svoji práci položil, spolu s Jaroslavem Vanišem, základy moderního regionálního bádání o městě (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 406).

⁵¹ Sýkora po letech vzpomínal: „Lounská reálka byla geniální, bývala to jedna z nejlepších mimopražských škol. V učitelském sboru působilo několik pozdějších univerzitních profesorů, studium mělo vysokou úroveň. Reálka byla skvělou přípravou pro vysoké školy technických směrů.“ (TOŠNEROVÁ, 2010)

⁵² Právě z Janíkova popudu je Funke roku 1940 požádán, aby pořídil soubor fotografií Loun a jejich okolí (jakožto propagační materiál města), který byl pak vystaven na lounské radnici. V 70. letech bylo v záměru tento soubor

Jiřím Kolářem (POSPISZYL, 2010: 21). Mirvald o něm hovořil jako o „duchovním vůdci“ (KOUKAL, 1996), Linhart, Janíkova „pravá ruka“, jak jej Sýkora označil (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009), později vzpomíná a vysvětluje: „Janíkovou zásluhou jako bychom se byli dostali přímo dovnitř aktuálního dění, dovnitř duchovního prostoru celého rozsahu umění. Janíkovým působením jsme byli přivedeni k bytostnému chápání a prožívání například hudby staré i hudby tehdy nejmodernější, poesie od Pasternaka a Rilka k Apollinairovi a Eluardovi, literatury od Morgana k Joyceovi či Beckettovi, stejně jako k hlubšímu chápání moderního výtvarného umění ve všech jeho tehdy nám dostupných projevech.“ (LINHART, 1996) Pro Linharta pak byla obzvlášť důležitá Janíkem „mapovaná, suverénně ovládaná a interpretovaná oblast moderní filosofie“ (LINHART, 1996), svým mladším kolegům Janík ukázal cestu k C. G. Jungovi, Amielovi, J. Wahlovi, K. Jaspersovi, M. Heideggerovi, O. F. Bollnowovi nebo G. Bachelardovi. Janík je také kolem roku 1945 seznamuje s Jiřím Kolářem a Jindřichem Chalupckým.

Nasávání z inspiračních zdrojů bylo zároveň doprovázeno činorodostí. „Janíkův okruh“ pořádal v protektorátních letech inscenované večery poezie a hudby, odehrávající se střídavě v bytech a na půdách u Linhartů a Fastů v kolonii Domov a u Chaunů v Poděbradově ulici (ŠTEFANČÍKOVÁ, 2007). Právě objevení surrealismu, jež Janík zprostředkoval v celém svém rozsahu - literárním, výtvarném a filosoficko-psychologickém, pocíťoval Linhart pro ně, skupinu mladých nadšenců, jako nejvýznamnější: vzniká neformální surrealistická skupina.⁵³ Tato společnost pak - za účasti Janíka - podniká akce nejrůznějšího charakteru: akce po půdách, schodištích a sklepech, výstavy obrazů mezi pavučinami, surrealistická představení po bytech a pak především venku, v krajině, na ulicích, v polích, na stromech a na stránkách⁵⁴ - to, co bychom dnes nazvali happening (LINHART, 1996). Linhart, který spolu s Janíkem tvoří jádro skupiny, v tomto období vytváří surrealistické pastely, které vystavuje na neoficiálních půdních výstavách. S Mrnkou se vydávají také za Karlem Teigem. Toto neformální dění se pokusila GBR zpracovat a v roce 2007 uspořádala výstavu *Surrealismus v Lounech*. V katalogu, který u této příležitosti vznikl, jsou otištěny scénáře těchto protektorátních „undergroudových“ večerů. Pod

vydat v Severočeském nakladatelství podle grafické osnovy Libora Fáry a s průvodním slovem historičky umění Anny Fárové. Publikace vyšla až v roce 2006 v nakladatelství Torst. (bliže CHUCHMA, 2007).

⁵³ Linhart vysvětluje: „ (...) byli (jsme) jakousi neoficiální, neambiciósní „sokromou“ skupinou (s odporem k organizování) (...). Nepotřebovali jsme se organizovat, říkali jsme: „my surrealismem žijeme“.“ (LINHART, 1996) Jiří Navrátil však poukazuje na to, že již během surrealistické fáze bylo přítomno kritické tázání se a že posléze začalo převládat spíše „apollinairovské“ ladění (ŠTEFANČÍKOVÁ, 2010).

⁵⁴ Přičemž surrealismu „vychítají“, že málo zapojuje konkrétní prostředí, zvláště krajinu.

kódy rozpoznáváme Linharta - jako básníka, recitátora, scénografa, scénáristu a režiséra, Jaroslava Mmku⁵⁵ (*1923 - †1965) - jako básníka a recitátora, Františka Fasta⁵⁶ (*1919 - †1979) - jako recitátora a houslistu a Františka Chauna⁵⁷ - jako hudebníka. K nim se dále připojuje mladší knihovník Hugo Havlík⁵⁸, student filozofie Jiří Navrátil, Stanislav Vlach⁵⁹, Anna Fastová (*1924) a učitelka a překladatelka Věra Böhmová (*1920)⁶⁰, která pořizuje překlady z německé a francouzské literatury, překládá Junga, Heideggera a další. Vedle těchto překladů a knihovny je dalším zdrojem kvalitní literatury (která jinde není k sehnání) také knihkupectví Otty Mužíčka⁶¹, z Mánesa a z dalších pražských antikvariátů přiváží literaturu Čestmír Berka. Berka, který si bere za ženu dceru sběratele umění Jurena, později vystuduje dějiny umění a do středu jeho odborného zájmu se dostane především dílo Emila Filly, o němž vydá několik monografií.

Na těchto setkáních se okrajově mihne i Zdeněk Sýkora, který s Linhartem spolupracuje na poetické knize inscenovaných fotografií (ŠTEFANČÍKOVÁ, 2007) – lounskou mládeží z Janíkova a Linhartova okruhu vytvořený osobitý žánr.⁶² Dvě vytváří také Mirvald, který v té době, v dialogu s podobnou fotografickou tvorbou Zdeňka Sýkory a Kamila Linharta (POSPISZYL, 2010: 31), vytváří množství fotografických negativů.⁶³ Ten dále ve 40. letech vytváří v malé míře surrealistické kresby a fotokoláže, v malbě a kresbě se věnuje především kubismu, podobně jako další jednotlivci a generace umělců v protektorátních Čechách, pro něž věnovat se kubismu a jiným modernistickým směrům znamenalo přihlášení se k tehdy zakázané tradici modernismu (POSPISZYL, 2010: 28). Sýkora se v té době věnuje spíše fotografii, i když vytváří surrealistické a kolem roku 1945 i kubistické obrazy.

Pro tuto dobu jsou zde důležití především Janík třímající v rukou fond knihovny a Linhart, který je vedoucí duchovní osobností mezi mladými. Podle Zdeňka Sýkory je to právě Janík s Linhartem, kdo mají na svědomí lounskou větev umění (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 242). Je-li tomu tak, pak i někde zde u této čínorodé dvojice, ve scenerii druhé světové války, se

⁵⁵ V 50. letech zpravodaj České tiskové kanceláře v Berlíně, redaktor a literát.

⁵⁶ Později strojní inženýr.

⁵⁷ Později hudební skladatel, teoretik a malíř.

⁵⁸ Později redaktor Zemědělských novin.

⁵⁹ Později redaktor.

⁶⁰ Ta si v roce 1945 bere Kamila Linharta a přijímá jméno Linhartová.

⁶¹ Mužíčkovi bylo knihkupectví v 50. letech znárodněno, poté byl již pouze antikvářem.

⁶² Jindřich Heisler roku 1942 vytváří „obrazové básně“, v nichž obdobně vsazuje text do fotografických snímků.

⁶³ Publicista a historik fotografie PhDr. Pavel Scheufler se v projevu při příležitosti vernisáže výstavy dosud nezveřejněných fotografií z Mirvaldova obsáhlého archivu ve Vrchlického divadle 11. 9. 2011 vyjádřil, že Mirvaldovy fotografie představují významný objev pro českou fotografii.

nachází jeden ze zdrojů, který umožní vznik GBR. Neboť, jak posléze uvidíme, „lounská větev umění“ významně zapříčiní vznik instituce. Přestože byl v tomto období veřejný život decimován a ve městě převládala hluboká deprese (nahlédněme třeba do gymnazijní kroniky⁶⁴), díky koncentraci mladých tvůrčích lidí a Linhartově a Janíkově vlivu, se v Lounech vytvářelo společenství, které se stalo základem pozdějšího kulturního prostředí. Jeho protagonisté do poválečných let vstupují již se solidním kulturním přehledem a názorem.

2.3 VYTVÁŘÍ SE SPOLEČENSTVÍ

S koncem války roku 1945 se otevírají vysoké školy. Studovat odchází Bořivoj Lůžek, budoucí ředitel archivu, a to na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obory etnografii, historii a sociologii (PATROVSKÁ, ROEDL, 2000: 65), také Josef Šimůnek (*1926 - †2002), absolvent Odborné školy řezbářské, budoucí ředitel lounského muzea, a to k Wagnerovi a Janu Laudovi na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou do Prahy. Studovat odcházejí také Mirvald, Linhart a Sýkora - všichni tři si jako obor vybírají výtvarnou výchovu, modelování a deskriptivní geometrii na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství při Českém vysokém učení technickém v Praze. V následujícím roce je pak obor převeden na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Jsou společně ubytováni na koleji v Opletalově ulici, kde je ubytován také Berka, již student dějin umění. Ten trojici zprostředkovává návštěvu u Vinceta Kramáře, u něhož si mohou prohlédnout sbírku kubistického malířství včetně originálů Picassa a Braqua (POSPISZYL, 2010: 36). V Praze mají také možnost sledovat několik důležitých výstav zahraničního moderního umění, které se po válce uskutečnily. Především však rozšiřují své dosavadní kontakty s pražskou neoficiální literárně-výtvarnou scénou, seznamují se především s okruhem okolo Jiřího Koláře, Jindřicha Chaloupeckého a Josefa Hiršala (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 365). V Praze Linhart navštěvuje restauraci *U Šupů*, kde se u jednoho stolu schází Toyen⁶⁵, Konstantin Biebl⁶⁶, František Tichý, Karel Konrád a další. Dalšími důležitými lidmi a inspirátory jsou jejich profesori na vysoké škole: malbu je učí Martin Salcman, kresbu Cyril Bouda a modelování Karel Lidický. Značný vliv na další jejich tvorbu má především Salcman, mezi jehož

⁶⁴ *Kronika reálky v Lounech 5 z let 1940 - 1948*, dostupná v SOkA Louny.

⁶⁵ Ta pak na jaře 1947 ještě spolu s Jindřichem Heislerem emigruje do Paříže.

⁶⁶ Biebl v listopadu 1951 spáchá sebevraždu. Ten samý rok mu vychází sbírka básní *Bez obav*, mimo další například s básní *Lenin*. Sbírnka obsahuje různorodé verše z let 1940 - 1950, které se tematicky rozpínají od kritických reflexí sociální problematiky První republiky až po Bieblův pokus naplnit šablonu nové socialistické poezie.

další žáky a spolužáky lounské trojice patří také Dalibor Chatrný, Karel Malich nebo Jan Smetana. Salcman zapůsobil i teoreticky. Jeho teoretické vývody, které představovaly alternativu k ideologicky formulovanému socialistickému realismu, byly zároveň bezprostředně propojeny s uměleckou praxí, se studiem přírody, s nabýváním schopnosti „vidět“ (POSPISZYL, 2010: 38). Salcman je také v roce 1945 spolu s dalšími přizván lounskými studenty do Loun, kde všichni společně podnikají několikadenní výlety do plenéru, aby malovali krajinu v okolí Loun. Pražáci bydlí střídavě u Linhartů nebo u Sýkory.

Z Loun mezitím v roce 1946 odchází Janík, který se vrací zpět do Kolína a řízení knihovny po něm (resp. až v roce 1948) přebírá Jiří Jedlička (*1921 - †2010)⁶⁷, který z knihovny později vybuduje moderní informační středisko.⁶⁸ Jedlička pokračuje v Janíkově odkazu a dále jej rozvíjí – koncepčně doplňuje fond z první poloviny 20. století, který pak dovede ochránit před čistkami v roce 1948 i v roce 1969, obohacuje fond o knihy z různých vědních oborů i o kvalitní beletrii, zřizuje také hudební oddělení (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 365). Jedlička značně ovlivnil Linhartu, Mirvalda, Sýkoru i básníka Juliše (HLAVÁČEK, 1995: 51), o kterém bude ještě řeč. Jedlička, s nímž Mirvald navazuje přátelství, představuje - podobně jako před ním Janík - filtr, díky němuž je knihovna i nadále zdrojem kvalitní literatury. Po odchodu do důchodu počátkem 80. let přispěje svoji činností i GBR.

Bořivoj Lůžek dokončuje studium a od roku 1949 do roku 1953 je správcem městského muzea, a současně i ředitelem Okresního archivu v Lounech, který je v této době ještě součástí městského muzea.⁶⁹ Především se však soustavně zabývá shromažďováním bohatých archivních fondů a uspořádává jeden z nejvýznamnějších českých městských archivů, čímž se značně zaslouží o vybudování archivu jakožto instituce (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 365). Lůžek je výrazná osobnost a všestranně umělecky činný člověk věnující se hudbě, herectví i kresbě a spoluutváří ovzduší zdejší intelektuální společnosti, přátelí se s Mirvaldem, který pak Lůžkovi, společně s Josefem Šimůnkem, koncem 50. let vyzdobí venkovský dům „rybím“ sgrafitem.

Sýkora s Linhartem zůstávají po absolvování na škole, kde pak působí jako asistenti, posléze jako odborní asistenti, a významně se podílejí na utváření nově vytvořené fakulty.⁷⁰

⁶⁷ Jedlička již z Prahy zná Berku a Mirvalda.

⁶⁸ V roce 1951 se pak dosavadní Veřejná městská knihovna přejmenovala na Okresní lidovou knihovnu, což znamenalo, že převzala metodickou péči o vesnické knihovny.

⁶⁹ Lůžek archiv vede až do roku 1981, kdy jej přebírá PhDr. Bohumír Roedl, který archiv vede až do současnosti.

⁷⁰ Řada jejich posluchačů se posléze stávají renomovanými historiky umění (například Ludmila Vachtová, Jiří Padrta, Jiří Adamec).

Později, kolem poloviny 60. let se zde habilitují. Linhart je od roku 1959 na Univerzitě Karlově vedoucím kabinetu výtvarné výchovy pro dálkové studium učitelů.⁷¹ Mirvald se sice vrací do Loun a vyučuje na základních školách na Peruci a Panenském Týnci a roku 1954 pak nastupuje jako učitel deskriptivní geometrie na lounské gymnázium, přesto však všichni tři po celá 50. léta udržují vzájemný kontakt, scházejí se diskutovat nebo malovat. Mirvald se Sýkorou tráví řadu hodin v plenéru v okolí Loun a soustavně se zabývají krajinomalbou. Bohatost forem zdejší krajiny je faktorem, který nelze opomenout. Ke kopcům Českého středohoří, uspořádaných v plánech, není těžké vytvořit si vztah. Tato krajina umožňuje široký rozhled, a proto působí prostorností, zároveň je však rytmizována různotvarými kužely implikujícími horizontálu. Středohoří je nejmohutnějším projevem sopečné činnosti v Česku a ve zdejším kraji jej reprezentují především kopce Raná, Oblík, Srdov, Brník a Stříbrník⁷², v pozadí Milá. Rozsáhlou kolekci obrazů Českého středohoří vytváří od konce 40. a na počátku 50. let také Emil Filla (*1882, Chropyně - †1953, Praha). Oblíbenými místy, kam Mirvald a Sýkora docházejí se svým výtvarným náčiním, jsou Smolnice, Brloh, Brodec, trvalým tématem je řeka Ohře - od Kystry, u Počedelic, u Orasic.⁷³ Také vždy spíše solitérní Linhart se věnuje krajinomalbě, a tak se v roce 1950 může uskutečnit společná výstava v nově otevřeném Fučíkově divadle⁷⁴, jehož otevření - a s ním tedy i otevření nové výstavní síně a stálé divadelní scény - je největší poválečnou událostí ve společenském životě Loun. Výstavu zahajuje Martin Salcman a také Miroslav Míčko, historik výtvarného umění z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.⁷⁵ Během 50. let malíři v různé míře vystavují několikrát.

Ve zpracování tématu krajiny však Mirvald se Sýkorou postupují dále k impresi a přes impresi k expresi, ke kompozici autonomních barevných skvm - Mirvald vytváří akvarely, Sýkora olejové *Zahrady*. To je však již konec 50. a počátek 60. let. Také v projevu Kamila Linharta postupně dochází k abstrakci přírodních forem. Vychází z reálné krajiny, kterou tlumočí výrazem blízkým německé expresi (ŠIKLOVÁ, 2010).

⁷¹ Ludmila Vachtová vzpomíná, že v letech jejího studia (tj. 1. polovina 50. let) Linhart úspěšně „infikoval“ mládež moderními proudy myšlení: vytvářel cosi jako samizdat - opisoval si filosofické a uměnovědné texty a posílal je dál (POKORNÁ, KARLÍK, 2000: 118-132). V těchto letech zde studuje také Otakar Slavík.

⁷² Též Červený vrch.

⁷³ Nutno podotknout, že Mirvald poukazuje na to, že Středohoří nebylo dominantní (POSPISZYL, 2010: 45), přestože později jsou kopce významným tvaroslovným prvkem Mirvaldových kompozic.

⁷⁴ Dnes Vrchlického divadlo.

⁷⁵ Sekera vzpomíná, že tato výstava byla pro všechny tak trochu překvapením: „...teprve, když jsme viděli ty souvislosti a kontrasty, tak jsme viděli - to jsme věděli, ale rozhodně ne v té intenzitě - že se v těch Lounech cosi významného děje.“ (SEKERA, 2011)

V této době se na scéně objevují také „básníci“ Josef Hlaváček (*1934, Louny - †2008) a absolvent lounského gymnázia Jan Sekera (*1935). Oba jmenovaní studují okolo poloviny 50. let v Praze na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze (filozofii, dějiny umění a estetiku), Sekera absolvuje roku 1958, Hlaváček o rok později. Oba se budou podílet na založení GBR.⁷⁶ Záliba v básnictví je spřizňuje do skupiny, do níž dále náleží Emil Juliš, Vladimír Burda a Miloš Suchomel. Mirvald na tato léta vzpomíná v souvislosti se vznikem galerie: „Třebaže zalezlí, na Brodech jsme přece jen byli objeveni básníkem Emilem Julišem a mladými básnickými talenty Josefem Hlaváčkem a Janem Sekerou, ještě vysokoškoláky. Malíře a básníky (buď pózovali, nebo byli krajinnou stafáží) spojili řeka a malování do těsta, z něhož měla zanedlouho vykynout galerie.“ (MIRVALD, 1995: 178)

Představme krátce básníka a experimentátora Emila Juliše (*1920, Praha - †2006, Louny), neboť je výrazná osobnost lounské skupiny.⁷⁷ Do Loun se přistěhoval s rodiči v roce 1931 a s Hlaváčkem a Sekerou a samozřejmě také s lounskou trojicí malířů se seznamuje někdy v polovině 50. let. Juliš také vyrůstá na Janíkově inspiraci moderní literaturou a zájem o experimentální polohy v básnictví jej taktéž zavádí do okruhu literátů a výtvarníků kolem Jiřího Koláře, s nímž se schází spolu se Sýkorou a dalšími v pražské kavárně *Slavia*⁷⁸ (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 366). Navštěvují také *Uměleckou besedu*. Hlaváček vzpomíná, že to byl Sýkora, který celou jejich skupinu básníků v roce 1956 s Kolářem seznámil (HLAVÁČEK, 1996a). Juliš s Kolářem udržuje přátelství až do jeho smrti. Setkává se tak také s Janem Zábranou, Josefem Hiršalem a malířem Otakarem Slavíkem. Do těchto let se také datuje účast na samizdatovém almanachu, sestaveném v roce 1956 Hiršalem a Kolářem, *Život je všude*, v němž poprvé vedle sebe vystoupila významná generace mladých básníků a spisovatelů, zásadně se odklánějící od tehdy vládnoucího socialistického realismu: vedle Koláře, Hiršala a Juliše zde publikoval také Václav Havel, Bohumil Hrabal a Josef Škvorecký. Havel se s okruhem lounských znal, říkal jim „lounská parta“ (HLAVÁČEK, 1996a). Mezi další významnější Julišova díla patří například *Ranská hora*, kterou ilustracemi doprovodil Vladislav Mirvald. Roku 1961 se Juliš

⁷⁶ Hlaváček někdy v těchto letech překládá dostupné zahraniční texty z oblasti estetiky, které posléze v průklepech kolují mezi přáteli (POSPISZYL, 2010: 79).

⁷⁷ Juliš také studoval lounské gymnázium, z rodinných důvodů jej však nedokončil.

⁷⁸ Toto dění také částečně zachycuje dokument *Matka Slavia* (1997), který pod vedením režiséra Petra Nikolaeva připravili autoři Eugen Brikcius, Karel Holub a Zdeněk Merta.

odstěhoval do Mostu, kde od ledna 1969 krátce řídil *Dialog*⁷⁹, v němž měl od počátku vydávání na starosti literární a uměleckou část obsahu. S *Dialogem* spolupracoval i Josef Hlaváček a Bořivoj Lůžek. S lounskou skupinou byl tedy i poté v kontaktu, nadále spolupracuje například s Mirvaldem na fotopoezii. V roce 1968 spoluzaložil v Mostě také nakladatelství *Dialog*⁸⁰. Protože se Juliš od 70. let stal tvůrcem pro režim nežádoucím, mohl oficiálně publikovat až zase roku 1988. Po roce 1989 byl rehabilitován, v roce 1990 obdržel Cenu Jaroslava Seiferta a v roce 1996 Státní cenu za literaturu (KLUSÁKOVÁ, 2004).

Roku 1953 nastupuje do funkce ředitele muzea akademický sochař Josef Šimůnek, rok na to se osamostatňuje Okresní archiv. Šimůnek, díky své práci na evidenci a získávání nových sbírkových předmětů a jejich utřídění, dosahuje toho, že se roku 1955 z městského muzea stává vlastivědné muzeum s okresní působností (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 315). Šimůnek se - vzhledem ke svému akademickému vzdělání - věnuje také sbírání děl výtvarného umění. Jeho zásluhou jsou například zachráněny portréty lounských měšťanů, z velké části díla malíře Aloise Paška, působícího v Lounech v 60. letech 19. století, ale také starší malířské památky a sochařská díla. Sám se také věnuje vlastní tvorbě. Zpočátku má v jeho tvorbě výlučné postavení dřevo, později se přidává i keramika a porcelán. V 50. letech se začíná zabývat i grafikou. Právě v rámci muzejní instituce bude později umožněno, aby se jednotlivé záměry složily ve společný cíl – vytvořit GBR.

*

Konec 40. a 50. léta jsou v Československu obdobím sovětizace a upevňování mocenské stability komunistickou vládou. Jsou prosazovány nové existenční podmínky jednotné kultury, je vyhlášen boj proti buržoazním elementům a centralizační praktiky prosazování oficiální doktríny socialistického realismu se stávají nástrojem zastrasování a pronásledování. Uplatňují se brutální formy nátlaku, veřejná, ale i soukromá sféra je kontrolována (ALAN, 2001: 10-11). V této době naši protagonisté buď získávají odborné vzdělání (generace z let 30.) nebo již rozvíjejí svoji profesní dráhu (generace z 20. let). Všichni zaujímají určité místo ve veřejných

⁷⁹ Kulturní a politický měsíčník vycházející v Ústí nad Labem v letech 1966 - 1969 a 1990 - 1992. Jeho vydávání bylo v roce 1969 „pozastaveno“ (KAISER, KAISEROVÁ, 1995).

⁸⁰ Krajské nakladatelství původně soustředěné na poezii a publikace ze severočeského regionu vycházející v letech 1968 - 1970. Zrušeno.

vzdělávacích nebo kulturních institucích: jako studenti, (vysokoškolští) pedagogové, vedoucí institucí. Jsou však určitým způsobem spjati s lidmi, jejichž činnost se buď vymyká oficiální politice, nebo se i staví proti ní.⁸¹ Základ podává za protektorátu již Janík, který dále zprostředkovává styky se skupinou kolem Koláře. V 50. je to Jedlička rozvíjející Janíkův odkaz, ovzduší na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze⁸² a pak to jsou různá neformální setkávání s přáteli po bytech a v „plenéru“ po celou dobu 50. let. Každý z nich musí určitým způsobem a měrou vyvažovat tlak režimu neboť v ilegalitě se ocitá veškerá nedogmatická literatura, výtvarné umění a hudba, také „nemarxistická věda“ a další politické a ekonomické činnosti, které nejsou v souladu s oficiálním směrem (MACHOVEC, 2001: 156). Na počátku 50. let se prosazuje oficiální nepřítelství vůči každé radikálnější modernosti. V Českém umění můžeme navíc vysledovat problém kontinuity generací umělců - na předchozí generace umělců navazovat téměř nešlo, neboť šlo o umělce meziválečné, z nichž mnozí již zde z mnoha důvodů nebyli (CHALUPECKÝ, 1994: 25). Svaz výtvarníků, který byl původně odborovou organizací mající hájit zájmy umělců, se proměňuje na organizaci ideovou, která má monopol na pořádání výstav i vydávání časopisů (CHALUPECKÝ, 1994: 25). Sýkora⁸³ a Mirvald jsou členy Svaz československých výtvarných umělců, Mirvald je však roku 1957 vyloučen, protože podle Svaz československých výtvarných umělců nespĺňuje kritéria kladená na uměleckou tvorbu. Co se týče tvorby Mirvalda, Linharta a Sýkory, po určitém surrealistickém nebo kubistickém úvodu se věnují zprvu realistickému zpodobňování krajiny, tu pak později začínají abstrahovat, přičemž zde nelze mluvit o ztotožnění tvorby a životního postoje jako například u Boudníka či Medka. Mají však možnost jít alternativní cestou.⁸⁴ Ke konci 50. let je však socialistický realismus, přestože stále oficiálním, již vyčpělým směrem a nové tendence začínají pomalu prosakovat na povrch a otevřeně bojovat za svobodu projevu (CHALUPECKÝ, 1994: 27). Roku 1956 povoluje Svaz československých výtvarných umělců zakládání tvůrčích skupin⁸⁵, známkou změny

⁸¹ Hlaváček napsal o Jedličkovi: „Tento jedinečný muž nás (...) vybavil tou bolševiky nejzakázanější literaturou, díky Jedličkovi stále dobře uchovávanou a dostupnou (...).“ (HLAVÁČEK, 1995: 51)

⁸² Podle pamětníků šlo v tomto případě na rozdíl od jiných učitelských sborů o v podstatě soudržný kolektiv s ujasněným programem. A přestože pedagogická fakulta jako celek nebyla vysoko hodnocena, tato katedra dosahovala dobré úrovně.

⁸³ Od roku 1948.

⁸⁴ Například akademičtí výtvarníci, jejichž tvorba je zároveň hlavním zdrojem jejich příjmů, byli ve zcela jiném postavení.

⁸⁵ První vystoupila skupina *Máj 57*.

atmosféry je také úspěch českého pavilonu v Bruselu na *Expo '58*. Neznamená to však, že by byl s tzv. socialistickým realismem a s ideologicky manipulativní praxí definitivní konec.⁸⁶

2.4 UVOLNĚNÍ 60. LET

Jak jsme se pokusili naznačit, v Lounech se začalo rozvíjet kulturně sycené prostředí, které bylo prostřednictvím styků jednotlivých osob napojeno na pražskou oblast⁸⁷ a tím tedy na zdroj, z něhož mohlo čerpat aktuální obsahy tehdejšího kulturního dění. V 60. letech tento vývoj dosáhl určitého maxima, budeme se tedy tomuto období věnovat trochu podrobněji, abychom ukázali, jak do něho spadá založení GBR.

Že byla 60. léta v Lounech něčím výjimečným, dokládají mnohé reflexe. Podle historika a archiváře Bohumíra Roedla představovaly Louny v 60. letech jedinečný kulturní fenomén, k němuž sotva nalezneme paralelu v celé jejich dlouhé historii (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 364). Renesance svého druhu byla ostatně zažívána i jinde v zemi, která se v důsledku oslabení vlivu Sovětského svazu uvolňovala ze sevření totalitní moci. Přestože si komunistická strana stále udržovala mocenský monopol, jsou 60. léta - po „socializaci“ v 50. letech - obdobím hospodářského růstu a politického optimismu a po dusivé atmosféře 50. let dochází také v kultuře k rozmachu tvořivé aktivity v různých oblastech kultury a liberalizaci poměrů: *Světová literatura* vydává donedávna zakázané sovětské autory, americké beatniky i romanopisce, francouzské surrealisty, rozšiřuje se prostor pro publikování i diskusi v časopisech, dochází k rozkvětu „malých forem a scén“, kvas ve výtvarném umění kulminuje v dílech představitelů českého „infomelu“ a „imaginativního umění“, která se z neoficiálních (neveřejných) výstav přesouvají do výstavních sál i na stránky časopisů (ALAN, 2001: 12-13). Postupně tak začíná docházet k povlnné proměně oficiálních (redakce výtvarných časopisů) institucí, vznikají však také nové, neoficiální instituce. (MOKREJŠ, HLAVÁČEK, 2007: 26). Silám, které byly systematicky dušeny, bylo umožněno, aby se začaly spontánně rozvíjet, což mohlo být pocíťováno jako určitá samovolnost dění (Podle Hlaváčka „všechno vznikalo jakoby mimochodem“ (HLAVÁČEK, 1995)). V návaznosti na předeslaný model struktury oficiální kultury můžeme sledovat, že v 60.

⁸⁶ Velká dokumentační kniha *EXPO '58* od autora scénáře bruselské expozice Jindřicha Santara mohla vyjít až v roce 1961 a navíc pouze s velmi tendenčními texty.

⁸⁷ Nejedná se však o nějakou ucelenou společnost, jde spíše o malé skupiny, jednotlivce a instituce a jimi zprostředkované „informační kanály“. Nejedná se ani výlučně pouze o Prahu jako takovou, Jiří Kolář například prožil většinu života v Kladně, ležící 25 km severozápadně od Prahy.

letech se hranice oficiální kultury mění: jsou stále rozmazanější a přechody mezi zakázaným (nelegálním) a tolerovaným, tolerovaným a publikovaným či publikovaným a oficiálním začínají být plynulé (ALAN, 2001: 12-13); režimem tolerovaná (polooficiální) kultura se rozšiřuje, dochází k uvolňování a větší otevřenosti institucionálního prostoru: divadla, nakladatelství, školy, umělecké svazy a různá kulturní zařízení posunují hranice tolerovaného a včleňují do svých programů stále širší a myšlenkově i esteticky pestřejší okruh našich i zahraničních autorů a děl (ALAN, 2001: 21). Toto zesiluje především ve 2. polovině 60. let. Celý proces je umocňován obnovou styků se zahraniční kulturní scénou. Doprovodné uvolňování hranic státu však neumožnilo pouze průnik zahraničních impulzů do Československa, nýbrž také - jak dále uvidíme - průnik impulzů z Československa do zahraničí.

2.5 POSUN V TVORBĚ LINHARTA, MIRVALDA A SÝKORY

V 60. letech také výtvarná činnost Mirvalda, Sýkory i Linharta začíná nabývat širšího významu. Koncem 50. let nebo počátkem 60. let se v jejich tvorbě začínají objevovat nová směřování. Nejdříve k němu dochází ve tvorbě Sýkory, jehož si jako asistenta vybírá Salcman a na jehož místo pak roku 1966 Sýkora nastupuje. Sýkora prostřednictvím abstrakce krajinného motivu dospívá k analýze výtvarného pole, do popředí se dostávají vztahy mezi barvami a prvky obrazu - zatímco některé obrazy nesou ještě název *Zahrada*, jiné se již jmenují *Kompozice*. Teoretické ukotvení nachází v Kleeově *Pedagogickém náčrtníku*, který mu překladem zpřístupňuje Josef Hlaváček.⁸⁸ V roce 1961 vytváří studii k obrazu *Červená šipka*, čímž se u něho jednoznačně oznamují konstruktivistické tendence. O rok později vzniká již známá *Šedá struktura*, která je výsledkem „dosavadní snahy dostat elementy obrazové výstavby do vzájemných logických vztahů“ (SÝKORA, KAPPEL, 2010: 15). Sýkora tak otevírá období struktur, které potrvá téměř až do poloviny 70. let. Sýkora se snaží nejdříve struktury vytvářet sám, posléze však začne hledat objektivní metodu a tak začíná spolupracovat s matematikem a spolužákem z lounského gymnázia Jaroslavem Blažkem (*1925), který ke generování číselných řad využívá jeden z prvních počítačů u nás.⁸⁹ U rodiny i přátel se však setkává s nepochopením. Nový směr považují za slepou uličku a nabádají jej, aby setrval u krajinomalby. Důležitými

⁸⁸ Hlaváček překládá část knihy Wenera Haftmanna *Paul Klee. Wege bildnerischen Denkens* vydanou v roce 1961 ve Fischer Bücherei KG, Frankfurt am Main und Hamburg (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 25).

⁸⁹ Blažek vystudoval matematiku a vyučoval na matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Po této zkušenosti se sám začal zabývat výtvarným vyjádřením matematických funkcí a počítačovou grafikou.

osobami jsou v tomto ohledu právě Hlaváček se Sekerou (a také Padrta), znalci umění, kteří jeho práci reflektují s uznáním (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 242-243).

Mirvald v letech 1961 až 1963 působí jako odborný asistent na Pedagogickém institutu v Ústí nad Labem⁹⁰, kde vyučuje kreslení, dekorativní kompozici a písmo, a po nocích experimentuje s tuží, kterou nechává rozpíjet na navlhčeném podkladu, přičemž může sledovat fyzikální jev, tzv. Brownův pohyb (POSPISZYL, 2010: 79). Vzniká řada „kaňkází“ - jak je pojmenoval Jiří Kolář - a mrazivé dny pak dávají vzniknout „zmrzláží“ - jak je nazýval sám Mirvald.⁹¹ Hravý Mirvald při jejich tvorbě pak využívá textu a textem vytvářenou strukturu. V roce 1961 dále vytváří cyklus znakových a geometrizovaných krajin, později řadu tušových kreseb, obě tématicky čerpající z krajiny Českého středohoří. Vytvoří také několik aktů. Avšak v roce 1964, kdy již působí opět v Lounech na gymnáziu⁹², můžeme v jeho tvorbě sledovat již plně vyvinuté geometrické kompozice „hard-edge“.⁹³ „Po období jisté uzavřenosti, kdy Mirvald spolu s vrstevníky žil příklonem k plenérové malbě“, čteme v textu Josefa Hlaváčka, který se jeho tvorbu pokusil zasadit do širších souvislostí, „se na počátku šedesátých let otevírají stavidla a do dosud poměrně klidného řečiště vtrhávají prudké a čisté vody, tzv. abstraktní malby (...), rychle střídané novými a novými negacemi nezobrazujícího projevu: narativní figurací, op-artem, pop-artem atd. Mnohé z těchto proudů, které odpovídaly proměnám světa, ve kterém jsme žili a žijeme, oslovily i Vladislava Mirvalda.“ (HLAVÁČEK, 1991: 104) Pro Mirvalda byl také důležitý impuls dodaný Kolářem, který roku 1964, když seděli po vernisáži v lounské galerii⁹⁴, prohlásil, ať každý dělá, co umí nejlíp - Mirvald uviděl „rýsování“ jako techniku, vhodnou pro své umělecké vyjádření (POSPISZYL, 2010: 93).

Důležitou událostí v tomto vývoji je vznik neformální skupiny *Křižovatka* na podzim roku 1963, u jejíhož vzniku stojí Jiří Kolář s teoretikem Jiřím Padrtou⁹⁵ (*1920, Praha - †1977,

⁹⁰ Předchůdce Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

⁹¹ Podle Jiřího Valocha Mirvald v českém umění ve svých „kaňkázích“ a „zmrzlážích“ asi poprvé tematizuje vztah řádu a náhody (POSPISZYL, 2010: 70).

⁹² V této době se jedná o tzv. Střední všeobecně vzdělávací školu (SVVŠ), která počátkem 60. let nahradila 3. stupeň jedenáctileték. Jedenáctiletky byly zavedeny režimem počátkem 50. let a nastoupily na místo původních gymnázií. Koncem 60. let byla zavedena čtyřletá gymnázia.

⁹³ Podle Sekery byl Mirvald z Ústí vyhozen poté, co se zjistilo, že dělá abstraktní umění (*Rozhovor J. S.*, 2012).

⁹⁴ Toho času výstavní síň při Okresním muzeu.

⁹⁵ Padrta je od roku 1955 redaktorem *Výtvarné práce*. Po tříměsíčním pobytu ve Francii v roce 1956 vzniká zejména studie *Umění nezobrazující a neobjektivní*, která představovala první nedogmatickou informaci o abstraktním umění v 50. letech u nás. V polovině 60. let se orientuje ve vznikajících tendencích abstraktního umění, zpočátku sympatizuje s informelem, posléze se však stává předním teoretikem lettrismu a konstruktivních tendencí. V posledním údobí života se věnoval studiu Malevičova díla a ruského suprematismu. V tomto oboru se stal

Praha).⁹⁶ Padrta formuluje aromantický program tzv. „objektivních tendencí“⁹⁷, které se opírají o důsledné principy konstruktivního pořádku, proporce a čísla, jež jsou hluboce zakotvené v zákonech matematicko-geometrických řad a struktur a které se mají stát „opačným pólem přemíře subjektivity, obsažené v (...) umění romantického původu“ (HLAVÁČEK, 2007: 208). Příklon k objektivním tendencím má být projevem přijetí výzvy „k novému rozumovému pořádku, jaký odpovídá metodické a technické orientaci současné civilizace“ (PADRTA, 1966). Tento konstruktivní způsob uvažování, se přitom staví do přímé opozice k velké části historické tradice českého moderního umění (POSPISZYL, 2010: 88). Ve skupině se sdružuje několik výtvarníků s různými uměleckými názory a na první výstavě ve Špálově galerii v Praze roku 1964 vystavuje vedle Koláře Vladimír Burda, Richard Fremund, Běla Kolářová, Karel Malich, Pavla Mautnerová a také Vladislav Mirvald se Zdeňkem Sýkorou. Mirvald, který byl v roce 1957 vyloučen ze Svazu Československých výtvarných umělců, je na výstavách se skupinou *Křižovatka* nucen vystupovat jako neorganizovaný amatérský umělec.

Kamil Linhart je ve výtvarné tvorbě solitérem. Přestože jeho tvorba prošla procesem abstrakce a dospívá ke geometrické formě, v centru jeho zájmu jsou tvarované křivky umožňující vyjádřit obsahy zasuté v hlubinách vědomí. Tvorba Kamila Linharta se sice přibližuje asketickému tvarosloví konstruktivistického umění, smyslem své tvorby si však udržuje dosti osamocené a výlučné postavení: je zde vůle umělce do plochy obrazu vtlačovat motivy z hlubších vrstev psychiky, nacházíme zde tedy očividnou ikonografickou závažnost (SEKERA, 1970, leden: 3-4). Linhart se zabývá archetypální podstatou lidské psychiky, což se odráží v zaměření na archetypální tvary. Hlavními objekty se stávají améba, hlava, oblak, země nebo balvan. Stylové zaměření tohoto období sám autor nazval lyrická abstrakce (ŠIKLOVÁ, 2010). Posléze, zhruba od roku 1966, Linhart znak „améby-hlavy“ minimalizuje a převádí jej do podoby geometrizovaných reliéfů, „plasticko obrazových“ a „reliéfních“ kompozic (ŠTEFANČÍKOVÁ, 2010). Padrta pro jeho tvorbu užil označení „múzická geometrie“ (PADRTA, 1969). Duchovněji zaměřený Linhart stojí vždy spíše stranou a také i později podstatně méně vystavuje. Se skupinou *Křižovatka* se však nemíjí a v roce 1968 vystavuje společně s přáteli a dalšími hosty na druhé

mezinárodně uznávaným teoretikem. Padrta představuje - vedle Miroslava Lamače, Jindřicha Chaluppeckého, Františka Šmejkal a Josefa Hlaváčka - nejvýraznější typ české výtvarné teorie a kritiky 60. let.

⁹⁶ Skupina vznikla u proslulého *Kolářova stolu* v kavárně *Slavia*. Nejednalo se však v pravém slova smyslu o výtvarnou skupinu, nýbrž spíše o skupinu přátel, věnujícím se různým výtvarným vyjádřením, kteří společně vystavovali (*Rozhovor J. S.*, 2012; SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009).

⁹⁷ Tedy nikoli výhradně konstruktivních tendencí.

výstavě této skupiny nesoucí název *Nová citlivost. Křižovatka a hosté* v Domě umění města Brna, v Galerii umění v Karlových Varech a v Praze Mánesu. Na této výstavě, která zahrnula 29 autorů představujících vedle zástupců konstruktivních tendencí i představitele vizuální poezie a zastánce informelu, svá díla vystavili mimo jiné také Václav Boštík, Hugo Demartini, Milan Grygar, Jiří Hilmar, Stanislav Kolíbal, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Zorka Ságlová nebo Otakar Slavík. Jako jeden z nejmladších účastníků hnutí experimentální poezie a zároveň jako začínající teoretik umění se tam prezentuje Jiří Valoch.

V těchto letech se díla Linharta, Mirvalda a Sýkory dostávají do řady výstavních síní. Linhart vystavuje například na kolektivních výstavách *Nové věci* ve Špálově galerii (1968) nebo *Konfrontace* v pražské výstavní síni Voršilská (1969). Mirvald vystavuje s *Klubem konkrétních* (1968) a také v zahraničí. Sýkora, který je nejprogresivnější, se vedle výstav a první realizace v architektuře⁹⁸ účastní od roku 1965 zahraničních výstav. Roku 1969 se společně s Hlaváčkem účastní zahájení výstavy *Tendencije 4 - Computers and Visual* v Záhřebu. Téhož roku zakupuje Národní galerie jeho dvě struktury z let 1967 a 1965. Koncem 60. a začátkem 70. let se Sýkorovy obrazy a plastiky dostávají do významných evropských i amerických galerií, muzeí a řady soukromých sbírek, na výstavách v seznamech vystavujících umělců se vedle New Yorku, Paříže, Tokia či Londýna občas „břinknou“ Louny (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 117).⁹⁹ Díky tomu mohou Sýkorova díla - ale také díla Mirvaldova, která na výstavách bývají vedle děl Sýkorových - v průběhu 70. a 80. let vystavována na zahraničních výstavách.¹⁰⁰ Sýkora a Mirvald se stávají představiteli konstruktivistických tendencí v českém umění.

V 60. letech dochází k posunu také v díle Josefa Šimůnka. Někteří historikové umění kladou vrchol jeho tvorby právě na konec 60. let, kdy autor pod vlivem konstruktivistických tendencí vytváří řady vertikálních dřevěných objektů. V těchto letech tak Šimůnek vytváří formy, které lze řadit do širokého proudu konkrétního umění (DOLEJŠ, 1968). Nové práce - dřevěné plastiky - vystavuje v roce 1968 v galerii Svazu československých výtvarných umělců v Praze a dále také v síni Ústeckého Divadla hudby na výstavě s názvem *Josef Šimůnek: Iterace a znamení*,

⁹⁸ Větrací komíny Letenského tunelu v Praze.

⁹⁹ Viz biografie Zdeňka Sýkory.

¹⁰⁰ K tomu dále BYDŽOVSKÁ, L.: *Konstruktivní tendence z Československa. K situaci českého výtvarného umění na přelomu 60. a 70. let.* In: KOVÁČ, D.(ed.) et al.: *Kultura jako nositel a oponent politických záměrů: německo-české a německo-slovenské kulturní styky od poloviny 19. století do současnosti.* Ústí nad Labem: Pro Česko-německou a Slovensko-německou komisi historiků vydává Albis international, 2009. 545 s.

kterou zahajuje Josef Hlaváček.¹⁰¹ Jeho díla jsou zastoupena na kolektivních výstavách také v Praze, Bratislavě či ve Vídni (*Šimůnek vystavuje v Praze*, 1969).

2.6 KONSTRUKTIVNÍ TENDECE V ČESKÉM UMĚNÍ 60. LET

Na počátku 60. let v českém moderním umění nalezneme řadu proudů: jsou zde práce reagující na americký pop-art, francouzský nový realismus, rozvíjí se konstruktivní tendence, kinetické umění, odezvu nachází geometrická abstrakce a hard-edge, prosazuje se akční umění¹⁰², ale i neosurrealistické projevy a nová figurace (NEŠLEHOVÁ, 2007: 179).¹⁰³ Podle Hlaváčka (MOKREJŠ, HLAVÁČEK, 2007: 26) dochází v této době k určitému rozštěpu umění, kde vedle oficiální vzniká rebelsky situovaná větev, jež se v druhé polovině dekády stává téměř oficiálním projevem a právě ona vystupuje jako nositel kvalitativní proměny. V tomto širokém proudu obrozujícího se výtvarného projevu¹⁰⁴ je pak možno rozlišit dvě krajnosti, mezi nimiž se umění 60. let nadále pohybovalo: „český informel“ (například Mikuláš Medek) a nekonstruktivistické tendence. Uprostřed bychom pak mohli umístit projevy, které jako předměty-znaky užívají přetvářená umělecká díla minulosti i současnosti (například Jiří Kolář, který ve svých kolážích manipuluje s uměleckou tradicí) (HLAVÁČEK, 1991: 195-196).¹⁰⁵ Český nekonstruktivismus se přitom utvářel spíše v opozici k informelním směřování, než že by sledoval příklad některých geometrických a konstruktivních hnutí a kinetismu z 1. poloviny 20. století¹⁰⁶ (HLAVÁČEK, 2007: 207). Čeští umělci těchto proudů často sledovali tutéž cestu ke geometrické abstrakci jako ti v 10. a 20. letech, která vedla „od zobrazování vnější skutečnosti“¹⁰⁷ pomocí stále více zobecňované (abstrahované) podoby reality až k postižení její podstaty „čistými“

¹⁰¹ Pojem iterace zavedl Josef Hlaváček a nevyjadřuje matematický pojem.

¹⁰² Z akčního umění na sebe největší pozornost přitahovali Milan Knížák, Zorka Ságlová a Eugen Brikcius. Jejich tvorba vznikala v rámci určité sociální skupiny a byla vyjádřením radikálního postoje na hranici rituálu. Je to tedy především forma happeningu, veřejných akcí v ulicích, v přírodě. Hodnotu alternativního gesta měla také výstava Evy Kmentové ve Špálově galerii *Šlápoty* z roku 1970. Koncem 60. let podobné akce uskutečnili i Olaf Hanel, Hugo Demartini a další. (KLIMEŠOVÁ, 2001: 389 - 391)

¹⁰³ V rámci nefigurativní a experimentální tvorby je toto období jedno z nejživějších a možná i nejživelnějších období v kapitolách československé moderní kultury (DAŇKOVÁ, 2008).

¹⁰⁴ Lze jej označit pojmem Lud'ka Nováka „moderní realismus“ (MOKREJŠ, HLAVÁČEK, 2007: 27).

¹⁰⁵ Chalupecký však s dělením na několik výtvarných proudů nesouhlasí, tehdejší české umění vidí spíše jako koexistenci několika výjimečných jednotlivců (CHALUPECKÝ, 1990).

¹⁰⁶ Konstruktivistický charakter měl významný proud evropského a amerického sochařství navazující od 40. let na pozdní Pevsnerovu, Gabovu a Moholy-Nayovu tvorbu. Hlavní výrazovou formou zde jsou konstrukce rozvinuté do prostoru a prolínající se případně i s kinetickými elementy (kinetismus). Samotný termín *art construit* byl používán v souvislosti s umělci kolem pařížské galerie Denis René od počátku 50. let (POSPISZYL, 2010: 87).

¹⁰⁷ Lze u nich vysledovat ony „krajinařské začátky“ (podle Chalupeckého HLAVÁČEK, 2007: 207).

výtvarnými prostředky“ (HLAVÁČEK, 2007: 207). Tento způsob tvorby však většinou nebyl postaven na utopicko-filozofickém základu a do popředí vystoupily spíše technicistní a laboratorní rysy (HLAVÁČEK, 2007: 207).¹⁰⁸ Je ovšem jasné, že zvýšená propustnost hranic umožnila v 60. letech invenci nových moderních proudů ze západních zemí, které ovlivnily tyto rozvíjející se tendence v Československu a to ať již byly chápány pozitivně nebo negativně¹⁰⁹.

Prvním vystoupení nekonstruktivistů počátkem roku 1964 - které usnadnil Jiří Kolář - se odehrálo v Mánesu pod záštitou *Skupiny Umělecké besedy*. Vedle Cyrila Boudy, Vojtěcha Sedláčka, Karla Lidického, Koláře a dalších se zde představili konstruktivisticky orientovaní Hugo Demartini, Karel Malich a Zdeněk Sýkora. Poté již následují výstavy skupiny *Křižovatka*. Konstruktivizujících tendencí se dotkla i řada dalších umělců, kteří v nich však buď nezakotvili anebo je osobitě využili k vyjádření jiné umělecké perspektivy. Mezi ně patří nejvýznamnější představitel kinetismu Milan Dobeš, kinetisté Jiří Novák a Stanislav Zippe, dále Milan Grygar, Čestmír Kafka, Stanislav Kolíbal, Kamil Linhart nebo Eduard Ovčáček. Od roku 1962 se v okruhu autorů později sdružených ve skupině *Křižovatka* postupně formuje *Klub konkretistů* založený v roce 1967 a teoreticky podpíraný Arsénem Pohribným (DAŇKOVÁ, 2008).¹¹⁰ Mezi členy jsou například Jiří Hilmar, Radek Kratina, Rudolf Valenta, Dalibor a Ivan Chatrný, Vladislav Mirvald nebo Václav Cigler. Konstruktivní tendence však nejsou výspou pouze českého umění, představují široký směr proudící Evropou.

2.7 KULTURA PRO LIDI

60. léta jsou obecně charakteristická kulturním vzestupem, v českém prostředí těchto let však zároveň existují současně snahy uvést do chodu proces demokratizace kultury. Kultura je často chápána jako hodnota, kterou je potřeba distribuovat co nejširší veřejnosti. Co se již považuje za ono kulturní, je otázkou, ale v Lounech - alespoň co se týče vkusu výtvarného - je obsah odvozen od vývoje tvorby lounských malířů, od odborného zaměření Hlaváčka a Sekery a

¹⁰⁸ Konstruktivismus sovětských konstruktivistů - designérů a architektů - počátku století vyjadřoval patos budování nové komunistické společnosti, která spíše než umění potřebuje moderní průmyslovou produkci a účelný neestetický design.

¹⁰⁹ Byl tu například odpor k charakteru západního op-artu, který byl vnímán jako zabíhající do dekorativnosti.

¹¹⁰ Konkretismus (nebo také „konkrétní umění“) bychom mohli umístit do širšího proudu objektivních tendencí. Jeho program se vymezuje - v návaznosti na myšlenky Thea van Doesburga (1930) a Maxe Billa (1945) - vůči abstraktnímu umění: umělec neprovádí abstrakci přírodních tvarů, nýbrž realizuje umělé (malířské) konkrétno, které konkretizuje ideje čistými výtvarnými prostředky. Nejde přitom pouze o geometrické elementy, nýbrž to mohou být také elementy geometrické, amorfní (POHRIBNÝ, 2001).

také se v něm projevuje silné zaměření na současnost a modernost. Hlaváček se Sekerou a dalšími zprostředkovávají informace o nových směrech v umění, filmu, divadle a literatuře, přinášejí čerstvé zprávy o nástupu nového směřování v tvorbě lounských výtvarníků a o jejich výstavách mimo Louny, o elektronkovém počítačím stroji a Jaroslavu Blažkovi i o založení skupiny *Křižovatka*. Především se však snaží pořádat v rámci kulturních organizací bohatý přednáškový program - osvětu podle svých představ.

V Lounech, podobně jako v jiných městech toho času, funguje několik kulturních organizací, které v těchto letech zajišťují kulturní život široké společnosti: Městská Osvětová beseda¹¹¹ a Okresní dům osvěty (také Osvětový dům), Střediskové kulturní zařízení Luna, Domov mládeže (zde sídlí závodní klub železničářů) a další závodní kluby. V rámci těchto organizací, pak vznikají zájmové kluby či kroužky. Později, v roce 1967, se řízení a provozování kulturních aktivit sjednocuje (Městská osvětová beseda je spojena s místními závodními kluby) a vzniká Společenské a kulturní středisko v Lounech.

Bezesporu jedním z nejaktivnějších kulturních pracovníků lounského prostředí je Josef Hlaváček, je *spiritus agens* kulturního dění ve městě a díky vzdělání vnáší do lounského kulturního života erudici a profesionalitu (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 369). Po absolvování Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze roku 1959 se začíná aktivně zapojovat do organizování kulturního života města a iniciuje založení Lidové univerzity kultury (dále nazývaná Lidová univerzita umění) na jejíž koncepci dále spolupracuje s Dušanem Vosykou a s knihovníkem Jedličkou (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 313). Lidová univerzita umění je organizována Okresním domem osvěty, Městskou osvětovou besedou¹¹² a dalšími organizacemi a jejím záměrem je vzdělávání v oblasti kultury. Pro zájemce o umění koná univerzita semestrální kurzy, tvořené přednáškami a semináři, v rámci nichž pořádá exkurze do ateliérů umělců i komentované návštěvy galerií. Zájemci se mohou zúčastnit například přednáškového cyklu

¹¹¹ Osvětové besedy byly kulturní organizace v socialistickém Československu, jejichž posláním bylo zajišťovat společenský a kulturní život, udržovat v místě spolkový život a vyvíjením osvětové politicko-výchovné činnosti pečovat o vzdělání a politické uvědomění obyvatel. Pod Městskou osvětovou besedou vykonává činnost Fučíkovo divadlo.

¹¹² Předsedou Městské osvětové besedy byl pedagog Václav Šlajcher (*1911, Vrbno nad Lesy - †1973), který byl také předsedou komise pro školství a kulturu MěNV a který od roku 1945 vykonával funkci okresního inspektora kultury při ONV v Lounech. Šlajcher vyučoval matematiku a fyziku na lounských školách a byl významnou osobností místního kulturního života v 50. a 60. letech. Po celá desetiletí měl značný vliv na kulturní vyžití nejširších vrstev obyvatel města a okolí (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 313). Byl hlavním organizátorem kulturního života studentů a vedl ochotnický divadelní spolek Tyl (divadelní odbor při Městské osvětové besedě), který hrál například Ionesca a v roce 1967 realizoval také hru Václava Havla *Vyrozumění*. Šlajcher se také ujal vedení literárně dramatického oboru na Lidové škole umění.

Estetika a teorie umění nebo *Vybrané kapitoly z dějin výtvarného umění* a *Vybrané kapitoly z dějin hudby*, nebo zúčastnit procházky po architektuře Loun. Pořádají se exkurze do ateliéru Karla Lidického, ale také přednáška *Sovětská literatura a problémy realismu* nebo večer *Ukázek sovětské literatury a hudby*. V rámci Lidové univerzity umění přednáší také Josef Šimůnek (*Člověk a socha*, 1960). V letech 1961 až 1965 pak Hlaváček vede, společně s kinařem, později hercem a producentem Janem Jírou (*1937, Praha) Osvětový dům,¹¹³ který zajišťuje širokou paletu aktivit. Pořádá různá školení pro pracovníky rozhlasu, fotoamatéry, vedoucí lidových hudeb, loutkáře, divadelníky, vydává návody, jak osvětově pracovat, ale i sborníky veršů. Pořádá například přednáškový cyklus *Vesnická lidová univerzita*, v němž jsou objasňovány problémy zemědělské výroby a problémy „vědeckého světového názoru přírodních věd“, nebo putovní výstavy různého druhu (od zemědělství až po umění). S Hlaváčkovým přispěním zahajuje v roce 1961 při Lidové univerzitě umění činnost Filmový klub, tehdy jeden z nejstarších svého druhu v republice. Na starosti jej má Jíra, který se později stane ředitelem Ústřední půjčovny filmů a zakladatelem *CinemArt*.¹¹⁴ Klub svého času sídlí v kině *Oko* a promítá snímky uspořádané v tematické cykly - historie československého filmu¹¹⁵, animované filmy, snímky o výtvarném umění, životopisné filmy - ale pořádá také besedy o „dobrých i špatných“ filmech. Při Okresním domu osvěty provozuje činnost také Fotostředisko a Amatérské filmové studio¹¹⁶, které natáčí krátkometrážní filmy o nejrůznějších místních událostech.¹¹⁷

Ještě v roce 1961 iniciuje Hlaváček založení Klubu přátel umění, jehož součástí se stává i Lidová univerzita umění a Filmový klub, jejichž obsahová náplň se progresivně rozvíjí. Klub sdružuje náročnější zájemce o literaturu a umění a schází se (dlouho každé úterý) v malém sále Fučíkova divadla, kde koná vlastní koncerty, výstavy, besedy se spisovateli (František Kožík, Ludvík Souček¹¹⁸, Karel Pacner, Jan Otčenášek, Jarmila Loukotková, Vilém Závada, Helena

¹¹³ Od roku 1965 jej pak vede Dušan Voslka, pro atmosféru těchto let také důležitá osoba, kolem níž se pak před rokem 1989 vytvoří skupina intelektuálů, diskutujících o politických poměrech (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 313, 321).

¹¹⁴ Původně *Lucernafilm* a.s.

¹¹⁵ Cyklus *Filmová minulost* například obsahoval 15 nejlepších filmů z let 1939-1945. Archivní snímky byly zapůjčovány Čs. filmovým archivem. V roce 1963 mají diváci možnost shlédnout „10 nejlepších filmů světa“ podle bruselské ankety filmových kritiků - například americký film *Občan Kane* nebo film *Hirošima, má láska*.

¹¹⁶ Amatérská filmová studia měla být z rozhodnutí Ministerstva školství a kultury ve všech okresech vybudována nejpozději do roku 1962.

¹¹⁷ Natáčí pak mimo jiné například - za spolupráce Vladislava Mírvalda - snímek o Fillově síni na Peruci nebo satirický snímek *Spásný nápad*, který má bojovat proti kýči a propagovat vstup do Klubu přátel umění.

¹¹⁸ Jedlička vzpomíná, že besedy se Součkem byly vždy spojovány s návštěvou vinných sklepů v Chlumčanech a s večerním posezením při ohni v Oboře u Bořivoje Lůžka (JEDLIČKA, 1998).

Šmahelová, L. M. Pařízek) a přednášky, pořádá také zájezdy například na Pražské jaro nebo za Cyrilem Boudou a Karlem Lidickým. V rámci Klubu přátel umění přednáší Bořivoj Lůžek, Václav Šlajcher (*E. Ionesco: Král umírá*, 1965), Jiří Jedlička připravuje *Svěcení jara* od Igora Stravinského (1964), o výtvarném umění přednáší Vladislav Mirvald (*Obraz a skutečnost*), Zdeněk Sýkora (*Geometrická abstrakce - Op-art, kinetické umění, Nová tendence*, 1965), teoretici umění Čestmír Berka (o impresionismu) a Jiří Padrta (o fauvismu), a řada dalších hostů - Josef Hiršal (*O poezii přirozené a umělé*), Arsén Pohribný (*O moderním malířství ve Francii*, 1964), Karel Krejčí (*Česká avantgardní literatura mezi dvěma válkami*), Ivan Klíma (*Karel Čapek*, 1965) L. Nový (*Architektura dneška*, 1966), Antonín Jaroslav Liehm (*Nová vlna v českém filmu*¹¹⁹, 1966), redaktor *Kulturní tvorby* Miroslav Filip (*Nová vlna ve francouzském filmu*, 1965), Rudolf Mertlík (*Římská literatura a Řecká mythologie*), A. Haman (*Současný italský film*, 1966), Ivan Sviták (*Humanismus dříve a nyní*, 1966 a *Aktuální problémy humanismu*, 1967), Ivo Pondělíček (*Ingmar Bergman*, 1968), také Václav Havel o své tvorbě a absurdním divadle (*Absurdní divadlo*, 1965). Koná se také beseda nad *Plamenem*, které se účastní Josef Škvorecký, Jiří Gruša a František Benhart (1965). Přednášejí také doc. PhDr. Jiří Brabec, CSc. (o Ortenovi), doc. PhDr. Antonín Jelínek (o *Devětsilu*), prof. PhDr. Karel Krejčí DrSc., básník a literární historik Ivo Fleischmann, scénárista a režisér Vojtěch Jasný či František Vlácil. Přednáší také Jan Sekera (*Michelangelo Buonarroti, Římská plastika, Malba ve starém Římě*, 1967; *Proměny současného výtvarného umění - IV. Kinetické umění*, 1968), který uvádí Bachovy braniborské koncerty a posluchače seznamuje s interprety *Musica Nova* - se Stockhausenem a Boulezem, a Josef Hlaváček (*Kandinskij Vasilij*, 1964¹²⁰; *Geometrie v malířství*, 1965), a to ještě roku 1970 (*Proměny současného výtvarného umění II - Protest v umění*, 1970; *Československé konstruktivistické umění v konfrontaci se světem*, 1970; *Minimal art*, 1970). Přednášky a besedy jsou doplňovány promítáním filmů, diapositivů a přehrávkami zvukových záznamů. Řada těchto přednášek je pořádána právě v souvislosti s výstavním programem založené výstavní síně a později GBR. Klub vydává také několik klubových premií, například roku 1964 je to bibliofilské vydání Julišovy *Ranské hory* s linorytem Vladislava Mirvalda.¹²¹ Klub přátel umění pořádá také zájezdy za architekturou nebo do divadla, ale také do zahraničí (Německá demokratická republika), a spolu s Městskou osvětovou besedou pořádá také *Hudební rok v Lounech*, v rámci

¹¹⁹ V letech 1965 až 1967 se koná přednáškový cyklus *Nová vlna* v umění, filmu, divadle a literatuře.

¹²⁰ V rámci cyklu *Portréty moderních malířů*.

¹²¹ Juliš po svém odchodu do Mostu působí v Domě kultury a vzdělávání a také zakládá Klub přátel umění.

kteréhož nechybí ani poslech jazzu, Šostakoviče nebo Bohuslava Martinů. Hlaváček vzpomíná, že po nedělích se jezdilo do Prahy na výstavy a do divadla, ale také že Klub přátel umění pořádal svérázné happeniny při výletech, jako byl třeba výletu na hrad Pravdu (HLAVÁČEK, 1995: 51).¹²²

Okruh lounských má také možnost informovat veřejnost o kulturních událostech a prezentovat své texty v *Kulturním měsíčníku Louny*, který roku 1960 zakládá Jan Suchý. Vydává jej Městská osvětová beseda a jeho redakce sídlí v Okresním archivu.¹²³ Historickou tematikou přispívá člen redakce Bořivoj Lůžek, uměnovědnou Čestmír Berka, Hlaváček a Sekera, přispívají dále také Vosyka, Jedlička, Mirvald často fotografií. Najdeme zde texty od Konráda i Biebla nebo výše zmíněného profesora Míčka a dalších. Sekera pak pravidelně informuje o záležitostech kolem GBR.

Vedle organizování kulturního dění ve městě se Hlaváček věnuje své odborné činnosti. Zabývá se především zahraničním uměním, o němž publikuje texty v měsíčníku *Výtvarné umění*, často společně s Janem Sekerou nebo Vladimírem Burdou. Spolupracuje také s kulturním a politickým měsíčníkem *Dialog* a věnuje se tvorbě vybraných českých autorů. Současně zkoumá možnosti sociologické metody v estetice, což prezentuje v kandidátské práci v roce 1970. Zabývá se pracemi Rudolfa Arheima a T. W. Adorna. Hlaváček je však činný také politicky. Dojíždí na schůze členů KSČ, kde se jako nestraník snaží přesvědčovat o osvícených reformních idejích, o tom, jak by měla vypadat správná kulturní linie strany. Na podzim roku 1967 vstupuje Hlaváček do KSČ, přičemž jeho představy o změně způsobu politického řízení jsou spíše evoluční, upřednostňuje postupnou přeměnu stávajících institucí. V roce 1965 je Hlaváček vyznamenán MěNV v Lounech za kulturní a osvětovou práci a roku 1968 radou SKNV v Ústí nad Labem krajskou cenou v oblasti kultury za uměnovědnou publicistiku. To je již ředitelem Kulturní správy ONV (od roku 1965).¹²⁴ Toto Hlaváčkovu působení stojí také za skutečností, že v lounském prostředí těchto let vládne poněkud „volná ruka“, Hlaváček mimo jiné také hájí program GBR (*Rozhovor J. S.*, 2012), která vzniká roku 1966.

Sekera od počátku 60. let pobývá v Praze, kde na základě umístěnky pracuje do roku 1965 jako průvodce a metodik ve Středisku vlastivědné práce Pražské informační služby. V Praze se

¹²² Lůžek vyprávěl o strašidlech v atmosféře přicházející noci.

¹²³ Kulturní měsíčník vycházel až do roku 1991 a je v něm možno mimo jiné nalézt články z oborů přírodních a historických věd (často z historie města), jejichž pisateli byli odborníci a poučení zájemci (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 313).

¹²⁴ Z odboru školství a kultury ONV se zřizují Kulturní správy ONV.

stýká se společností kolem Jiřího Němce¹²⁵ (spiritus rektor ekumenického semináře v Jirchářích a jeden z iniciátorů *Charty 77*), se Zbyňkem Hejdou, Milošem Černým a dalšími - v době normalizace se pak tato setkání stávají undergroundová. V Lounech přitom přednáší v rámci Klubu přátel umění a když je vypsáno výběrového řízení na vedoucího galerijního oddělení, přihlašuje se, je přijat a vrací do Loun.

Praktickému vzdělávání v oblasti výtvarného umění se v Lounech věnuje Sýkora a Mirvald. Sýkora od roku 1960 až do konce 70. let vede výtvarný kroužek *Uzlového klubu železničářů*.¹²⁶ Sám také, v rámci kurzů v plenéru a souběžně s ateliérovou tvorbou, pokračuje v krajinomalbě. Kroužek, v němž se také diskutuje, a to nejen o výtvarném umění, navštěvují lidé všech věkových kategorií, také Václav Jíra, mladší bratr kinaře Jíry, který pak rozvine vlastní tvorbu.¹²⁷ ¹²⁸ Zdeněk Sýkora vyučuje také na Lidové škole umění, kde je v roce 1962 založen výtvarný obor. V letech 1962 až 1963 Sýkora navrhuje protipožární oponu pro Fučíkovo divadlo, kde se již projevuje nově nastoupený směr - pravidelný rastr se segmenty, které jsou vyplněny černou a bílou barvou. Realizaci provádí společně s Mirvaldem.¹²⁹ Mirvald se po působení na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem, vrací v roce 1963 zpět na lounské gymnázium, kde vyučuje výtvarnou výchovu, deskriptivní geometrii, občanskou výchovu a němčinu. Krátce je také ve funkci zástupce ředitele. Mimo vlastní tvorbu je jeho nejintenzivnější aktivita spojena s divadlem, pro které uskutečňuje řadu realizací – návrhy výprav a scénografická řešení (například pro Čapkovu *Věc Makropulos* nebo v roce 1962 pro Bertoltovu *Matku Kuráž*), divadelní plakáty a tiskoviny (POSPISZYL, 2010: 81). Sám je také divadelním ochotníkem. Navrhuje také plakáty pro Městskou osvětovou besedu a přispívá fotografiemi do Kulturního měsíčníku. V roce 1965 je vyznamenán MěNV v Lounech cenou za kulturní a osvětovou práci. Díky Mirvaldovi je také možné si vizuálně přiblížit atmosféru města těchto let: v roce 1965 vytváří kolekci černobílých fotografií města a okolí, která je pak vydána v publikaci *Louny*.

¹²⁵ A to již od 50. let.

¹²⁶ Po něm vedení přebírá Václav Jíra. Činnost kroužku skončila koncem 80. let.

¹²⁷ Jíra začal montovat ve sklepech z různých nalezených a odložených věcí stroje a strojky - technický svět mechanismů a motorů byl odmalička jeho vášní. Pak mechanismy začal malovat. (*Václav Jíra*, 1970) V roce 1967 vystavuje mladý Jíra svoje strojky v síni Ústředí lidové umělecké výroby na pražské přehlídce mladé tvorby.

¹²⁸ V souvislosti se soustavným zpracováváním tématu okolní krajiny Českého středohoří Sýkorou, Mirvaldem a Linhartem a následnou pedagogickou činností se začalo hovořit o tzv. Lounské krajinářské škole. Název použil Zbyněk Sedláček, který pod tímto názvem uspořádal v roce 1991 výstavu v lounském muzeu. Sýkora se však k tomuto pojmu postavil kriticky, upozornil na možnost vzniku určitého mýtu a konstatoval, že nikdo z nich žádnou školu vědomě nezaložil (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 244).

¹²⁹ Opona se při rekonstrukci divadla roku 2002 ztratila - pravděpodobně skončila ve sběrných surovinách. Dobře ji však známe z fotografické dokumentace a její zmenšenina je k vidění ve vstupní hale Vrchlického divadla.

*Obrazová publikace k 20. výročí osvobození ČSSR*¹³⁰, která je doplněna Hlaváčkovým textem. Roku 1966 dostane Mirvald za svou dlouhodobou uměleckou práci a zvláště pak za toto „vynikající dílo“ krajskou cenu za kulturu, kterou uděluje rada SKNV v Ústí nad Labem. Linhart se v těchto letech na lounském duchovním životě podílí méně, těžiště jeho působení je v této době spíše v Praze na fakultě. Již od roku 1952 a to téměř pak až do konce 60. let působí jako instruktor malířské skupiny *Kontakt* v Litvínově.

Veřejnosti se otevírá také muzeum, které vede Šimůnek. V roce 1962 mají zájemci možnost se seznámit s první muzejní expozicí. Kolem poloviny 60. let zde také vznikají zájmové kroužky - vlastivědný, historický a entomologický kroužek (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 315). V roce 1966 je v prostorách galerie vytvořena expozice o archeologických výzkumech na prehistorickém sídlišti nedaleko Března u Loun, kde od roku 1954 do sklonku 70. let systematicky zkoumá PhDr. Ivana Pleinerová z Archeologického ústavu Československé akademie věd v Praze mimo jiné sídliště od neolitu po časně slovanské období a pohřebiště únětické kultury. V letech 1967 až 1983 je pak otevřena stálá souborná expozice o pravěku Lounska.

Začteme-li se třeba do Kulturního měsíčníku Louny z března roku 1966, můžeme vedle vypjatých textů od autorů z řad odborných příspěvovatelů číst i příspěvky „čtenářů-občanů“, z nichž jeden se domnívá, že „vyvinutost a nashromáždění estetických zkušeností, díky dlouhodobému působení Klubu přátel umění, se vymyká zkušenostem i hlavního města. Tam se na přednáškách o umělé poezii, op-artu, geometrické abstrakci, kinetickém umění nesejde tolik zájemců, jako ve venkovském městě (...).“ (*Kulturní provincie?*, 1966, březen: 14) Obyvatelé města jsou zapojováni do řady aktivit, přičemž je sdíleno přesvědčení, že kultura se má obracet k „mase“, která má vědět, že kultura není jen pro pár zasvěcenců nebo snobů (*Jedna poznámka k osvětovému životu v Lounech*, 1962, prosinec: 4).¹³¹ A Klub přátel umění se má postarat o osvětu. Pravidelně se také konají konference kulturních a osvětových pracovníků, na nichž je

¹³⁰ HLAVÁČEK, J.: *Louny: obrazová publikace k 20. výročí osvobození ČSSR*. Fotografie Vladislav Mirvald. Louny: Městský národní výbor, 1965. 106 s.

¹³¹ V roce 1969 při příležitosti výstavy malířského kroužku ve Společenském a kulturním středisku v Lounech Vladislav Mirvald (podepsán V. M.) vyjadřuje „radostný pocit“ z výstavy, který znásobuje pohled do seznamu vystavujících: učitelka, technik, studující, dělník, zaměstnanec (*K výstavě malířského kroužku*, 1969, červen: 4).

činnost jedinců i kulturních zařízení (také Klubu přátel umění) velmi kladně hodnocena a oceňována cenami za kulturu.¹³² Louny se pyšní, že jsou kulturním městem.¹³³

*

Komunistická strana sice ovládá všechny určující mocenské pozice ve společnosti, ale ztrácí již významnější vliv na její produktivní duchovní síly: vzniká osobité společenství duchovních tvůrců vyjadřující společné pocity deziluze ze stavu společnosti. Jde však o odpor vůči uplatňování sovětské podoby marxismu, sama myšlenka sociálně spravedlivé společnosti nemizí z aktuálního duchovního horizontu, spíše je kladena otázka, co je vlastně socialismus (MOKREJŠ, HLAVÁČEK, 2007: 21). Není neobvyklé, že řada kulturně aktivních osob je v Komunistické straně – Hlaváček roku 1967 vstupuje do strany, zastávají pozice ve správních orgánech nebo kulturních organizacích, které, vedle zajišťování společenského a kulturního života, mají také vyvíjet osvětovou politicko-výchovnou činnost. V 60. letech mohou tyto osoby prostřednictvím funkcí v institucích vykonávat činnost, která se odvíjí od povahy jejich vlastních odborných zájmů nebo přesvědčení a podílet se tak - jak sami věří - na přerodu společnosti. Převažuje atmosféra koexistence s režimem, ústící až do očekávání jeho zásadní reformy, jak je charakteristické pro tato léta (ALAN, 2001: 21). Tato atmosféra identifikuje společenské podmínky, v nichž vzniká GBR.

2.8 ZŘÍZENÍ GALERIJNÍHO ODDĚLENÍ

Výtvarné umění se díky praktickému, teoretickému i pedagogickým působení aktérů kulturního dění těší v těchto letech velkému zájmu. Společně s těmito aktivitami je usilováno také o vytvoření prostoru, který by se specializoval výhradně na výstavní činnost. Ta se odehrává

¹³² Provozovaná kulturní činnost je tak zároveň chápána jako naplňování oficiální kulturní politiky. Osvětoví pracovníci nemohou zapomenout na slova z předsjezdového dokumentu: „Výchovná, ideologická práce strany a pod jejím vedením všech společenských organizací a institucí je jednou z hnacích sil rozvoje naší společnosti, je zákonitostí výstavby socialismu a komunismu.“ (*Jedna poznámka k osvětovému životu v Lounech*, 1962, prosinec: 4)

¹³³ Jsou tu také další lidé, kteří utvářejí specifické intelektuální prostředí těchto let a o nichž se tu blíže nemůžeme rozepisovat. Potkali bychom tu například také Zdeňka Šestáka (*1925, Cítoliby u Loun), který se však spíše zdržuje v nedalekých Cítolibech a který objevuje cítolibské mistry 18. století, nebo scénografa a divadelního architekta Miroslava Melenu (*1937, Louny - †2008 Praha), který v roce 1963 absoluuje katedru scénického výtvarnictví u profesora Františka Trösterera na Divadelní fakultě Akademie múzických umění v Praze. Hlaváček zmiňuje další aktéry tohoto kulturního zázemí, lékaře Jaroslava Dostála, právníka Otakara Moravce, již zmíněného Ottu Mužíčka a řadu studentů gymnázia.

v prostorách divadla, kde byla zřízena výstavní síň, a v dalších příležitostně využívaných objektech - například v Korunní uličce nebo při závodních klubech (jako například výstava lounských amatérských výtvarníků v zasedací místnosti Závodního klubu Dílen Československých státních drah v Domově mládeže). Neexistuje však vhodný specializovaný prostor výhradně určený k výstavám. Tento „veřejný problém“ je ohlášen a zároveň „vyřešen“ již v prosincovém *Kulturním měsíčníku* z roku 1962.¹³⁴ V článku „i to je KULTURNÍ REVOLUCE“ je vyjádřeno znepokojení nad absencí výstavní síně: „neexistence výstavní síně v Lounech je povážlivou mezerou v kulturních možnostech našeho města“ (*I to je kulturní revoluce*, 1962, prosinec). Je představena také idea, jak by se takový podnik měl vést, aby v lounském kulturním životě výstavy opravdu zakotvily - měla by se provozovat soustavná výstavní činnost „v prostorách, které jsou ve středu města, v přízemí, přístupné přímo z ulice, a které jsou světlé a přitom poskytují možnost dobré instalace.“ (*I to je kulturní revoluce*, 1962, prosinec) V této době¹³⁵ muzeum přebírá budovu bývalého obchodu (posléze skladu) s nábytkem *U Krakešů*¹³⁶ v Thälmannově ulici¹³⁷, tj. dům čp. 189, který se jeví jako využitelný: „Jsou to dvě místnosti, jedna v přízemí a druhá v patře (spojeny pěkným točitým schodištěm), místnosti světlé a umožňující dobré postavení panelů. Náklad na jejich úpravu je minimální (neuvažujeme-li o nutných vážnějších zednických úpravách, které se týkají zadní části budovy, v němž má některé pracovny muzeum).“ (*I to je kulturní revoluce*, 1962, prosinec) Svoji konstitucí prostor připomínal malé pařížské komerční galerie (*Rozhovor J. S.*, 2012). Do úvahy se dostává také malý sál divadla, ten je však shledán nevhodným v důsledku komplikovaného přístupu a přítomnosti množství oken a dveří. V novém prostoru by bylo možné zahájit výstavní činnost s možností zápůjček z Národní galerie a dalších krajských galerií. Nová galerie by také mohla „ovlivnit výtvarný život i tak dalece, jak se to podařilo jiným městským galeriím, například písecké“¹³⁸ (*I to je kulturní revoluce*, 1962, prosinec). Galerie by se však neměla neomezovat pouze na výstavy výtvarné, v jejím rámci by se mohly provozovat i ostatní účelové. Počítalo se přitom s podporou lounských podniků (STUPKOVÁ, 2007: 22).

¹³⁴ Podle plakátu, uloženém v archivu Oblastního muzea v Lounech, se však ve dnech 22. 7. až 5. 8. 1962 v těchto prostorách již uskutečnila výstava amatérské fotografie, pořádaná Fotostřediskem Osvětového domu v Lounech.

¹³⁵ Tj. v roce 1962.

¹³⁶ Josef Krakeš měl v Lounech firmu na výrobu nábytku (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 253).

¹³⁷ Dnes je to ulice Pivovarská, která byla v letech 1951-1963 nazývána ulicí Thälmannovou, a v těchto letech zahrnovala i dnešní Hilbertovu ulici. Poté jsou ulice opět rozděleny, přičemž Hilbertově ulici zůstává nadále název Thälmannova, později je přejmenována opět na Hilbertovu (PATROVSKÁ, 1998). Thälmann byl vedoucí činitel německého a mezinárodního revolučního dělnického hnutí.

¹³⁸ Zde se míní galerijní oddělení při Okresním muzeu v Písku.

Ještě v lednu 1964 však přeje „Lounská veřejnost“ lounským výtvarníkům k novému roku „dokončenou výstavní síň plnou jejich děl“ (*Co přeje lounská veřejnost k novému roku*, 1964, leden: 12).¹³⁹ V rámci *Jarních dní kultury* podsedního května roku 1964 je však již skutečně předsedou NV Svatoslavem Hejzlem¹⁴⁰ slavnostně otevřena výstavní síň při Okresním vlastivědném muzeu v Lounech.¹⁴¹ První výstava je věnována kolážím a rolážím Jiřího Koláře, úvodním slovem zahajuje Jiří Padrta. K výstavě vychází katalog *Koláže Jiřího Koláře* s textem Josefa Hlaváčka, Adolfa Hoffmeistera¹⁴² a mimo jiné i Julišovou básní *Progresivní nepohoda*.¹⁴³ Muzeum také dostává dar - Kolářovy koláže. Výstavní síň se nachází v již zmíněném domě čp. 189, který muzeum získalo do své správy, a v němž bylo možno vystavit 40 až 50 obrazů. V budově tehdy byly dva výstavní sálky, depozitář a o něco málo později také kancelář vedoucího galerijního oddělení.¹⁴⁴

K samotnému vytvoření galerijního oddělení při muzeu dochází však až z rozhodnutí rady ONV zřejmě v prosinci 1964¹⁴⁵. Vytvoření oddělení při muzeu bylo reakcí na pokyny školní a kulturní komise KNV, aby se neustavovaly samostatné galerie, ale aby se přidružily k institucím již existujícím - k muzeím. Současně je do galerie jako odborný pracovník nakrátko přijat Josef Vlček, absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Koncem roku 1965 je pak vypsáno výběrové řízení na ředitele galerijního oddělení, jehož úkolem má být příprava statutu samostatné galerie, díky němuž by instituce mohla být přijata Ministerstvem kultury do systému galerií. Do

¹³⁹ „Lounskou veřejností“ je zde patrně míněn okruh kolem redakce KML.

¹⁴⁰ Svatoslav Hejzl, předseda na lounské radnici v letech 1963 až 1971, posléze tajemník ONV, byl podle Hlaváčka jedním z těch, kteří „věděli a vědět mohli“ (HLAVÁČEK, 1995: 51). Mirvald vzpomíná, jak k němu chodili spolu s Lůžkem „klábovit“ na zahradu do Počedělic (MIRVALD, 1995: 178-179). Hejzl byl spolužákem Lůžka na obecné škole, což prý „otvíralo brány k ventilování nepříjemných pravd“ a „častému tahání horkých kaštanů z ohně“, neboť Lůžek byl prý veřejně neuvěřitelně přímý (MIRVALD, 1995: 178-179). Hejzl podle Mirvalda vytrval v upřímném přátelství a pomoci i po roce 1970, kdy byl štváný Lůžek ve funkci spíše trpěný.

¹⁴¹ V přehledu výstav označeno jako *Výstavní síň při OVM*.

¹⁴² Hoffmeister náleží do generace *Devětsílu*, která se koláží intenzivně zabývala. Roku 1964 stanul A. H. v čele nového předsednictva reformního Svaz československých výtvarných umělců.

¹⁴³ Podle Hlaváčka byla tato výstava na tuto dobu a venkov odvážný čin, nepočítáme-li krátká představení Kolářových děl v Mánesu, byla to - po Liberci - druhá Kolářova výstava (HLAVÁČEK, 1998: 1).

¹⁴⁴ V současné době patří tato budova, nacházející se vedle Domu Sokolů z Mor, i nadále muzeu a je v ní umístěna mimo jiné i přírodovědná expozice.

¹⁴⁵ Zde se prameny rozcházejí v dataci. Nejasné je také označení, které se užívá pro označení instituce. Podle *Pamětní knihy* byla při muzeu vytvořena galerie 1.12.1964 (*Pamětní kniha 2/III 1951-1969*: 348). V koncepci je pak uvedeno, že rada ONV schválila v prosinci 1964 statut Okresního muzea s galerií v Lounech. V *Návrhu* se pak uvádí, že v únoru 1965 bylo rozhodnutím rady ONV utvořeno galerijní oddělení Okresního vlastivědného muzea a takto nově vzniklá instituce byla nazvána Muzeum a galerie v Lounech. Označení Muzeum a galerie v Lounech se pak také objevuje v *Protokolu o předání majetku*. V Oblastním muzeu v Lounech se pak nepodařilo v daném časovém horizontu vyhledat dokument, který by vznik galerijního oddělení (nebo dokonce „Muzea a galerie v Lounech“) přímo dokládal.

této funkce nastupuje 1. 11. 1965 Jan Sekera, který v dané době pracuje na aspirantuře z oboru estetiky výtvarného umění.¹⁴⁶ Z hlediska institucionálního má značnou zásluhu na vytvoření oddělení Josef Šimůnek - slovy Sekery - Šimůnek vykonal tu „skutečnou práci“ (SEKERA, 2011). Umožnil GBR fyzicky vzniknout tak, že „dal k dispozici přístřeší v budově opravené původně pro muzeum a pro její první rozběh ji vzal i pod křídla své instituce.“ (SEKERA, 2011) Šimůnka můžeme pokládat za institucionálního otce GBR.

Oddělení již začíná budovat - téměř od nuly - vlastní fondy.¹⁴⁷ Je již formulován program: v galerii mají být shromážděna stěžejní díla, charakterizující českou malbu 20. století ve všech jejích diferencovaných proudech. Vedle toho má vznikat menší soubor geometricky a kineticky orientovaných děl, navazující na výstavní činnost galerie, a posléze i soubor grafik bez dobového omezení (*Okresní galerie v Lounech*, 1965, listopad: 8). Již nyní je pro galerii hledán prostor, v němž by byly instalovány sbírky, uvažuje se proto o realizaci opravy starého cukrovaru. Walterův cukrovar však záhy zabírá dopravní inspektorát veřejné bezpečnosti (*Pamětní kniha 2/III* : 338).

2.9 LOUNSKÉ VÝTVARNĚ-KULTURNÍ POLE A HOSTÉ

Louny, i když čerstvě správním centrem nového okresu¹⁴⁸, sice byly malým městem¹⁴⁹ - na počátku 60. let měly něco málo přes 12 000 obyvatel - nemuselo to však takto být vůbec prožíváno. Podle pamětníků byla kvalita kulturního života města v šedesátých letech v rámci liberalizujícího se Československa unikátní (POSPISZYL, 2010: 79). Josef Hlaváček podtrhuje: „tehdy Louny rozhodně nebyly provinční: lépe řečeno, ani si to nepřipustily. Co bylo dobré pro Prahu, objevilo se zítra v Lounech. A lidé z Loun tvořili součást pražské scény, zcela samozřejmě.“ (HLAVÁČEK, 1995: 51-52). Sýkora vzpomíná, že „v Lounech byla šedesátá léta vůbec společensky pestrá a úrodná, byl tu filmový klub, jezdili sem přednášet filozofové, lidi se tu společensky stýkali, byli veselí, nebáli se říct svůj názor.“ (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 229:

¹⁴⁶ V závěrečné práci se věnuje estetice Thomase Munroa.

¹⁴⁷ První nákupy se uskutečňují v roce 1965 (*Rozhovor J. S.*, 2012). Od města pak GBR obdržela soubor obrazů Emila Holárka, jeden barokní obraz ze zrušené špitální kaple, Bílkův pohled na Louny, ONV světil do správy početný soubor děl Oskara Brázdy (instalováno na zámku Líčkov) a KNV soubor pozdních obrazů Emila Filly (*Deset let galérie Benedikta Rejta*, 1976, srpen: 3).

¹⁴⁸ V roce 1960 dochází ke správní reorganizaci. Sloučením bývalých okresů Louny, Žatec a částí bývalých okresů Podbořany, Bílina a Lovosice vzniká nový Lounský okres.

¹⁴⁹ Louny byly však v té době jiné než dnes: ještě stála obě historická předměstí, která zanedlouho padla za obět' socialistické výstavbě. Žatecké - s úzkými uličkami, barokními statky, hospodářskými budovami a obytnými domy - vybourané v 70. letech, bylo téměř tak rozsáhlé jako zbylé historické centrum.

243) V 60. letech se rozvíjejí přátelství a vazby z let 50. Pole utvářené trojicí malířů-pedagogů a historiky umění Hlaváčkem a Sekerou, tj. prostor a vztahy, v nichž se pohybují, se prolínají s místní kulturní institucionalizovanou aktivitou. Díky nim se Louny stávají místem, kam pravidelně zajiždí celá řada významných, i těch méně známých lidí české kultury, „kteří cítili, že se tady něco děje, že tady něco vzniká“ (SEKERA, 2011). V těchto a dalších letech - již za existence GBR - Louny navštěvují výtvarníci a kritici, ale také lidé ze zahraničí. Mimo jiné je to Jiří Kolář, Ludmila Vachtová¹⁵⁰, Jaromír Zemina¹⁵¹, Otakar Slavík, Jiří Padrta, Vladimír Burda, právník a ekolog Václav Mezřický¹⁵², redaktor *Výtvarného umění* Miroslav Lamač nebo také brněnský Jiří Valoch¹⁵³, který pak udržuje dlouholeté přátelství s Mirvaldem a Hlaváčkem. Ze zahraničních hostů to je například mnichovský galerista Walter Storms, německý novinář a sběratel umění Hans-Peter Riese¹⁵⁴, britský kulturní atašé do Loun přivádí Bridget Rileyovou, která GBR poskytne cenný dar (*Rozhovor J. S.*, 2012). Tato přátelská posezení, při nichž dochází k řadě inspirujících rozhovorů, skýtají také další zdroj vzniku GBR. Sekera vzpomíná: „*Tehdy - někdy mezi Kolářovou výstavou a samotnou přípravou statutu galerie - při těchto neformálních setkání, která často následovala po nějaké vernisáži v budově lounské galerie u Krakešů (...) někdo z „pražáků“ navrhnul, že když už tedy máme základ sbírky - Kolářovy koláže - ať uděláme galerii!*“ (SEKERA, 2011)

¹⁵⁰ Teoretička a kritička umění Ludmila Vachtová (*1933) studovala na Pedagogické fakultě UK u prof. Salcmana. Od roku 1957 se intenzivně věnovala dílu Františka Kupky. Od roku 1955 pracovala v časopise *Výtvarné umění* a externě studovala dějiny umění, v roce 1964 přešla do nově založeného periodika *Knížní kultura*. Ujala se také správy galerie na Karlově náměstí a realizovala výstavy soudobého umění. V roce 1966 odešla do galerie Platýz, která byla relativně nezávislá na uměleckých komisích. V roce 1972 odchází do Švýcarska, kde pak píše do *Neue Zürcher Zeitung* výtvarné kritiky. Vachtová je také autorkou první a dodneška nejdůležitější monografie Františka Kupky z roku 1968.

¹⁵¹ PhDr. Jaromír Zemina (*1930) byl roku 1959 přijat do Ústavu teorie a dějin umění Československé akademie věd v Praze, v letech 1961 - 1991 působil v Národní galerii v Praze, kde v letech 1965 - 1970 vedl oddělení Sbírkou moderního umění. Po roce 1968 nemohl publikovat, věnoval se kurátorské činnosti. (*Revolver Revue: Autoři*, nedat.) V současnosti je mimo jiné předsedou nákupní komise GBR.

¹⁵² Doc. JUDr. Václav Mezřický, později generální tajemník ústavního soudu. V současné době se věnuje environmentální politice a problémům globalizace.

¹⁵³ Jiří Valoch (*1946) básník, tvůrce vizuální a konceptuální poezie, fotografické poezie textových instalací a konceptuálních kreseb, teoretik umění a kurátor. V letech 1965 - 1970 studuje bohemistiku, germanistiku a estetiku na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Od poloviny 60. let udržuje kontakt s Híršalem a Kolářem. Ještě jako student připravuje výstavu pro Dům umění v Brně, v roce 1967 také výstavu v GBR Radoslavu Kratinovi.

¹⁵⁴ Riese sledoval českou výtvarnou scénu a pořádal českým umělcům v zahraničí výstavy, mimo jiné také Zdeňku Sýkorovi, který se stal jeho přítelem. Riese se také později v Bonnu zasadil o to, aby se světový tisk dozvěděl o *Chartě 77*. Více například na: http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/kultura/zprava/novinar-hanspeter-riese-od-podpory-umeni-k-charte-77--908284.

Podle Sekery právě trojice malířů „louňáků“ vybuodovala pověst, „že je zde jakési umělecké centrum a že je možné od těch Loun něco očekávat“. Když se začínalo s výstavní činností a byl zájem „získat nějaké dílo do sbírky, nebo přemluvit nějakého autora, aby udělal v Lounech výstavu, nebo aby sběratel půjčil obraz do Loun, tak to byl skutečně velký problém - do Loun? ‚Prosimvás‘ - pche...“ (SEKERA, 2011). V kulturním prostředí, které tito tři kolem sebe vytvářeli, tkví podle Sekery důležitý přínos, neboť Louny začaly být chápány jako místo, které vydalo tři významné výtvarníky a jednoho básníka Emila Juliše, a že proto se „do těch Loun (...) docela sluší půjčit obraz na výstavu“ (SEKERA, 2011).

Jestliže tedy vzniká GBR, je to výsledkem aktivity lidí, kteří kolem sebe vytvářejí určitá prolínající se pole: je to pole místního kulturního života, v něm se odehrává zápas o kulturní pozvednutí široké veřejnosti a v němž působí řada osobností - o většině jsme se zmínili¹⁵⁵, některé jsme vybrali, abychom prostřednictvím jejich životních trajektorií rekonstruovali vznik instituce. Součástí tohoto pole je pak institucionální i duchovní zázemí muzea pod patronací Šimůnka, které také dále náleží do institucionální sítě muzejních institucí. Klíčovými se pak ukazují být několik obsahovou stránku dodávajících polí, vytvářejících se především kolem praktiků a pedagogů Linhart, Mirvalda a Sýkory, a interpretů a referentů Hlaváčka a Sekery. Rozsahy těchto posledně jmenovaných polí mají, díky propojení s dalšími poli významnými pro českou kulturu jako celek, i výrazně nadregionální charakter a že její působnost dokonce určitou měrou přesahuje i hranice českého území. Pokud jsme věnovali tolik prostoru jednotlivým polím a pokusili se tak ukázat jejich šíři, pak proto, že nyní snad již bude dostatečně ozřejmen charakter a do značné míry i následná činnost instituce. Důležitou úlohu tu také dále hrají společenské, politické a kulturní podmínky, které panují v Československu těchto let, tedy daná historická podoba společnosti, která udává možnosti rozvoje jednotlivých polí, jež ji zpětně definují. K této podobě dále náleží také charakter institucionální sítě, k níž se vzniklá instituce připojuje, a proto se jí budeme věnovat v následující kapitole.

¹⁵⁵ Je však potřeba říci, že důležité oblasti jako společenský život studentstva, rozvinuté divadelnictví nebo řada umělecky zaměřených kurzů a kroužků (včetně činnosti Lidové školy umění, která vzniká v roce 1960 z hudební školy) muselo být ponecháno stranou.

3 Vznik GBR a následná činnost

3.1 POSTAVENÍ GALERIÍ V ČESKÉM MUZEJNICTVÍ 60. LET

Galerie je z definice zákona již z roku 1959 institucí muzejního typu, přesto však v určitých údobí vývoje muzejnictví vystupují muzea a galerie jako relativně autonomní oblasti. V první polovině 20. století vzniká v českých zemích poměrně hustá síť muzeí, převážně tzv. vlastivědného typu, která zůstává zachována i po úplném zestátnění po roce 1948, kdy většina muzeí spadá pod řízení ministerstvem¹⁵⁶ a Národními výbory jakožto orgány státní správy (*Koncepce 2003 - 2008*). Zhruba od poloviny 50. let dochází v Československu k reformám organizace a řízení kulturních institucí. V roce 1954 vzniká vůbec první právní úprava archivnictví, vládní nařízení č. 29/1954 Sb., které oblast archivnictví sjednocuje pod jediný resort (pod Ministerstvo vnitra) a uzákoňuje vytváření jednotného státního archivního fondu a zákonem zakotvené sítě archivů. Vzniká také například zákon o kulturních památkách (zákon č. 22/1958 Sb.), mající za cíl upravit ochranu památek, jejich využití a péči nebo zákon o jednotné soustavě knihoven (předpis č. 53/1959 Sb.). V roce 1958 je přijata vyhláška ministra školství a kultury č. 91/1958 ú.l., která mimo jiné řeší akviziční (§ 1 - § 4) a prezentační činnost galerií (§ 9 - § 11). Například vymezuje, které organizace nebo jednotlivci a jakými způsoby mohou nakupovat či prodávat výtvarná díla a kdo je oprávněn vystavovat díla výtvarného umění. Zásadním zákonem pro postavení galerií v instituční síti je zákon o muzeích a galeriích č. 54/1959 Sb., v němž je řešeno postavení galerií jakožto součástí soustavy muzeí, majících zvláštní dílčí úkoly. Definiuje status obou institucí, typologii a jejich poslání a formuluje obecný rámec nakládání se sbírkovými fondy a organizační stránku. Dochází tak k legislativnímu sjednocení činnosti dvou typů kulturních zařízení, která jsou ovšem ve vztahu k tvorbě a správě sbírkového fondu, společenskému poslání i úkolům dokumentačním a vědecko-výzkumným v principu totožná (ŠPÉT, 1988: 141).¹⁵⁷ Vedle toho, že zákon řeší správní, organizační (do té doby nově vznikající

¹⁵⁶ Československá kultura patřila po roce 1948 do kompetence Ministerstva informací a Ministerstva školství, věd a umění. V roce 1953 bylo zřízeno Ministerstvo kultury (vládním nařízením č. 77/1953 Sb.), na které mimo jiné přešly i úkoly na poli osvěty. Ministerstvo kultury samostatně fungovalo až do června 1956, kdy bylo opět sloučeno s resortem školství, čímž vzniklo Ministerstvo školství a kultury. V roce 1967 (zákonné opatření č. 1/1967 Sb.) se pak z dosavadního Ministerstva školství a kultury zřizují Ministerstvo školství a Ministerstvo kultury a informací. Z Ministerstva kultury a informací pak roku 1969 bylo opět vytvořeno Ministerstvo kultury.

¹⁵⁷ Muzea a galerie jsou ústavy, které na základě průzkumu, popřípadě vědeckého výzkumu plánovitě shromažďují, odborně spravují a vědeckými metodami zpracovávají sbírky hmotného dokladového materiálu o vývoji přírody a

krajské galerie vznikaly živelně; nově je také vymezeno v rámci organizační sítě i postavení Národní Galerie)¹⁵⁸ i hmotné podmínky, definuje dosud zákonně neukotvený pojem „sbírka“¹⁵⁹. Základními úkoly zákona, pak jsou prohloubit a rozšířit úroveň i rozsah kulturně výchovné práce, doplňovat systematicky sbírky, vytvořit jednotnou síť muzeí, jejichž činnost by vycházela z jednotné muzeologické koncepce, zajistit řádnou evidenci a ochranu i bezpečnost, docílit, aby muzea byla vedena kvalifikovanými pracovníky a aby byly sbírky zpřístupněny za účelem vzdělání a rozvíjení tvořivosti lidu (ŠPÉT, 1988: 144). Přestože zákon řeší problematiku obou institucí současně, v centrálním systému řízení zůstávají i nadále odděleny: muzea na Ministerstvu řídí odbor osvěty, galerie spadají pod odbor umění (ŠPÉT, 1988: 155). Toto nejednotné řízení pak způsobuje, že koncepční materiály v 60. letech¹⁶⁰ se zabývají především otázkou rozvoje muzeí, ponechávaje galerie vesměs stranou. Specifické rysy působnosti galerií tak zůstávají neřešeny, nedořešené zůstávají principy akviziční politiky a péče o sbírky nebo napojení muzeí na galerie (ŠPÉT, 1988: 165).

V roce 1964 vzniká další návrh *Zásady dalšího rozvoje československého muzejnictví*, který obsahuje jediný návrh týkající se konkrétně galerií: požaduje se, aby - vzhledem k tomu, že galerie jsou „specializovaná muzea výtvarného umění“ - byla tudíž řízena podle platných zásad pro rozvoj československých muzeí. Totiž například *Směrnice pro správu a evidenci sbírek v muzeích a galeriích* z roku 1960 fakticky vstoupily v platnost - díky oddělenému řízení - pouze v muzeích (ŠPÉT, 1988: 180). V roce 1966 je na XIII. sjezdu KSČ přijata *Rezoluce k naléhavým otázkám dalšího rozvoje kultury*, podle níž má být realizována přestavba a vybudování jednotné sítě, přičemž se má uplatnit zásada, podle níž se za muzea považují ta zařízení, která plní podstatné funkce určené zákonem č. 54/1959 Sb. o muzeích a galeriích. Rezoluce opětovně strukturuje síť institucí.¹⁶¹ Mezitím však, nezávisle na těchto záměrech, dochází ke zřizování nových muzeí a galerií nebo tématicky specializovaných expozic. V tomto období se v podstatě

společnosti, o uměleckém tvoření nebo jiném druhu lidské činnosti a využívají těchto sbírek ke kulturní a osvětové činnosti (zákon č. 54/1959 o muzeích a galeriích, § 2).

¹⁵⁸ Podle obvodu působnosti se rozlišují muzea ústřední, krajská a okresní, popřípadě místní; galerie jsou ústřední, krajské, popřípadě okresní; podle zaměření činnosti a obsahu sbírek jsou muzea buď specializovaná anebo vlastivědná.

¹⁵⁹ Sbírkou jsou „soubory hmotných dokladů vědecké nebo umělecké hodnoty“, jež je třeba „ve veřejném zájmu ochraňovat tak, aby byly zachovány pro budoucnost“ (zákon č. 54/1959 o muzeích a galeriích, §7).

¹⁶⁰ Například materiál *Za další rozvoj československého muzejnictví* z roku 1960.

¹⁶¹ a) Ústřední (podléhající ústředním orgánům), b) regionální, c) okresní a městské instituce (ty podléhají jednotlivým NV). Uplatňuje se zde také zákon č. 65/1960 Sb. o Národních výborech, který po správní reorganizaci (zřízení větších okresních jednotek) přináší větší pravomoci Národním výborům.

dobudovává síť galerií: „v roce 1961 galerie v Chebu a Ostrově, 1963 - Galerie hl. m. Prahy a Středočeská galerie v Praze (¹⁶²), 1965 - Ostrava, Rychnov nad Kněžnou, Klenová, Roudnice - 1966 Louny(¹⁶³), 1969 Galerie antického umění v Hostinném atd.“ (ŠPÉT, 1988: 197) Dále také třeba Moravská galerie v Brně, která vzniká sloučením Obrazárny Moravského zemského muzea s Moravským uměleckoprůmyslovým muzeem.

Přes všechny koncepční problémy však přijetím zákona o muzeích a galeriích č. 54/1959 Sb. dochází k dynamické profesionalizaci muzejnictví. Muzea postupně získávají právní subjektivitu a určité ekonomické jistoty, nově jsou zakládána muzea výtvarného umění, tradičně nazývaná galerie (*Koncepce 2003 - 2008*). Léta 1960 až 1972 lze pak podle Špěty souhrnně charakterizovat jako etapu přechodu od praktikismu ke zvědečtění muzejní práce na všech úsecích (ŠPÉT, 1988: 151-152) a velkého vzestupu a vyvrcholení snahy o stanovení koncepce, která by postihla „všechny aspekty společenského poslání muzeí a galerií“ (ŠPÉT, 1988: 250). Toto období je také obdobím institucionálního uvolnění, které podle představitelů znovu upevněného totalitního režimu po roce 1968 představovalo ohrožení oblasti kultury. Ta byla „mimořádně závažně postižena“ odstředivými, oportunistickými a revizionistickými tendencemi vyjádřenými například proklamací trendů o autonomizaci kultury (ŠPÉT, 1988: 250). Na konferenci muzejních pracovníků v roce 1968 totiž začaly krystalizovat snahy o samosprávné rozhodování kulturních pracovníků v oboru jejich činnosti, jejichž odrazem byl návrh na vytvoření *Svazu muzejních pracovníků*. Tato autonomní organizace měla řešit základní směry a problémy a měla se tak stát aktivním partnerem pro řídicí orgány a další společenské organizace. V průběhu přípravných prací byl program *Svazu* rozšířen i na galerie (ŠPÉT, 1988: 214-215). Události roku 1968 však vedly k umlčení těchto tendencí, odmítajících řídicí funkci státu v oblasti kultury. Z roku 1969 pochází nový návrh koncepce českého muzejnictví. Opět řeší budování jednotné institucionální sítě, zároveň však také klade důraz na systematickosti prováděné hmotné dokumentace a evidenci sbírek, aby již mohlo být přistoupeno k centrální evidenci s využitím techniky (ŠPÉT, 1988: 230). V roce 1970 pak dochází k obnovení *Ústřední rady muzeí a galerií* (podle původního záměru zákona č. 54/1959), která jasně odmítla řízení formou samosprávy.

¹⁶² Instituce v letech 1963 až 1993 působí pod názvem Středočeská galerie v Praze, posléze pod názvem České muzeum výtvarných umění v Praze. Od roku 2009 vystupuje jako Galerie Středočeského kraje (GASK) se sídlem v Kutné Hoře.

¹⁶³ Tj. GBR.

Lze poznamenat, že české muzejnictví se v 60. letech nevyvíjí v izolaci od muzejnictví evropského, jak tomu bylo v předchozích a následujících letech, kdy je programově úzce poutáno filozofickými a politickými názory, určenými totalitním režimem.¹⁶⁴ V roce 1972 jsou pak vyhlášeny *Zásady rozvoje českého muzejnictví*, které určují „základní zaměření činnosti muzeí a galerií i principy jejich řízení v příštích letech“ a naplňují „stěžejní zásadu konsolidačního programu“, že muzea se musí stát „živými kulturními středisky“ (ŠPÉT, 1988: 240). *Zásady* se orientují na „oproštění oblasti muzeí a galerií od dosavadní uzavřenosti, která dosud znemožňovala spojit specifické poslání muzeí a galerií s celospolečenskými cíli“, na zdůraznění nezastupitelné úlohy NV a na úzké sepětí galerií a muzeí a jejich součinnosti s dalšími institucemi. Řeší již téměř všechny oblasti činnosti muzeí a galerií, opětovně organizační strukturu¹⁶⁵ a neopomíjejí poukázat na uplatňování stranických zásad v kádrové politice (ŠPÉT, 1988: 248).

3.2 OSAMOSTATNĚNÍ A KONCEPCE ČINNOSTI

Snahy o vytvoření galerie v Lounech se objevovaly již od 20. let, některé vedly dokonce i k jednotlivým nákupům obrazů, s jejichž určením se pro budoucí galerii počítalo, avšak - spíše pro nejasnost cílů a koncepce než pro nedostatek entusiasmů - tyto snahy neuspěly (*Galerie Benedikta Rejta*, 1966, duben: 1). Zřízení stálé výstavní síně při Okresním vlastivědném muzeu v roce 1964 umožnilo zahájení systematické výstavní činnosti a přípravu statutu samostatné instituce. V důvodech, které oficiálně v *Návrhu na osamostatnění galerie v Lounech* stojí za požadavkem vytvoření samostatné galerie je uvedeno, že původní zřízení oddělení při muzeu bylo pouze dočasné, neboť Ministerstvo školství a kultury se zřizováním takových kombinací zásadně nesouhlasí, a to právě z důvodu organizačně paralelního způsobu odborného řízení. Spojení galerie a muzea je problematické, neboť galerie a muzea jsou organizace dvou různých typů, které se řídí různými předpisy a vyvíjejí svou činnost prakticky nezávisle na sobě¹⁶⁶, dochází k nejasnostem o způsobu evidence sbírkového materiálu i dalších předmětů. U obou muzejních institucí dochází také k nesouladu v otázce působnosti: jelikož v krajském plánu

¹⁶⁴ České muzejnictví se v druhé polovině 60. let začíná prosazovat i na mezinárodním poli, především v nevládní organizaci muzeí ICOM vykonávající činnost při UNESCO.

¹⁶⁵ a) Ústavy s celostátního nebo celonárodního charakteru, b) muzea a galerie s krajskou působností, c) muzea a galerie okresního typu, muzea městská a památníky, řízené příslušnými NV a tvořící tzv. základní síť.

¹⁶⁶ Samostatně jsou již nyní vypracovávány plány úkolů, návrhy rozpočtu atd.

galerijní síť byla galerii v Lounech určena oblast obsahující okresy Louny a Chomutov, disponuje širší oblastí činnosti než muzeum, jehož je součástí. Dalším argument je, že galerijní oddělení není zařazeno mezi ústavy, jimž jsou přidělovány do jejich sbírek dary z nákupů Ministerstva školství a kultury, a že činnost instituce není koordinována v celostátních plánech galerií. O těchto plánech pak není informována, nemá žádný vliv na jejich sestavování a nemůže se k nim vyjadřovat a využívat možností, které z toho vyplývají. Obtížné jsou také zápůjčky: řada institucí, zejména galerie vyššího typu, odmítá zapůjčit nebo převést obrazy, které galerijní oddělení k výstavám či k budování stálé instalace potřebuje. Není tak možnost uskutečnit převod Pamětní síně Emila Filly na Peruci¹⁶⁷ ze správy galerie v Litoměřicích, protože Ministerstvo školství a kultury odmítá dát souhlas k tomuto převodu až do doby, kdy bude v Lounech zřízena samostatná galerie, nad níž by mohlo mít oddělení galerií Ministerstva školství a kultury odborný dohled.

Samotnému podání *Návrhu* však musí nejprve předcházet řada jednání, mimo jiné i jednání Jana Sekery s Františkem Doležalem, vedoucím oddělení galerií Ministerstva školství a kultury. Sekera vzpomíná na tuto situaci z prosince roku 1965: „František Doležal měl před sebou mapu Československé socialistické republiky, na níž měl zapíchané špendlíky v místech, kde měly být zřízeny galerie. Špendlík byl třeba v Mostě, ale nebyl v Lounech.“ (SEKERA, 2011)¹⁶⁸ Ale protože v Mostě galerii nikdo zakládat nehodlal, bylo připuštěno, že v Lounech galerie tedy nakonec může vzniknout.

Návrhu předcházela také úvaha nad názvem instituce, neboť v této době probíhala reorganizace galerijní sítě v ČSSR. Ta nově vymezovala působnost institucí, přičemž oblast působnosti většiny z nich se neměla krýt se správními celky, proto byly i rušeny dosavadní názvy galerií jako „krajská“, „okresní“, „městská“. Navržen je název Galerie Benedikta Rejta: galerie se sídlem v Lounech by si totiž měla vzít do svého názvu „jméno jednoho z nejvýznamnějších výtvarných umělců, kteří v Lounech kdy žili“, význačného pozdně gotického stavitele Benedikta Rejta z Pístova.¹⁶⁹ ONV návrh na zřízení GBR schvaluje (*Zřízení GBR*, 1966), statut nabývá

¹⁶⁷ Dále PSEF.

¹⁶⁸ Ministerstvo a regionální galerie uspořádaly roku 1965 v Hluboké nad Vltavou poradou, kde byla formalizována síť galerií (jako samostatných subjektů) - Louny do této sítě nebyly zahrnuty (*Rozhovor J. S.*, 2012).

¹⁶⁹ Benedikt Rejt (*1454 - †1534, Louny) byl královský stavitel pravděpodobně rakouského původu, představitel a průkopník záalpské renesance. S Rejtovým jménem je spjata velkorysá přestavba Pražského hradu. Navrhl také modernizaci opevnění některých šlechtických sídel jako například hradů Švihov a Blatná. Nejvýznamnějším počinem bylo vytvoření prostoru Vladislavského sálu. Rejt je označován jako „architekt mezi gotikou a renesancí“ (KALINA, 2009: 237), jeho architektura je bytostně hybridní, obsahuje aplikace forem italské architektury. Je mu

platnosti 1. března 1966 (*Statut*, 1966). Vzniká GBR - oblastní galerie pro okres Louny a Chomutov¹⁷⁰ - jakožto kulturní zařízení a příspěvková organizace ONV v Lounech.

Úkolem instituce pak je především shromažďovat a odborně ochraňovat sbírky významných výtvarných děl českého, popřípadě i cizího umění, vědecky tyto sbírky zpracovávat, veřejně je vystavovat, seznamovat s nimi pracující a mládež; působit na rozvoj regionálního umění a podílet se na území své působnosti na řešení otázek výtvarně uměleckých a vědeckých; ve svých sbírkách a expozicích podávat obraz vývoje výtvarného umění se zvláštním zaměřením na soudobé umění české, dále se zvláštním zaměřením na dokumentování vývoje zájmu o krajinu Českého středohoří a dokumentování současného výtvarného života oblasti, a podle dohody s příslušnými muzei bude případně i dokumentovat významnějších období starého umění v příslušné oblasti; dále má provádět výzkum v oblasti malířství, sochařství, grafiky, architektury a užitého umění, zajišťovat publikování výsledků své vědecké, výchovné a metodické činnosti a to i vydáváním neperiodických tisků, katalogů; poskytovat galeriím, obrazárnám při muzeích a zámcích a jiným veřejným sbírkám v obvodu své působnosti odbornou a metodickou pomoc a pomáhat po stránce odborné příslušným národním výborům v jejich řízení; pořádat samostatně nebo ve spolupráci s jinými organizacemi ve svých objektech a kulturních zařízeních výstavy a přednášky, sloužící k poznání vývoje výtvarného umění a jeho poslání v životě socialistické společnosti; budovat pro svou potřebu a potřebu odborných pracovníků příslušné oblasti odbornou knihovnu; organizovat besedy, filmová představení, jiné kulturní akce a zejména putovní a jiné výstavy; půjčovat pro výstavní účely galeriím a jiným institucím v ČSSR i zahraničí podle platných předpisů předměty ze svých sbírek; umožňovat ve svých sbírkách odborné studium historikům umění, výtvarným umělcům a jiným zájemcům; přispívat v obvodu své působnosti společně s jinými organizacemi zejména s muzei a památkovými orgány k zachování a udržení kulturních statků oboru výtvarných umění¹⁷¹; poskytovat orgánům státní správy, závodům a organizacím odborné posudky a pomoc v otázkách výtvarného umění a hmotné kultury a předkládat i vlastní návrhy na řešení těchto otázek v celém okrese; a

také připisována výstavba kostela sv. Mikuláše v Lounech, který byl postaven na místě bývalého kostela, zničeného požárem, v letech 1917 až 1938. Rejtovo autorství je sporné, dokumenty jednoznačně potvrzující autorství chybí. Jisté však je, že se na stavbě podílel a na autorství projektu je usuzováno z přítomnosti architektonických prvků. Rejt, který v Lounech zemřel, byl také v kostele pohřben.

¹⁷⁰ Statut oblastní galerie dostala jako poslední ze severočeských zařízení tohoto druhu. GBR je jedna z posledních galerií před rokem 1989 vůbec. To je zároveň také důvod, proč ve sbírce nemá žádná díla z konfiskátů (*Rozhovor J. S.*, 2012).

¹⁷¹ Zde zaznívá Šimůnkův velký zájem, ochránit řadu církevních památek před devastací.

samožřejmě vědeckými metodami zpracovávat své sbírky, řádně spravovat sbírkový fond a vést evidenci. (*Statut*, 1966)

Napojením na organizační síť galerií se GBR otevírá také možnost odborně spolupracovat s dalšími institucemi, především s Národní galerií v Praze a dalšími galeriemi, s Ústavem pro teorii a dějiny umění Československé akademie věd v Praze, s krajskými orgány Svazu československých výtvarných umělců, s dalšími kulturními a společenskými organizacemi jako jsou muzea a školy (*Statut*, 1966).¹⁷² Galerii je také v souladu s plánem krajské sítě galerií vymezen obvod působnosti, který zahrnuje okresy Louny a Chomutov, přičemž se má dále postarat o výstavní život v Žatci, kde v případě potřeby sama zajistí odborné řízení stálé výstavní síně, o kterou by pečovalo některé z místních kulturních zařízení. Galerie také převezme do své správy a bude řídit PSEF na Peruci, která zatím spadala pod řízení Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, a bude spravovat obrazy Oskara Brázdy na zámku Líčkově. Obě dvě sbírky jsou přitom vázány dosavadními ustanoveními na místa jejich uložení a budou tvořit samostatná oddělení na zmíněných zámcích. Galerie může zřizovat expozice a stálé výstavní prostory, především však zřídí „stálou expozici moderního umění, stálou expozici výtvarně významných obrazů Českého středohoří a stálou výstavní síň v Lounech“. (*Statut*, 1966)¹⁷³

Poměrně nekonkrétní formulace, že galerie „podává obraz vývoje výtvarného umění se zvláštním zaměřením na soudobé umění české“ a dokumentuje „současný výtvarný život oblasti“, je Sekerou (jménem galerie) upřesněna v dubnovém Kulturním měsíčníku, kde uvádí dva hlavní úkoly galerie. Především jde o „vybudování vlastní a specificky zaměřené sbírky uměleckých děl, která by se stala základem trvalé instalace, přičemž hlavní zájem se bude upínat ke studiu konstruktivních tendencí ve vývoji českého moderního umění a ke studiu jejich sepětí s architekturou“ (*Galerie Benedikta Rejta*, 1966, duben: 1). Tento zájem by měl - v souladu s tendencí tehdejších českých galerií ke specializaci - ovlivnit charakter základní sbírky a instalace. Výrazem tohoto zájmu jsou i vnější atributy instituce: je pojmenována podle stavitele Benedikta Rejta z Pístova, který ve své době přináší renesanci do částí Evropy rozkládajících se za Alpami, a jako výraz své nové identity přijímá znak podle návrhu Vladislava Mirvalda, zobrazujícího lva svírajícího kružítko. Motiv pochází z erbu Benedikta Rejta dokládající jeho

¹⁷² Ale také se závody, podniky a JZD v obvodu své působnosti (*Statut*).

¹⁷³ Statut se v průběhu let několikrát změnil, obsahově však zůstal téměř nezměněn - v souvislosti s možností pořizovat díla jako užité umění, je v pozdějších verzích více zdůrazňován záměr sbírat užité umění (*Rozhovor J. S.*, 2012).

rytířský stav.¹⁷⁴ Druhým úkolem GBR má pak být vytvoření souboru obrazů, zachycujících kraj Českého středohoří, ideálně vytvořit sbírku dokumentující vývoj snah o obrazové ztvárnění České středohoří v obrazech již od doby baroka až do současnosti (*Galerie Benedikta Rejta*, 1966, duben: 1). V rámci obou těchto sbírek má být zvláštní pozornost věnována umělcům Lounska. V dlouholeté perspektivě se počítá ještě s dalším oddělením, ve kterém by byla shromážděna významná díla barokního sochařství a malířství, jež jsou svým umístěním často vážně ohrožena.¹⁷⁵ Ve shodě se svým programem se GBR bude věnovat také většinou opomíjeným druhům výtvarného umění, totiž architektuře a fotografii. Přestože již v roce 1966 je koncepce sbírkotvorné činnosti určitou měrou specifikována, v prvních třech letech se díky probíhající praxi rýsuje její ostřejší vyhranění. Instituce stojí před určitými možnostmi a omezeními, zároveň svoji činnost rozvíjí v kulturně dynamickém období. Podle Sekery nebylo z praktických ani teoretických důvodů smysluplné zakládat „sbírky, jejichž všeobíhající program by směřoval k zachycení celého spektra výtvarné produkce, roztržštěné do mnoha proudů a vytvářet jakési nedokonalé kopie ideální sbírky (...), každá nově vznikající instituce (je) postavena před otázkou svého specifického zaměření s nebyvalou naléhavostí.“ (*Obrazy, plastiky*, 1969) Sekera kritizuje stav sbírek českých galerií, z nichž se většina nesoustředí na hlubší poznání některého období či tendence a v nichž jsou díla českého moderního umění často náhodně rozptýlena do mnoha souborů. Nevýhodnou pozici, ve které se GBR nachází - patří totiž v této době mezi nejmladší (a nejchudší) ústavy u nás - lze podle něho využít jedině tak, že vyhraní svůj názorový profil. Skutečnost, že GBR zaostřila pozornost na konstruktivistický proud umělecké tvorby, je pak dána nejenom úvahami, kterými byl předznamenán její vznik, ale především činností instituce v prvních letech a do značné míry i vývojem výtvarného umění samotného. Tímto směrem orientovaný zájem také vyjadřuje přesvědčení, že „tato nová tendence umění je jednak zcela legitimní součástí české výtvarné tradice, především však tím, že tento donedávna přehlížený proud je v našem současném umění jeho velmi výraznou složkou“ (*Obrazy, plastiky*, 1969). Bilancí akviziční činnosti instituce zaměřené na tento proud je pak II. výstava přírůstků galerie (1969), která má být také zároveň „dokladem toho, že tento typ umění nelze redukovat pouze na jeho tvář geometrickou, ale že v jeho rozsahu jsou různorodé racionální a neromantické projevy v malířství“ (*Obrazy, plastiky*, 1969). Právě z této perspektivy vzniká

¹⁷⁴ Lev má jednoduchý ocas. České vysoké učení technické má například ve znaku českého lva s kružítkem.

¹⁷⁵ Především je již myšleno na sochy Víry a Chrona Matyáše Bernarda Brauna z nedalekých Cítolib.

jádro sbírky instituce. Hlaváček toto Sekerovo ne zcela samozřejmé rozhodnutí, o základním profilu a identitě instituce ocenil: „dodnes obdivuji konsekventní Sekerovu volbu, jíž rozhodl zaměřit na (...) nekonstruktivistický pól (tehdejšího širokého proudu soudobých výtvarných projevů - pozn. autorky), v Čechách odedávna zdaleka nikoli kladně přijímaný.“ (HLAVÁČEK, 1998: 1)¹⁷⁶ Žádná jiná galerie se pak v našem prostředí v takové hloubce a rozsahu konstruktivním uměním nezabývala (POTŮČKOVÁ, 1998: 1). Můžeme zde také sledovat významný moment - zhodnocuje se zde existence specifického tvůrčího zázemí: „nevím o jiném regionu v Čechách a na Moravě, kde by měla galerie takové štěstí na autory podobných kvalit“, píše Potůčková (POTŮČKOVÁ, 1998: 1).

3.3 GBR HLEDÁ PROSTOR

Od počátku je jedním z nejnáléhavějších úkolů nové instituce vyřešení definitivního umístění (*Galerie Benedikta Rejta*, 1966, duben: 2)¹⁷⁷ - již ve *Statutu* galerie zaznívá, že instituce mimo stálou expozici zřídí především stálou výstavní síň v Lounech. Při vyčleňování z mateřské instituce, je v rámci předání majetku GBR předána budova čp. 189, v němž dosud probíhala výstavní činnost.¹⁷⁸ Tento prostor je však vnímán pouze jako dočasné řešení. Již v roce 1967 GBR dostává budovu starého měšťanského pivovaru, kterou si má v dohledné době adaptovat na sídlo galerie, zajistit si tak trvalou lokaci a tím naplnit vizi plnohodnotného provozu instituce (*Galerie B. Rejta do nové budovy*, 1967). Je také již zpracována investiční studie Ing. architektem Pavlem Kutnarem z Krajského projektového ústavu v Praze, zadaná kulturní správou. Panuje přitom radostné nadšení, protože samotná budova nejenže svými stavebně prostorovými kvalitami skýtá pro galerijní náplň výborné, ojedinělé a originální možnosti, ale „krajinné pohledy z prostor galerie na svérázně zvrásněnou krajinu Středohoří v bezprostřední blízkosti řeky Ohře poskytnou návštěvníkům galerie i neopakovatelné zážitky“ (*Galerie B. Rejta do nové budovy*, 1967). V nové budově se počítá s ateliéry pro výtvarný kroužek lounských malířů-

¹⁷⁶ Rozpačitě byl přijímám - jak mezi válkami, tak poté - i Kupka nebo Preissig (HLAVÁČEK, 1998: 1).

Připomeňme, že v roce 1969 (tj. v době již zcela ujasněného programu) je to 7 let od prvních Sýkorových strukturních obrazů a v podstatě 5 let od vzniku *Křížovatky*. V roce 1967 zaznamenává Bořivoj Lůžek do *Pamětní knihy města Loun*: „Galerie zatím nakupuje moderní tvorbu. Mnoho krásy v ní není.“ (*Pamětní kniha 2/III*, 1951-1969: 415) Co se týče rozhodnutí o zaměření GBR zmiňuje Sekera praxi Alšovy jihočeské galerie, kde František Šmejkal a Věra Linhartová prosadili to, co Šmejkal nazýval fantazijní umění (jako například surrealismus a jeho následovníci). Sekera pak tuto logiku převzal i pro lounskou galerii. (*Rozhovor J. S.*, 2012)

¹⁷⁷ Vyřešení definitivního umístění je vnímáno také jako „základní otázka existence galerie“ (*Plány a perspektivy*, 1970, únor: 6)

¹⁷⁸ Depozitář je zde pouze v podobě kóje na uskladnění děl.

amatérů a pro dětské výtvarné kroužky, s knihovnou otevřenou veřejnosti, s přednáškovým a hudebním sálkem asi pro 60 lidí (*Plány a perspektivy*, 1970, únor: 6). Vedle toho by tam měly být samozřejmě vlastní výstavní prostory - sál pro stálou expozici, sál pro mutační výstavy a grafický kabinet - a kvalitní depozitáře, jejichž absence představuje velký problém. V listopadu roku 1969 jsou zahájeny stavební práce, přičemž ukončení adaptace je plánováno na duben 1971. Již od počátku své existence galerie řeší základní existenční problémy a směřuje část své pozornosti a péče budově pivovaru čp. 34, stojícímu od počátku 19. století při Mírovém náměstí vedle budovy radnice.¹⁷⁹ Proces adaptace objektu na galerijní prostory se však ukáže trnitou cestou, jejíž provizorní závěr uskuteční až ředitelka Alica Štefančíková. Přizve ke spolupráci architekta Emila Přikryla, s nímž vtisknou GBR novou tvář.¹⁸⁰

Pro méně hodnotná díla a technický materiál se od počátku 70. let využívají kostel U Matky boží a kostel Sv. Petra. Následně po nastěhování do Žižkovy ulice a předání původní budovy, jsou oba kostely opuštěny. Poslední výstava v „Krakešárně“, jak se první výstavní síni říkalo, se uskuteční v prosinci roku 1973. Budova čp. 189 je vrácena muzeu a rekonstruována¹⁸¹ - patrně se počítalo s tím, že pro sídlo GBR bude již adaptován pivovar a že budova tedy nebude potřeba (*Rozhovor J. S.*, 2012). Po roce 1973 se zázemí GBR stěhuje za hradby do Žižkovy ulice, kde jsou kanceláře a depozitář.¹⁸² Pro plastiky, méně hodnotná díla a technický materiál se krátce využívá také Havránkův statek.¹⁸³ Ve stejné době je hlavní depozitář přemístěn do zámku Líčkov do Oskarem Brázdou neobývaných prostor. Přibližně v letech 1980 až 1985 pak probíhá rekonstrukce a stěhování do dvou budov v Pivovarské ulici. Nejprve je získána budova čp. 28, o něco později budova čp. 29, kam je pak umístěn depozitář grafiky. Tyto budovy využívá GBR dodnes.¹⁸⁴ Probíhající rekonstrukce pivovaru, kde by byly také solidní výstavní prostory, se - hlavně z finančních důvodů - neustále prodlužuje a přerušuje. GBR proto musí (v podstatě až do roku 1998) řešit problém výstavních prostor. Výstavy se až do roku 1980 provozují v alternativních prostorách, v Malém sále Fučíkova divadla¹⁸⁵ a od roku 1977 také ve Výstavní

¹⁷⁹ Za protektorátu je objekt zrekonstruován a využíván nacisty. V roce 1950 je přední část zbořena.

¹⁸⁰ „Provizorní závěr“ proto, že ani nová budova GBR není dokončený projekt. Zrealizovat se podařilo pouze část.

¹⁸¹ Ze stavebně historického průzkumu z roku 1973 lze vyčíst, že prostor byl v budově jinak situován, než jak tomu je dnes. Původní kovové točité (leč podle norem prý nebezpečné, *Rozhovor J. S.*, 2012) schodiště bylo nahrazeno dřevěným na jiném místě. Původní vchod z ulice byl nahrazen bočním vchodem lépe vyhovujícím provozu muzea.

¹⁸² Budova přiléhala k hradbám, které v těchto letech byly postupně odkrývány.

¹⁸³ Havránkův statek byla významná barokní památka Žateckého předměstí, která podlehla výstavbě sídliště Louny - Západ.

¹⁸⁴ V současnosti probíhají rozsáhlé rekonstrukce obou budov.

¹⁸⁵ V přehledu výstav označeno jako *Malý sál FD*. Výstavy se občas pořádaly také ve foyeru divadla (*Foyer FD*).

síni Luna přináležející k Okresní knihovně v Lounech¹⁸⁶ na nově zbudovaném sídlišti Louny - Západ.¹⁸⁷ Obě tyto prostory nejsou zcela vyhovující. Problém je s udržením patřičných klimatických podmínek, nepříjemnou okolností je také nutnost vyjednávání a střídání se s ostatními lounskými organizacemi ve výstavní činnosti. Pozitivní událostí je, když GBR získává do užívání prostory na Mírovém náměstí vedle Korunní uličky po Okresní knihovně v Lounech, která zde provozovala čítárnu.¹⁸⁸ Prostory jsou to ovšem malé, proto se jí dostává názvu Malá výstavní síň. Zde se pak výstavy konají od roku 1980 až do roku 1991. Malá výstavní síň umožňuje pořádat sice pouze komorní výstavy, ale její velkou předností je situovanost na nejfrekventovanějším místě ve městě, což GBR zajišťuje bohatou návštěvnost. Přestože se již GBR nemusí dělit o výstavní prostory s dalšími organizacemi a může tak výstavní činnost soustavně provozovat, nedostatek výstavních prostor je trvalým problémem. Proto jsou významnou aktivitou právě putovní výstavy do míst všeho druhu.

3.4 K VÝSTAVNÍ A SBÍRKOTVORNÉ ČINNOSTI

V rámci institucionálně i kulturně dynamického období 60. let, v němž GBR vzniká, dochází k posunu v programu výstavní činnosti řady galerií. Objevují se i takové, které sledují aktuální, dosud neetablované umělecké tendence 60. let a realizují výstavy experimentální tvorby. Tou nejvyhraněnější je Galerie Václava Špály¹⁸⁹ vedená Jindřichem Chalupěckým, na hlase přidávají i regionální ústavy: Alšova Jihočeská galerie zařazuje vlivem Františka Šmejkalů do stálé expozice díla autorů z *Konfrontací*, GBR v Lounech se věnuje neokonstruktivistům, Okresní muzeum v Písku (v 60. letech pod vedením dr. Suka) umožňuje roku 1967 Janu Křížovi koncipovat výstavu *Jeden okruh volby*, konfrontující obě krajní tendence širokého proudu umění

¹⁸⁶ V přehledu výstav označeno jako *Výstavní síň Luna*.

¹⁸⁷ Doporučení k pořádání výstav v těchto prostorách přichází „shora“ - GBR se má přiblížit divákovi, k jeho novému domovu (*Rozhovor H. B.*, 2012).

¹⁸⁸ Koncem roku 1979 byl otevřen Dům kultury ROH Elektroporcelán s. p. Louny, kde knihovna nalezla potřebné prostory pro všechny své provozní požadavky (*Pamětní kniha města Loun 2/V* : 52).

¹⁸⁹ Vrcholným obdobím činnosti galerie byla léta 1965 až 1970, vymezená z jedné strany událostí reorganizace Svazu československých výtvarných umělců v roce 1964 a z druhé strany nástupem normalizace a s ním spojeným odchodem hlavního komisaře galerie Jindřicha Chalupěckého. V komisi galerie se v tomto období, vedle Jindřicha Chalupěckého, vystřídalo několik předních osobností tehdejšího uměleckého života: Václav Cigler, Miloslav Chlupáč, Vladimír Janoušek, Čestmír Kafka nebo František Ronovský. Později se v komisi uplatnili rovněž Eva Kmentová, Eva Petrová, Pavel Hlava, Stanislav Kolíbal, Vladimír Kopecký a v posledních měsících před červencem 1970 také Václav Boštík, Bedřich Dlouhý, Josef Jankovič, Karel Macháček a Karel Malich. Špálova galerie nabízela prostor kurátorským projektům Jiřího Padrty, Evy Petrové, Františka Šmejkalů aj. (DEVEROVÁ, 2009: 37)

těchto let. Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, jejíž programová činnost se od 60. let začíná úzce orientovat na soudobou tvorbu, poskytuje v roce 1968 start výstavám *Klubu konkrétníků* (MOKREJŠ, HLAVÁČEK, 2007: 28). Uvádí také, spolu s Galeríí moderního umění v Roudnici nad Labem a GBR výstavu *Konstruktivní tendence*, připravenou Jiřím Padrtou¹⁹⁰ (DEVEROVÁ, 2009: 38). V pražské oblasti představuje útočiště prostorem skromná Galerie na Karlově náměstí, která se pod vedením Ludmily Vachtové i přes nedlouhé trvání zařazuje mezi nejdůležitější centra alternativní kultury.¹⁹¹ K rozvoji novodobé výtvarné prezentace přispívá rovněž Galerie Bratří Čapků či pražské Divadlo Hudby, které se stalo hlavním působištěm skupiny *Syntéza*¹⁹² (DEVEROVÁ, 2009: 32). V Brně je to pak Dům umění města Brna, v jehož výstavním programu celá 60. léta převládá orientace na moderní a soudobé české umění a mimo jiné i na umění nekonstruktivistické a okruh autorů *Nové citlivosti*. S Domem umění externě spolupracuje Jiří Padrta, Zdeněk Felix, Jiří Valoch a Eva Petrová (DEVEROVÁ, 2009: 38). V západních Čechách je centrem aktuálních tendencí Galerie umění v Karlových Varech.

V těchto letech jsou přípravou rozhodujících reprezentativních výstav českého umění pověřeni oficiálně respektovaní historici umění, kteří se soudobým českým uměním seznamují nejen české, ale i zahraniční publikum. Miroslav Míčko připravuje výstavu *Aktuální tendence českého umění: obrazy, sochy, grafika*, pořádanou Československou sekci Mezinárodního sdružení výtvarných kritiků (AICA) a Svazem československých výtvarných umělců u příležitosti IX. mezinárodního kongresu výtvarných kritiků v Praze. Míčko dále, společně s Jiřím Kotalíkem, připravuje roku 1965 výstavu *Tscheoslowakische Kunst heute* ve Städtische Kunstgalerie Bochum. Luděk Novák pak roku 1968 výstavu *300 malířů, sochařů, grafiků: 5 generací k 50 letům republiky* v pražském Mánesu (KLIMEŠOVÁ, 2001: 390).

*

V hlavní výstavní činnosti GBR (tj. v budově GBR) můžeme z dlouhodobého hlediska rozlišit několik okruhů, témat či směrů, které GBR sleduje. V počátku zakladatelského období je

¹⁹⁰ Padrta byl s jihlavskou galerií sdružený, podobně jako Arsén Pohribný či básník a výtvarný umělec Ladislav Novák.

¹⁹¹ Galerie uspořádala výstavy například Miloše Urbáska (1967), Jana Svobody (1968), Stanislava Zippeho (1969) a jiné monografické výstavy umělců okruhu *Nové citlivosti* (DEVEROVÁ, 2009: 37).

¹⁹² Skupina *Syntéza* se snažila o integrální umělecké dílo zařazující do světelně-kinetické produkce i zvuky a pohyb lidského těla a směřující k postižení souvztažnosti světla, barvy a tvaru, rytmu a zvuku. Skupinu ovlivnily především ideje Zdeňka Pešánka. Principy důsledně uplatňoval jen Stanislava Zippe.

hlavní důraz kladen na představení konstruktivistických a geometrických směrů a kinetického umění. Jedná se buď o kolektivní výstavy, v nichž figurují i Sýkora s Mirvaldem anebo o individuální, kde jsou představeni významní autoři těchto směrů (Radoslav Kratina, Zdeněk Pešánek, ze zahraničních například Victor Vasarely). Dalším významným pilířem jsou výstavy grafik (Josef Čapek, Emil Filla, Václav Hollar, František Tichý, Bohuslav Reynek) a výstavy moderních malířů, které se snaží ukázat dílo autora buď v reprezentativní formě (průřezové výstavy, výstavy sledující genezi tvorby), nebo z úhlu méně známého. Za jednu z předních událostí kulturního života v Lounech je například považována výstava Antonína Slavíčka (1968), na níž je představen soubor nejlepších děl autora, nebo výstava Vojtěcha Preissiga (1969). Další okruhy pak tvoří zahraniční umění (Victor Vasarely, Pablo Picasso, ruská kresba), fotografie (Jaromír Funke, Ladislav Postupa, Jindřich Vávra a další kolektivní), obrazy Českého středohoří a cyklus věnovaný dětem (tvorba pro děti a tvorba dětí). Poslední tři jmenované okruhy se přitom pronikají s výstavami lokálního charakteru (výstavy amatérů, studentů, učitelů), pořádané ve spolupráci s místními organizacemi. Zvláštní pozornost má být věnována lounským umělcům, Linhartovi, Mirvaldovi, Sýkorovi, a také Václavu Jírovi, jejichž výstavy jsou zařazovány na konec roku: v roce 1968 je uspořádána samostatná výstava Mirvaldových nových prací z posledních dvou let s názvem *Vladislav Mirvald: Geometrické obrazy 1967 - 1968*, kterou zahajuje Josef Hlaváček. Tvorba Kamila Linharta je představena roku 1969 na samostatné výstavě s názvem *Reliefy*, která zároveň seznamuje i s dosud nevystavenými díly - novými objekty a konstrukcemi. Rok poté své obrazy a objekty představuje Václav Jíra na výstavě připravené Jiřím Padrtou. Sýkora bude mít samostatnou výstavu v GBR až v roce 2000. Zcela specifické postavení pak zauímají souborné výstavy uspořádané ze sbírek GBR, na nichž instituce prezentuje svoji sbírkotvornou činnost. Výstavní činnost GBR, zvláště v prvních letech, tedy představuje směs nadregionálně a regionálně významných událostí (z regionálně významných jsou to výstavy jako *Kresby a grafika prof. Jaroslava Maříka* (1968), *Výstava fotografií členů FLAM* (1971) nebo výstavy gobelínů žáků Vladislava Mirvalda). Z hlediska počtu se optimálním jeví uspořádat osm výstav ročně, přičemž do tohoto počtu se musejí „stěsnat nejrůznější hlediska a široké a různorodé zájmy návštěvnické obce“ (*Plány a perspektivy*, 1970, únor: 4). Dalším prvkem ve výstavní činnosti je pořádání výstav u příležitosti výročí, týkajícího se osobností, organizací nebo politických událostí (výročí úmrtí či narození umělců, výročí založení střední školy v Lounech, výročí vzniku nebo osvobození Československa, výročí VŘSR

atp.). Výstavy jsou doplňovány přednáškami a koncerty. Při pořádání výstav GBR spolupracuje, mimo regionálních, také s řadou dalších kulturních institucí (například s Národní galerií, s Galerií výtvarného umění v Roudnici nad Labem, se Středočeskou galerií, Muzeem hlavního města Prahy nebo s Památníkem národního písemnictví), do GBR přijíždějí pořádat výstavy renomovaní historici umění.¹⁹³

Zásadní výstavou a událostí značného dosahu je výstava *Konstruktivní tendence* připravenou Jiřím Padrtou. V Lounech je po předchozích problémech zahájena až v březnu 1967, ale již předtím je uvedena¹⁹⁴ v roce 1966 Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem a v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě. Výstava představuje nový proud české geometrické abstrakce a Sýkora s Mirvaldem jsou zde lounskému prostředí představeni v rámci souboru děl dalších podobně zaměřených umělců. Je to výstava, na jejíž koncepci po roce 1989 reagují výstavy v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích, kde jsou pak dále zastoupena také díla Milana Dobeše, Jiřího Hilmara a Jana Kubíčka (výstava *Konstruktivní tendence šedesátých let*, 1990), podobně ve Středočeské galerii v Praze (1990/1991) a také výstava *Poesie racionality. Konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let* z roku 1993 uspořádaná GBR ve Valdštejnské jízdárně v Praze.¹⁹⁵ V dubnu roku 1968 se v GBR koná výstava Bohuslava Reynka (*Bohuslav Reynek: Grafika*), která má také politický přesah, Reynek totiž nebyl od roku 1948 až do poloviny 60. let vydáván ani vystavován a tak je snaha jej rehabilitovat. Hlaváček tuto výstavu velice silně nedoporučoval - z taktických důvodů. Báł se totiž, že výstavou katolického autora, který „bude tahat čerta za fousy“ může být ohrožen program zaměřený na konstruktivní tendence (*Rozhovor J. S.*, 2012). Výstava se nicméně bez většího rozruchu uskutečnila. Z hlediska instalační tvorby jsou zajímavé i další výstavy, které v GBR připravuje Jan Sekera (DEVEROVÁ, 2009: 38). Je to například významná výstava *Dodekaedr* (1968), kterou Sekera připravuje ve spolupráci s Jiřím Siblíkem¹⁹⁶, a Mirvald se Sýkorou se zde představují v rámci souboru děl autorů z USA, Francie, Dánska, Itálie, Jugoslávie. Mimo ně je zastoupen Albers, Alviani, Apolloniová, Arp, Seuphor, Morellet, Mortensen, Vasarely, Šutej, z českých ještě Jan Kubíček, který svoji tvorbu také zasvětil racionálnímu geometrickému umění. Další z instalačně zajímavých výstav je výstava Radoslava Kratiny (1967), Jana Kubíčka (1970),

¹⁹³ Viz přehled výstav.

¹⁹⁴ S určitou obměnou, viz přehled výstav.

¹⁹⁵ Kurátorem byl Jan Sekera.

¹⁹⁶ Dodekaedr znamená dvanáctistěn a jedná se o metaforické vyjádření dvanácti různých přístupů k tématu konstruktivní a geometrické tvorby (*Nová krása*, 1968: 3).

Huga Demartiniho (1971) nebo Karla Malicha (1972). Dalšími významnými výstavami jsou výstavy *Skupiny 42* (1970) nebo nejnovějších děl Otakara Slavíka (1970). Od poloviny 70. let se umění konstruktivistických tendencí v podstatě téměř nevystavuje, důraz se přesouvá na starší umění a umění sociálně laděné.

Nejrozsáhlejší činnost lounské galerie se však týká putovních výstav. Vyjma Lounska pořádá GBR výstavy i na dalších místech v okrese Most, Chomutov a částečně i Teplice. Výstavy se konají v divadlech, knihovnách, závodech a závodních klubech, osvětových besedách i agitačních střediscích. Především jsou však pořádány na školách lounského okresu, „kde pomáhají prohlubovat estetickou výchovu jak v učebních předmětech, tak i tím, že zpříjemňují strohé školské prostředí“ (*O lounské galerii jinak*, 1971). Vystavované soubory asi dvaceti reprodukcí¹⁹⁷ s průvodním textem, skládající se z tematických celků, přizpůsobených školním osnovám. Na těch místech, kde jsou pro výstavní soubory vhodné prostory, vystavuje galerie soubory originálních uměleckých děl. Výstavy jsou distribuované pomocí auta zapůjčovaného z kulturní správy ONV. Galerie také klade „značný důraz na osvětově výchovnou činnost na vesnicích pomocí putovních výstav sestavených většinou z barevných reprodukcí a opatřených metodickými listy“ (*Plány a perspektivy*, 1970, únor: 4).¹⁹⁸ Pro nedostatek výstavních prostor se GBR formou putovních výstav obrací přímo k divákovi („k pracujícím“) a výstavy pořádá také mimo jiné v lounských podnicích, například v Elektroporcelánce s.p., s níž má GBR „dlouholetou družbu“ (*Výstava v továrně*, 1983).

Nová instituce se stává také správcem Pamětní síně Emila Filly, která vznikla v jižním křídle zámku na Peruci z odkazu a daru Emila a Hany Fillových a umělcova švagra, skladatele Iši Krejčího, československému státu. Filla přitom ve své závěti kladl k daru podmínku, že díla budou vystavena právě na zámku na Peruci. Fillovo dílo tak mělo být uchováno v prostředí a krajině, jež si autor sám vybral, v místě, kde žil a tvořil. PSEF byla otevřena k 5. výročí Fillova úmrtí v roce 1958. Soubor děl odkazu byl pak postupně doplňován nákupy GBR. V letech 1974 až 1979 provedla GBR rozsáhlé stavební a technické úpravy narušeného objektu a restauraci podstatné části vystavených děl. (*Emil Filla: pamětní síň na Peruci*, 1980: 57)¹⁹⁹ Po neúspěšném pokusu o krádež Fillových obrazů ze zámku na Peruci byla PSEF od počátku 90. let do roku 1999

¹⁹⁷ Při putovních výstavách se využívalo především adjustovaných reprodukcí, které byly vyřezávány z publikací vydávaných Státním technickým nakladatelstvím.

¹⁹⁸ V roce 1969 GBR uspořádala 107 putovních výstav (*Plány a perspektivy*, 1970, únor: 4-5), v roce 1975 již 457, přičemž drtivou většinu představovaly výstavy na školách (*Deset let lounské galerie*, 1976: 4).

¹⁹⁹ Skvělou instalaci provedl arch. Karel Kouba (*Rozhovor J. S.*, 2012).

uzavřena. V současnosti se opět řeší stav a perspektivy síně. Po krádeži čtyř významných kubistických děl v polovině listopadu roku 2011, byla PSEF opět uzavřena.²⁰⁰

Na počátku 70. let je tedy činnost instituce v podstatě ustálena. Zhmotňuje se tak celé kulturní vzepětí minulých desetiletí. Na vernisáži malířské kroužku Zdeněk Sýkora shrnuje: Malé město - vlastně okrajové město Severočeského kraje - přerodilo svou tradici, která ve 30. letech byla tradicí básníků Biebla a Konráda, na tradici výtvarnou (podle Mirvalda, *K výstavě malířského kroužku*, 1969, červen: 3). Hlaváček ještě tento postřeh doplňuje, když poukazuje na to, že do počátku 60. let převládalo v Lounech divadlo (HLAVÁČEK, 1995: 51). Podle Mirvalda jsou GBR a Klub přátel umění kulturními institucemi, které si - právě pro absenci příznivého klimatu - nemohou dovolit ani velká města (*K výstavě malířského kroužku*, 1969, červen: 3-4). Období do roku 1973 je pro výstavní činnost příznivým. Instituce disponuje stálými výstavními prostorami, které umožňují soustavnou činnost a dostatečně kvalitní instalace a ideologie ještě nestihla uzavřít všechny kanály svobodné tvorby.²⁰¹

Základem instituce muzejního typu je sbírkový fond. V době, kdy existuje možnost veřejně budovat sbírku, aniž by její podoba byla určována politickými tlaky totality, je akviziční činnost v úzkém sepětí s výstavní činností. V zakladatelském období lze proto v podstatě říci, že GBR v těchto letech nakupuje to, čím se prezentuje veřejnosti. Nelze to však tvrdit absolutně, protože tato praxe nebyla bez problémů. Hlaváček vzpomíná na první nákup GBR, který se konal před tehdy ještě krajskou nákupní komisí v Oblastní galerii v Roudnici: „Když František Jiroudek, člen komise, spatřil dnes již inkunábulní Šedou strukturu Zdeňka Sýkory, nelíčeně se urazil a vztekle a teatrálně jednání komise opustil s opovržlivou poznámkou, kterou už dnes nedokážu reprodukovat.“ (HLAVÁČEK, 1998: 1) Prosazovat před okresními a krajskými funkcionáři oprávněnost takových nákupů nebylo lehké, zvláště když galerie ani neměla prostory pro stálou expozici a jednotlivé výstavy od počátku představovaly protagonisty „nesrozumitelného“ a „studeného“ konstruktivistického směřování (HLAVÁČEK, 1998: 1). Ohledně konstruktivistů je v počátku cílem vytvořit kompletní soubory děl, v ideálním případě také ucelenou sbírku vybraného zahraničního umění (například soubor Vasarelyho serigrafí) což se však koncem 60. let jeví jako nesplnitelný úkol (*Druhá výstava přírůstků lounské galerie*, 1969). Sbírání jsou například autoři Lev Nusberg, Victor Vasarely, Josef Albers, Jean Hans Arp a

²⁰⁰ Díla byla téměř nepoškozena nalezena již v prosinci téhož roku.

²⁰¹ K výstavní činnosti dále kapitola *K výstavní a sbírkotvorné činnosti v době normalizace*.

další. GBR také například v počátku existence získává významný dar - Pešánkovy předválečné plastiky nebo roku 1971 díla Bridget Rileyové, významné představitelky op-artu. Je také v záměru vybudovat jakési *entrée* k této sbírce obsahující díla, která konstruktivismus v českém umění předznamenávají (tj. Vojtěch Preissig, František Foltýn, Jiří Jelínek apod.²⁰²). Podle Sekery se však do roku 1969 podařilo vytvořit v podstatě základní soubor děl mimořádného významu pro český soudobý konstruktivismus nebo pro dílo jednotlivých autorů - galerie získala například Sýkorovu *Šedou strukturu* z let 1962 až 1963 nebo první Demartiniho chromovaný *Relief I.* z roku 1965²⁰³ (*Druhá výstava přírůstků lounské galerie*, 1969). Z trojice lounských malířů jsou v největším množství sbírána Mirvaldova díla, a to do roku 1970 a pak až v 80. letech, dále Sýkorova díla, a to až do roku 1980 (včetně již jeho prvních „linií“), a nejméně pak díla Linhartova, ty pouze od poloviny 70. let. Jsou sbírány jak jejich geometrické práce, tak krajiny. Kupují se také díla Martina Salcmana a ve velkém množství (především grafiky) Cyrila Boudy. Sbírá se také Šimůnek (především se jedná o rozsáhlou kolekci grafik v roce 1971), v menším množství jsou od poloviny 70. let sbírána také díla Václava Jíry. Ještě z lounských autorů se do sbírky převodem dostává Emil Holárek, pořizuje se Antonín a Jana Kalousovi, Jaroslav Mařík, Alois Pitrmann a Alois Bílek.

Vedle konstruktivistů a geometrického umění je utvářena rozsáhlá sbírka grafik.²⁰⁴ Zaměřeno je především na autory jako Josef Čapek, Max Švabinský, František Tichý (v jeho případě se podařilo získat patrně největší a nejúplnější soubor grafik), Bohuslav Reynek, Emil Filla (díla Emila Filly tvoří významnou část nákupů, vedle jeho grafik se také pořizují obrazy z předválečného období, doplňuje se tak původní sbírka PSEF), František Bílek, Kamil Lhoták, Vojtěch Preissig, Jan Konůpek, Pravoslav Kotík, František Gross, Jiří Anderle, Josef Váchal, František Hora, František Kobliha, Vladimír Silovský, Josef Istler, Zdeněk Seydl, Květa Pacovská, aj. Vedle české je sbírána i světová grafika. GBR také získává cenná díla, která od poloviny 70. let tvoří rámec stálé instalace: *Lom* Jindřicha Pruchy, *Měsíční noc* Antonína Hudečka, *Kraskov* Antonína Slavička, *Jaro* Jana Preislera, *Portrét v hnědém klobouku* Václava

²⁰² Důležitý by byl především František Kupka, ale jeho díla bylo téměř nemožné získat.

²⁰³ Demartini je však sbírán pouze do roku 1972.

²⁰⁴ Grafika byla také finančně dostupnější (grafika bývá ve sbírkách obecně zastupována hojněji již vzhledem k ceně, velikosti a povaze použitého materiálu). Podle Šimůnka se měla galerie zaměřit především na grafiku, neboť obrazy podle něj již nebylo možné získat v takové míře, aby bylo možno vytvořit reprezentativní soubory. Ukázalo se, že Šimůnek neměl pravdu a GBR se kvalitní soubory podařilo vytvořit (*Rozhovor J. S.*, 2012).

Špály, *Odpočinek v ateliéru* Rudolfa Kremličky či Fillova a Justizova zátiší. K dalším ceněným dílům patří díla Otakara Kubína, Františka Foltýna, Jana Slavička či Jana Zrzavého.

Podoba sbírky je však také ovlivněna dostupností jednotlivých děl. Projevuje se zde pozdní vznik instituce: sbírkotvorná činnost určitých autorů je již obtížnější, neboť mnohá díla, která byla kdysi poměrně dostupná, zatím pevně zakotvila ve veřejných, někdy i soukromých sbírkách, v některých případech i v zahraničí. V případě umělců mladších lze ještě vytvořit ucelený reprezentativní soubor. Pro získávání děl do sbírky byly důležité také kontakty. Například k Boštíkovi, ale také k další řadě umělců, dělá v prvních letech cestičku třeba Zdeněk Sýkora, jinam Sekeru uvádí Jaromír Zemina, jemuž také Sekera vděčí za mnohá taková *entrée* (*Rozhovor J. S.*, 2012). Galerie získává umělecká díla nejčastěji z antikvariátů a od soukromých osob-majitelů, v menší míře přímo od autorů či jejich rodinných příslušníků (od autorů v podstatě pouze v případě současných, galerií preferovaných uměleckých směrů). V menším množství dostává GBR také dary z nákupů Ministerstva školství a kultury (později Ministerstva kultury) či nakupuje prostřednictvím ústředních prodejen obrazů Dílo. Z galerií je to například Galerie Platýz nebo také Špálova galerie.

Problémem, zvláště v počátcích, je otázka financování nákupů. V letech 1968 až 1969 je sbírkotvorná činnost omezena na minimum pro naprostý nedostatek finančních prostředků, základní soubor konstruktivistických děl, jež prezentuje na výstavě přírůstků v roce 1969, získává galerie již v letech 1965 až 1967. Od poloviny 70. a v 80. letech se finanční situace zlepšuje, podle Sekery měla později instituce i na dnešní poměry velmi dobré finanční zajištění (*Rozhovor J. S.*, 2012).

3.5 LIDÉ V GBR

V počátcích existence GBR je provoz instituce po personální stránce skromný. V dubnu roku 1966 nastupuje do GBR Hana Benešová (*1935, Praha). Benešová vystudovala lounské gymnázium (byla Sekerovou spolužákní), ale při politice vzdělanosti, která určovala, kolik dětí může z rodiny jít studovat vysokou školu (studoval již její bratr), jí není umožněno podobně se realizovat. Po maturitě na gymnáziu jsou téměř všichni studenti jejího ročníku posláni do škol, aby vyučovali. Benešová si pak v průběhu praxe doplňuje zkoušky z pedagogiky a výtvarné výchovy. Po tříleté mateřské dovolené se již do školství nevrací, nastupuje jako „záskok za mateřskou dovolenou“ do GBR. Má také ambice vystudovat dějiny umění, ale z důvodu

neotevření oboru řádně studovat nemůže a tak v letech 1966 až 1967 dochází alespoň pravidelně na přednášky o dějinách výtvarného umění. Další plány studovat na vysoké škole končí poté, co se ukáže, že při stálém zaměstnání a mateřství zároveň je to úkol přespříliš obtížný. Vzdělává se však i nadále samostudiem, přičemž se posléze zaměřuje také na hudbu. Po dlouhá léta Benešová asistuje Sekerovi, s nímž se střídá v instalaci výstav - má na starost výstavy ilustrátorů a výstavy věnované dětem či autorům tvorby pro děti, připravuje (adjustace grafik a reprodukcí) a expeduje putovní výstavy, zajišťuje také svozy děl a další provozní záležitosti („tam se dělalo všechno“ *Rozhovor H. B.*, 2012). Zpočátku tyto hlavní činnosti dělají v podstatě ve dvou. Vzpomíná také, jak si se Sekerou „přivezli“ třídní učitelku z gymplu, která v té době pracovala v grafické sbírce Národní galerie, metodičku, která jim v počátcích ukazovala, jak vést evidenci sbírkového fondu (*Rozhovor H. B.*, 2012). Benešová v GBR zůstává až do roku 2003, přestože později vede již jen Kruh přátel hudby. Právě hudební vzdělání a fakt, že GBR sama pořádala komorní koncerty ve výstavní síni, tzv. *hudbu mezi obrazy* stálo patrně za tím, že když přichází seshora nařízení, aby byl ve městě zřízen Kruh přátel hudby, je jeho řízením pověřena právě Hana Benešová (Kruh zřízen roku 1977). Mimo GBR funguje Kruh přátel hudby pod záštitou Okresní knihovny v Lounech a Okresního kulturního střediska²⁰⁵, po roce 1989 pak již pouze pod GBR a po roce 2003 pod záštitou znovuotevřeného Vrchlického divadla, kde pod vedením paní Benešové pořádá koncerty dodnes.²⁰⁶

Od roku 1971 působí v GBR Jaromír Mösner. Mösner (*1950, Cheb) přichází do Loun roku 1956. V letech 1965 až 1968 studuje na zdejším gymnáziu, kde také maturuje.²⁰⁷ Od roku 1968 až do roku 1969 studuje na stavební fakultě Českého vysokého učení technického. V těchto letech také podepisuje petice proti vstupu vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR. Studia na stavební fakultě zanechává a v letech 1969 až 1971 dochází na Střední odbornou školu výtvarnou v Praze, kde maturuje. Od roku 1967 se také soukromě vzdělává u Zdeňka Sýkory a navštěvuje jím

²⁰⁵ Kruhy přátel hudby, podřízené *Pragokonzertu*, byly zakládány při galeriích a jejich náplní bylo pořádat komorní koncerty. Nyní tyto organizace, pokud se ještě udržely, fungují pod *Nadací Českého hudebního fondu*. Kruh přátel hudby v Lounech pořádá koncerty věnované mladým interpretům (zahrálo například Panochovo kvarteto, Jan Amadeus, Jiří Hlaváč, Vladimír Kozderka, Petr Drešek nebo dechové kvinteto Academia) nebo koncerty věnované dílu jednoho autora - Ludwiga van Beethovena (klavírista prof. Josef Páleníček), Johannese Brahmse (klavíristka Miroslava Pokorná a Kociánovo kvarteto), Gustava Mahlera (písníová tvorba v podání laureátky státní ceny Klementa Gottwalda Věry Soukupové) nebo Leoše Janáčka (klavírista Josef Páleníček, houslista František Pospíšil a violoncellista Marek Jerie). Pořádal také besedy s hudebními skladateli, Oldřichem Flosmanem, Petrem Ebenem, Ctíradem Kohoutkem nebo Iljou Hurníkem (*Nová koncertní sezóna*, 1978, listopad: 11).

²⁰⁶ Podle Benešové je lounský Kruh přátel hudby na velmi dobré úrovni (*Rozhovor H. B.*, 2012).

²⁰⁷ V tuto dobu se jedná o SVVŠ.

vedený výtvarný kroužek. Do roku 1971 je zaměstnán v Knize Liberec jako grafik, poté již nastupuje do GBR. Zde dělá návrhy plakátů, pozvánek, instalaci výstav, podílí se na rozvozu putovních výstav, zpracovává dokumentaci a evidence nákupů (zpracovává také ve spolupráci s Vladislavem Mirvaldem, který zajišťuje fotodokumentaci, evidence majetku PSEF).²⁰⁸ Od roku 1975 je správcem sbírek, včetně sbírek PSEF. Mösner však provozuje také vlastní uměleckou tvorbu. V roce 1973 je to tvorba *art protis* (s n.p. Vlněna Brno) a účast na výstavách v Galerii Dílo Praha, Ústí a Kladno. V první polovině 70. let se účastní také soutěží a výstav mladých výtvarníků *Premi Internacional de Dibux Joan Miró* v Barceloně, a dále výstav ve městech Palma de Mallorca, Buenos Aires, Mexico City a Guadelažara. Od konce 70. let se do sbírky GBR dostávají i ta jeho díla, v nichž navazuje na konstruktivní tendence 60. let. Od roku 1976 již pozvánky k účasti na soutěžích a výstavách nedostává. Sílí tlak na vstup do KSČ, vyžadovány jsou výzdoby k výročí KSČ nebo návrhy interiérů obřadních síní MěNV, a to až do roku 1989. Koncem 80. let je také stavbyvedoucí na rekonstrukci budovy pivovaru. Po roce 1989 se krátce věnuje návrhům replik a restaurování historického nábytku, návrhům interiérů obchodů, vináren, bytů nebo škol. Od roku 1992 je pak zaměstnán v soukromých firmách, kde se věnuje především návrhům průmyslového designu. Zároveň pokračuje ve vlastní tvorbě, vytváří obrazy, fotografie a fotografiku. V současnosti připravuje nový výstavní soubor.

Externě s GBR spolupracuje Vladislav Mirvald, učitel výtvarné výchovy, deskriptivní geometrie, ale také občanské výchovy a němčiny na lounském gymnáziu. V GBR působí v letech 1974 až 1994 jako restaurátor a fotograf. Benešová vzpomíná na jeho působení: Mirvald, to byl především metodik, který nejenže umně hovořil květnatou řečí, ale svým studentům, které pravidelně vodil na výstavy do GBR, podával zasvěcené výklady z dějin a teorie výtvarného umění (*Rozhovor H. B.*, 2012). Benešová se Sekerou pak, schování za plentou, výkladům se zájmem naslouchali. Mirvald byl podle Sekery člověk, který malbě opravdu rozuměl, nejenže obrazy restauroval, ale poskytoval také cenné rady při získávání děl do sbírky (SEKERA, 2011).

V GBR působí dále Jiří Jedlička (*1921 - †2010), který roku 1980 odchází z funkce ředitele Okresní knihovny v Lounech. Sekera toho okamžitě využívá a Jedličku zaměstnává v GBR. Jedlička pak buduje a zvelebují fond literatury o výtvarném umění, zároveň se zde může věnovat svému velkému zájmu, bibliografii. Vytváří naprosto dokonalý katalog knihovny, ale i

²⁰⁸ Ještě před Mösnerem dělá návrhy Václav Jíra, který je v GBR koncem 60. let také zaměstnán. Brzy však odchází pracovat do SAKS.

záslužný katalog časopiseckých článků (*Rozhovor J. S.*, 2012). Od druhé poloviny 80. let pracuje v GBR Anna Mašková (*1908, Praha - †2004, Žatec), která nejprve čas od času zaskakuje za ochořelou účetní, posléze si ji Sekera v GBR ponechává a v letech 1987 až 1990 pak vede evidenci sbírkového fondu. Ke konci 80. let je v GBR zaměstnána také Alena Písaříková, která se stará o sbírku.

V 80. letech působí v GBR Vítek Čapek (*1954, Jaroměř - †1988, Louny), kreslíř, malíř, sochař, estetik, historik umění a kurátor. Čapek v roce 1973 absolvuje Střední průmyslovou školu kamenickou a sochařskou v Hořicích a v letech 1974 až 1981 studuje obor dějiny umění a estetika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Závěrečnou práci věnuje dílu Zdeňka Pešánka a má v záměru další studium zvláště jeho kinetické tvorby. Je mu také umožněno pořádat Pešánkovu pozůstalost. Čapek v Lounech patří mezi blízké přátele Zdeňka Sýkory, s nímž také v letech 1982 až 1985 vede rozhovor.²⁰⁹ V roce 1987 se Čapek pokusí o sebevraždu a po dlouhodobém pobytu na jednotce intenzivní péče v lednu roku 1988 umírá. V roce 1989 je mu posmrtně uspořádána výstava *Vítek Čapek: Obrazy/Kresby* v Galerii mladých v Brně. Jeho práce se pak také například objevují na výstavě *Umění zastaveného času. Česká výtvarná scéna 1969 až 1985* v Praze roku 1996 nebo na výstavě *Mezi tradicí a experimentem. Práce na papíře a s papírem v českém výtvarném umění 1939-1989* v Olomouci roku 1997, a to vedle prací Vladislava Mirvalda a Zdeňka Sýkory.

3.6 NORMALIZACE A ALTERNATIVA

Dva roky po založení GBR přichází dramatický rok 1968. Ještě v květnu 1968 (po Reynkově výstavě) Hlaváček prohlašuje: „Až dosud jsme musili humanistické a moderní socialistické hodnoty někdy pašovat do obvykle vypadajícího programu, někdy i hájit proti oficiální linii; a to určovalo i způsob práce, omezený většinou na malé skupiny lidí. Tyto hodnoty se nyní stávají běžnou součástí veřejného mínění, z valné části jsou probojovány. Půjde o to, aby se staly samozřejmostí, aby se stávaly majetkem stále širšího okruhu lidí, aby však nezevšedněly, aby i nadále zůstaly hodnotami, tedy něčím, k čemu je třeba neustále směřovat, čeho je nutno znovu a znovu dosahovat.“ (*Kultura a Louny dnes*, 1968, květen: 3) V těchto měsících se také v Lounech šíří atmosféra tzv. *Pražského jara*, které přichází do Loun sice váhavě, ale postupně i zde se objevují výhrady proti konzervativní politice a výzvy k podpoře reformního dění ve straně

²⁰⁹ Více na oficiálních stránkách Zdeňka Sýkory: <http://www.zdeneksykora.cz/?s=156>.

(ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 317). Tak jako v jiných větších městech okresu, také v Lounech jsou ve dnech 26. až 28. července vystaveny podpisové archy na podporu jednání reformních představitelů v Čierné nad Tisou a v srpnu se zde rozbíhá sbírka na *Fond Republiky*. Hlaváček je jedním z předních, kteří v následujících měsících otevřeně projevují podporu Dubčekovi a reformnímu ÚV KSČ, kritizuje také slabé změny ve straně (*Diskuzní příspěvky, Dr. Josef Hlaváček – kulturní správa ONV, 1968*). Ve středu 21. srpna 1968 vjíždí do Loun první jednotky sovětské armády (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 318). Také GBR se přidává k odporu a v druhé polovině roku 1968 je galerie uzavřena v důsledku stávký kulturních institucí. Poté následuje slavnostní otevření výstavní síně prezentační výstavou *Česká moderní grafika ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech. I. výstava přírůstků galerijní sbírky* (1968). Výstava je uspořádána k 50. výročí vzniku ČSR a je věnována „památce všech umělců, kteří položili své životy za vlast“ (*Česká moderní grafika, 1968*), jakožto připomenutí kulturního a uměleckého úsilí národa. Je zároveň výrazem občanského úsilí, které se vzdmloulo po srpnových událostech. V politickém duchu nese se text katalogu, akcentující pozoruhodnou rozrůzněnost uměleckého výrazu i různost tématických východisek v české grafice, při současné nápadné absenci „oslavných a propagandistických prací, které jsou typické pro pokleslé a ve své primitivnosti brutální útvary, jakým byla třeba výtvarná kultura Hitlerova Německa.“ (*Česká moderní grafika, 1968*) Připomínány jsou ilegální sborníky grafiky vydávané za války (sborníky Jana Kotíka, Jana Smetany, Františka Hudečka nebo Kamila Lhotáka), které byly vždy charakterizovány uměleckou i myšlenkovou kulturou. Zdůrazněn je také přínos Vladimíra Boudníka, který v době těsně po roce 1950 velmi silně poznamenal českou grafiku.

Roku 1968 dává Hlaváček výpověď z ONV a dochází z Loun do Filozofického ústavu Československé akademie věd v Praze na dvouletou stáž. Podobně pak také o půl roku později Jan Sekera.²¹⁰ Vedoucí oddělení estetiky, Květoslav Chvatík, zde měl v plánu vytvořit samostatný kabinet estetiky, jehož budoucími zaměstnanci by pravděpodobně byli Josef Hlaváček a Jan Sekera (*Rozhovor J. S., 2012*). Po stáži se Hlaváček vrací do Loun, kde se však již dovršuje tzv. konsolidace strany: „Do konce roku 1969 proběhly (..) všechny změny ve složení OV KSČ a ONV a na jaře 1970 se rozběhly prověrky všech členů KSČ. Ve vedení města, v komisích a v občanských výborech byli již zcela jiní lidé.“ (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 320) Hlaváček byl ze strany vyloučen.

²¹⁰ Po dobu jeho nepřítomnosti je v GBR zaměstnána jeho žena PhDr. Dana Maršálková.

Hlaváček byl nastoupeným procesem normalizace patrně společensky nejvíce postiženým. Rozhodně byl nejvýraznější osobností a možná proto také dostal stigma hlavního kontrarevolucionáře v Lounech. Hlaváček, který doufal v rozvoj humanisticky orientované společnosti a který se snažil naplnit ji obsahem, který považoval za kvalitní a kultivující, pak po dvacet let pracuje v různých profesích v podstatě nesouvisejících s jeho odbornou kvalifikací – jako antikvář na Pražské ulici, kde vede antikvariát po Mužičkovi (je však odstraněn i odsud a antikvariát po něm přebírá Dušan Vosyka) dále jako výhybkář v Břvanech u Loun a někdy kolem roku 1973 odchází do Prahy, kde pracuje u Stavebního podniku. Nepřestává odborně pracovat, spolu s přáteli připravuje strojopisné sborníky, zaměřené na moderní výtvarné umění, překládá texty a věnuje se teorii tvorby. Svoji pozornost obrací k některým osobnostem soudobého českého umění, jež stojí mimo oficiální výtvarnou scénu, a k problémům souvisejícím s výkladem sociologické příznačnosti malířské techniky. Podepisuje také *Chartu 77*. V těchto letech jsou sice Sekera s Hlaváčkem v kontaktu - Hlaváček občas přijede do Loun, stýkají se však sporadicky. Hlaváček pak bude po roce 1989 rehabilitován, jmenován profesorem a bude mimo jiné působit jako rektor na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V roce 1992 založí také Galerii '60/'70.²¹¹

Dopad však pocítili všichni. Sekera byl hlídáný a omezovaný ve své činnosti, Vosyka byl rád, že může mít antikvariát, Jedlička „prošel“ a zůstal v knihovně, Lůžek byl ve své funkci dále spíše trpěný. Atmosféra v Lounech se změnila. Vinou politiky se vztahy zdramatizovaly, radostnou soudržnost vystřídalaly pocity nedocenění, neúspěchu a závisti, „(s)olečensky jsme se už nestýkali, byli jsme separovaní, atomizovaní, to společenství se ztratilo“, vzpomíná Sýkora (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 224). Sýkora, Linhart i Mirvald přestávají vystavovat. Linhart se rozhodl, že v takovém režimu vystavovat nebude (ROEDL, HLUŠTÍK, 2005: 371). Sýkorovi je ještě v roce 1970 uspořádána jeho 1. retrospektivní výstava v Galerii Václava Špály, na jejíž přípravě se podílejí také Padrta, Sekera a Hlaváček. Další výstavu v Československu však bude mít až v roce 1987. Mirvaldovi je roku 1970 připravena výstava v Alšově síni v Praze, v důsledku změny politických podmínek je však na poslední chvíli zrušena. Občasnou výstavu má Mirvald v GBR až v 80. letech. Sociálním prostorem tvorby všech tří se stává především soukromí, vzájemné i další osobní kontakty se oslabují. Mění se také atmosféra na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty, kde během krátké doby dochází k rozsáhlým personálním

²¹¹ Viz biografie Josefa Hlaváčka.

změnám. Odchází Bouda, Salcman i Míčko (Lidický již v roce 1967). Ze „staré“ poválečné katedry zde zůstali vlastně jen dva „poslední mohykáni“ - Kamil Linhart a Zdeněk Sýkora (PedF UK, 2010).²¹²

*

Po srpnové okupaci a potlačení rozvoje reformního demokratického socialismu, ztrácí komunismus autenticitu. S ní dochází i k odsunu socialistického realismu z pole aktuálního působení. KSČ - až na několik případů - umění odideologovala a do popředí se dostala témata každodennosti a kýčovitě zobrazování problémů běžného lidského života. Přestože podpora systému se ritualizovala a KSČ už ani sama nepožadovala aktivní přístup k veřejným věcem, ten, kdo nepřistoupil na nastolené podmínky, byl šikanován, byly mu odebrány materiální výhody a bylo mu upíráno kvalifikované zaměstnání. V souhlasu s těmito událostmi, dochází po roce 1970 i k obecnému útlumu veřejných výtvarných aktivit. Autoři, svázaní s 60. lety, pokud nedemonstrovali svoji ochotu spolupracovat v nové situaci s oficiální kulturní politikou, dostávali se postupně do úplného ústraní (KLIMEŠOVÁ, 2001: 392). Lidé z generace 60. let, jako byl Karel Malich, Adriena Šimotová, Jiří Sopko, Karel Nepraš, Zdeněk Palcr, Stanislav Kolíbal nebo Jiří Načeradský, patřili k prominentním osobnostem a někteří z nich už navázali i významné zahraniční kontakty. Tvorba těchto umělců byla však pro oficiální kulturní politiku považována za zvláště nepřijatelnou a počátkem normalizačního procesu tak jsou vtlačeni do alternativy (KLIMEŠOVÁ, 2001: 388). K nejméně tolerovaným autorům pak patří protagonisté *Konfrontací*²¹³, tj. například Jan Koblasa, Čestmír Janoušek, Vladimír Boudník, Jiří Valenta nebo Aleš Veselý. Problémy měly také osobnosti modernistů svázané s reformním Svazem českých výtvarných umělců (sochař Vladimír Janoušek, malíř Čestmír Kafka ad.) nebo s Galeríí Václava Špály (okruh Jindřicha Chalupeckého, Pavel Nešleha, Jiří Balcar). Existovalo několik přátelských okruhů, pocit ohrožení však vedl stále k většímu uzavírání se do izolace, do ústraní odešli i všichni významní teoretici a výtvarní kritici. S tímto ústupem klesá produkce autorů, řada lidí odchází do emigrace, přicházejí předčasná úmrtí. Do emigrace odcházejí například umělci Jan Koblasa (1969), Zbyněk Sekal (1969) a teoretici Ludmila Vachtová či Arsén Pohribný. V roce

²¹² Odcházejí společně do důchodu v roce 1980. Viz biografie osobností.

²¹³ Série výstav, z nichž první dvě se uskutečnily v roce 1960 v ateliéru Jiřího Valenty a Aleše Veselého.

1977 umírá Jiří Padrta a v roce 1978 Luděk Novák. (KLIMEŠOVÁ, 2001: 392) V důsledku nuceného osamocení se objevuje existenciální téma a jako přímý obraz doby se na konci 70. let stává aktuálním pojem „česká groteska“. Rozvíjí ji zvláště Karel Nepraš, řadící se k nejkázanějším umělcům normalizační doby, dále Jiří Načeradský, Jiří Sopko, Rudolf Němec nebo Karel Pauzer. (KLIMEŠOVÁ, 2001: 393).

V období normalizace se znovu zhodnocuje zázemí původních výtvarných skupin, jako *UB 12* či *Trasy*. Z *UB 12* vyšly osobnosti, které pak od začátku 80. let patřily k ideologům alternativní výtvarné aktivity: Adriena Šimotová, Stanislav Kolíbal, teoretici Jiří Šetlík a Jaromír Zemina. Z okruhu *Trasy* se jako vůdčí osobnosti prosazují Čestmír Kafka a Vladimír Janoušek, kteří byli režimem kvůli své minulosti svazových funkcionářů považováni za zvláště nebezpečné potenciální organizátory nezávislých výtvarných aktivit. V 70. letech vzniká určitý kvas kolem některých umělců, historiků umění či jiných organizátorů. Nově se formují výtvarné okruhy ze studentů Akademie, okruh kolem Jiřího Sozanského, kolem Magdaleny Jetelové a Kurta Gebauera. (KLIMEŠOVÁ, 2001: 395 - 396) Zároveň tu jsou tři výjimečné osobnosti, které od 40. do 80. let významně ovlivňují českou výtvarnou scénu, první dva z pozic alternativy, třetí z opačné pozice mocenských struktur: Jindřich Chaloupecký jako teoretik, Jiří Kolář jako básník a výtvarný umělec a Jiří Kotalík jako ředitel Národní galerie v 60. i normalizačních letech²¹⁴ (KLIMEŠOVÁ, 2001: 405).

Tato doba však pro mnohé znamená také významné období tvůrčího vývoje. Představitelé konstruktivních tendencí navazují na to, čím se profilovali v 60. letech. Změnili se však vnější podmínky: ideologické požadavky, reprezentované především normalizačním svazem výtvarníků, který byl ideovým garantem všech aktivit pečující o „ideovou čistotu“, prakticky po většinu sledovaného období vylučují, aby se tyto druhy umění objevovaly na oficiálních výstavách, abstraktně-geometrické typy umění jsou považovány za zvláště nepřátelské (VALOCH, 2007: 575). Pouze na samém počátku 70. let se ještě „normálně“ uskuteční řada individuálních i kolektivních expoic, dále však musejí geometričtí a další kvalitní tvůrci většinou zůstat odkázáni na klauzury svých ateliérů. Jsou mezi nimi především ti, kteří se podíleli na nástupu nové citlivosti: Hugo Demartini, Jan Kubíček, Karel Malich, Vladislav Mirvald a Zdeněk Sýkora ze skupiny *Křižovatka*, Jindřich Boška, Ivan Chatrný, Radek Kratina, Zdeněk Kučera z *Klubu konkrétníků*, Stanislav Zippe ze *Syntézy* a dále programoví solitéři jako Václav Boštík, Milan

²¹⁴ Všichni z válečné *Skupiny 42*.

Grygar a Lubomír Příbyl. Jako klíčová osobnost konstruktivního myšlení se dále projevuje Zdeněk Sýkora (VALOCH, 2007: 575). Již v roce 1971 je v práci H. W. Frankeho *Computergraphik/Computerkunst* uveden jako jeden z průkopníků počítačového umění. Na počátku 70. let pracuje ještě na kombinatorických strukturách, avšak toto pole zájmu začíná považovat za vyčerpané. Orientuje se na makrostruktury, šikmo orientované zvětšené výřezy struktur tvořených půlkruhovým elementem. Ve stýkajících se elementech objevuje křivky, které se pokouší dále uplatňovat ve čtvercovém rastru. Posléze mizí i omezující rastr a linie - konstrukce průběhů geometrických křivek - se vydávají na pouť prostorem. Tvary, délky, tloušťky, barvy a křížení linií jsou určovány náhodnými čísly, které generuje počítač. Hledání dalších možností liniových průběhů je pak již doživotní náplní Sýkorovy tvorby. Poprvé jsou linie vystaveny v roce 1979 v soukromé galerii v nizozemském Gorinchemu.

Nejen Sýkora vytváří podstatnou část svého díla za těchto problematických podmínek. Také Mirvald v této době rozvine směr nastoupený v 60. letech. Není pro něho tématem pouhá „vizuální realita obrazu, ale souvztažnost konvencí lidské percepce a možnosti artikulovat pomocí ryzí konstrukce a seriálním řazením elementů útvar, který zhmotňuje paradoxnost našeho vnímání.“ (VALOCH, 2007: 578) Aperspektivy, které se prosazují u Mirvalda již v polovině 60. let, jsou plošné útvary vnímatelné jako prostorové iluze. Od roku 1970 se novým tématem stávají undulační válce - zvlněná aperspektivní zobrazení, která jsou pak koncem 70. let postupně stále více organičtěji konstruovaná. Zatímco dříve byla dominantní grafická černobílá polarita, undulační válce již uplatňují barevné subtilně nuancované modifikace (VALOCH, 2007). Paralelně s „undulacemi“ a „cylindry“ pokračuje Mirvald v krajinomalbě. Kamil Linhart ještě počátkem 70. let vytváří plasticko obrazové a reliéfní kompozice, od roku 1977 rozvíjí kosmologickou tematiku: zabývá se astrofyzikou, vesmírnými prostory a tělesy, tematizuje „makrokosmos“ a „mikrokosmos“.

3.7 K VÝSTAVNÍ A SBÍRKOTVORNÉ ČINNOSTI V DOBĚ NORMALIZACE

Po pokusu zmírnit vliv státu na muzejnictví a obnovit Svaz muzeí v roce 1968, se normalizuje i muzejnictví. Státní orgány vypracovávají různé pseudokoncepce rozvoje muzejnictví, jejichž smyslem je především snaha o co nejsnadnější ovlivňování a direktivní

řízení, a výstavní prostory začíná zaplavovat především umění režimní propagandy.²¹⁵ Vedle těchto totalizujících snah však existují také centra alternativní kultury. Přestože ta důležitá centra se vytvářejí především mimo státní instituce, je zde několik oficiálních institucí, které se snaží alternativní kulturu prosadit. Děje se tak především formou nákupů. Takto zaměřenou nákupní aktivitu vyvíjí Galerie Benedikta Rejta v Lounech za taktického ředitelování Jana Sekery a díky osobní statečnosti Miroslavy Hlaváčkové také Galerie umění v Roudnici (KLIMEŠOVÁ, 2001: 410). Centrum alternativních aktivit se vytváří také například v Olomouci, kde svoji činnost provozuje Muzeum umění. Průlom ve státní instituci znamená odborná činnost Hany Rousové v Galerii hlavního města Prahy, kde se roku 1982 započíná nová akviziční etapa této instituce a kdy se zde poté, v roce 1987 (za působení ředitele Jaroslava Fatky), zformuje celý tým²¹⁶ (KLIMEŠOVÁ, 2001: 410).

S nástupem normalizace dochází v GBR k částečnému rozštěpení výstavní a akviziční činnosti. Konstruktivisty vystavuje GBR ještě počátkem 70. let, ale postupně dochází k posunu ve výstavní činnosti. Zatímco prvotně byl kladen důraz na soudobé umělecké projevy proudu objektivních tendencí, počátkem 70. let již tvoří „páteř celého výstavního programu“, cyklus výstav *Zakladatelé českého moderního umění*, tj. Slavíček, Prucha, Štursa, Jiránek, Preisler a další (*O lounské galerii jinak*, 1971: 5).²¹⁷ Přes všechny obtíže se GBR i po léta normalizace snaží udržet dobrou úroveň výstavní činnosti (*Rozhovor J. S.*, 2012).²¹⁸ Sbírkotvorná činnost se ovšem i nadále pokouší sledovat původní plán. GBR se tak zařazuje mezi oficiální instituce, které systematicky sledují nonkonformní umění, a nepřerušuje akvizice konstruktivistické a geometricky orientované tvorby ani v době normalizace (ŠETLÍK, 2007: 384).

Vedle oficiálních akvizic se kupují také perzekuovaní autoři nebo autoři, které z různých důvodů není možné vystavovat - v 70. letech Aleš Veselý, Čestmír Janoušek, Antonín Málek, Zbyšek Sion, Eduard Ovčáček. Do sbírek jsou získána také díla Jiřího Načeradského (především v 70. a počátkem 80. let), Stanislava Kolíbala (především v 70. letech), Jana Koblasý (v 70. letech), Rudolfa Němce (především v 70. letech, pak počátek 80. let), rozsáhlá kolekce děl Jana Kubíčka (sbíraná v průběhu 70. a 80. let), díla Karla Nepraše, Květy a Jitky Válové, Jiřího

²¹⁵ Hlavním nástrojem normalizace českých muzeí se stává Ústřední muzeologický kabinet, zajišťující prověrky, kádrování a revize expozic. Vliv komunistického režimu a ideologie na československá muzea mapovala nedávno proběhlá výstava v Národním památníku na Vítkově *Rudá muzea* (8.12.2011 - 1.4.2012).

²¹⁶ Hana Rousová, Marie Judlová (Klimešová), Karel Srp, Olga Malá, Hana Larvová, Marie Halířová.

²¹⁷ Viz přehled výstav.

²¹⁸ Z politických důvodů je zakázána a ukončena pouze jedna výstava, a to výstava Jana Corvina roku 1984. Oficiálně však z technických důvodů (*Rozhovor J. S.*, 2012).

Sozanského (soubor děl ve sbírce GBR pochází z 1. poloviny 80. let) nebo Adrieny Šimotové (v 70. a v 80. letech je pořízena většina děl, které se nacházejí ve sbírce). Soustavně jsou (od 60. až do 80. let) sbírána díla (především grafiky) Karla Malicha, díla Zdeňka Rykra nebo Vladimíra Boudníka. V 80. letech se pak pořizuje také díla Čestmíra Kafky, Jiřího Sopka, Vladimíra Janouška, Pavla Nešlehy či Zbyňka Sekala. V průběhu 70. let až do 1. poloviny 80. let jsou nakupována také díla Otakara Slavíka, signatáře *Charty 77* a v 2. polovině 80. let také díla další signatářky, Olgy Karlíkové.²¹⁹

Přestože jsou díla těchto autorů pořizována do sbírek²²⁰, kulturní politika režimu a jeho totalitní nároky je neumožňují vystavovat. V GBR nevystavuje ani Linhart, Mirvald a Sýkora - nebylo to žádoucí a vlastně ani jeden z nich příliš nechtěl (*Rozhovor J. S.*, 2012). Pouze Mirvald v GBR v 80. letech vystavuje, v roce 1986 například prezentuje svá *Cylindrická moiré*.²²¹ Všem třem jsou pak po roce 1998²²² v GBR uspořádány souborné a jubilejní výstavy a výstavy *in memoriam*.²²³ Podle Hlaváčka však vzhledem k vyostřující se situaci v 70. letech bylo patrně dobře, že rostoucí fond galerie, který neváhal přesáhnout i původní úzký, stále však stále sledovaný programový rámec, nemohl být v úplnosti vystaven (HLAVÁČEK, 1998: 1). GBR tak totiž mezitím mohla vytvořit kvalitní sbírku děl moderního umění. O „Sekerově sbírce“ se přitom mezi znalci vědělo a byla galeristy ctěna a vážena (POTUČKOVÁ, 1998: 1). GBR se také podařilo vybudovat reprezentativní knihovni soubor, v němž bylo možno studovat zahraniční publikace nedostupné v normalizační době ani v centru (HLAVÁČEK, 1998: 1).

Do sbírky se také dostávají díla angažovaných umělců a představitelů socialistického realismu: Josef Brož, Emanuel Famíra²²⁴, Lev Šimák²²⁵, Josef Fafek - Solan, darem Ministerstva kultury sochař Rudolf Svoboda (plastiky *Pětiletka* či *Český krasnoarmějec*), převodem z OV

²¹⁹ V roce 2008 GBR uspořádala výstavu děl autorů normalizačních let pod názvem *Sbírky, jak je neznáte: 70. a 80. léta*, kde byla prezentována také některá díla ze sbírky GBR, která byla pořízena galerií v těchto letech. Viz přehled výstav.

²²⁰ GBR se tak zároveň podílí na institucionalizaci těchto uměleckých projevů.

²²¹ Další výstavy po roce 1989 viz biografie.

²²² Tj. po otevření nové budovy.

²²³ Viz přehled výstav.

²²⁴ Famírovu tvorbu před válkou ocenil Josef Čapek. Emanuel Famíra se však později politicky angažoval a organizoval protireformní odpor.

²²⁵ Lev Šimák byl před válkou dobrým malířem a dělal i dobré instalace, pak se však angažoval v komunistické straně. Když pak galerie zakoupila třeba jeho kvalitní předválečné akvarely, bylo možné se před komunistickými funkcionáři prezentovat jako galerie nakupující angažované umělce (*Rozhovor J. S.*, 2012).

KSČ také Jaroslav Hudec (*Výmlat JZD*) nebo Luděk Havelka (*Řepářka*)²²⁶. Veškeré akvizice jsou schvalovány komisemi, resp. původně tyto komise představují schvalovací orgán NV, po roce 1971 se již jedná o poradní sbory ředitele galerie.²²⁷ V roce 1971 totiž vchází v platnost směrnice pro činnost poradních sborů pro akvizici v muzeích a galeriích²²⁸, která dává právo ředitelům jmenovat nákupní komise (resp. členy poradního sboru), volené na 3 roky. Poradní sbory se pak skládaly ze zástupce Národní galerie, zástupce OV KSČ, zástupce NV a mimo další v ní zasedal i nějaký zasloužilý umělec. Pro nákupní komisi pak bylo potřeba vypracovat návrh a zápis, kde mělo být také uváděno, od koho se daná věc kupuje²²⁹ a zdůvodnění. Toto zdůvodnění se pak předkládalo na ONV (nad 100 tisíc pak na KNV²³⁰) ke schválení.²³¹ Sekera, poučen taktickým jednáním Josefa Hlaváčka, se pokoušel aby v komisi byl někdo politicky přijatelný, kdo akvizice autorů, jejichž díla nebylo oficiálně možné sbírat, „požehná“, „jeho jméno pak bylo pěkně vepředu a uvnitř bylo popsáno, jak všechno, co se kupuje je vlastně socialistický realismus“ (*Rozhovor J. S.*, 2012). Takovým člověkem byl třeba národní umělec Josef Brož²³², který byl „mimořádně tolerantní“. Právě on „požehnal“ například velký nákup obrazů Otakara Slavíka a to i poté, co Slavík podepsal *Chartu 77* (*Rozhovor J. S.*, 2012).²³³ Někdy se také stalo, že se na to z ONV přišli také podívat, a proto se muselo vedle žádaných autorů kupovat vždy také nějaké „angažované umění“, Václav Rabas, Rudolf Svoboda nebo nějaký krajský zasloužilý umělec. Když se pak na soubor přišli podívat, začaly se předně ukazovat díla těchto umělců, což po chvíli stačilo a na problematické autory se již nedostalo (*Rozhovor J. S.*, 2012). Za daných politických podmínek bylo nutné taktizovat a pokusit se preferovaná díla prosadit jinými, než plně legálními způsoby. Směrnice například umožňovala vytvořit dvě komise - jednu pro volné druhou pro užitě umění. Sekera toho pak v průběhu 70. let začal využívat, neboť řada věcí se pak dala pořídit jako

²²⁶ Tato dvě díla představují dar z OV KSČ, kde viselo několik socialisticko realistických obrazů, patrně již neúnosných k výzdobě (*Rozhovor J. S.*, 2012).

²²⁷ K jejich výsledné zprávě o pořízení určitých děl mohl ředitel také podat odmítavé stanovisko.

²²⁸ Tato směrnice byla připravena ještě za liberálních poměrů v roce 1968.

²²⁹ Zde se Sekera také snažil, aby to nebylo neuváděno (*Rozhovor J. S.*, 2012).

²³⁰ Na ONV mohlo oproti KNV leccos projít (*Rozhovor J. S.*, 2012).

²³¹ Ke schválení se podávaly i například katalogy. Nejprve je schvalovala Hlavní správa tiskového dohledu (HSTD), posléze KNV.

²³² Pravděpodobně jej doporučil Zdeněk Sýkora (*Rozhovor J. S.*, 2012).

²³³ Sekera vzpomíná, jak se jednou koupil do sbírky obraz Otakara Slavíka, na němž Slavík vypodobnil Fandu Pánka - disidentského básníka - jakožto „našeho pracujícího člověka“ (*Rozhovor J. S.*, 2012).

užité umění (jeden „Boštík“ se třeba koupil jako návrh na tapetu²³⁴) (*Rozhovor J. S.*, 2012). V jiném případě měla galerie zájem koupit pozdní dílo, velký obraz Mikuláše Medka, který však stál přes 100 tisíc, což by musel schvalovat až na kraji. Vymyslelo se proto, že se to koupí jako obrazy dva. Po koupi se pak jakoby přišlo na to, že jsou to dva díly jednoho obrazu. Dalším manévrem byla také záměna jména autora. Tak se kupoval například Pravoslav Kotík, který byl pro režim přijatelný, ale ve skutečnosti se jednalo o jeho syna, Jana Kotíka - v zápisu se uvedl Pravoslav, přičemž do přírůstkových knih už správně Jan. Jindy, když se kupovalo dílo problematického autora Jana Koblasy, bylo dílo kupováno jako práce teplického výtvarníka a pracovníka muzea. Podle Sekery byla však situace v Lounech, i přestože se řada věcí musela dělat potichu, naprosto výjimečná (*Rozhovor J. S.*, 2012). Volnost, kterou v 60. letech pomáhal zajišťovat Hlaváček, zde v podzemí přežívala i v době normalizace. Podle Sekery to bylo také dílem ideologického tajemníka OV KSČ Zacha, který se o kulturu příliš nezajímal a který měl zásluhu například na tom, že Sekera, který se vrátil z ČSAV do galerie v době, kdy prověrky již končily, nebyl jako ředitel galerie schválen stranou (*Rozhovor J. S.*, 2012). Po Zachově odchodu koncem 80. let se však situace změnila a začal sílit tlak na Sekerův odchod. To se v té době však již projevovalo „pouze“ neustálými kontrolami, majícími najít nesrovnalosti v hospodářských záležitostech instituce (*Rozhovor J. S.*, 2012). Sekera se již někdy kolem roku 1986 rozhoduje odejít z Loun, v GBR je do konce roku 1987. V roce 1988 nastupuje Sekera do Galerie hlavního města Prahy a v roce 1990 se stává ředitelem Středočeské galerie v Praze, resp. Českého muzea výtvarných umění v Praze, kde se v 90. letech významně podílí na utváření profilu muzea.

3.8 GBR NA KONCI JEDNÉ A NA ZAČÁTKU NOVÉ ÉRY

Vyprávění o vzniku a formování instituce jsme započali rokem 1938 a končíme jej rokem 1987. Mohli jsme tak přehlédnout období dlouhé téměř padesát let, v němž se širokým způsobem transformovala i sama společnost. Je otázkou, zda je na konci tohoto období instituce v krizi. Jisté je, že její původní záměry nebyly - především z politických důvodů - uskutečněny v takové míře, jak bylo zamýšleno, a její činnost byla deformována. V důsledku procesu normalizace dochází také k významnému oslabení a k atomizaci kulturního pole, z něhož GBR na počátku čerpala důležité impulsy pro svoji existenci. Problémem, který se dlouhodobě nedaří definitivně

²³⁴ V této souvislosti sekera vzpomíná, že nápad přišel od Jiřího Koláře, který se pokoušel vyvézt nějaké své práce do zahraničí. Při odbavování se Koláře ptali: A co je tohle? To je nějaká tapeta? Kolář přivětil a se svými díly prý prošel. (*Rozhovor J. S.*, 2012)

vyřešit, je absence stálého sídla a výstavních sálů. To byl podle Sýkory také jeden z důvodů, proč podle něho byla úloha GBR v 80. letech „hodně oslabená“ či „skoro žádná“ (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 245). GBR však dále utváří vlastní vnitřní prostředí. Vznikem GBR dochází ke vzniku formy, která je času odolná, a přestože instituce navenek svým významem či rozsahem vlivu spíše neroste, je schopná růst vnitřně - daří se získávat kvalitní díla soudobého umění a vybudovat kvalitní knihovní fond odborné literatury.

GBR je před velkou změnou, která bude důsledkem přílivu nových impulsů, přicházejících „zvenčí“ - dvou osobností: Alice Štefančíkové a Emila Přikryla. Důležitou roli zde hraje i změna politického režimu v listopadu 1989, který umožní transformaci instituce nastartovat. Alice Štefančíková (*1957 Trebišov, Slovensko) absoluuje roku 1976 Střední škola umeleckého průmyslu v Košicích a v letech 1978 až 1981 studuje v Brně vědu o výtvarném umění na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně.²³⁵ Od roku 1981 pak pracuje jako správce sbírky fotografií a historického nábytku ve Východoslovenském muzeu v Košicích, od roku 1983 jako technik a kreslič v Archeologickém ústavu Nitra na pobočce v Košicích a v letech 1986 až 1988 pak jako odborný pracovník - památkář ve Štátnym pamiatkovým ústave Prešov na pobočce v Košicích. V Prešově pak také v letech 1984 až 1986 vede Klub priateľov umenia při slovenském Fondu výtvarných umění Bratislava. V lednu 1988 nastupuje jako ředitelka GBR. Snaží se zorientovat v situaci a přijímá náročný úkol - dostavět GBR. S vizí o moderní architektuře, která bude vhodným prostorem k prezentaci děl specificky vystavěné sbírky, osloví architekta Emila Přikryla. Emil Přikryl (*1945, Bílovec) náleží do generace mladých, kteří se formují v souvislostech 60. let. V letech 1962 až 1968 studuje Fakultu architektury na Českém vysokém učení technickém v Praze v ateliéru prof. Františka Cubra, který se roku 1968 stává profesorem Školy architektury na Akademii výtvarných umění v Praze. Přikryl jej následuje a zůstává i nadále až do roku 1972 jeho žákem. V roce 1969 se stává členem SIALu²³⁶, ten je v roce 1971, a to až do roku 1989, nedobrovolně začleněn do *Stavoprojektu Liberec* jako *Ateliér 2*. Přikryl například již v 1. polovině 70. let realizuje významný a odvážný projekt - rodinný dům pro Věru Chytilovou v Praze - Troji. V roce 1991 je jmenován profesorem na pražské Akademii výtvarných umění, kde také dosud vede Školu architektury. (PŘIKRYL, 2010) Po přijetí Přikrylova projektu na adaptaci objektu starého pivovaru začínají v roce 1995

²³⁵ Označení užívané v letech 1960 - 1990, dnes instituce vystupuje jako Masarykova univerzita v Brně.

²³⁶ SIAL je založen 1968 Karlem Hubáčkem. Přikrylovi kolegové byli například John Eisler, Miroslav Masák, Martin Rajniš a Jiří Suchomel.

stavební práce, které jsou o 3 roky později ukončeny. Přestože z původního projektu je realizována pouze část, budova již umožňuje instalaci expozice. 15. 6. 1998 - po 32 letech snah o adaptaci objektu - je slavnostně otevřena nová výstavní síň.²³⁷

„Chronický nedostatek galerijních novostaveb provází naše kulturní teritorium téměř celé století. Z mála realizovaných galerií 2. poloviny 20. století, respektive 70. a 80. let, lze zmínit pouze dvě: v Hořicích v Podkrkonoší a v Kladně. Smutnou početní bilanci však bohatě vyrovnává bilance kvalitativní, byť je ztělesněna v jedné jediné metamorfóze pivovaru na galerii. Galerie Benedikta Rejta v Lounech (...) od Emila Přikryla patří k nejpozoruhodnějším českým galeriím ne pro jejich obecný nedostatek u nás (...), ale protože sama o sobě může obstát jako výsostný artefakt (...).“ (JANATA, 1999: 3)

Doc. PhDr. Jiří Kotalík, CSc.: „Fakticky jediná polistopadová realizace Emily Přikryla, architekta, kterého si velice vážím umělecky i lidsky, nese zřetelné stopy jeho osobnosti. Oceňuji komplexní přístup, promyšlenou vazbu mezi starší stavební strukturou bývalého pivovaru a novými provozními i prostorovými kvalitami galerie. Příkladný je akcent na promyšlený funkční detail a neuvěřitelná schopnost pracovat maximálně úsporně. Výsledkem je přímočarý až syrový architektonický výraz a mimořádně sugestivní atmosféra interiérů. Jakkoli i pro mne představuje celkové řešení včetně instalace svým způsobem estetický diktát a výsledný dojem devalvují některé nekvalitně provedené detaily, vysvětlitelné a pochopitelné nesmírně klopotnou a téměř svépomocnou realizační anabází, považuje tuto realizaci za obdivuhodný počín a to nejenom z hlediska architektury.“ (*Jedenáct kritiků*, 1999: 33)

„S největším ohlasem v zahraničním odborném tisku - v časopisech *Ark/Arkkitehti*, *Architectural Record*, *L'architecture d'aujourd'hui* - se po listopadu 1989 setkala dílo (...) příslušníka SIAL, přestavba Galerie Benedikta Rejta v Lounech od profesora architektury na pražské Akademii výtvarných umění Emila Přikryla.“ (ŠVÁCHA, 2004: 40)

Prof. PhDr. Rostislav Švácha, CSc.: „Galerie Benedikta Rejta se mi jeví jako uskutečnění snu Jindřicha Chalupeckého o svatyni moderního umění.“ (NĚMEČEK, 2006) Galerii Benedikta

²³⁷ Je však potřeba upozornit na to, že samotná stavba, i přes v podstatě velmi kladné přijetí obcí architektů, je vnímána jako kontroverzní. Nově artikulovaný objekt byl problematicky přijímán především obyvateli Loun, kriticky bylo pohlíženo také na instalační možnosti výstavních prostor.

Rejta v Lounech (1992–1997) lze považovat za nejvýznamnější architektonické dílo vzniklé v České republice po listopadu 1989 (ŠVÁCHA, 2011: 43-44).

Galerie Benedikta Rejta v Lounech od Emila Přikryla byla nominována na Evropskou cenu za architekturu Miese van der Rohe udělovanou v roce 1999 pro stavby postavené v letech 1997 až 1998 (*Evropská cena za architekturu Miese van der Rohe*, 2004).

Galerie Benedikta Rejta je nejčastěji publikovaná česká stavba 20. století v našich i zahraničních odborných publikacích (*Přikryl odkryl*, 2011).

4 Závěr

V této práci jsme se pokusili rekonstruovat biografii kulturní instituce. Protože byl důraz položen na pochopení jejího charakteru, zaměřili jsme se na důležité faktory, které při formování a následné činnosti hrály podstatnou roli. Při hledání odpovědi na otázku, jaké vlivy spolupůsobily při formování instituce, se jako podstatné ukázalo několik oblastí či polí. V obecnější rovině to byl vývoj společenský, politický, vývoj institucionalizace kultury a vývoj moderního českého umění. Jako zásadní se pak ukázala aktivita konkrétních aktérů, kteří obsahy těchto oblastí nejen zprostředkovávali, ale zároveň se také, tím či oním způsobem, podíleli na jejich dalším formování. Poukázali jsme přitom na důležitost zázemí, tvořené již existujícími kulturními institucemi a lidmi, prostřednictvím nichž mohly být jednotlivé kulturní obsahy těmito aktéry dále rozvíjeny, a na zázemí, které pak aktéři sami dále utvářeli. Na základě úvodního porozumění těmto podmínkám bylo vybráno šest osobností, jejichž aktivita byla pro vznik a charakter instituce shledána jako nejpodstatnější. Zároveň jsme se přitom pokusili poukázat i na další osobnosti ať již pocházeli z bezprostředního okolí nebo přicházeli z různých prostředí do Loun, a tak rozšířit (nebo nastínit) čtenáři alespoň v určité míře prostor, v němž bylo možné o instituci uvažovat.

Při sledování utváření a vývoje instituce byla vymezena dvě relativně samostatná období, která se odrážejí ve struktuře práce: období utváření zázemí pro vznik instituce a období existence samotné instituce (přičemž mezníkem se nejeví ani tak samotný vznik instituce jako spíše předěl v politických dějinách, rok 1968, díky němuž se instituce dostává do určité izolace). V počátcích je zajímavým momentem 2. světová válka a její konec, v důsledku čehož jsou životní trajektorie Linharta, Mirvalda a Sýkory po určitou dobu v neustálém tvůrčím kontaktu.²³⁸ Významnou se pak ukazuje síť kontaktů jednotlivých aktérů, která vzniklé instituci jednak vtiskují nadregionální charakter a jednak ji propojují s neoficiální, alternativní kulturou. Alternativní charakter instituce se ukazuje také jako důsledek zaměření instituce na soudobé umění a položení důrazu na aktivní selekci, při níž je muzejník-historik umění tvůrčím elementem, promítajícím do stávajících poměrů svoji určitou perspektivu. Tento tvůrčí moment muzejníkovi práce ovšem kontrastuje s konzervativními snahami totalitního režimu. GBR, ač

²³⁸ Zajímavým faktem je zde také skutečnost, že kromě Hlaváčka nikdo z osobností, které byly vybrány a jejichž biografie byly podány samostatně, Louny ve sledovaném období (vyjma krátkých přechodných období) neopustil.

součást státní sítě galerií, se od počátku zaměřila i na autory, které oficiální kulturní politikou buď nebyli kladně přijímáni, nebo byli následně dokonce perzekuováni a zakazováni. Proto je také pro vývoj instituce zcela zásadním mezníkem počátek normalizace. V tomto ohledu je její vývoj a vývoj životních trajektorií aktérů typický pro toto období v Československu. Přestože zde neposkytujeme srovnání s konkrétními podmínkami jinde, na základě svědectví se zdá, že i přes normalizaci panovala v lounském prostředí jistá volnost, která alternativní praxi instituce podporovala. Mohly se tak částečně projevit již zformulované postoje a záměry vedení instituce. Je třeba poukázat ale také na to, že GBR nevznikla pouze z popudu úzce odborného zaměření a že její vznik byl také přímo svázán se snahami o demokratizaci kultury, s idejemi, podle nichž měla být kultivována široká společnost.

Po vzniku se instituce věnuje rozvíjením svého programu a toto počáteční či zakladatelské období je také patrně obdobím nejneproduktivnějším. Instituce má relativně stabilní zázemí a může vykonávat relativně svobodnou činnost. Kolem 2. poloviny 70. let se však již začínají ohlašovat problémy, které instituci zužují téměř po celé následující sledované období. Negativně se odráží vliv režimu, ale také špatné technické podmínky. Jako významné se tak pro činnost instituce tohoto typu ukazuje nejen existence fyzického zázemí, jako prostoru, v němž by instituce mohla provozovat odbornou činnost, ale také existence duchovního zázemí, jako prostoru, v němž by rovněž docházelo k tvořivému spájení životních trajektorií.

*

V podstatě každou z částí této práce by bylo možné hlouběji zpracovat (zvláště například akviziční praxe byla podána pouze ilustrativně). Především by však bylo žádoucí - zvláště pokud by GBR chtěla publikovat přehledové části - zpracovat archivovaný materiál k výstavám, a také další dokumenty, které by zpřesnily a podložily informace v období vlastní existence GBR (například informace o využívaných prostorech). Autorka se však domnívá, že i přes nemožnost zahrnout analýzu těchto dokumentů do výzkumu, splňuje práce v dostatečné míře cíle, které si kladla, a že diference se odehrává spíše v ohledu k přesnosti či rozšíření již uvedených skutečností. Vzhledem k nedostatečně zpracovaným dějinám města v době normalizace, zároveň patrně také v důsledku povahy tohoto období, při němž došlo k atomizaci kulturního pole, ale také i v důsledku toho, že při zpracování této části již autorka neměla patřičný časový odstup,

byla tato léta pojata poněkud méně syntetičtěji, než bylo záměrem. Původně bylo také uvažováno o vytvoření obrazové přílohy, neboť stěžejní součástí tvořící kulturní obsahy, které aktérům i galerii dodávají identitu, je vizuální povahy. Z praktických hledisek od toho však bylo upuštěno. Ten kdo bude mít zájem seznámit se s povahou těchto obsahů, může využít jednoduše internetu nebo vyčkat na příležitost uspořádání výstavy.

Biografie instituce má také své pokračování a jak z hlediska působení instituce a její sbírkotvorné činnosti, tak i z hlediska částečně realizovaného, byť významného Přikrylova projektu, je biografie GBR nedokončeným příběhem. Směřování instituce po roce 1987 tak může být předmětem dalšího výzkumu.

*

5 Biografie osobností

5.1 Kamil LINHART (*1920, Louny - †2006, Louny)

Linhart „byl malíř filozofující, duchovně zaměřený a posléze i duchovně praktikující“ (NAVRÁTIL, 2010). Výtvarná práce pro něho nebyla výhradní aktivitou, ale, podle slov Josefa Hlaváčka, pouze jednou z cest, která se blíží tajemství (SEDLÁČEK, 1996). Neméně důležitá byla pro něho i pedagogická činnost, kterou měl možnost vyvíjet, studium filozofie, východního učení

(například Bergson, Heidegger, zen buddhismus, védánta) a témat či autorů různých vědních oborů (zvláště psychologie a kosmologie, C. G. Jung). Takovému zaměření odpovídala i určitá introverze, odrážející se jak v povaze díla samotného - Linhartova díla jsou vždy svým způsobem intimní a hlubinná - tak ve vztahu autora k prezentaci díla. (Na fotografii záběr z instalace děl Kamila Linharta, *Kamil Linhart*, GBR, 2006.)

1920 8. leden	Narozen v Lounech.
1930 - 1938	Studuje Reálné gymnázium v Lounech, kde následně maturuje.
1938	Studuje na Vysokém učení technickém architekturu vodního stavitelství.
1939	Po uzavření vysokých škol se vrací do Loun a posléze pracuje do roku 1943 jako zemědělský dělník v Chožově. V těchto letech také studuje na Učitelském ústavu v Lounech.
1940	Setkává se s Janíkem.
1942	Navštěvuje spolu s Jaroslavem Mrnkou Karla Teigeho.
1943 - 1945	Učí na Obecné škole v Ročově.
1945	Krátce učí na Obecné škole Na Mariánce v Lounech.
1945 - 1947	Studuje na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství, posléze na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor výtvarná výchova, modelování a deskriptivní geometrie (prof. Cyril Bouda, prof. Karel Lidický, prof. Martin Salcman), kde absolvuje. Bere si Věru Böhmovou.
Od roku 1945	Každoročně se účastní spolkových výstav II. střediska Svaz československých výtvarných umělců <i>Umělecké besedy</i> .

- 1950 Stává se řádným asistentem na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.
Společná výstava *Louny a Lounsko v obrazech autorů Zdeňka Sýkory, Kamila Linhart a Vladislava Mirvalda*, Fučíkovo divadlo, Louny.
- 1952 - 1968 Působí jako instruktor malířské skupiny *Kontakt* Chemických závodů v Litvínově.
- 1953 Stává se odborným asistentem na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.
- 1954 Společná výstava s Vladislavem Mirvaldem a Zdeňkem Sýkorou, Fučíkovo divadlo, Louny.
- 1954 Samostatná výstava *Středohoří*, Fučíkovo divadlo, Louny.
- 1959 Je vedoucím kabinetu výtvarné výchovy pro dálkové studium učitelů na Ústavu dálkového studia učitelů Univerzity Karlovy v Praze.
- Počátek 60. let Progresivní abstrakce přírodního tvaru, akcentace podstatného v přírodní skutečnosti.
- 1963 - 1965 Období lyrické abstrakce.
- 1963 Samostatná výstava *Baltické moře*, Ústav sociálně politických věd Univerzity Karlovy v Praze, Praha.
- 1965 Habilituje se na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, kde vyučuje až do roku 1980.
- 1966 - 1972 Vytváří plasticko obrazové a reliéfní kompozice. Zjednodušený a minimalizovaný tvar améby začíná dělit a převádět do podoby geometrických reliéfů.
- 1967 Společná výstava *Skupina MS 66*, Nová síň, Praha.
- 1968 Společná výstava *Nové věci*, Špálova galerie, Praha.
Vystavuje se skupinou *Křížovatka* na výstavě nazvané *Nová citlivost. Křížovatka a hosté*, Dům umění města Brna.
- 1969 Samostatná výstava *Reliefy*, GBR, Louny.
Společná výstava *Konfrontace*, Nová síň Voršilská, Praha.
- 1970 Samostatná výstava *Reliéfní kompozice*, Galerie města Mostu, Galerie umění Karlovy Vary, Letohrádek Ostrov nad Ohří.
- 1977 - 1999 Rozvíjí kosmologickou tematiku. Zabývá se astrofyzikou, tematizuje „makrokosmos“ a „mikrokosmos“.
- 1979 - 1984 Vytváří několik realizací pro architekturu (reliéf pro Českou spořitelnu v Českých Budějovicích, barevný reliéf pro Laktos v Praze-Kyjích, reliéfní stěna pro Základní školu v Litvínově kovové nápisy pro polikliniku v Berouně, kašna na náměstí v Litvínově).
- 1980 Odchází do důchodu a věnuje se pouze tvorbě.
- 1982 - 1994 Pracuje na „limitových kompozicích“.
- 1990 Společná výstava *Konstruktivní tendence 60. let*, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Středočeská galerie v Praze.
- 1991 Je mu uděleno čestné občanství města Loun.
- 1992 Společná výstava *Lounská krajinářská škola*, Okresní muzeum v Lounech, Barendrecht (1993 také Galerie Křivoklát).
- 1993 Společná výstava *Poesie racionality, Konstruktivní tendence v českém umění 60. let*, Valdštejnská jízdárna (České muzeum výtvarných umění), Praha.
- 1994 Samostatná výstava *Rané dílo*, Galerie '60/'70, Praha.

- Společná výstava *Výtvarné umění 60. a počátku 70. let v Lounech*, Okresní muzeum v Lounech.²³⁹
- 1994 - 1995 Společná výstava *Nová citlivost*, Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie Vysočiny v Jihlavě, Dům umění v Opavě, Moravská galerie Brno, Muzeum umění Olomouc.
- 1995 Společná výstava *Pocta Kamilu Linhartovi a Zdeňku Sýkorovi*, Okresním muzeu v Lounech.
- 1996 Samostatná výstava *Cesta ke kruhu*, České muzeum výtvarných umění, Praha. Společná výstava *I. Nový zlínský salon*, Zlín.
- 1998 Společná výstava *Sbírka Galerie Benedikta Rejta*, GBR, Louny.
- 1999 Samostatná výstava *Kosmické variace Kamila Linharta*, Univerzitní galerie v Plzni.
- 2000 Samostatná výstava *Kamil Linhart. Výbor z díla*, GBR, Louny. Samostatná výstava *Horizontála, bod, záře*, Lounská výstavní síň Telecom, Louny.
- 2002 Po úrazu přestává malovat.
- 2004 Samostatná výstava *Dílo*, Vrchlického divadlo, Louny.
- 2006 19. června Umírá v lounské nemocnici. Samostatná výstava *Kamil Linhart*, GBR, Louny.
- 2007 Společná výstava *Surrealismus v Lounech*, GBR, Louny.
- 2009 Výstava *Emil Juliš - Kamil Linhart*, Galerie Emila Juliše, Černčice u Loun.
- 2010 Samostatná výstava *Kosmos Kamila Linharta*, GBR, Louny. Společná výstava *Salcmanova škola*, Galerie města Plzeň.
- 2010 - 2011 Společná výstava *Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora: Spolu*, Galerie města Loun.

Člen skupiny

Umělecká beseda

Zastoupení ve sbírkách

Národní galerie v Praze

Galerie Benedikta Rejta v Lounech

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích

Západočeská galerie v Plzni

a další

Bibliografie (výběr)

Bonjour, Monsieur Kolář. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1994. 61 s. ISBN 80-7056-028-2. Sborník vydaný při příležitosti osmdesátých narozenin Jiřího Koláře a otevření výstavy jeho díla ze sbírky Jana a Medy Mládkových v domě U čemé Matky Boží 18. října 1994.

HLAVÁČEK, J.: *Kamil Linhart: rané dílo*. Praha: Galerie '60/'70, [1994]. [6] s.

²³⁹ Zastoupen Vladimír Burda, Emil Juliš, Jiří Kolář, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Otakar Slavík, Zdeněk Sýkora, Josef Šimůnek, Jíra Václav.

- Kamil Linhart. Cesta ke kruhu: [katalog výstavy, Praha] 7. února - 17. března 1996.* Text Zdeněk Sedláček. [Praha]: České muzeum výtvarných umění, 1996. [42] s. ISBN 80-7056-043-6.
- Kamil Linhart: Reliefy.* Text Jiří Padrta. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969.
- LINHART, K.: *Aktuální tendence ve výtvarné výchově.* In: *Učitelství vzdělávání.* Časopis Ústavu pro učitelství vzdělávání na Univerzitě Karlově v Praze (ÚUV), 1968.
- LINHART, K.: *Člověk, umění, výchova.* Dialog, 1967, roč. 2, č. 11.
- LINHART, K.: *Inscenace světla pro F.* Scénář ke scénickému provedení básně Guillaumea Apollinaire *Pásmo.* In: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- LINHART, K.: *Já se tam vrátím.* Atelier, 1993, roč. č. 13.
- LINHART, K.: *Setkání s Janíkem,* REGIZ 1996, [roč. 1], č. 4. Dostupné také z WWW: <http://www.vejr.cz/REGIZ/archiv/ruzne/janik.html> . Uloženo v digitálního archivu WebArchiv.
- LINHART, K.: *Seuphor. Abstraktní umění.* Praha, 1967. Pomocný učební text pro postgraduální studium.
- LINHART, K.: *O podstatě umění vlastní tvorby.* Dialog, 1968, roč. 3, č. 2.
- LINHART, K.: *Vzpomínka na Profesora Martina Salzmana.* 1998, roč. 3, č. 1. Dostupné také z WWW: <http://www.vejr.cz/regiz/archiv/osobnosti/salzman.html> .
- LINHART, K., SÝKORA, Z.: *Někam jít.* Ruční vazba (papír, fotografie). Nedatováno. Poetická kniha inscenovaných fotografií. Částečně publikováno in: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- Nová citlivost: Křižovatka a hosté: Bielecki, Boštík, Demartini ... [et al.].* Text Jiří Padrta. [Brno: Dům umění, [1968]]. Nestr.
- Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let.* Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění ve spolupráci s Galerií Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3.
- SEDLÁČEK, Z.: *Krajina - výseč universa,* Louny: Okresním muzeu v Lounech, 1995. Katalog k výstavě *Pocta Kamilu Linhartovi a Zdeňku Sýkorovi* v Okresním muzeu v Lounech.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kamil Linhart: 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 5.8.2006-5.11.2006].* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [2006]. 155 s. Edice GBR, sv. 1. ISBN 80-85051-07-9.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kosmos Kamila Linharta: Kamil Linhart 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 10.04.2010-29.08.2010].* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2010. Edice GBR, sv. 6. ISBN 978-80-85051-14-8.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.

5.2 Vladislav MIRVALD (*1921, Záluží u Mostu - †2003, Louny)

Mirvald je dnes považován za průkopníka geometrického konstruktivismu u nás, jeho tvorba však zdaleka není tak úzce vymezitelná - najdeme v ní řadu paralelních témat i způsobů vyjádření (malba, fotografie, frotáž, kresba, experimentální techniky). Mirvald byl nadán všestrannou zručností a rád pracoval v různých oblastech, v nichž mohl uplatnit estetické hledisko (fotografický doprovod a dokumentace, grafická úprava sborníků, návrhy emblémů). Tuto svoji všestrannost prokazoval nejen ve vlastní tvorbě, ale i ve svém

pedagogickém působení. Řadu let působil jako restaurátor a fotograf v GBR. Podílel se také na řadě místních aktivit, z nichž pořídil množství různorodého dokumentačního fotografického materiálu.

1921 3. srpen	Narozen v Záluží u Mostu.
1932 - 1939	Studuje České reformní gymnázium v Mostě.
1939 - 1941	Studuje Reálné gymnázium v Lounech, kde následně maturuje.
Po maturitě nastupuje na dráhu v Lounech jako drážní dělník, ke konci války pracuje jako telegrafista.
1941 - 1945	Vytváří kubistické obrazy, sestavuje drobné koláže, vytváří kolorované sádrové reliéfy.
1945 - 1949	Studuje na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství, posléze na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor výtvarná výchova, modelování a deskriptivní geometrie (prof. Cyril Bouda, prof. Karel Lidický, prof. Martin Salcman), kde absoluuje.
1948	Kubistická tvorba je na ústupu, začíná se věnovat krajinomalbě.
1949	Narodí se mu dcera Věra.
1949 - 1953	Učí na školách v Panenském Týnci a Peruci.
1950	Společná výstava <i>Louny a Lounsko v obrazech autorů Zdeňka Sýkory, Kamila Linharta a Vladislava Mirvalda</i> , Fučíkovo divadlo, Louny.
1953	Členská výstava <i>Umělecké besedy</i> , Praha.
1954	Společná výstava se Zdeňkem Sýkorou a Kamilem Linhartem, Fučíkovo divadlo, Louny.
Nastupuje na lounské gymnázium jako učitel deskriptivní geometrie a kreslení. Realistická krajinomalba se prolíná do imprese, ta počátkem 60. let do exprese. Autorsky přepisuje krajinu kolem Ohře.

- 1957 Vyloučen ze svazu Československých výtvarných umělců.
- 1958 Realizuje sgrafitovou výzdobu vesnického domu Bořivoje Lůžka v Oboře u Loun.
- 1961 - 1963 Působí jako odborný asistent na Pedagogickém institutu v Ústí nad Labem, kde vyučuje kreslení, dekorativní kompozici a písmo.²⁴⁰
- 1961 - 1964 Vznikají „kaňkáže“ a „zmrzláže“ (využívá tzv. Brownova pohybu, se kterým se seznamuje při studiu na přírodovědné fakultě), později s lettristickým prvkem.
- 1962 Série znakových a geometrizovaných krajin.
Vystavuje v Karlových Varech a Ústí nad Labem společně s dalšími asistenty výtvarné výchovy.
- 1962 - 1963 Se Sýkorou vytvářejí protipožární oponu pro Fučíkovo divadlo, kde pro řadu her také navrhuje výpravu.
- 1963 Po vyloučení z Pedagogického institutu se vrací zpět na lounské gymnázium, kde setrvává až do svého důchodu v roce 1981. Zde pak vyučuje výtvarnou výchovu, deskriptivní geometrii, občanskou výchovu a němčinu. Krátce je také ve funkci zástupce ředitele.
S barevnými krajinářskými kompozicemi zároveň vznikají tušové kresby krajin.
Společná *Výstava členů kateder výtvarné výchovy*, Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava.
- 1964 Vzniká skupina *Křižovatka*, k níž se posléze připojuje.
1. výstava skupiny *Křižovatka*, Špálova galerie, Praha.
Vznikají již plně vyvinuté kompozice „hard-edge“. Zajímá se o düsseldorfskou skupinu „Zero“. Již se definitivně projevuje konstruktivní orientace. Černobílé chvějící se struktury, připomínající op-art.
Vychází *Ranská hora* s Mirvaldovým linorytem.
- 1965 Obrazová publikace *Louny. Obrazová publikace k 20. výročí osvobození ČSSR*. První zárodky „aperspektivy válců“.
- Od roku 1966 Kruhové struktury, „cylindrické aperspektivy“, „cylindrická moiré“, spirály, válce.
- 1966 Společná výstava *Konstruktivní tendence*, GBR, Louny (a další české galerie).
Dostává Krajskou cenu za kulturu udělovanou KNV.
- 1967 Společná výstava *Konstruktivní tendence*, GBR, Louny.
- 1968 Vystavuje s *Klubem konkretistů*, jehož je členem.
Účastní se 2. výstavy skupiny *Křižovatka* nazvané *Nová citlivost. Křižovatka a hosté*, Dům umění města Brna. Společná výstava *Dodekaedr*, GBR, Louny (a dalších české galerie).
Odvolán z funkce zástupce ředitele, na škole však může zůstat.
- 1969 - 1970 Společná výstava *5 tsjechische grafici*, Schiedam, Enschede, Groningen (Nizozemsko). Společně s Demartinim, Kubíčkem, Malichem a Sýkorou.
Vystavuje v Bratislavě s *Klubem konkretistů*.
60. léta Jeho tvorba prochází výraznými změnami, vyzkouší množství technik, témat i výrazů.

²⁴⁰ Pedagogický institut v Ústí nad Labem vznikl v roce 1959, v roce 1964 z něho byla vytvořena Pedagogická fakulta (PedF UJEP, 2011).

- 1970 Přípravena Mirvaldova výstava v Alšově síni v Praze, v důsledku změny politických podmínek byla na poslední chvíli zrušena.
Společná výstava *50 e uno grafici cecoslovacchi*, Massafra (Itálie).
Společná výstava *Premi international de Dibuix Joan Miró*, Barcelona, (Španělsko).
- 1971 Společná výstava *Klub der Konkretisten. Objekte und Graphik*, Galerie Interior, Frankfurt nad Mohanem (Německo).
- 1972 Společná výstava *35 artisti cecoslovacchi contemporanei Grafica e oggetti. Unimedia Galeria d'arte contemporanea*, Janov (Itálie).²⁴¹
70. - 80. léta Pracuje v soukromí a výstavní činnost může vyvíjet pouze sporadicky.
70. léta Paralelně s undulacemi a cylindry pokračuje Mirvald v krajinomalbě.
- 1974 - 1994 Působí jako restaurátor a fotograf v Galerii Benedikta Rejta.
Vytváří „geometrická zátíší“.
- 1976 Společná výstava *Czeska i slowacka a poezja konkretna*, Muzeum Narodowe, Wrocław (Polsko).²⁴²
- 1977 Studie námětu zabíjačky.
- 1978 Společná výstava *Krajina severních Čech*, Louny.
- 1979 Vzniká série „undulačních válců“.
- 1981 Odchází do důchodu, stává se emeritním profesorem Gymnázia v Lounech.
- 1982 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald*, GBR, Louny.
- 1983 Společná výstava *Wspolczesna sztuka czeska. Kolekcja Janiny Ojrzyńskiej*. Galeria Anny Wesołwskiej, Lodž (Polsko)²⁴³ (dále také Muzeum Narodowe, Wrocław, Polsko).
- 1984 - 1989 Restauruje Schummerovy oltářní obrazy chrámu sv. Mikuláše v Lounech.
- 1985 Publikuje text o chmelových známkách, jichž je sběratelem.²⁴⁴
- Od roku 1986 Rozvíjí další dlouhodobý obrazový cyklus *Rombergovy křivky*.
- 1986 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald. Konstrukce*, GBR, Louny (Divadlo hudby Olomouc, Činoherní studio Ústí nad Labem).
Samostatná výstava *Vladislav Mirvald. Krajiny*, GBR, Louny.
Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Cylindrická moiré*, GBR, Louny.
Společná výstava *Česká konstrukce*, Budapešť (Maďarsko).
- 1987 Konceptuální akce *Oheň ničí oheň*.
- 1988 Zpracovává almanach starých lounských pohlednic, jichž je sběratelem (je sběratelem také poštovních známek a mincí).²⁴⁵
Společná výstava *Geometrie v současném výtvarném umění*, Sdružený závodní klub ROH Benar, Litvínov.
- 1989 Společná výstava *Projekt*, Slavkov.
- Po roce 1989 pak následuje řada kolektivních i autorských výstav doma i v zahraničí, uvedeme pouze výběr.

²⁴¹ Zastoupen také například Vladimír Boudník, Hugo Demartini, Jiří Kolář, Dalibor Chatrný.

²⁴² Zastoupen také Juliš, Hiršal nebo Kolář.

²⁴³ Zastoupen mimo jiné také Václav Boštík, Milan Grygar, Čestmír Kafka, Jiří Kolář, Stanislav Kolíbal, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Karel Malich, Zdeněk Palcr, Zdeněk Sýkora nebo Adriana Šimotová.

²⁴⁴ LŮŽEK, B., MIRVALD, M.: *O chmelu, česání a plšcích*. In: *Almanach 1985*. Louny: Okresní knihovny v Lounech, 1985 Louny, s. 7-24.

²⁴⁵ MIRVALD, V.: *Almanach 1988: k 90. výročí tisku pohlednic*. Louny: Okresní knihovna, 1988. 47 s.

- 1990 Samostatná výstava *Geometrická tvorba*, Malá galerie Československého spisovatele, Brno.
Společná výstava *Neue Blätter aus der ČSSR*, Kupferstichkabinett, Drážďany (Německo).
Společná výstava *Konstruktivní a geometrická tvorba*, Havířov.
Společná výstava *Konstruktivní tendence 60. let*, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Středočeská galerie v Praze.
- 1991 Samostatná výstava *Konstruktivní tvorba*, GBR, Louny.
Je mu uděleno čestné občanství města Loun.
Společná výstava *Jiná geometrie*, Mánes, Praha.
- 1992 Společná výstava *Lounská krajinářská škola*, Okresní muzeum v Lounech, Barendrecht (Nizozemsko) (1993 také Galerie Křivoklát).
Společná výstava *Šedá cihla 35/1992*, Galerie U Bílého jednorozce, Klenová.
Společná výstava *Krabičky*, Nová síň Voršilská, Praha.
- 1993 Společná výstava *Poesie racionality, Konstruktivní tendence v českém umění 60. let*, Valdštejnská jízdárna, Praha.
Samostatná výstava *Rombergovy křivky*, Činoherní studio, Ústí nad Labem.
Samostatná výstava *Práce před rokem 1964. Informel, hard edge*, Galerie '60/'70, Praha.
Samostatná výstava *Retrospektiva*, Dům umění města Brna.
Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Obrazy*, Okresní muzeum v Lounech.
- 1993 - 2002 Společná výstava *Minisalon*, putovní výstava, New York, Hollywood, Cincinnati, Chicago, Rapids, Albuquerque (vše USA), také Pražský hrad v Praze, Brusel (Belgie), Jakarta (Indonésie), Paříž (Francie) a další.
- 1994 Samostatná výstava *Retrospektiva*, České muzeum výtvarných umění, Praha.
Samostatná výstava *Kaňkáže*, Výstavní síň Emila Filly, Ústí nad Labem (v roce 1995 i jinde).
Společná výstava *Výtvarné umění 60. a počátku 70. let v Lounech*, Okresní muzeum v Lounech.
Společná výstava *Česká grafika šedesátých let*, Palác Kinských, Praha.
- 1994 - 1995 Společná výstava *Nová citlivost*, Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie Vysočiny v Jihlavě, Dům umění v Opavě, Moravská galerie Brno, Muzeum umění Olomouc.
- 1996 Společná výstava *Cyklus Česká kresba 5*, Galerie umění Karlovy Vary.
Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Psáno pro vodu a mráz*, Okresní muzeum v Lounech.
Samostatná výstava *Vladislav Mirvald - výstava ke 100. výročí lounského gymnázia*, Okresní muzeum v Lounech.
Společná výstava *I. nový zlínský salon*, Zlín.
- 1997 Společná výstava *Mezi tradicí a experimentem. Práce na papíře a s papírem v českém výtvarném umění 1939-1989*, Trojlodí, Olomouc.
- 1998 Společná výstava *Sbírka Galerie Benedikta Rejta*, GBR, Louny.
- 2000 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Komplementární*, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Galerie Václava Špály, Praha.
- 2001 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald*, jubilejní retrospektivní výstava u příležitosti 80. narozenin, GBR, Louny.
- 2008 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald*, GBR, Louny.

- 2003 19. dubna Umírá v Lounech po dlouhé nemoci.
 2010 Společná výstava *Salcmanova škola*, Galerie města Plzeň.
 2010 - 2011 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Retrospektiva*, Výstavní síň Masné krámy, Plzeň.
 2010 - 2011 Společná výstava *Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora: Spolu*, Galerie města Loun.
 2011 Samostatná výstava *Vladislav Mirvald: Krajiny, kaňkáže, figury a zátiší*, Galerie města Loun.

Člen skupiny

Umělecká beseda
 Křižovatka
 Klub konkrétistů

Zastoupení ve sbírkách

Národní galerie v Praze
 Galerie Benedikta Rejta v Lounech
 Galerie umění v Karlových Varech
 Galerie Klatovy/Klenová v Klatovech
 Oblastní galerie v Liberci
 Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích
 Muzeum umění v Olomouci
 Galerie výtvarného umění v Ostravě
 Katedra výtvarné tvorby Ostravské univerzity v Ostravě
 Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře
 Památník národního písemnictví v Praze
 Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně
 Západočeská galerie v Plzni

Bibliografie (výběr)

- Bonjour, Monsieur Kolář*. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1994. 61 s. ISBN 80-7056-028-2. Sborník vydaný při příležitosti osmdesátých narozenin Jiřího Koláře a otevření výstavy jeho díla ze sbírky Jana a Medy Mládkových v domě U čemé Matky Boží 18. října 1994.
- Dodekaedr*. Text Jiří Siblík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. 1 sv.
- HLAVÁČEK, J.: *Louny: obrazová publikace k 20. výročí osvobození ČSSR*. Fotografie Vladislav Mirvald. Louny: Městský národní výbor, 1965. 106 s.
- JULIŠ, E.: *Afrikáááá!*. Původní grafika Vladislav Mirvald. Louny: Fabio, 1995. 10 s., 1 s. obr. příl. ISBN 80-901944-1-9.
- JULIŠ, E.: *Multitext A*. Původní grafická příloha Zdeněk Sýkora, grafická úprava Vladislav Mirvald. Louny: P. R. Vejrážka, 1992. [20] s.
- JULIŠ, E.: *Ranská hora*. Původní grafika Vladislav Mirvald. Louny: Klub přátel umění v Lounech, 1964. [11] s.
- Konstruktivní tendence: Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem: Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě: jaro-podzim 1966: katalog výstavy*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1966. 14 s.

- MIRVALD, V. (ed.): *Gaudeamus igitur: Sborník k 70. výročí založení střední školy v Lounech*. Grafická úprava Vladislav Mirvald. Louny: ROH při SVVŠ, 1966. 76 s.
- Nová citlivost: Křižovatka a hosté: Bielecki, Boštík, Demartini ... [et al.]*. Text Jiří Padrta. [Brno: Dům umění, [1968]. Nestr.
- Obrazy, plastiky - 2. výstava přírůstků sbírky: Louny, 13. července 1969 - 14. září 1969*. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. 24 s.
- Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let*. Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění ve spolupráci s Galeríí Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3.
- ROEDL, B.: *Cítiliby*. Louny: Digon, 2003. 116 s. ISBN 80-903348-0-6.
- POSPISZYL, T.: *Vladislav Mirvald*. 1. vyd. [Řevnice]: Arbor vitae, 2010. 159 s. ISBN 978-80-87164-58-7.
- Psáno pro vodu a mráz. Vladimír Mirvald*. Text Jiří Navrátil [“Kaňkáže” Vladislava Mirvalda taoistickýma očima.], Zbyněk Sedláček [Mirvaldovy “kaňkáže” a “zmrzláže”]. Louny: Okresní muzeum, 1996. 1 sv., [4] s.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Vladislav Mirvald: 03.08.1921-19.04.2003: [Galerie Benedikta Rejta 23.2.2008-11.5.2008.]* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2008. 182 s. Edice GBR, sv. 4. ISBN 978-80-85051-10-0.
- Vladislav Mirvald: Geometrické obrazy 1967-1968*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968.
- Vladislav Mirvald: Komplementární: [Galerie výtvarného umění Litoměřice, 5.10.-26.11.2000]*. Text Josef Hlaváček. Litoměřice: Galerie výtvarného umění, Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2000. 20 s.

5.3 Zdeněk SÝKORA (*1920, Louny - †2011, Louny)

Sýkora je předním představitelem proudu konstruktivních tendencí a zapojením počítačového programu do umělecké tvorby také průkopníkem umění využívajícího výpočetní techniku. Přesto se nikdy nepřestal považovat za malíře. Jeho tvorba poměrně brzy proniká do zahraničí a tak se jeho díla již v průběhu 60. let objevují na zahraničních výstavách, kde jsou velmi pozitivně přijímána. „Louňák“, který nedokázal - podle svých slov - emigrovat ani do Prahy (SÝKORA, SÝKOROVÁ, 2009: 97), se

tak stal světoznámým umělcem již za svého života. Jeho díla patří v současné době na aukcích českého moderního umění mezi nejdražší předměty.

1920 3. února	Narozen v Lounech.
1931 - 1938	Studuje Reálné gymnázium v Lounech.
1938 - 1939	Studuje Vysokou školu báňskou v Příbrami.
Po uzavření vysokých škol se vrací do Loun a posléze nastupuje na dráhu v Lounech. Fotografuje a vytváří surrealistické a kolem roku 1945 i kubistické obrazy.
1945 - 1947	Studuje na Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství, posléze na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor výtvarná výchova, modelování a deskriptivní geometrie (prof. Cyril Bouda, prof. Karel Lidický, prof. Martin Salcman), kde absolvuje. Dále zde působí jako pedagog.
Seznamuje se s Jiřím Kolářem.
1947 - 1966	Působí jako asistent na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.
1948	Stává se členem Svazu československých výtvarných umělců.
1949	Vystavuje U Hybernů, Praha.
1950	Společná výstava <i>Louny a Lounsko v obrazech autorů Zdeňka Sýkory, Kamila Linhart a Vladislava Mirvalda</i> , Fučíkovo divadlo, Louny.
50. léta	Společně s přáteli výtvarníky, literáty a filozofy se pravidelně scházejí u Kolářova stolu v Kavárně <i>Slavia</i> (Kamil Bednář, Václav Boštík, Richard Fremund, Vladimír Fuka, Jan Grossman, Josef Hiršal, Kamil Lhoták, Karel Malich, Zdeněk Urbánek, Jan Vladislav). Do této společnosti uvádí i Hlaváčka, Sekeru, Juliše a další.
1952	První samostatná výstava v Alšově síni Umělecké besedy, Praha.

- 1953 Realistický výraz prochází přes impresi k expresi.
- 1954 Společná výstava s Vladislavem Mirvaldem a Kamilem Linhartem, Fučíkovo divadlo, Louny.
- 1957 Zájezd lodí do Řecka a Benátek společně s Kamilem Linhartem a Jiřím Paterou.
- 1958 Oblíbeným motivem se stává zahrada.
- 1959 Účastní se zájezdu do Moskvy a Leningradu, který pořádá Svaz československých výtvarných umělců. V Ermitáži vidí Matissovu kolekci.
- 1960 Jako host se účastní výstavy *Umělecké besedy* v Obecním domě, posléze se stává členem skupiny.
- 1961 Objevují se geometrické abstraktní formy.
V Lounech vede výtvarný kroužek, a to následujících 20 let.
- 1962 Začínají vznikat první struktury.
- 1962 - 1963 S Mirvaldem vytvářejí protipožární oponu pro Fučíkovo divadlo.
- 1963 Vzniká skupina *Křižovatka*, jíž je členem.
- 1964 Výstava *Umělecké besedy*, Mánes, Praha, vystavuje první strukturální obrazy.
1. výstava skupiny *Křižovatka*, Špálova galerie, Praha.
Vznikají první programované struktury po několikaleté spolupráci s matematikem Jaroslavem Blažkem.
S Ladislavem Novákem, Arsénem Pohribným a Josefem Hiršalem se účastní letního sympozia v rakouském Alpbachu.
Cestuje s Jiřím Kolářem a Karlem Malichem do Paříže.
- 1965 Účastní se prvních zahraničních výstav. *Nuove realtà nell'arte de Cecoslovacchia contemporanea*, La Carabaga club d'arte, Janov; *Tschechoslovakische Kunst heute*, Städtische Kunstgalerie, Bochum, a Staatliche Kunsthalle, Baden-Baden; *Nova Tendencija 3*, Galerija suvremene umjetnosti, Záhřeb.
- 1966 Habilituje se na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (habilitační přednáškou *Některé otázky vztahu barvy a prostoru v současném výtvarném umění*, 1965), kde vyučuje až do roku 1980.
- 1967 Společná výstava *Konstruktivní tendence*, GBR, Louny.
Společná výstava *Konstruktive Tendenz aus der Tsechoslowakei*, Frankfurt nad Mohanem (Německo)²⁴⁶.
1. grafika vydaná v zahraničí.
- 1968 Účastní se 2. výstavy skupiny *Křižovatka* nazvané *Nová citlivost. Křižovatka a hosté*, Dům umění města Brna. Společná výstava *Dodekaedr*, GBR, Louny (a dalších české galerie).
- 1969 Dokončení realizace větracích komínů Letenského tunelu v Praze.
Národní galerie zakupuje dvě struktury z roku 1967.
Účast na *1. bienále konstruktivního umění*, Norimberk (Německo).
Společně s Hlaváčkem se účastní zahájení výstavy *Tendencije 4 - Computers and Visual*, Záhřeb (Chorvatsko).
- 1969 - 1970 Společná výstava *5 tsjechische grafici*, Schiedam, Enschede, Groningen (Nizozemsko). Společně s Demartinim, Kubíčkem, Malichem a Mirvaldem.
- 1970 Vystavuje v Praze s Demartinim, Malichem, Kubíčkem a Kratinou grafiku.

²⁴⁶ Také Hugo Demartini, Milan Dobeš, Jan Kubíček, Karel Malich a Miloš Urbánek. Organizoval Hans-Peter Riese.

1. retrospektivní výstava v Galerii Václava Špály, zároveň na 17. let jeho poslední výstavou v tehdejší Československu.
Je mu zamítnuta žádost o Fordovo stipendium.
- 1971 Účast na 2. *bienále konstruktivního umění*, Norimberk (Německo).
Od struktury přechází ke zvětšenému detailu - makrostruktuře.
- 1972 Začíná rozvíjet linie.
Účast na výstavě *Konstruktivismus: Entwicklungen und Tendenzen seit 1913*, Kolín nad Rýnem (Německo).
- 1974 Zákaz účasti Pedagogickou fakultou na sympóziu *Gorinchem 74* v Nizozemsku.
- 1977 Obrazy ze sbírky *McCrary Collection* (New York) se stávají součástí výstavy *Aspects historiques du constructivisme et de l'art concret* v *Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris*.
Realizace chodníku a stěny nákupního střediska v Litvínově.
- 1979 1. výstava liniových prací, Kunstcentrum Badhuis, Gorinchem (Nizozemsko).
70. léta Obrazy a objekty se dostávají do evropských i amerických galerií, muzeí a soukromých sbírek.
80. léta Od 80. let se i jeho liniové obrazy postupně stávají součástí soukromých sbírek na celém světě a sbírek některých evropských muzeí.
- 1980 Odchází do důchodu a věnuje se pouze tvorbě.
- 1981 Společná výstava *Cycle Média*, Neuchâtel (Švýcarsko) (společně s autory Max Bill, Marinus Boezem, Christophe Gossweiler, François Morellet, Olivier Mosset, Emma Park, Dominique Stroobant).
- 1983 Samostatná výstava na *Art'14*, Galerie Média Marca Hostettlera, Basilej (Švýcarsko).
Společná výstava *Współczesna sztuka czeska. Kolekcja Janiny Ojrzynskiej*. Galeria Anny Wesołwskiej, Lodž (Polsko).²⁴⁷
Žení se svojí bývalou žákyní Lenkou.
- 1986 1. zahraniční retrospektivní výstava, *Quadrat*, Moderne Galerie, Josef Albers Museum, Bottrop (Německo).
- 1987 Společná výstava *Mathematik in der Kunst der letzten dreissig Jahre*, Wilhelm-Hack-Museum, Ludwigshafen (Německo).
- 1988 Velká retrospektivní výstava, práce od roku 1947, Dům umění města Brna.
Samostatná výstava v Galerii Teufel, Kolín nad Rýnem (Německo).
- 1989 Společná výstava *Tschechische Malerei heute*, Esslingen (Německo).
- Po roce 1989 pak následuje řada kolektivních i autorských výstav doma i v zahraničí, uvedeme pouze výběr.
- 1990 Společná výstava *Konstruktivní tendence 60. let*, Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Středočeská galerie v Praze.
- 1991 Samostatná retrospektivní výstava, práce od roku 1964, Galerie Heinz Teufel, Mahlberg (Německo), a Galerie Art Affairs, Amsterdam (Nizozemsko).
Je mu uděleno čestné občanství města Loun.
Společná výstava *Šedá cihla 78/1991*, Dům umění v Opavě.

²⁴⁷ Zastoupen mimo jiné také Václav Boštík, Milan Grygar, Čestmír Kafka, Jiří Kolář, Stanislav Kolíbal, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Karel Malich, Vladislav Mirvald, Zdeněk Palcr nebo Adriana Šimotová.

- 1992 Společná výstava *Zufall als Prinzip – Spielwelt, Methode und System in der Kunst des 20. Jahrhunderts*, Wilhelm-Hack-Museum, Ludwigshafen (Německo).
Společná výstava *Lounská krajinářská škola*, Okresní muzeum v Lounech, Barendrecht (Nizozemsko) (1993 také Galerie Křivoklát).
- 1993 1. realizace linií v architektuře (dvanáctimetrová *Sýkoras Wand*, pro firmu Selmoni AG, Basilej).
Společná výstava *Poesie rationality, Konstruktivní tendence v českém umění 60. let*, Valdštejnská jízdárna (České muzeum výtvarných umění), Praha.
- 1993 - 2002 Společná výstava *Minisalon*, putovní výstava, New York, Hollywood, Cincinnati, Chicago, Rapids, Albuquerque (vše USA), také Pražský hrad v Praze, Brusel (Belgie), Jakarta (Indonésie), Paříž (Francie) a další.
- 1994 Společná výstava *Europa, Europa, Das Jahrhundert der Avantgarde in Mittel- und Osteuropa*, Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn (Německo).
Společná výstava *Výtvarné umění 60. a počátku 70. let v Lounech*, Okresní muzeum v Lounech.
- 1995 Dvě velké retrospektivní výstavy: Galerie hlavního města Prahy a Wilhelm-Hack-Museum, Ludwigshafen (Německo).
Společná výstava *Pocta Kamilu Linhartovi a Zdeňku Sýkorovi*, Okresní muzeum v Lounech.
- 1996 Samostatná výstava *Bilder und Objekte 1963 – 1995*, Galerie Schoeller, Düsseldorf (Německo).
- 1997 Společná výstava *Mezi tradicí a experimentem. Práce na papíře a s papírem v českém výtvarném umění 1939-1989*, Trojlodí, Olomouc.
- 1998 Společná výstava *Sbirka Galerie Benedikta Rejta*, GBR, Louny.
- 1999 - 2009 Ilustruje několik knih v nakladatelství Aulos.
- 1999 Putovní výstava *Aspekte/Positionen – 50 Jahre Kunst aus Mitteleuropa 1949 – 1999*.
- 2000 Společná výstava *L'autre moitié de l'Europe 4*, Galerie Nationale Jeu de Paume, Paříž (Francie).
1. samostatná výstava v GBR, koncepce výstavy Zdeněk Sýkora a Lenka Sýkorová.
- 2001 Samostatná výstava *Zdeněk Sýkora*, jubilejní výstava u příležitosti 80. narozenin, GBR, Louny.
- 2002 Společná výstava *Lanterna Magika, New Technologies in Czech Art of the 20th Century*, Espace EDF Electra, Paříž (Francie).
- 2003 Samostatná výstava obrazů z posledního období, Galerie Zdeněk Sklenář, Praha.
- 2005 Největší realizace linií v architektuře: řešení vstupní haly nové budovy Řízení letového provozu České republiky, Jeneč u Prahy.
- 2007 Linie č. 24 se staly součástí stálé expozice a katalogu současného umění v Centre Pompidou v Paříži, která obraz v roce 2005 zakoupila.
- 2010 Cyklus výstav k životnímu jubileu: *Zdeněk Sýkora 90*, Galerii hlavního města Prahy, *Barva a prostor*, Muzeu umění v Olomouci, *Krajina*, Galerie umění v Karlových Varech.
Společná výstava *Salcmanova škola*, Galerie města Plzeň.

- 2010 - 2011 Společná výstava *Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora: Spolu*,
Galerie města Loun.
2011 Samostatná výstava *Zdeněk Sýkora*, GBR, Louny, výstava k životnímu jubileu.
2011 12.7 Umírá v Lounech.

Člen skupiny

Umělecká beseda
Křižovatka

Zastoupení ve sbírkách

České

Národní galerie v Praze
Muzeum Kampa - nadace Jana a Medy Mládkových
Galerie Benedikta Rejta v Lounech
Galerie hlavního města Prahy
Alšova jihočeská galerie V Hluboké nad Vltavou
Galerie umění Karlovy Vary
Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře
a další

Zahraniční

McCrary Collection, New York
Sbirka Jana a Medy Mládkových, Washington - dnes Museum Kampa v Praze
Nationalgalerie, Berlin
Städtische Kunstgalerie, Bochum
Museum Folkwang, Essen
Sammlung Etzold - Städtisches Museum, Mönchengladbach
Museo de Arte Moderno Jesús Soto, Ciudad Bolívar
Stedelijk Museum, Amsterdam
Wilhelm-Hack-Museum, Ludwigshafen am Rhein
Museum für konkrete Kunst, Ingolstadt
Josef Albers Museum, Bottrop
Neues Museum, Nürnberg
MUMOK - Stiftung Ludwig, Wien
Arithmeum im Forschungsinstitut für diskrete Mathematik Universität, Bonn
Museum für Angewandte Kunst, Köln
Sammlung Ruppert -Museum im Kulturspeicher, Würzburg
Sammlung Teufel im Kunstmuseum, Stuttgart
Hubertus Schoeller Stiftung - Leopold-Hoesch-Museum, Düren
Musée d'art moderne de Saint-Etienne
Musée nationale d'art moderne Centre Pompidou, Paris

Bibliografie (výběr)

Bonjour, Monsieur Kolář. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1994. 61 s. ISBN 80-7056-028-2. Sborník vydaný při příležitosti osmdesátých narozenin Jiřího Koláře a otevření výstavy jeho díla ze sbírky Jana a Medy Mládkových v domě U čemé Matky Boží 18. října 1994.

- Dodekaedr*. Text Jiří Siblík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. 1 sv.
- JULIŠ, E.: *Multitext A*. Pův. graf. příloha Zdeněk Sýkora, graf. úprava Vladislav Mirvald. Louny: P.R. Vejrážka, 1992. [20] s.
- LINHART, K., SÝKORA, Z.: *Někam jít*. Ruční vazba (papír, fotografie). Nedatováno. Částečně publikováno in: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- Linie a dráty - Dialog = Lines and wires - a Dialogue; Zdeněk Sýkora, Karel Malich*. [Praha]: Museum Kampa - Nadace Jana a Medy Mládkových, [2009?]. 64 s. Edition Lammel. ISBN 978-80-87344-03-3.
- Konstruktivní tendence: Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem: Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě: jaro-podzim 1966: katalog výstavy*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1966. 14 s.
- Nová citlivost: Křižovatka a hosté: Bielecki, Boštík, Demartini ... [et al.]*. Text Jiří Padrta. [Brno: Dům umění, [1968]]. Nestr.
- Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let*. Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění ve spolupráci s Galerií Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3.
- Poezie struktury linie*. [Josef Hiršal, Bohumila Grögerová, Zdeněk Sýkora; k vydání připravil Zdeněk Křenek.] Praha: Aulos, 2009. [64] s. Bibliofilská edice; sv. 43. ISBN 978-80-86184-22-7.
- SEDLÁČEK, Z.: *Krajina - výseč universa*, Louny: Okresním muzeu v Lounech, 1995. Katalog k výstavě *Pocita Kamilu Linhartovi a Zdeňku Sýkorovi* v Okresním muzeu v Lounech.
- Současné české umění - generační paralely: 15.10.-28.10.2007 = Czech contemporary art - parallel lines: 15-18 October 2007*. Praha: Galerie Miro, 2007. 91 s. ISBN 978-80-254-0416-4.
- Sýkora 1998-2003*. Koncepte výstavy a katalogu Zdeněk Sýkora, Lenka Sýkorová a Zdeněk Sklenář. Praha: Galerie Zdeněk Sklenář, 2003. [48] s. ISBN 80-239-6572-7.
- SÝKORA, Z.: *Retrospektiva 1945-95: Galerie hlavního města Prahy, Městská knihovna v Praze 13.4.-18.6.1995*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, [1995]. 109 s. ISBN 80-7010-039-7.
- SÝKORA, Z.: *Zdeněk Sýkora 90: Galerie hlavního města Prahy, Městská knihovna od 19.2. do 2.5. 2010* [grafika]. [Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2010].
- SÝKORA, Z.: *Zdeněk Sýkora: barva a prostor*. Koncepte katalogu a text Pavel Kappel. [Praha]: Verzone, 2010. 51 s. ISBN 978-80-904546-4-4.
- SÝKORA, Z.: *Zdeněk Sýkora: krajina = landscape: [Galerie umění Karlovy Vary 23.9.-21.11.2010]*. Text Jan Samec. [Karlovy Vary: Galerie umění Karlovy Vary, 2010.] [8] s. ISBN 978-80-85014-99-0.
- SÝKORA, Z. et al.: *Zdeněk Sýkora: retrospektiva 1945-95: Galerie hlavního města Prahy, Městská knihovna v Praze 13.4.-18.6.1995*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 1995. 109 s. ISBN 80-7010-039-7.
- SÝKORA, Z., SÝKOROVÁ, L. (ed.): *Rozhovory*. [Praha]: Gallery, 2009. 265 s. ISBN 978-80-86990-87-3.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.

Zdeněk Sýkora. Galerie Benedikta Rejta Louny 12.2.-12.3.2000. Text Josef Hlaváček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2000. Nestr. Koncepce výstavy a katalogu Zdeněk Sýkora, Lenka Sýkorová.

Sýkora je dále spoluautorem několika vysokoškolských skript a článků (například roku 1969 je v časopise *Kunst* otištěn text *Mein System*, v roce 1970 publikuje v časopise *Leonardo* ve spolupráci s Jaroslavem Blažkem stať *Computers-aided Multi-element Geometrical Abstract Paintings*).

5.4 prof. PhDr. Josef HLAVÁČEK, CSc. (*1934, Louny - †2008)

Estetik, historik a teoretik umění zaměřený na české i zahraniční výtvarné umění 2. poloviny 20. století a pedagog. Byl přítelem a zasvěceným interpretem tvorby Mirvalda, Linharta i Sýkory. Do lounského kulturního života šedesátých let vnesl profesionalitu a erudici. Inicioval nebo se podílel na všech důležitých událostí - založení Lidové univerzity umění a Klubu přátel umění, Filmového klubu i založení GBR. Tato jeho činnost je příkladem, že závažné počiny jsou možné i mimo tzv. hlavní kulturní centra (*Bulletin*, 2008). Hlaváček byl však především historikem a teoretikem umění a chtěl se v tomto oboru realizovat. Jako pro režim nežádoucí a jako signatář *Charty 77* se však musel svému oboru věnovat pouze neoficiálně. Po roce 1989 byl rehabilitován, jmenován profesorem a mimo jiné působil jako rektor na Vysoké škole uměleckopřmyslové v Praze.

- 1934 13. květen Narozen v Lounech v místní rodině výrobců harmonik – heligonek. Studuje obchodní akademii v Lounech
- Polovina 50. let Seznamuje se s Linhartem, Mirvaldem, Sýkorou a Julišem, s spolu se Sekerou a dalšími vytvářejí v neformální skupinu mladých básníků. Se Sekerou publikují ve *Výtvarném umění*.
- 1954 - 1959 Studuje estetiku a dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Překládá dostupné zahraniční texty z oblasti estetiky, které posléze v průklepech kolují mezi přáteli.
- 1961 - 1965 Vede - po krátkém intermezzu ve stavebnictví - společně s Janem Jírou Okresní dům osvěty
60. léta Zabývá se nejvíce zahraničním uměním, o němž publikuje texty v měsíčníku *Výtvarné umění* (již od konce 50. let a často společně s Vladimírem Burdou nebo Sekerou). Systematicky se zabývá teorií literárního experimentu. Současně zkoumá možnosti sociologické metody v estetice, což prezentuje v kandidátské práci v roce 1970. Zabývá se pracemi Rudolfa Arheima a T. W. Adorna. Přiklání se k sociologickému výkladu umění, jež je opřený o myšlenky kritické teorie společnosti a jež při rozboru výtvarných děl využívá postupů naznačených mj. Erwinem Panofským, Arnoldem Gehlenem a Pierrem Francastelem. Pracuje v osvětovém domě v Lounech. Stojí u založení Klubu přátel umění, Filmového klubu, Lidové univerzity umění a Galerie Benedikta Rejta. Spolupracuje s kulturním a politickým měsíčníkem *Dialog*. Zároveň navštěvuje schůze členů KSČ kde se snaží vysvětlovat, jaká má být kulturní linie strany.
- 1965 - 1968 Je ředitelem Kulturní správy ONV v Lounech.
- 1967 Vstupuje do KSČ, odkud je počátkem 70. let vyloučen.

1968 - 1971	Absolvuje dvouletou stáž ve Filozofickém ústavu Československé akademie věd v Praze.
1968	Je spoluzakladatelem České společnosti pro estetiku při Československé akademie věd v Praze.
1969	Účastní zahájení výstavy <i>Tendencije 4 - Computers and Visual</i> v Záhřebu, kde vystavuje také Zdeněk Sýkora.
1971 - 1990	Poté, co je vyloučen ze strany, pracuje jako antikvář na Pražské ulici, kde vede antikvariát po Mužíčkovi. Je však odstraněn i odsud a nadále pracuje jako výhybkář v Břvanech u Loun. Asi kolem roku 1973 odchází do Prahy, kde pracuje u Stavebního podniku. Nepřestává odborně pracovat, spolu s přáteli připravuje strojopisné sborníky, zaměřené na moderní výtvarné umění. Překládá texty a věnuje se teorii tvorby. Svoji pozornost obrací k některým osobnostem soudobého českého umění, jež stojí mimo oficiální výtvarnou scénu, a k problémům souvisejícím s výkladem sociologické příznačnosti malířské techniky.
1983	Podepisuje <i>Chartu 77</i> .
1988	Účastní se <i>Besedy u kulatého stolu k otázkám současné situace českého umění</i> v Domě Hlaholu v Praze.
1990 - 1991	Je rehabilitován. Krátce pracuje jako vedoucí oddělení výtvarného umění na Ministerstvu kultury České republiky.
1991 - 1994	Vyučuje na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.
1992 - 1997	Zakládá a provozuje (spolu se svojí ženou) vlastní soukromou výstavní síň 60'70', zaměřenou na umění 60. a 70. let, v níž mimo jiné uspořádá samostatné výstavy Mirvaldovi, Linhartovi a Sýkorovi.
1994 - 2000	Působí ve funkci rektora na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.
1996	Jmenován vysokoškolským profesorem pro obor estetika. ²⁴⁸
2006	Je mu uděleno čestné občanství města Loun.
2008 7. říjen	Umírá.

Hlaváček je autorem nebo spoluautorem několika knih, článků a esejů zaměřených především na český výtvarný (neo)konstruktivismus a umění 60. a 70. let, dále je autorem početné řady monografických textů a výstavních katalogů, věnovaných mj. jeho souputníkům ze skupiny *Křížovatka* Jiřímu a Běle Kolářovým, Hugo Demartinimu, Čestmíru Kafkovi, Vladislavu Mirvaldovi a Zdeňku Sýkorovi, a také dalším výrazným představitelům umělecké scény 60. až 90. let (Václavu Boštíkovi, Janu Koblasovi, Vladimíru Novákovi, Ivanu Ouhelovi nebo Josefu Socanskému). Z českých umělců se Hlaváček zajímal o díla Mirvalda, Linharta i Sýkory. Z dalších umělců to byl například Václav Boštík, Vladimír Burda, Hugo Demartini, Milan Grygar, Vladimír Janoušek, Věra Janoušková, Ivan Kafka, Jan Koblasa, Jiří Kolář, Běla Kolářová, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Karel Malich, Vladimír Novák, Ivan Ouhel, Michael Rittstein, Adriena Šimotová nebo Stanislav Zippe.

Člen skupiny

Umělecká beseda

Křížovatka

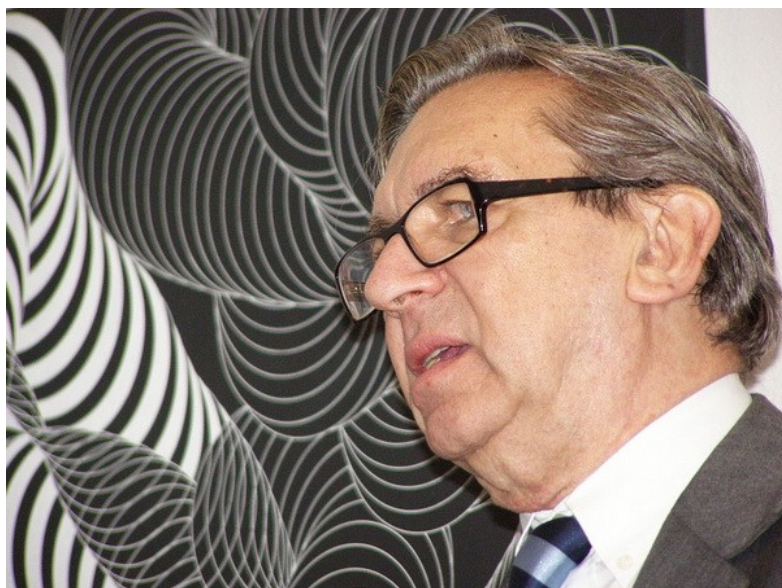
²⁴⁸ HLAVÁČEK, 1996b.

Bibliografie (výběr)

- ADORNO, T. W.: *Úvod do sociologie hudby*. Vybral a přeložil Josef Hlaváček. [Praha: Kvart], 1976. 135 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Cvičení z estetiky*. [Praha]: Gallery, 2007. 158 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Běla Kolářová*. Český Krumlov: Egon Schiele Art Centrum, 2004. 174 s. ISBN 80-86300-38-2.
- HLAVÁČEK, J.: *Demartini - Sozanský: [objekty, obrazy; Hugo Demartini, Jiří Sozanský: katalog výstavy prací autorů z let 1981-87]*. Praha: ONV v Praze 9, [1988]. [32] s.
- HLAVÁČEK, J.: *Hugo Demartini*. Praha: Odeon, 1991. 132 s. Současné české umění. ISBN 80-207-0279-2.
- HLAVÁČEK, J.: *Jiná geometrie*. [1.] vyd. Praha: Unie výtvarných umělců, 1991. [48] s.
- HLAVÁČEK, J.: *Jiří Beránek: rané obrazy, objekty a sochy*. Praha: Galerie '60/'70, [1993]. [5] s.
- HLAVÁČEK, J.: *Konstruktivní tendence šedesátých let*. Litoměřice: Severočeská galerie, 1990. [24] s.
- HLAVÁČEK, J.: *Memories are memories: vzpomínky na Zdeňka Sýkoru*. Praha: Verzone, 2011. 26 s. Edice M; sv. 1. ISBN 978-80-904546-6-8.
- HLAVÁČEK, J.: *Michael Rittstein: čerstvě natřeno*. Praha: Galerie Václava Špály, 1999. [7] s., 34 barev. obr. příloh.
- HLAVÁČEK, J.: *Milan Grygar: obraz a barva: Severočeská galerie výtvarného umění Litoměřice 27.9.-18.11.2001, Muzeum umění Olomouc 6.12.-3.3.2002*. Litoměřice: Severočeská galerie výtvarného umění, [2001]. [30] s. ISBN 80-85090-45-7.
- HLAVÁČEK, J.: *Možnosti sociologické metody v estetice*. Praha: [s.n.], 1992. 12 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Neokonstruktivismus a kinetismus*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.
- HLAVÁČEK, J.: *Tunel*. Brázdim: UVU & Tunel v nakl. Poliko, 1990.
- HLAVÁČEK, J.: *Umění je to, co dělá život zajímavější než umění (jak praví r.f.)*. Praha: Art et fact, 1999. 263 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Václav Jíra. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. [20] [katalog k výstavě konané 1.12.2001-27.1.2002, Galerie Benedikta Rejta v Lounech]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. [20] s.
- HLAVÁČEK, J.: *Vladimír Novák*. [Praha]: ADR/WoxArt, [2007]. [120] s. ISBN 978-80-239-8982-3.
- HLAVÁČEK, J.: *Výpovědi umění*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1991. 237 s.
- HLAVÁČEK, J., DAVID, J.: *Kompozice podle Rudolfa Arnheima*. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 1997. 78 s.
- HLAVÁČEK, J., SRP, K., ŠETLÍK, J.: *Vladimír Janoušek: (1966-1986)*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 1990. 67 s.
- Josef Šimůnek: Iterace a znamení*. Text Josef Hlaváček. Louny, 1969. [6] s. Katalog k výstavě.
- Karel Malich: objekty, pastely, kresby*. Text Josef Hlaváček, Jiří Ševčík, Jana Ševčíková. Klatovy: Galerie Klatovy/Klenová, 1998. [12] s. ISBN 80-85628-28-7.
- KOLÁŘ, J. et al.: *Příběhy Jiřího Koláře: básníkovy výtvarné proměny*. Průvodní texty Josef Hlaváček. Praha: Gallery, 1999. 284 s. ISBN 80-86010-23-6.
- Koláže Jiřího Koláře. Městská galerie Louny, červen 1964*. Text Josef Hlaváček, Adolf Hoffmeister. Louny: Městská galerie, 1964. 6 s.

- Kurt Gebauer: Znovuvstoupení do českého rybníka = Prague, the Magical woman: the czech pond revisited.* Text Kurt Gebauer, Josef Hlaváček, Tomáš Pospiszyl. [Praha]: [s.n.], [2000]. 68 s.
- Lyrické minimum.* 1. vyd. Praha: Torst, 2004. 606 s. Uspořádal Michal Jareš, doprovodnou studii napsal Josef Hlaváček. Dílo Vladimíra Burdy. Sv. 1. ISBN 80-7215-235-1.
- Magdalena Jetelová.* Text Josef Hlaváček, Werner Meyer, Piedad Solan. [Praha]: Gallery, 2007. 284 s. ISBN 978-80-86990-04-0.
- Nová citlivost.* Text Josef Hlaváček. Litoměřice: Galerie výtvarného umění, 1994. 135 s., příl. ISBN 80-85090-19-8.
- Památník národního písemnictví: *Báseň, obraz, gesto, zvuk: výstava experimentální poezie 60. let.* Text Josef Hiršal, Václav Havel Josef Hlaváček. Praha: Památník národního písemnictví, 1997. 43 s., obr. na příl.
- Písmo ve výtvarném umění.* Text Bohumila Grögerová, Josef Hlaváček, Pavel Ondračka. Kolín: Polabská kulturní nadace, 1996. [52] s. ISBN 80-238-6880-2.
- Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let.* Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění ve spolupráci s Galerií Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3.
- Prostor, světlo, sklo = Space, light, glass: Míčovna Pražského hradu, srpen-září 1995.* Text Josef Hlaváček, Jiří Šetlík. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 1995. [70] s. ISBN 80-901982-0-1.
- Vladislav Mirvald: Komplementární: [Galerie výtvarného umění Litoměřice, 5.10.-26.11.2000].* Text Josef Hlaváček. Litoměřice: Galerie výtvarného umění, Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2000. 20 s.
- Vysoká škola uměleckoprůmyslová. Ateliér malba: *Ateliér malby: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze - Praha: [mladí a neklidní: září - říjen 1996].* Text Josef Hlaváček. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 1996. 35 s.

5.5 PhDr. Jan SEKERA (*1935, Louny)

Estetik, historik a teoretik umění zaměřený na české i zahraniční výtvarné umění 2. poloviny 20. století. Byl přítelem a zasvěceným interpretem tvorby Mirvalda, Linharta i Sýkory. Významně se podílel na kulturním životě 60. let. Jako první ředitel GBR připravil koncepci sbírkotvorné činnosti, v níž se rozhodl jasně vymezit zaměření galerie na autory nově se rozvíjejících racionálních a neromantických uměleckých projevů, zvláště pak konstruktivistických tendencí. Díky jeho činnosti v 70. a 80.

letech, vyžadující sebenasazení, mohla vzniknout kvalitně konstituovaná sbírka. V 90. letech se jako ředitele Českého muzea výtvarných umění v Praze významně podílel na utváření jeho profilu. (Na fotografii v pozadí s křivkami Vladislava Mirvalda.)

- 1935 14. listopad Narozen v Lounech.
1953 Maturuje na gymnáziu v Lounech.
Polovina 50. let Seznamuje se s Linhartem, Mirvaldem, Sýkorou a Julišem, s spolu s Hlaváčkem a dalšími vytvářejí v neformální skupinu mladých básníků. S Hlaváčkem publikují ve Výtvarném umění.
1953 - 1958 Studuje na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze obor filozofie (podpůrný obor matematika) a v rámci studia se věnuje také dějinám umění a estetice. V závěrečné práci se věnuje estetice Thomase Munroa.
1958 Dostává umístěnku na gymnázium v Lounech, kde krátce učí matematiku. Nastupuje do základní vojenské služby.
1960 - 1965 Na základě umístěnky pracuje jako průvodce a metodik ve Středisku vlastivědné práce Pražské informační služby. Žije v Praze. V Lounech přednáší v rámci Klubu přátel umění. Odpovídá na výběrové řízení, vypsáno na pozici vedoucího galerijního oddělení při Okresním vlastivědném muzeu v Lounech.
1965 1. 12. je pověřen vedením galerijního oddělení Okresního muzea v Lounech.
1966 1. 3. se stává ředitelem GBR.
V těchto letech se také angažuje ve Společnosti pro lidská práva. Od 50. let se stýká se s Jiřím Němcem (spiritus rektor ekumenického semináře v Jirchářích a jeden z iniciátorů *Charty 77*), dále pak také se Zbyňkem Hejdou, Milošem Černým, Janem Sokolem²⁴⁹, a dalšími, a to i v době normalizace, kdy se z některých stávají signatáři *Charty 77*.

²⁴⁹ Od 60. let.

1969 - 1971	Absolvuje dvouletou stáž ve Filozofickém ústavu Československé akademie věd v Praze.
1987	Odchází z funkce ředitele GBR a odchází do Prahy.
1988 - 1990	Nastupuje do Galerie hlavního města Prahy.
1990 - 2000	Od 1. 6. je ředitelem pražské Středočeské galerie v Praze, resp. Českého muzea výtvarných umění v Praze. Významně se podílí na utváření profilu instituce v 90. letech.
2001	Odchází do důchodu, ale ještě má nastoupit jako ředitel do Muzea Kampa, kde krátce pracuje, rozhodne se však odejít.
po roce 2002	Pracuje při Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem jako člen nákupní komise a poradního sboru. V minulých letech členem také dalších galerijních nákupních komisí (například Národní galerie v Praze).
2000 - 2011	Externím pedagogickým pracovníkem na Vyšší odborné škole informačních služeb, výuka oboru teorie v oblasti sbírek výtvarných děl.
2004	Je mu uděleno čestné občanství města Loun.

Sekera je, vedle řady textů autorských i kolektivních katalogů, autorem článků v odborných časopisech o českých i zahraničních autorech, věnujícím se mimo jiné konstruktivním tendencím a české grafice. Z českých umělců se Sekera zabýval především tvorbou Kamila Linharta, Vladislava Mirvalda, Zdeňka Sýkory, Josefa Šimůnka, dále také Václava Boštíka, Huga Demartiniho, Milana Grygara, Jiřího Koláře, Radoslava Kratiny, Jana Kubíčka, Karla Malicha, Ladislava Nováka, Vratislava Karla Nováka, Františka Tichého, Otakara Slavíka, Rudolfa Valenty nebo Josefa Wagnera.

Studijní cesty a instalace výstav v zahraničí

USA	- 1994, 1996, 1997
Anglie	- 1990, 1993
Německo	- 1995 aj.
Francie	- 1998, 2002
Itálie	- 1997, 1998
Španělsko	- 1999
Polsko	

Člen skupiny

Umělecká beseda
ICOM

Bibliografie (výběr)

Bourdelle a jeho žáci Giacometti, Richier, Gutfreund. Text Bourdelle Émile-Antoine, Bourdelle Dufet Rhodia, Pierret Stanislas, Sekera Jan, Staub Helen, Praha: Art et fact, 1999. 199 s.

Česká moderní grafika ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech. I. výstava přírůstků galerijní sbírky. Text Oldřich Černík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. [20] s.

Demartini. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.

Diet Saylor [Katalog k výstavě ve dnech 8.12.1999-30.1.2000.] Text Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění, [1999]. 18 s.

Dodekaedr. Text Jiří Siblík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. 1 sv.

- Emil Filla: IV. výstava přírůstků sbírky.* Text Jan Sekera. Návrh plakátu a úprava katalogu Jaromír Mösner. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972. [23] s.
- Emil Filla: pamětní síň na Peruci: Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 1980.* Text Jan Sekera. Praha: Výstavnictví, 1980. 59 s.
- František Tichý: grafické dílo ze sbírek galerie Benedikta Rejta v Lounech.* Text Jan Sekera. Roudnice nad Labem: Oblastní galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, 1980. Nestr.
- Henri Laurens: Kubistické období.* Text Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1995. 93 s. ISBN 80-7056-041-X.
- Henry Moore.* Sestavil Jan Sekera, Jan Kříž, Miro Procházka. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1993. 71 s. ISBN 80-7056-137-8.
- Jan Kubíček. Galerie Benedikta Rejta Louny, 20. září - 18. října 1970.* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. Nestr. *Josef Šimůnek: u příležitosti autorova životního jubilea pořádá retrospektivní výstavu Galerie Benedikta Rejta.* 1. vyd. Text Jiří Dolejš, Jan Sekera, Otakar Votoček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. Nestr. ISBN 80-59051-02-8.
- Josef Wagner: sochařské kresby [Dům umění města Brna, Kabinet grafiky, Dům pánů z Kunštátu 4.5. - 1.6. 1980; Galerie Benedikta Rejta v Lounech.]* Text Jan Sekera. Brno: Dům umění města Brna, 1980.
- Karl Prantl: kameny = Steine: Dům u Černé Matky Boží 27.9.2001.-6.1.2002.* Připravila Miroslava Hájek, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2001. [80] s. ISBN 80-7056-098-3.
- KOLEČEK, M. (ed.): *Ladislav Novák.* Text Jan Sekera. Ústí nad Labem: Nadace Lidé výtvarnému umění, výtvarné umění lidem, 1995. Nestr.
- Milan Grygar 1991.* Text Jiří Valoch, Jan Sekera. Praha: Středočeská galerie, 1991. [43] s. ISBN 80-7056-008-8.
- Národní umělec SSSR Vasyl Kassian. Moskevská skupina "Dviženije".* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972. 2 svazky.
- Obrazy, plastiky - 2. výstava přírůstků sbírky: Louny, 13. července 1969 - 14. září 1969.* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. 24 s.
- Otakar Slavík: Obrazy žen 1969.* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. 8 s.
- Peter Sedgley: obrazy, světelná kinetika, světelné instalace: Praha 1.5.-29.6.1997.* Text Arsén Pohribný, Jan Sekera, Jiří Valoch. Praha: České muzeum výtvarných umění, [1997]. [42] s.
- Poesie racionality: konstruktivní tendence v českém výtvarném umění šedesátých let.* Text Josef Hlaváček, Jan Sekera. Praha: České muzeum výtvarných umění ve spolupráci s Galerií Benedikta Rejta v Lounech, 1993. 120 s. ISBN 80-7056-019-3.
- Radek Kratina: [1928-1999: idea con variazioni: České muzeum výtvarných umění v Praze 5. dubna - 14. května 2000.]* Text Jan Sekera et al. Praha: České muzeum výtvarných umění, 2000. [66] s. ISBN 80-7056-080-0.
- Rudolf Valenta: plastiky, koláže, kresby: Z berlínského období 1974-1991: [Katalog výstavy], Praha, Středočeská galerie, 17. dubna - 16. června 1991.* Text Arsén Pohribný, Jan Sekera. Praha: Středočeská galerie, 1991. [90] s. ISBN 80-7056-004-5.
- SEKERA, J.: *Krajina duše: [české výtvarné umění přelomu 19. a 20. století.]* Text Jan Sekera, Olaf Hanel. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1995. 59 s.
- Sklo a prostor = Glass and space.* Text Jan Sekera, Jiří Šetlík, Claudine Kočínská. Praha: České muzeum výtvarných umění, 1998. [88] s. ISBN 80-7056-065-7.

Václav Zralý. Galerie Benedikta Rejta, Louny 26.9.-31.10.1982. Text Jan Sekera, Vladimír Šlapeta. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1982. 29 s.

Vratislav Karel Novák: zveřejnění: [kat. uměleckých děl]. Text Jan Sekera, Alena Křížová. Brno: Moravská galerie, 1993. 102 s. ISBN 80-7027-027-6.

5.6 akad. soch. Josef ŠIMŮNEK (*1926 - †2002)

fotografii přebírá Josef Šimůnek kytici při zahájení výstavy v GBR, která mu byla uspořádána v roce 2001 u příležitosti 75. narozenin.)

Sochař, grafik, dlouholetý ředitel muzea v Lounech a organizátor různých výstav výtvarného umění, zakladatel GBR. Vedle práce muzejnické a výtvarně tvůrčí, se věnoval také památkářské a restaurátorské. Významně se zasloužil o záchranu řady památek. Šimůnek zachránil nejen ve městě, ale i na venkově, ve školních sbírkách a z rozpadávajících se církevních objektů množství movitých památek. Podle Sekery je jeho práce „dokladem, jak jeden člověk může vzít vážně svou odpovědnost za místo, v němž žije, a že může v jakýchkoli podmínkách mnohé udělat.“ (SEKERA, 2011) (Na

1926 25.4.	Narozen v Lounech.
1940 - 1944	Studuje Odbornou školu řezbářskou v Praze u prof. Františka Kmenty a Václava Markupa.
1946 - 1950	Studuje na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze ²⁵⁰ u Josefa Wagnera a Jana Laudy. Zpočátku má v jeho tvorbě výlučné postavení dřevo, později se přidává i keramika a porcelán.
1950 - 1965	Zabývá se mořskými motivy, využívá techniky suché jehly.
1951	Poprvé vystavuje v Ústí nad Labem, samostatně se pak představí ještě sedmkrát.
1953	Nastupuje do funkce ředitele lounského městského muzea.
1953 - 1970	Působí jako konzervátor památkové péče v okrese Louny.
1955	Prosazuje pro muzeum statut okresní instituce.
1959/1960	Společná výstava <i>4. přehlídka československého umění</i> , Mánes a Jizdárna Pražského hradu, Praha.
1959 - 1961	Vytváří šamotové plastiky ze šamotu.
1960	Dostává Krajskou cenu za kulturu udělovanou KNV, a to za výtvarné umění.
1964	Společná výstava <i>Obrazy a plastiky</i> , Oblastní galerie výtvarného umění v Litoměřicích.
1964 - 1966	Iniciuje založení GBR.
1966 - 1970	Vytváří prostorové „iterace“ ze dřeva.
1968 - 1969	Vytváří grafické „iterace“ technikou suché jehly.

²⁵⁰ Zákonem z roku 1946 získává Uměleckoprůmyslová škola nový status a s ním také nový název Vysoká škola uměleckoprůmyslová. V jejím profesorském sboru se tehdy sešla řada významných umělců, například Filla, Tichý, Muzika. (VŠUP, nedat.)

	Samostatná výstava <i>Josef Šimůnek: Iterace a znamení</i> . Dřevěné plastiky vystavuje v galerii Svazu československých výtvarných umělců v Praze dále také v síni Ústeckého Divadla hudby, výstavy zahajuje Josef Hlaváček.
1968 - 1990	Věnuje se restaurátorské tvorbě.
1969	Společná výstava <i>Konfrontace 69 - Výstava severočeské grafiky</i> , Muzeum Teplice.
Konec 60. let	Pod vlivem konstruktivismu vytváří řady vertikálních dřevěných objektů.
1970	Odchází z funkce ředitele muzea, věnuje se restaurátorské a vlastní tvorbě.
1970 - 1975	Vytváří Struktury technikou linorytu.
1980	Společná výstava <i>Výtvarní umělci k 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou</i> , Praha.
1981	Společná výstava s A. Bílkovou, Dílo, Ústí nad Labem.
1983	Společná výstava s D. Richterem, Dílo, Praha a Na Hradě ve Zlaté uličce, Praha.
1985	Společná výstava <i>Přirůstky Oblastní galerie v Liberci z let 1975 - 1985</i> , Oblastní galerie v Liberci.
1989	Společná výstava <i>Restaurátorské umění 1948 - 1988</i> , Mánes, Praha.
1994	Společná výstava <i>Výtvarné umění 60. a počátku 70. let v Lounech</i> , Okresní muzeum v Lounech.
1998	Společná výstava <i>Sbírka galerie Benedikta Rejta</i> , GBR, Louny.
1999 - 2001	Vytváří drobné plastiky plastelíny. Nekonečné linie, kresby, dřevořezy.
2001	Samostatná výstava <i>Josef Šimůnek</i> , jubilejní retrospektivní výstava u příležitosti 75. narozenin, GBR, Louny.
2002	Umírá.
2006	Je mu uděleno Čestné občanství města Loun <i>in memoriam</i> .

Šimůnek zastával čestnou funkci okresního konzervátora a byl i vyhledávaným restaurátorem. Jako restaurátor-sochař umožnil uchovat řadu barokních plastik v severozápadních Čechách, mimo jiné například Braunovy skulptury v Cítolibečích, Hiernlovo sousoší v Hrdlech, galerii barokních soch v České Lípě a v Liběšicích u Žatce nebo mariánský sloup v Mimoni. Vytvořil také několik realizací pro architekturu, například keramickou fontánu a reliéfy na portálech bytových jednotek.

Zastoupení ve sbírkách

Galerie Benedikta Rejta v Lounech
Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích
Oblastní galerie v Liberci

Bibliografie (výběr)

IV. přehlídka československého výtvarného umění. 1959-1960. Praha: Svaz československých výtvarných umělců: 1959. 67 s.

Josef Šimůnek: Iterace a znamení. Text Josef Hlaváček. Louny, 1969. [6] s.

Josef Šimůnek: u příležitosti autorova životního jubilea pořádá retrospektivní výstavu Galerie Benedikta Rejta. 1. vyd. Text Jiří Dolejš, Jan Sekera, Otakar Votoček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. Nestr. ISBN 80-59051-02-8.

Katalog vystavených obrazů a plastik. Text Otakar Votoček. Liberec: Severočeské nakladatelství, 1964. 73 s.

Konfrontace 69. Výstava severočeské grafiky. Text Jan Škvára. Ústí nad Labem: 1969. [32] s.

Restaurátorské umění 1948-1988: [Podíl českých výtvarných umělců na péči o kulturní památky, výstava 25.4.-25.6.1989]. Praha: Svaz českých výtvarných umělců, 1988. 159 s.

Výtvarní umělci k 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Praha: Svaz československých výtvarných umělců: 1980. [52] s.

6 Přehledy

6.1 VÝSTAVY

1964 - 1966/02

- 1964/05/31 - 1964/06 *Koláže Jiřího Koláře*. Vystaveno 43 prací. Slavnostní zahájení činnosti výstavní síně při Okresním vlastivědném muzeu v Lounech. Úvodní slovo Svatoslav Hejzl a Jan Padrta. Výstavní síň při OVM, Louny.
- 1964/08/23 - 1964/09/13 *František Tichý. Grafiky a kresby*. Vystaveno 36 grafik a kreseb. Výstavní síň při OVM, Louny.²⁵¹
- 1964/10/18 - 1964/11/1 *Výstava souboru prací členů malířského kroužku Závodního klubu Dílen Československých státních drah*, vedeného Zdeňkem Sýkorou, vystavovali například V. Jíra, M. Jírová, M. Vimr, A. Lindner, S. Vavroušková. Zároveň instalována výstava lounského fotografa *Fotografie Bohumila Fereše*. Výstavní síň při OVM, Louny.
- 1964/12/20 - 1965/01/10 *Obrazy Jana Trampoty*. Výběr obrazů z umělcovy pozůstalosti provedl Arsén Pohribný.²⁵² Výstavní síň při OVM, Louny.

Vznik Muzea a galerie v Lounech.

- 1965/02/28 - 1965/03/21 *Průřezová výstava grafiky Václava Hollara*. Vystaveno 51 leptů. Uspořádáno ve spolupráci s Národní galerií v Praze. Výstavní síň při OVM, Louny (také zámek v Benešove nad Ploučnicí a v Ploskovicích).²⁵³
- 1965/04/23 - 1965/05/16 *Boje a zápasy*. Výstava 43 grafik Emila Filly. Tato část Fillova díla byla po výstavě v pražském Mánesu roku 1946 vystavena poprvé. Úvodní slovo Čestmír Berka. Výstavní síň při OVM, Louny (také Oblastní galerie Litoměřice a v Památníku Terežín).
- 1965/06/22 - 1965/07 *Výstava obrazů výtvarníků-amatérů*. Zahájil Josef Hlaváček, uspořádal Okresní Dům Osvěty a okresní komise *Soutěže tvořivosti mládeže a pracujících v Lounech*. Zastoupen také kroužek Závodního klubu Dílen Československých státních drah a kroužek Textilů, žáci Zdeňka Sýkory a Vladislava Mirvalda. Výstavní síň při OVM, Louny.
- 1965/08/01 - 1965/09 *Moskevská skupina "Dviženije"*. Výstava moskevských kinetistů, jejichž organizátorem a teoretikem byl Lev Nusberg. Zastoupen Vladimír Akulin, Galja Bittová, Viktor Stěpanov, Rimma Zanevskaja, Anatolij Krivčinkov, Lev Nusberg. Zahájila PhDr. Ludmila Vachtová. Výstavní síň při OVM, Louny (také Praha).
- 1965/10/03 - 1965/11 *Francouzská kresba 19. a 20. století*. Vystavena díla z legendárních sbírek Jiřího Karáska ze Lvovic. Zastoupen například Géricault, Ingres, Diaz de la Peña, Theodor Rousseau, Félicien Rops, Signac nebo Matisse. Připraveno ve spolupráci s Památníkem národního

²⁵¹ Vydán katalog s textem Libuše Sýkorové.

²⁵² Prof. PhDr. Arsén Pohribný (1928, Prešov, Slovensko) byl teoretikem *Klubu konkrétníků*, jeho zájem se soustředil na periferie výtvarného umění.

²⁵³ Vydán katalog.

- 1965/12/04 - 1966/01/01 *Výstava děl Františka Foltýna*. Nefigurativní tvorba - seznámení s hlavním proudem Foltýnovy malířské činnosti. Zahájil Jaromír Zemina. Uspořádala Národní galerie v Praze. Výstavní síň při OVM, Louny (putovní výstava).
- 1966/01/26 - 1966/02/13 *Europafoto: přehlídka evropské amatérské fotografie*. Uspořádal Lichtbildnergruppe Esslingen, pod záštitou Svazu německých spolků fotografů-amatérů a Mezinárodní federace amatérské fotografie. Putovní výstava procházející Evropou. Výstavní síň při OVM, Louny.

1966/03 - 1969

- 1966/03/05 - ? *Karel Černý*. Výbor 40 prací z díla (olejů), zachycující vývoj tvorby od začátků až do autorovy smrti v roce 1960. Zahájil Václav Procházka.²⁵⁴ GBR, Louny.²⁵⁵
- 1966/04/10 - ? *Jaromír Funke: Cyklus Louny*. Výstava cyklu fotografií z roku 1940, zhotovených na zakázku pro město Louny, jako připomínka nedožitých 70. narozenin Jaromíra Funkeho a Janíkových zásluh. Uspořádáno ve spolupráci s Okresním vlastivědným muzeem, které fotografie zapůjčilo. GBR, Louny.
- 1966/05/08 - ? *Výstava gobelínů - práce žáků SVVŠ v Lounech*. Výstava třídy profesora Vladislava Mirvalda k 70. výročí založení střední školy v Lounech. GBR, Louny.
- 1966/06 - 1966/07/10 *Jan Kojan: K 80. výročí narození a k 15. výročí úmrtí*. Vystaveno 28 obrazů. GBR, Louny.
- 1966/08 - ? Prostory galerie poskytnuty pro potřeby muzea. *Výstava pravěkých nálezů z archeologického průzkumu ve Březně u Loun*. Výstavu navštívili delegáti Světového kongresu archeologů konaného roku 1966 v Praze. GBR, Louny.
- 1966/10/22 - 1966/11 *Ulrich Creutz. Výstava díla pozdně gotického sochaře*. Výstava 35 plastik pozdně gotického sochaře. Uspořádáno ve spolupráci s Národní galerií v Praze. GBR, Louny.
- 1967/01/07 - 1997/01/29 *Gabriela Dubská: Ilustrace pro děti*. Výstava 75 ilustrací. Zahájil Karel Konrád. GBR, Louny.²⁵⁶
- 1967/02/11 - 1967/03/05 *Picasso: Umělecký plakát*. Vystaveno 30 plakátů. Úvodní slovo PhDr. Jiří Siblík.²⁵⁷ GBR, Louny.
- 1967/03/19 - 1967/04/16 *Konstruktivní tendence*. Vystaveno 36 prací. Zastoupen Hugo Demartini (reliéfy), Jiří Kolář (chiasmáže), Karel Malich, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora (struktury). Výstava doplněna pracemi Františka Foltýna, Františka Kupky a Vojtěcha Preissiga. Výstava

²⁵⁴ Václav Procházka byl pracovníkem Národní galerie v Praze.

²⁵⁵ Vydán katalog s textem Václava Procházky.

²⁵⁶ Vydán katalog.

²⁵⁷ Prof. PhDr. Jiří Siblík (*1912 - †2004) začal být počátkem 60. let vnímán jako znalec moderního výtvarného umění a zahraniční, především francouzské literatury. Siblík se také jako jeden z prvních pokusil o představení moderního, potažmo abstraktního umění, na prvních výstavách svého druhu v tehdejších „východním bloku“. Díky kontaktům v zahraničí mohl u nás pořádat výstavy zahraničních moderních autorů. (PROCHÁZKA, 2005)

- započala v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem²⁵⁸ a v Oblastní galerii Vysočiny v Jihlavě²⁵⁹. Připravil Jiří Padrta. GBR, Louny.
- 1967/05/07 - 1967/06/04 **I. Interfoto Louny**. Výstava 100 fotografií 14 autorů ze 13 zemí. GBR, Louny.²⁶⁰
- 1967/05 - 1967/06 **František Peterka**. Vystaveno 106 grafik a kreseb.²⁶¹
- 1967/07/30 - 1967/09/03 **Vasarely - Nová tvorba 1966 - 1967**. GBR, Louny.²⁶²
- 1967/09/10 - 1967/10/01 **Lev Šimák: Obrazy z Českého středohoří**. Vystaveno 50 olejů a akvarelů Českého středohoří. K zahájení zaslal svůj pozdrav Karel Konrád. GBR, Louny.²⁶³
- 1967/09/15 - 1967/10/20 **Ladislav Postupa: Fotografie**. Vystaveno 30 fotografií. Foyer FD, Louny.
- 1967/10/08 - 1967/10 **Radek Kratina: Variability**. Vystaveno 30 variabilů. Výstavu připravil Jiří Valoch. GBR, Louny.²⁶⁴
- 1967/11/07 - 1967/12 **Ruská kresba XIX. a počátku XX. století**. Vystaveno 35 kreseb. Výstava byla uspořádána v rámci oslav VŘSR. K zahájení výstavy promluvil Václav Řimnáč, tajemník OV KSČ a Jan Sekera. GBR, Louny.²⁶⁵
- ? - 1968/01/31 **Kresby a grafika prof. Jaroslava Maříka**. Vystaveno 116 kreseb a grafik. Výstava u příležitosti nedožitých 80. let profesora kreslení a výtvarné výchovy na lounské reálce. Foyer FD, Louny.²⁶⁶
- 1968/02/09 - 1968/03/03 **Dodekaedr**. Vystaveno 53 grafik od 12 umělců ze 6 zemí. Zastoupen Arp, Albers, Seuphor, Mortensen, Vasarely, Sýkora, Mirvald, Morellet, Kubiček, Šutej, Alviani, Apolloniová. Výstavu připravil PhDr. Jiří Siblík, výběr českých autorů provedl Jan Sekera, připraveno ve spolupráci s domácími i zahraničními odborníky a galeriemi. GBR, Louny.
- 1968/03/10 - 1968/03/31 **Antonín Slaviček**. Soubor 27 nejlepších děl umělce, připravil Miloš Saxl.²⁶⁷ GBR, Louny.
- 1968/04/07 - 1968/04/28 **Bohuslav Reynek: Grafika**. Výstavu 74 grafik připravil PhDr. Jiří Šerých ve spolupráci s dalšími galeriemi. GBR, Louny (také Divadlo hudby v Ústí nad Labem, Galerie výtvarného umění v Ostrově nad Ohří a Oblastní galerie výtvarného umění v Liberci).
- 1968/03/28 - 1968/05/17 **Fotografie Jindřicha Vávry**. Foyer FD, Louny.²⁶⁸

²⁵⁸ Zastoupení autoři: Hugo Demartini, Jiří Kolář, Karel Malich, Zdeněk Sýkora. Výstava doplněna pracemi Františka Foltýna, Františka Kupky a Vojtěcha Preissiga.

²⁵⁹ Zastoupení autoři: Hugo Demartini, Jiří Kolář, Běla Kolářová, Radoslav Kratina, Karel Malich, Zorka Ságlová, Zdeněk Sýkora. Výstava doplněna pracemi Františka Foltýna, Františka Kupky a Vojtěcha Preissiga.

²⁶⁰ Vydán katalog.

²⁶¹ Vydán katalog s textem Bohumila Houdka.

²⁶² Vydán katalog s textem Jiřího Siblíka.

²⁶³ Vydán katalog.

²⁶⁴ Autor se přesným jménem jmenuje Radoslav Kratina.

²⁶⁵ Vydán katalog.

²⁶⁶ Vydán katalog s textem Zdeňka Sýkory.

²⁶⁷ Miloš Saxl (*1921 - †1992) byl ředitelem Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem v letech 1958 - 1981. Značnou měrou se zasadil o vybudování galerie jakožto moderní instituce a je považován za jejího zakladatele. (Pocta Miloši Saxlovi, 2011)

1968/05/05 - 1968/09/02 **Josef Čapek: Děti a zvířátka. Pastely.** Vystaveno 63 pastelů. Výstava je jednou z akcí GBR k 50. výročí vzniku Československa. Výstavu připravila Daniela Maršálková. GBR, Louny.²⁶⁹

GBR uzavřena (stávka kulturních institucí).

1968/11/03 - 1968/12 **Česká moderní grafika ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech. I. výstava přírůstků galerijní sbírky.** Vystaveno 154 grafik od počátku 20. století do 60. let. Zastoupen Jiří Balcar, Jan Bauch, František Bílek, Hugo Boettinger, Cyril Bouda, Vladimír Boudník, Zdenka Braunerová, Vratislav Brunner, Josef Čapek, Karel Černý, Emil Filla, Karel Hlaváček, Vlastimil Hofman, Miloslav Holý, František Hudeček, Josef Istler, Miloš Jiránek, Jiří John, Alois Kalvoda, František Kobliha, Jan Konůpek, Jan Kotík, Pravoslav Kotík, Kraje Rudolf, Radek Kratina, Rudolf Kremlička, Jan Kubíček, Bohumil Kubišta, Alena Kučerová, František Kupka, Josef Liesler, Kamil Lhoták, Otakar Mrkvička, Karel Myslbek, Arno Naumann, Vojtěch Preissig, Vlastimil Rada, Jan Rambousek, Bohuslav Reynek, Vojtěch Sedláček, Vladimír Silovský, Václav Sivko, Zdeněk Sklenář, Jan Smetana, Viktor Stretti, Karel Svolinský, Vladimír Sychra, Zdeněk Sýkora, Jaroslav Šerých, Josef Šíma, František T. Šimon, Adriena Šimotová, Václav Špála, Jan Štursa, Max Švabinský, Karel Teige, František Tichý, Jan Trampota, Josef Váchal, Karel Vik, Jan Zrzavý, Václav Zikmund. Připravil Jan Sekera a Daniela Maršálková. Uspořádáno k 50. výročí vzniku Československa. Slavnostní otevření výstavní síně, na vernisáži vystoupilo Ústecké kvarteto. GBR, Louny.

1968/12/15 - 1969/01/07 **Vladislav Mirvald: Geometrické obrazy 1967 - 1968.** Zahájil Josef Hlaváček. GBR, Louny.

1969/01/19 - ? **Emil Filla: Grafická zátiší.** Vystaveno 57 grafik. Výstavu připravil Čestmír Berka a GBR ve spolupráci s Galeríí výtvarného umění v Roudnici nad Labem a za pomoci Národní galerie. Díla ze sbírek GBR, Národní galerie v Praze a od venkovských sběratelů. U příležitosti vernisáže zahrálo Ústecké kvarteto. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Roudnici).

1969/04 **Vojtěch Preissig.** Vystaveno 266 prací. Výstava připravena ve spolupráci s Památkem národního písemnictví, koncipována do užšího konstruktivního výběru. GBR, Louny.

1969/04/27 - 1969/05 **Výstava malířského kroužku.** Připravil Zdeněk Sýkora a GBR, vystavuje také Václav Jíra. Uspořádáno ve spolupráci se Společenským a kulturním střediskem v Lounech. GBR, Louny.

1969/06/01 - 1969/06/29 **Ota Janeček: Kresby dětem.** Vystaveno 90 ilustrací. Výstavu připravila Hana Benešová. GBR, Louny.

²⁶⁸ Po tragické smrti výtvarníka Jindřicha Vávry (*1928 - †2001) putovalo jeho obsáhlé dílo málem na smetiště. Skupina jeho žáků našťastí část díla zachránila a ve společném projektu (2002/2003) s galerií Ateliér Josefa Sudka vystavila šestnáct Vávrových fotogramů z let 1963 - 1965. Fotogramy vystavil Jindřichu Vávrovi už v roce 1965 v Mánesu Jiří Kolář, od začátku 70. let ale zůstávaly skryté očím veřejnosti ve Vávrově bytě. Počátkem 60. let Jindřich Vávra rozvíjí techniku fotogramů, obohacuje ji o soudobé strukturální prvky. V téže době si postupně utváří koncept „nálezkové abstrakce“, paralelní k Duchampovým *ready-mades*. (*Fantastic super*, 2002)

²⁶⁹ Prodlouženo. Původně do 1968/06/02.

- 1969/07/13 - 1969/09/14 **Obrazy, plastiky - II. výstava přírůstků sbírky.** Zastoupen Václav Bošík, Hugo Demartini, Milan Dobeš, Jiří Hilmar, Jiří Kolář, Běla Kolářová, Radoslav Kratina, Jan Kubíček, Karel Malich, Vladislav Mirvald, Otakar Slavík, Zdeněk Sýkora. GBR, Louny.
- 1969/10 **Jindřich Prucha.** Vystaveno 34 obrazů. Výstavu, která zachycovala v typických ukázkách všechna čtyři období Pruchovy tvorby, sestavila PhDr. Marie Hovorková z Národní galerie v Praze. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem).
- 1969/11/09 - 1969/12/07 **Zdeněk Pešánek: Světelné plastiky.** Úvodní slovo Petr Hartmann.²⁷⁰ GBR, Louny.
- 1969/12/14 - ? **Kamil Linhart: Reliefy.** Vystaveno 25 reliéfních kompozic. Zahájil Jiří Padrta. Druhá část výstavy seznamovala s dosud nevystavenými díly. GBR, Louny.

70. léta

- 1970/01/25 - 1970/02/22 **Otakar Slavík: Obrazy žen 1969.** Vystaveno 16 obrazů, namalovaných pro výstavu v Ostrově nad Ohří, všechny pocházely z roku 1969 a představovaly vyvrcholení autorovy malířské tvorby. Úvodní slovo Jan Sekera. GBR, Louny.²⁷¹
- 1970/03/15 - ? **Kresby s grafika.** Výstava grafiky kraje z okolí Loun lounského rodáka Aloise Pitermanna. Na výstavě, kterou zahájil dr. František Tichý²⁷², se sešli autorovi přátelé a někdejší spolužáci. GBR, Louny.
- 1970/04/19 - ? **Skupina 42.** Vystaveno 100 grafik. Zastoupen František Gross, František Hudeček, Jan Kotík, Kamil Lhoták, Bohumír Matal, Jan Smetana a Karel Souček. Hlavní část vystavených prací spadá do nejdůležitějšího, tj. válečného období činnosti skupiny.²⁷³ Uspořádáno v rámci oslav 25. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Zahájila předsedkyně školské a kulturní komise a členka rady ONV Ing. Zdeňka Sechterová, úvodní slovo ředitel Středočeské galerie dr. Jiří Kohoutek, který provedl vývěr exponátů.²⁷⁴ Soubor zapůjčila Středočeská galerie v Praze. Při vernisáži zahrálo Ústecké kvarteto.
- 1970/05/17 - 1970/06/14 **Josef Lada.** Výstava 65 kreseb, kterou připravil Jan Vrána²⁷⁵ a Hana Benešová, byla pořádána v rámci oslav 25. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou a zaměřuje se především na

²⁷⁰ Petr Hartmann byl pracovníkem Národní galerie v Praze.

²⁷¹ Otakar Slavík (*1931 - †2010) studoval v letech 1952 - 1955 na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy u profesorů Salcmana, Boudy a Lidického. Pod vlivem Salcmana přešel Slavík od sochařství k malbě.

²⁷² MUDr. František Tichý byl předseda spolku lounských rodáků v Praze (*Pamětní kniha 2/IV*: 10).

²⁷³ *Skupina 42* vznikla v roce 1942 a sdružovala výtvarníky i literáty. Z výtvarníků to byli malíři František Gross, František Hudeček, Jan Kotík, Kamil Lhoták, Bohumír Matal, Jan Smetana a Karel Souček, sochař Ladislav Zív a fotograf Miroslav Hák, z básníků Ivan Blatný, Jiřina Hauková, Josef Kainar, Jiří Kolář a Jan Hanč. Teoreticky skupinu podpíral Jindřich Chaloupecký a Jiří Kotalík. Skupina se inspirovala tehdejšími avantgardními proudy - surrealismem, kubismem, konstruktivismem a futurismem, byla také ovlivněna existencialisty a Heideggerem. S příchodem komunistů k moci v roce 1948 skupina zaniká, podobně jako další avantgardní umělecké skupiny.

²⁷⁴ Jiří Kohoutek je považován společně s Milošem Suchomelem za zakladatele Středočeské galerie v Praze, kde v letech 1964 - 1971 působil.

²⁷⁵ Pořadatel a vydavatel Ladova díla, manžel Aleny Ladové.

- volnou autorovu tvorbu. Při vernisáži byla přítomna také dcera Alena Ladová. GBR, Louny.
- 1970/07/05 - 1970/09/13 **Současná kanadská fotografie.** Zapůjčeno kanadským zastupitelským úřadem v Praze. Soubor sestavený kanadským Státním úřadem pro film v roce 1968, který byl součástí mezinárodní přehlídky *Interkamera 69* v dubnu roku 1969 v Praze.²⁷⁶
- 1970/09/20 - 1970/10/18 **Jan Kubiček.** Vystaveno 10 prací. Připravil Jan Sekera. Výstava ukazovala genezi současné tvorby umělce, zastoupena díla z posledních pěti let, tj. práce ze série *Signálů* a *Neonů* z let 1965 - 1966 a tzv. elementy v pozitivu a negativu. GBR, Louny.
- 1970/11/08 - 1970/12/06 **Jan Štursa: Drobná plastika.** Výstava 62 plastik a kreseb, uspořádána u příležitosti 45. výročí úmrtí umělce. Připravil a zahájil PhDr. Václav Procházka. Výstava navazovala na výstavy českého moderního umění. GBR, Louny. Při vernisáži zahrálo Ústecké kvarteto.
- 1970/12/13 - 1971/01/10 **Václav Jíra: Obrazy a objekty.** Výstavu 43 obrazů a objektů připravil a úvodní slovo pronesl Jiří Padrta. Obrazy doplněny několika strojky a modely exteriérových plastik, které byly připraveny k realizaci pro bytovou výstavbu v mostě a Litvínově. GBR, Louny.
- 1971/01/31 - 1971/02/28 **Argentinskí konstruktivisté.** Výstav 45 prací 25 autorů. Jádrem výstavy tvořili výtvarníci konstruktivních tendencí (Manuel Alvarez, José Antonio, Gyula Kosice, María Mortorellová, Fernández Muro, Ciro Palacios, Rogelio Posello a Carlos Silva), další z části konstruktivní a z části figurativní, další skupinu tvořili umělci využívající počítač a poslední část sdružovala několik informálních projevů. Výstavu připravil Pavel Štěpánek.²⁷⁷ GBR, Louny.
- 1971/03/07 - 1971/04/04 **Evropský secesní plakát.** Výstavu 37 plakátů připravil a zahájil Tomáš Vlček.²⁷⁸ Zastoupen francouzský plakát (například Alfons Mucha, Henri Toulouse-Lautrec), italský plakát, německý plakát, rakouský plakát (například Gustav Klimt, Otto Kurzweil) a český plakát (Viktor Oliva, Karel Šimůnek, Arnošt Hofbauer, Jan Preisler, Luděk Marold, Jan Konůpek, František Kysela, Vratislav Nechleba, Vladimír Županský). GBR, Louny.
- 1971/05 - 1971/06 **Sociální tematika v české grafice dvacátých let.** Vystaveno 99 grafík ze sbírek GBR. GBR, Louny.
- 1971/06/18 - 1971/07/11 **Goblény. Práce žáků gymnasia v Lounech.** Výstava uspořádaná v rámci oslav 75. let gymnázia v Lounech. Připravil Vladislav Mirvald, zahájil Jan Sekera. Vystoupili absolventi J. Hinke a V. Novotný, kteří zahráli a zazpívali písně na texty českých básníků, například Františka Halase a Vítězslava Nezvala. Přítomen byl vedoucí tajemník OV KSČ

²⁷⁶ Vydán katalog.

²⁷⁷ Prof. PhDr. Pavel Štěpánek, Ph.D. (*1942, Kladno) pracoval v letech 1964 - 1969 jako redaktor španělské sekce České tiskové kanceláře, v letech 1969 - 1976 jako odborný asistent v Národní galerii v Praze. V letech 1976 - 1988 pak jako samostatný odborný pracovník Středočeské galerie v Praze.

²⁷⁸ Doc. PhDr. Tomáš Vlček, CSc. (*1941, České Budějovice), odborník na umění české secese, byl od roku 1969 pracovníkem Ústavu teorie a dějin umění Československé akademie věd v Praze. V letech 1990 - 1992 pak byl ředitelem tohoto ústavu. V současnosti působí jako ředitel Sbírký moderního a současného umění Národní galerie v Praze.

- Josef Grünvald a členka ÚV KSČ Marie Barešová. GBR, Louny.
- 1971/08 - 1971/09/26 **Pohledy na Prahu. Ze sbírek Muzea hlavního města Prahy.** Výstavu 47 grafických pohledů na Prahu připravila Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Muzeum hlavního města Prahy a GBR. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem).
- 1971/10/07 - 1971/10/31 **Hugo Demartini: Plastiky 1964 - 1970.** Výstavu 39 plastik připravil Jan Sekera. GBR, Louny.
- 1971/11/18 - 1971/12/19 **Miloš Jiránek.** Výstavu 48 olejů a kreseb připravila Marcela Pánková²⁷⁹ a GBR, ve spolupráci s Národní galerií v Praze, Moravskou galerií v Brně, Galerií výtvarného umění v Litoměřicích, Galerií výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Západočeskou galerií v Plzni a Krajskou galerií v Ostrově. Výstava byla pokračováním cyklu výběrů z díla zakladatelů českého moderního umění a byla zařazena do akce *Kultura mládeži*. GBR, Louny.
- 1971/12/25 - 1972/01/23 **Výstava fotografií členů FLAM.**²⁸⁰ Zastoupen Otto Vašata, Karel Kotelenský a R. Hynek, vystaveno 71 fotografií. Uspořádáno ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem a Společenským a kulturním střediskem v Lounech. GBR, Louny.²⁸¹
- 1972/01/23 - 1972/02 **Kamil Lhoták. Co mám rád. Obrazy z let 1930 - 1970.** Výstavy 40 obrazů se účastnil i autor Kamil Lhoták. Uspořádala Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, připravil Jaromír Zemina. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Liberci, Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Galerie umění v Ostrově nad Ohří).
- 1972/03/09 - 1972/04/09 **Karel Malich: Plastiky, projekty.** GBR, Louny.
- 1972/04/20 - 1972/05/20 **Václav Rabas: Krajiny z Českého středohoří.** Vernisáž za účasti rodinných příslušníků zesnulého umělce a za účinkování Talichova kvarteta z Prahy. Promluvil dr. Jan Rabas a Jan Sekera, který výstavu 27 obrazů také připravil. GBR, Louny.²⁸²
- 1972/06/01 - 1972/07/02 **Z díla Cyrila Boudy.** Vystaveno 143 prací. Úvodní slovo dr. Jarmila Jindrová. Součástí hudební pořad - Cyril Bouda zahrál na flétnu. Uspořádalo Muzeum hlavního města Prahy k životnímu jubileu umělce. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Galerie výtvarného umění v Litoměřicích).
- 1972/10/05 - ? **Emil Filla. IV. výstava přírůstků sbírky.** Vystaveno 44 obrazů, kreseb, grafik a plastik. Výstavu připravil Jan Sekera. Zahájil dr. Jaromír Zemina projevem o Emilu Fillovi a Jan Sekera o nákupní činnosti, zahrálo Smetanovo kvarteto *III. smyčcový kvartet* Fillova přítele Jiřího Pauera. Uspořádáno u příležitosti 90. výročí narození autora v tomto roce a 20. výročí úmrtí v roce následujícím. GBR, Louny.
- 1972/11/09 - 1972/12/10 **Národní umělec SSSR Vasyl Kassian a Moskevská skupina "Dviženije".** Vystaveno 16 a 28 děl. Dvojvýstava k 50. výročí vzniku

²⁷⁹ PhDr. Marcela Pánková (*1939 - †1997) od roku 1965 působila v Národní galerii v Praze.

²⁸⁰ Fotografický kroužek lounských amatérů organizovaný při Společenském a kulturním středisku v Lounech.

²⁸¹ Vydán katalog.

²⁸² Václav Rabas (*1885 - †1954) byl úzce spjat s krajem Českého středohoří a v českém malířství zaujal výjimečné místo svou syntetičností, proto věnovala GBR z umělců tomuto kraji blízkých právě jemu velkou pozornost. (*Václav Rabas*, 1972).

- SSSR, uspořádaná v rámci oslav *Měsíce československo-sovětského přátelství*. Zastoupen Vladimír Akulin, Galja Bittová, Viktor Štěpanov, Rimma Zanevskaja, Anatolij Krivčinkov, Lev Nusberg. Všechny vystavené práce (grafiky) ze sbírky GBR. Výstavu připravil Jan Sekera. GBR, Louny.²⁸³
- 1972/12/14 - 1973/02/11 **Jan Preisler: Výbor z díla.** Výstavu 28 obrazů a kreseb připravila PhDr. Marie Hovorková.²⁸⁴ Výstava soustředila obrazy z téměř všech regionálních galerií v Čechách a na Moravě, z majetku kanceláře prezidenta republiky a z několika soukromých sbírek. Vystaveno například první Preislerovo dílo, s nímž vystoupil na veřejnost a získal proslulost, *Velikonoce* z roku 1896. Výstava byla součástí cyklu *Zakladatelé moderního umění*. GBR, Louny.²⁸⁵
- 1973/02/22 - 1973/03 **Josef Brož: Výbor z díla.** Průřezová výstava životním dílem umělce, výběr 30 obrazů do značné míry ovlivněn autorovým přáním vystavit práce dosud nezveřejněné. Ve spolupráci s Janem Sekerou připravil a zahájil PhDr. Miroslav Kudrna. Uspořádali Galerie výtvarného umění v Litoměřicích a GBR v Lounech. GBR, Louny (také Galerie výtvarného umění v Litoměřicích).
- 1973/03/29 - 1973/04/23 **Václav Hejna: Výbor z díla.** Průřezová výstava celoživotním dílem umělce přinášející i řadu zcela nových děl, 41 obrazů. Připravil a zahájil dr. Jiří Kohoutek. Při vernisáži zahrálo Ústecké kvarteto *Divertimento A dur* Vincence Maška. GBR, Louny.
- PSEF je pro nutné úpravy v roce 1973 uzavřena (rekonstrukce 1974 - 1979).
- 1973/04/26 - 1973/05/27 **Tapiserie - art protis.** Vystaveno 63 tapiserií. Připraveno ve spolupráci s n.p. Vlněna Bmo. GBR, Louny (také Žatec).
- 1973/06/07 - 1973/07/08 **Národní umělec Jiří Trnka.** Ilustrace a plastiky z let 1963 - 1968. Výstavu uvedl Tomáš Vlček. Při vernisáži zahrálo *Trio pro musica moderna* suitu Václava Trojana z hudby k filmu Jiřího Trnky *Císařův Slavík*. Pořádáno v rámci cyklu *Kultura mládeži*. GBR, Louny.
- 1973/07/12 - 1973/08/19 **František Drtikol.** Průřez dílem z let 1903 - 1935, 172 fotografií. Výstavu připravila Anna Fárová.²⁸⁶ Uspořádáno ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze. GBR, Louny.
- 1973/08/30 - 1973/09/30 **Hasta la victoria siempre - Do konečného vítězství.** Výstavu 58 kubánských plakátů připravil Pavel Štěpánek. Při vernisáži zahrál prof. Státní konzervatoře v Teplicích Václav Krahulík kytarové skladby latinsko-amerických autorů. GBR, Louny.
- 1973/10/11 - 1973/11/18 **Grafika Josefa Čapka ze sbírek galerie Benedikta Rejta v Lounech.** Výstavu 81 grafik připravil Jaroslav Slavík.²⁸⁷ Mimo grafik vystaveny

²⁸³ Vydány 2 samostatné katalogy.

²⁸⁴ PhDr. Marie Hovorková, přední znalkyně Preislerova díla, byla také z oddělení Sbírký moderního umění Národní galerie v Praze, kde působil Jaromír Zemina.

²⁸⁵ Mimořádně prodlouženo. Původně do 1973/01/14.

²⁸⁶ PhDr. Anna Fárová (*1928 - †2010) byla česká historička fotografie. V letech 1970 - 1977 působila na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění v Praze a v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze. Po podpisu *Charty 77* byla propuštěna. Od roku 1995 působila ve vědecké radě Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Přednášela také na univerzitách ve Francii, USA i Velké Británii, překládala z francouzštiny.

dva obrazy z pozdní Čapkovy tvorby. Ze sbírek GBR²⁸⁸ a z majetku dědiců umělceva díla. GBR, Louny.

1973/11/22 - 1973/12 **Nikolaj Chvorinov.**²⁸⁹ Výstavu 34 obrazů připravila PhDr. Věra Jirousová.²⁹⁰ Při vernisáži vystoupila Libuše Vácholová (harfa) a Jiří Bouška (flétna). GBR, Louny.

GBR je pro stavební úpravy uzavřena, vystavuje v alternativních prostorách. Instalace na dalších místech: Klášterec nad Ohří, Litvínov, Ústí nad Labem a Žatec. V Lounech pak v Malém sále FD.

1975/01/09 - 1975/03/07 **Česká krajinomalba XX. století.** 1. díl. Výstava obrazů, kreseb a grafik 18 autorů ze sbírek GBR a neznámých obrazů z jiných sbírek. Zastoupeni Vincenc Beneš, Josef Čapek, Antonín Hudeček, Emil Filla, Otakar Kubín, František Kubišta, Otakar Nejedlý, Jindřich Prucha, Antonín Slaviček, Václav Špála, Jan Angelo Zeyer, Jan Zrzavý a další. Uspořádáno k 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Malý sál FD, Louny.²⁹¹

1975/05/06 - 1975/06/29 **Česká krajinomalba XX. století.** 2 díl. Vystaveny obrazy, kresby a grafiky 28 autorů. Malý sál FD, Louny.

1975/11/25 - 1976/01/20 **Emil Filla: Písničky.** Výstava určena především školní mládeži. Malý sál FD, Louny.

1976/02/25 - 1976/03/21 **Umění prostého srdce.** Výstava děl naivních malířů a sochařů Čech a Moravy (zastoupena například Věra Hendrychová). Uspořádáno ve spolupráci s Galeríí výtvarného umění v Litoměřicích. Malý sál FD, Louny.²⁹²

1976/03/30 - ? **Česká krajinomalba XX. století.** 3. díl. Při příležitosti vernisáže zahrálo komorní koncert Kvarteto města Prahy. Malý sál FD, Louny.

1976/12 - 1977/01/23 **Osobnosti české fotografie.** Vystaveno 167 fotografií od 10 autorů. Zastoupen například Alfons Mucha, František Drtikol, Jaromír Funke, Jan Lauschman, Jaroslav Rössler, Drahomír Josef Růžička, Jiří Sever, Josef Sudek, Jindřich Štýrský, Eugen Wiškovský. Výstava dokumentovala vývoj české fotografie na generaci umělců narozených mezi lety 1860 - 1904. Připravila Anna Fárová. Uspořádáno ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze, z jehož sbírek byla výstava uspořádána. Malý sál FD, Louny.^{293 294}

V roce 1977 je otevřena Výstavní síň Luna v centru Luna na nově vybudovaném sídlišti Louny -

²⁸⁷ PhDr. Jaroslav Slavík (*1920) byl dlouholetým pracovníkem Ústavu teorie a dějin umění Československé akademie věd v Praze posléze Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky, člen a funkcionář Společnosti bratří Čapků. Záhy svůj hlavní odborný zájem soustředil na poznání tvorby umělců skupiny *Tvrdošijných*, těžištěm své badatelské práce přitom učinil především malířské a grafické dílo Josefa Čapka.

²⁸⁸ GBR nabídl ke shlednutí soubor grafik považovaný za nejlepší v ČSSR (*Z díla Josefa Čapka*, 1973: 5).

²⁸⁹ Rus Nikolaj Chvorinov byl vědeckým pracovníkem v oboru metalurgie a v těchto letech žil v Kladně.

²⁹⁰ Věra Jirousová (*1944 - †2011), první žena Ivana Martina Jirouse, se podpisem *Charty 77* stala, po krátkém období odborného působení v Ústavu dějin umění Československé akademie věd v Praze, disidentkou.

²⁹¹ Pro nedostatek prostoru byla výstava rozdělena do tří částí. Při prezentaci druhé části měl vyjít k celé sérii katalog.

²⁹² [Vydán katalog.](#)

²⁹³ Prodlouženo, původně do 1977/01/09.

²⁹⁴ FÁROVÁ, A.: *Osobnosti české fotografie: ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. I.* Praha: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, [1974]. [96] s.

Západ.

- 1977/05 - 1977/07 **Keramika: Hladíková - Mírová - Rychlíková.**
1977/09 **Šité goblény: práce studentů gymnázia.** Připraveno ve spolupráci s Okresní knihovnou v Lounech a pod záštitou České státní spořitelny. Uspořádáno k 60. výročí VŘSR. Výstavní síň Luna, Louny.²⁹⁵
- 1977/11/04 - 1977/12/11 **Lidové koberce ze sovětských středoasijských a kavkazských republik.** Vystaveny koberce národů tehdejších středoasijských SSSR (zejména vybavení stanů nomádských národů) a koberce z kavkazských vesnických dílen udržujících umělecké tradice. Připraveno ve spolupráci s Národní galerií v Praze, z jejichž sbírek orientálního oddělení byly práce zapůjčeny. Uspořádáno k 60. výročí VŘSR. Výstavní síň Luna, Louny.²⁹⁶
- 1977/12 - 1978/01 **Emil Filla: České středohoří.**
1978/02 - 1978/03/27 **Středočeská krajinomalba.** Vystaven soubor obrazů ze severních Čech jako volné pokračování cyklu výstav krajinářských děl. Zastoupen František Hora, Emil Filla, Václav Rabas, Oskar Brázda, Kamil Lhoták, František Jiroušek, Josef Brož, Lev Šimák, Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora. Uspořádáno k 30. výročí Vítězného února.
- 1978/05 - 1978/06 **Grafika Emila Filly.** Vystaveno 81 grafik.²⁹⁷
1978/09 - 1978/10 **Josef Wagner: raná tvorba.** Vystaveno 106 plastik a kreseb.
- 1978/10/01 - 1978/10/29 **Výstava výtvarných prací studentů lounského gymnasia.** Připravil Vladislav Mirvald. Uspořádáno ve spolupráci s Okresní knihovnou v Lounech a s Českou státní spořitelnou v Lounech. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1978/11 - 1978/12 **Severočeské veduty: XVII. - XIX. století.** Vystaveny grafické listy zapůjčené Památníkem národního písemnictví v Praze, Okresního muzea v Litoměřicích a Ústí nad Labem a Státního archivu v Litoměřicích. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1979/01 - 1979/02 **Kresby karikaturistů Dikobrazu.**
1979/02 - 1979/03 **Květa Pacovská: ilustrace dětských knih.**²⁹⁸
1979/04/13 - 1979/05/13 **Kresby Emila Holárka.** Uspořádáno k 60. výročí umělcova úmrtí ve spolupráci s Národní galerií v Praze. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1979/11 - 1979/12 **Dětský svět.**
1979/12 - 1980/01 **Václav Jíra.** Uspořádala GBR ve spolupráci s Domem kultury ROH Elektroporcelán s. p. Louny. Výstavní síň Domu Kultury ROH Elektroporcelán s. p. Louny.

80. léta

Roku 1980 otevřena Malá výstavní síň na Mírovém náměstí (v rámci oslav 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.)²⁹⁹

²⁹⁵ Vydán katalog.

²⁹⁶ Z technických důvodů otevřeno později a prodlouženo. Původně do 1977/12/04. Vydán katalog.

²⁹⁷ Vydán katalog s textem Jana Sekery.

²⁹⁸ Vydán katalog.

- 1980 *České výtvarné umění na přelomu XIX. a XX. století*. Výstava přírůstků sbírky. Zastoupen Jan Preisler, Antonín Slaviček aj.³⁰⁰
- 1980/05/04 - 1980/06/01 *Josef Wagner: sochařské kresby*. Dům pánů z Kunštátu, Kabinet grafiky, Brno. Výstavu uspořádal Dům umění města Brna a GBR ze sbírek GBR. Malá výstavní síň, Louny.
- 1980/07 - 1980/09 *Václav Špála*. Průřez dílem umělce. Výstava pokračováním výstavy *České výtvarné umění na přelomu XIX. a XX. století*. Malá výstavní síň, Louny.
- 1980/09 - 1980/10 *Eva Brodská: Tapiserie*. Připravila Hana Benešová.
- 1981/01 - 1981/04 *František Gross a František Hudeček*. Vystaveno 25 obrazů.³⁰¹
- 1981/03 *Soudobý šperk a fotografie*.³⁰²
- 1981/09 *Alois Bílek*. Malá výstavní síň, Louny.
- 1981/10 - 1981/12 *Umění 1921*. Výstava připravená k 60. výročí založení Komunistické strany Československa. Výstava rozdělena do dvou dílů: 1. díl představuje umění závislejší na tradici, 2. díl pak autentické umění 20. let, vše ze sbírek GBR. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1981/11 *Sociální grafika 20. let*. Malá výstavní síň, Louny.
- 1981/12 - 1982/01 *Ex libris*. Výstava drobné grafiky MUDr. Otakara Maříka. Malá výstavní síň, Louny.³⁰³
- 1982/02 - 1982/04/12 *Vladislav Mirvald*. Výstavu připravil Vítek Čapek. Výstavní síň Luna, Louny.³⁰⁴
- 1982/04/17 Slavnostní otevření PSEF za účasti náměstka ministra kultury Josefa Švagra. Úvodní projev pronesl ředitel Národní galerie v Praze Jiří Kotalík, dále promluvila místopředsedkyně ONV Jana Dufková. Přítomni byli četní hosté z uměleckého světa, ale také například tenista Ing. Jan Kodeš³⁰⁵. Zahrálo Panochovo kvarteto. Česká televize vysílala záběry z otevření.³⁰⁶
- 1982/05 - 1982/06 *Kouzelný cirkus Zdenka Seydla*.
- 1982/09 - 1982/10 *Mostecko a mostecká stávka*.
- 1982/09/26 - 1982/10/31 *Václav Zralý*.³⁰⁷ Výstavu připravil Vladimír Šlapeta.³⁰⁸
- 1982/12 - 1983/01 *František Tichý: grafické dílo*.

²⁹⁹ V době výstav v Malé výstavní síni na Mírovém náměstí se často nevydávaly katalogy, pouze se vytvořil doprovodný text k výstavě, který se v síni vyvěsíl.

³⁰⁰ Pro nedostatek výstavních prostor bylo přistoupeno k rozčlenění souboru do částí sledujících uměleckohistorickou kontinuitu.

³⁰¹ Vydán katalog.

³⁰² Vydán katalog.

³⁰³ Vydán katalog.

³⁰⁴ Vydán katalog.

³⁰⁵ Jan Kodeš (*1946) je jeden z nejlepších československých tenistů historie, který reprezentoval v letech 1966–1980. Vítěz Wimbledonu 1973.

³⁰⁶ V roce 1980 byl vydán katalog.

³⁰⁷ Architekt Václav Zralý (*1906 - †1991) z nedalekých Pnětluk byl na Lounsku znám především dlouholetou investorskou stavebně-technickou činností ve službách ředitelství pivovarů a jako projektant řady zejména obytných staveb. Zralý v letech 1929 - 1931 studoval v Dessau Bauhaus, kde byli jeho učitelé mj. Paul Klee, Vasilij Kandinskij či Ludwig Mies van der Rohe.

³⁰⁸ Prof. Ing. arch. DrSc. Vladimír Šlapeta (*1947), architekt a teoretik architektury, byl v letech 1973 - 1991 vedoucím katedry architektury v Národním technickém muzeu v Praze.

- [1983-1987, 1985?] **Národní umělec Karel Souček: Obrazy a kresby vybrané ze sbírky Galerie Benedikta.**
- 1983/[3] - 1983/04/04 **Václav Rabas.** Průřez tvorbou umělce, představující výsledek studijní práce pracovníků GBR. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1983/04/29 - 1983/05/29 **Rembrandt Harmens van Rijn.** Průřezová výstava grafik. Uspořádáno ve spolupráci s Národní galerií v Praze a za spoluúčasti Okresní knihovny v Lounech. Zahájeno za účasti čelních představitelů okresu a města. O Rembrantově díle promluvila dr. Libuše Jandová, vedoucí grafické sbírky Národní galerie v Praze. Při vernisáži zahrál komorní soubor Ars cameralis skladby evropské renesance. Výstava byla považována za nejpozoruhodnější z výstav, které se zde konaly. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1983/06/04 - 1983/07/03 **Klasikové české ilustrace.** Zastoupeno 23 ilustrátorů: František Bidlo, Cyril Bouda, Zdeněk Burian, Josef Čapek, Oto Janeček, Ludmila Jiřincová, Josef Lada, František Koblíha, Jan Konůpek, Kamil Lhoták, Antonín Pelc, Vlastimil Rada, Zdeněk Seydl, Václav Sivko, Antonín Strnadel, Karel Svoboda, Josef Šíma, František Tichý, Jiří Tmka, Adolf Zábranský, Jan Zrzavý a Josef Váchal. Pořádá GBR ve spolupráci s Galeríí výtvarného umění v Havlíčkově Brodě. Výstavní síň Luna, Louny.³⁰⁹
- 1983/08 - 1983/09/18 **Dagmar Hendrychová: Keramické dílo.** Ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze. Malá výstavní síň, Louny (také Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze).
- 1983/09 - 1983/10 **Lev Šimák.** Výstava obrazů Českého středohoří.³¹⁰
- 1983 **Václav Bošáček.** Malá výstavní síň, Louny.
- 1984/01/19 - 1984/02/19 **Grafické dílo Jacquese Callota.** Grafické dílo z doby třicetileté války. Výstavu zahájil Václav Formánek a Jan Sekera. Uspořádáno ve spolupráci s Národní galerií v Praze, z níž byl soubor zapůjčen. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1984/04/06 - 1984/05/06 **Jiří Corvin: Obrazy.** Výstava obrazů Českého středohoří. Úvodní slovo Václav Formánek. Výstavní síň Luna, Louny.³¹¹
- 1984/05 - 1984/07 **Adolf Loos a česká architektura.** Výstavu připravil Jan Palkovský a Vladimír Šlapeta, spolupracovali Jan Sapák, Zdeněk Lukeš, Hana Münzová a Jiří Hůrka. Uspořádáno ve spolupráci s Národním technickým muzeem, Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze, Svazem českých architektů, Architektonickou službou ČFVU - střediska Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů Brno. Malá výstavní síň, Louny (také Klub architektů a Kabinet grafiky Oblastní galerie výtvarného umění v Olomouci).
- 1984/06 - 1984/07 **Zdeněk Miler pro malé i velké.**³¹²

³⁰⁹ Vydán katalog s textem Jany Brabcové.

³¹⁰ Vydán katalog.

³¹¹ Výstava - pravděpodobně z politických důvodů - po 3 dnech uzavřena. Podle Sekery měl být autor, jakožto přítel chartistů, hledán Státní bezpečností (*Rozhovor J. S.*, 2012).

³¹² Vydán katalog.

- 1984 - 1984/09/30 **Josef Váchal**. Výstava ke 100. výročí narození Josefa Váchala. Výstava je připravena převážně ze sbírek GBR a je doplňována katalogem, který zachycuje Váchalovo dílo v tzv. uzlových bodech. Výstavní síň Luna, Louny (také Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Okresní galerie v Jičíně, Výstavní síň v České Třebové, Východočeská galerie v Pardubicích).
- 1984/10 **Bohumil Kubišta: k 100. výročí narození**. Výběr z díla. Výstavu připravila dr. Mahulena Nešlehová.³¹³ Uspořádala GBR ve spolupráci s dalšími galeriemi a soukromými sběrateli. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1984/12/01 - 1985/01/06 **Taras Kuščynský**. Výstava fotografií. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1985/03 - 1985/04 **Výstava jednoho domu. Skleněný obytný dům v Praze - Dejvicích. Richard F. Podzemný: 1936 - 38**.
- 1985/01/18 - 1985/02/17 **Jan Otakar Marvánek (1884 - 1921)**. Připraveno ve spolupráci s PhDr. Pavlem Ondračkou. Malá výstavní síň, Louny.
- 1985/04/27 - 1985/05/26 **František Hora: Výběr z životního díla**. Vystaveno 36 obrazů a kreseb. Výstavy se účastnil také autor, přítomni byli také představitelé stranických a státních orgánů okresu. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1985/06 **Zdeněk Smetana: svět dětí**.³¹⁴
- 1985 léto **Jiří Anderle: Výběr z grafického díla**. Výstavu připravila PhDr. Miroslava Hlaváčková.³¹⁵ Výstavní síň Luna, Louny.
- 1985/08/29 - 1985/09/29 **Václav Bartovský: Výběr z díla**. Vystaveno 47 obrazů a kreseb, tvořící průřez tvorbou autora. Úvodní slovo PhDr. Ivana Raimanová. Miroslav Petráš přednesl 1. větu ze sonáty pro violoncello Zoltána Kodály. Malá výstavní síň, Louny.
- 1985/11 - 1986/01 **Alexandr Rodčenko - fotografie a grafika**. Výstavu uspořádal Dům umění města Brna. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1986/01 **Vladislav Mirvald. Konstrukce**. Malá výstavní síň, Louny.
- 1986/01 **Vladislav Mirvald. Krajiny**. Malá výstavní síň, Louny.
- 1986/02 **Umění na známce**.
- 1986/06 **Jiří Anderle**. Vystaveno 63 grafik.
- 1986/07/09 - 1986/07/27 **Vladislav Mirvald: Cylindrická moiré**. Výstavní síň Luna, Louny.
- 1986/07 - 1986/08 **Daisy Mrázková: Ilustrace**. Tvorba pro děti. Malá výstavní síň, Louny.
- 1986/11 **Dviženije**.
- 1987/01 - 1987/02 **Jindřich Štýrský**.
- 1987/02 - 1987/03 **Vjačeslav Fomič Kolejčuk: Plastiky, koláže, dokumentace**. Malá výstavní síň, Louny.

³¹³ PhDr. Mahulena Nešlehová (*1944) je autorkou velké Kubištovy monografie z roku 1984. V letech 1972 - 1991 se věnovala samostatné odborné aktivitě, v letech 1972 - 1983 působila jako externí pracovník Ústavu teorie a dějin umění Československé akademie věd v Praze. V letech 1975 - 1991 vykonávala samostatnou odbornou a výtvarnou aktivitu. Od roku 1991 pracovala jako odborná pracovníce Ústavu dějin umění Akademie věd České republiky.

³¹⁴ Vydán katalog.

³¹⁵ PhDr. Miroslava Hlaváčková (*1942) působila v Galerii moderního umění v Roudnici nad Labem, navázala na dílo prvního ředitele Miloše Saxla v jeho intencích (již v 70. letech však byla Saxlovou spolupracovnicí) a dovedla sběratelské aktivity až do současnosti: v letech 1981 - 1990 jako odborná pracovníce za vedení ředitele Jaroslava Černého, posléze pak jako ředitelka instituce v letech 1990 - 2008. V současné době je členkou nákupní komise GBR.

- 1987 - 1987/10/15 **Alén Diviš: Obrazy a kresby.** Malá výstavní síň, Louny.
 1987/10/22 - 1987/11/22 **Francisco infante: Artefakty a kresby.** Malá výstavní síň, Louny (také Dům umění města Brna).
 1988 **Severočeská architektura.**
 1988/04/22 - 1988/05/15 **Jiří Covanda: Obrazy a kresby.** Výstavní síň Luna, Louny.
 1988/05 - 1988/06 **Konstrukce a fikce.** Fotografie francouzských autorů.
 1988/07 **Ladislav Postupa.** Fotografie a fotografické grafiky.³¹⁶
 1988/07/27 - 1988/09/04 **Maďarská konstruktivistická grafika.** Uspořádala GBR ve spolupráci s Okresní knihovnou v Lounech. Výstavní síň Luna, Louny.
 1988/10 **Adolf Hoffmeister: Kresby a koláže.** Malá výstavní síň, Louny.
 1988/11 **Vladislav Mirvald. Kresby.** Malá výstavní síň, Louny.
 1988/11/12 - 1988/12/28 **Lubenec 88.** Úvodní slovo Alica Štefančíková a Igor Zhoř.³¹⁷ Zastoupeni Ivan Kafka, Milan Kozelka, Vladimír Merta, Václav Stratil a Margita Titlová-Ylovsky. Střediskové kulturní zařízení, Lubenec.
 1989/01/12 - 1989/02/19 **Čestmír Kafka: Kresby, obrazy.**
 1989/07 **Zdeněk Pešánek.**
 1989/08 - 1989/10 **Hana Fillová: Obrazy a kresby.** Vystaveno 51 exponátů. Malá výstavní síň, Louny.
 1989/11/25 - 1990/01/02 **Václav Jíra: Obrazy.** Malá výstavní síň, Louny.
 1989/12/15 - 1990/01/02 **Václav Jíra: Obrazy.** Výstavní síň Luna, Louny.

90. léta

- 1990 **Václav Jirásek.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/02/13 - 1990/03/18 **Dalibor Chatrný: Ze sbírek galerie.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/03 - 1990/04 **Milan Knížák: 1953-1988.** Uspořádal Dům umění města Brna. Malá výstavní síň, Louny (také Dům pánů z Kunštátu v Brně).
 1990/05 **Rudolf Prekop.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/06 - 1990/07 **František Muzika.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/08 - 1990/09 **Svatopluk Klimeš. Kateřina Štenclová.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/09 - 1990/10 **Projekty Galerie Benedikta Rejta – Louny.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/10 - 1990/11 **Zbyšek Sion.** Malá výstavní síň, Louny.
 1990/11/27 - 1990/12/23 **Bohuslav Reynek: Sbírkový soubor.** Malá výstavní síň, Louny.
 1991/01 - 1991/02 **Skupina Bratrstvo.** Malá výstavní síň, Louny.
 1991/03/05 - 1991/04/21 **Radek Kratina: Transformace.** Malá výstavní síň, Louny.
 1991/05 - 1991/06 **Vladislav Mirvald: Konstruktivní tvorba.** Malá výstavní síň, Louny.
 1991/07/02 - 1991/08/25 **Adriena Šimotová: Magie věcí.** Malá výstavní síň, Louny.
 1991/10/15 - ? **Ako zaobcházet s domorodcami.** Malá výstavní síň, Louny.
 Roku 1992 je PSEF uzavřena. Pokus o krádež.

³¹⁶ Vydán katalog s textem Václava Zykunda.

³¹⁷ Prof. PaedDr. Igor Zhoř, CSc. (*1925 - †1997), zakladatel a mluvčí brněnské výtvarné skupiny *Profil 58*. V roce 1970 byl nucen z politických důvodů odejít z Pedagogické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Brně, s čímž se vázal i zákaz veřejné a publikační činnosti. Od roku 1984 přispíval články a překlady do pražských a brněnských samizdatových sborníků a v letech 1985 - 1989 stále častěji zahajoval neoficiální výstavy na různých místech Čech a Moravy. Zhoř byl výraznou osobností české výtvarné scény, vynikajícím teoretikem, kritikem a pedagogem, zasvěceným znalcem a vykladačem soudobého umění, jehož význam daleko přesáhl rámec města Brna.

Od roku 1998 do současnosti (tj. v nové budově)

- 1998/06/15 - 1999/12 **Sbírka Galerie Benedikta Rejta.** Vystaveno 53 exponátů. Zastoupen Václav Boštík, Brázda, Václav Cigler, Jiří Hilmar, Dalibor Chatrný, Vladimír Janoušek, Václav Jíra, Jiří John, Čestmír Kafka, Olga Karlíková, Stanislav Kolíbal, Vladimír Kopecký, Radoslav Kratina, Jan Kubiček, Kamil Linhart, Karel Malich, Vladislav Mirvald, Karel Nepraš, Emil Přikryl, Jiří Seifert, Rudolf Sikora, Zdeněk Sýkora, Adriena Šimotová, Josef Šimůnek. Slavnostní otevření GBR, úvodní projev Jaromír zemina. Stálá expozice. GBR, Louny.
- 1999/08/17 **Otevřena PSEF.**
- 1999/12 - 2000/01 **Kamil Linhart. Výbor z díla.** GBR, Louny. Vystaveno 31 exponátů. Uspořádáno u příležitosti 80. výročí narození. GBR, Louny.
- 2000/02/12 - 2000/04/09 **Zdeněk Sýkora.** Vystaveno 32 exponátů Uspořádáno u příležitosti 80. výročí narození. Připravil Zdeněk Sýkora a Lenka Sýkorová. GBR, Louny.³¹⁸
- 2001/05/05 - 2001/06/24 **Josef Šimůnek.** Vystaveno 84 exponátů. Retrospektivní výstava u příležitosti 75. výročí narození. GBR, Louny.
- 2001/08 - 2001/11 **Vladislav Mirvald.** Vystaveno 40 exponátů. Retrospektivní výstava u příležitosti 80. výročí narození. GBR, Louny.
- 2001/12/01 - 2002/01/27 **Václav Jíra 1961 - 1999: Objekty, strojky, obrazy.** Vystaveno 41 exponátů. GBR, Louny.
- 2002/04/13 - 2002/06/09 **Čestmír Kafka.** Vystaveno 24 exponátů. Uspořádáno u příležitosti nedožitého jubilea umělce. GBR, Louny.
- 2002/06/25 - 2002/09/01 **Karel Nepraš.** Vystaveno 18 exponátů. Uspořádáno u příležitosti nedožitého jubilea umělce. GBR, Louny.
- 2002/10/12 - 2002/11/24 **Jiří Seifert.** Vystaveno 37 exponátů. GBR, Louny.
- 2002/12/10 - 2003/02/02 **Vladimír Janoušek.** 24 exponátů. Výstava u příležitosti nedožitého jubilea umělce. GBR, Louny.
- 2003/05/13 - 2003/07/13 **Emil Filla: Lidové písně.** 61 exponátů GBR, Louny.
- 2003/07/16 - 2003/10/07 **Emil Filla: Krajiny.** 79 exponátů GBR, Louny.
- 2003/05/13 - 2003/10/07 **Emil Filla: Boje a zápasy.** GBR, Louny.
- 2003/11/15 - 2004/01/25 **Václav Boštík - Jan Křížek - Jiří Mrázek I.** 216 exponátů. Výstava u příležitosti 90. výročí narození Václava Boštíka a představení dobroměřického rodáka Jana Křížka. GBR, Louny.
- 2004/04 - 2004/06 **Václav Boštík - Jan Křížek - Jiří Mrázek II.** 184 exponátů. GBR, Louny.
- 2004/06/19 - 2004/09/05 **Karel Malich.** Vystaveno 71 exponátů. GBR, Louny.
- 2004/09/28 - 2005/01/16 **Jan Křížek.** 180 exponátů. GBR, Louny.
- 2004/09/28 - 2005/01/16 **Václav Cigler: Kresby a objekty.** Vystaveno 45 exponátů. GBR, Louny.
- 2005/02/19 - 2005/10 **Neokonstruktivismus. Op-art ze sbírek galerie. Suprematismus. Konstruktivismus. Strukturalismus. Poetismus. Op-art. Kinetismus.** Vystaveno 101 exponátů. GBR, Louny.
- 2005/11/26 - 2006/04/02 **Hugo Demartini: Přípravné modely.** Vystaveno 29 exponátů Koncepce výstavy Petr Rezek. GBR, Louny.

³¹⁸ Prodlouženo. Původně do 2000/03/12.

- 2006/04/22 - 2006/07/09 **Dalibor Chatrný a prostor.** Výběr 116 exponátů. Úvodní slovo Jaromír Zemina. GBR, Louny (také Dům umění města Brna).³¹⁹
- 2006/08/05 - 2006/11/05 **Kamil Linhart.** Připravila Alica Štefančíková. Obrazy a plastiky. GBR, Louny.³²⁰
- 2006/11/18 - 2007 **Transformace krajiny: Ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech.** Vystaveno 100 děl 1. poloviny 20. století ze sbírek GBR. Zastoupen například Hugo Boettinger, Josef Čapek, Karel Černý, František Hudeček, Pravoslav Kotík, Kamil Lhoták, Svatopluk Máchal, Otakar Nejedlý, Willi Nowak, Antonín Pelc a Václav Špála. GBR, Louny.
- 2007/06/28 - 2007/09/30 **Surrealismus v Lounech.** Zastoupen Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora. Výstava navazující na výstavu *Kamil Linhart*. Výstava uspořádána u příležitosti prvního výročí Linhartova úmrtí. GBR, Louny.
- 2007/10/27 - 2008/02/03 **Zorka Ságlová.** GBR, Louny.
- 2008/02/23 - 2008/05/11 **Vladislav Mirvald.** Výstavu připravila Alica Štefančíková. GBR, Louny.
- 2008/05/24 - 2008/08/10 **Neprodané obrazy.** Zastoupena Mariana Alasseur, Miroslava Beranová, Petr Fiala, Roman Franta, Jan Gemrot, Petr Hampl, Xenie Hoffmeisterová, Jiří Houska, Dušan Mravec, Blanka Nováková, Jiří Petrbok, Zuzana Sommernitzová alias Skaliarik, Marek Slavík, Stanislav Šteif. GBR, Louny.³²¹
- 2008/09/20 - 2009/01/11 **Sbírky, jak je neznáte. 70. a 80. léta.** Zastoupen Jiří David, Stanislav Diviš, Rudolf Fila, Stanislav Filko, Jozef Jankovič, Vladimír Janoušek, Václav Jíra, Jiří John, Olga Karlíková, Svatopluk Klimeš, Eva Kmentová, Vladimír Kokolia, Jiří Kovanda, Aleš Lamr, Josef Mžyk, Jiří Načeradský, Rudolf Němec, Jiří Nepasický, Karel Nepraš, Pavel Nešleha, Vratislav Karel Novák, Petra Oriěšková, Ivan Ouhel, Eduard Ovčáček, Petr Pavlík, Jaroslava Pešicová, Theodor Pištěk, Michael Rittstein, Jaroslav Róna, Zbyšek Sion, František Skála, Otakar Slavík, Jiří Sozanský, Antonín Střížek, Jan Šafránek, Adriena Šimotová, Josef Šimůnek, Jitka Válová, Jan Vančura, Jaroslav Vožniak a Ladislav Zívr. Výstava byla zaměřena na období normalizačních 70. a 80. let, vymezena roky 1968 až 1988 a byla připravena k výročnímu datu končícímu osmičkou. Výstava členěna na několik uzavřených celků reprezentujících určité konkrétní převládající tendence. Připravila Alica Štefančíková. GBR, Louny.
- 2009/02/07 - 2009/04/26 **Jan Hendrych.** Výstava zaměřená na figuru. GBR, Louny.

³¹⁹ Součástí výstavy experimentální byly filmy Dalibora Chatrného a Aloise Piňose - tzv. akustickooptické kompozice, které vznikaly v letech 1969 až 1970. Filmy byly poprvé promítány na *Festivalu experimentální hudby* v Brně v roce 1970, za klavírního doprovodu Cyrila Klimeše.

³²⁰ GBR se v této expozici podařilo z valné části zrekonstruovat dvě jeho významné výstavy: výstavu z roku 1969 v Praze a výstavu z roku 1970 v Ostrově nad Ohří (NĚMČICKÝ, 2006).

³²¹ Inspirací této výstavy se stala aukce obrazů, která proběhla v Galerii XXL v roce 2008. Název symbolizuje komerčně neúspěšnou kvalitu. Díla vznikla v letech 1997 - 2007 a jejich představení je odbočkou v koncepci galerie, mající ukázat na to, jak důležitá je specializace a jak je důležité se dívat na určitý problém z opačných aspektů (ŠTEFANČÍKOVÁ, 2008).

- 2009/05/16 - 2009/07/26 **Vladimír Novák: Blšany, Louny: 2003 - 2009.**³²² GBR, Louny.
- 2009/08/15 - 2009/10/25 **Milan Grygar.** GBR, Louny.
- 2010/04/10 - 2010/08/29 **Kosmos Kamila Linharta.** Výstava pořádaná u příležitosti nedožitého 90. výročí narození. GBR, Louny. GBR, Louny.
- 2010/10/23 - 2011/02/27 **Zdeněk Sýkora.** Výstava pořádaná u příležitosti 90. výročí narození. GBR, Louny.
- 2011/04/30 - 2011/08/28 **Vladislav Mirvald: Geometrická zátíží.** GBR, Louny.
- 2011/10/08 - 2012/02/26 **Olga Karlíková.** Průřezová výstava celoživotním dílem autorky. Výstavu připravila PhDr. Miroslava Hlaváčková. GBR, Louny.
- 2011/11/18 Uzavřena PSEF. Krádež 4 děl Emila Filly.
- 2012/05/11 - 2012/09/09 **Emil Filla: Navrácené obrazy.** Vystaveno 6 kubistických děl Emila Filly. Výstava uspořádaná u příležitosti nalezení ukradených kubistických obrazů Emila Filly z PSEF. Výstava probíhala pod záštitou hejtmanky Ústeckého kraje Bc. Jany Vaňhové.

³²² Vladimír Novák pochází z nedalekých Blšan. V současnosti žije střídavě v Praze a Miláně.

6.2 KATALOGY

1964 - 1966/02

- 1964 *Koláže Jiřího Koláře. Městská galerie Louny, červen 1964.* Text Josef Hlaváček, Adolf Hoffmeister. Louny: Městská galerie, 1964. 6 s.
- 1965 *Emil Filla: Výstava grafických cyklů „Boje a zápasy“.* Text Čestmír Berka. Praha: Středočeská galerie v Praze, 1965.

1966/03 - 1969

- 1966 *Jan Kojan: K 80. výročí narození a k 15. výročí úmrtí.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1966. (4) + 1 list.
- 1966 *Ulrich Creutz. Výstava díla pozdně gotického sochaře.* Jaromíra Homolky. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1966. [4] s.
- 1966 *Picasso: umělecký plakát.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1967. [8] s.
- 1966 *Konstruktivní tendence: Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem: Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě: jaro-podzim 1966: katalog výstavy.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1966. 14 s.
- 1967 *Ladislav Postupa: fotografie.* Text Jiří Janáček. [Louny: Galerie Benedikta Rejta, 1967. 2 1.]
- 1967 *Radek Kratina.* Text Jiří Valoch. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1967. 12 s.
- 1968 *Bohuslav Reynek: Grafika. Galerie Benedikta Rejta v Lounech IV.1968, Divadlo hudby Ústí nad Labem V.1968, Galerie výtvarného umění Ostrov nad Ohří VI.1968, Oblastní galerie výtvarného umění Liberec VII.-VIII.1968.* Text Jaroslav Durych, Bohuslav Reynek, úvodní text Jiří Šerých. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 12 s.
- 1968 *Josef Čapek: Děti a zvířátka. Pastely.* Text Josef Čapek. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. 12 s.
- 1968 *Dodekaedr.* Text Jiří Siblík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. 1 sv.
- 1968 *Antonín Slaviček.* Miloš Saxl. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968.
- 1968 *Česká moderní grafika ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech. I. výstava přírůstků galerijní sbírky.* Text Oldřich Černík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. [20] s.
- 1968 *Vladislav Mirvald: Geometrické obrazy 1967-1968.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968.
- 1969 *Emil Filla: Grafická zátiší. Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Galerie výtvarného umění v Roudnici.* Text Čestmír Berka. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. [20] s.
- [1969] *Výstava malířského kroužku.* Text Zdeněk Sýkora. Louny: GBR, [1969].
- 1969 *Ota Janeček: Dětem.* Text Hana Benešová. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. 12 s.
- 1969 *Obrazy, plastiky - 2. výstava přírůstků sbírky: Louny, 13. července 1969 - 14. září 1969.* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. 24 s.

- 1969 *Jindřich Prucha*. Text Marie Hovorková. Roudnice nad Labem: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969.
- 1969 *Zdeněk Pešánek: Světelné plastiky*. Text Petr Hartmann. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [1969]. 12 s.
- 1969 *Kamil Linhart: Relieфы*. Text Jiří Padrta. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969.

70. léta

- 1970 *Otakar Slavík: Obrazy žen 1969*. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. 8 s.
- 1970 *Výstava grafiky Skupiny 42: z fondů středočeské galerie*. Výběr exponátů Jiří Kohoutek, katalog připravil Jan Dvořák. [Praha: Středočeská galerie, 1968.]
- 1970 *Josef Lada*. Text Jan Vrána. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. 12 s.
- 1970 *Jan Kubiček. Galerie Benedikta Rejta Louny, 20. září - 18. října 1970*. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. Nestr. 1970 *Jan Štursa: Drobná plastika*. Text Václav Procházka, Antonín Sova. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. [12] s.
- 1970 *Václav Jira: Obrazy a objekty: Louny, 13. prosince 1970 - 10. ledna 1971. Louny*. Text Jiří Padrta. Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. 12 s.
- 1971 *Argentinští konstruktivisté*. Text Štěpánek Pavel. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.
- 1971 *Evropský secesní plakát. Louny 7. března - 4. dubna. Umělecko-průmyslové museum v Praze, Galerie Benedikta Rejta v Lounech*. Text Tomáš Vlček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.
- 1971 *Sociální tematika v české grafice dvacátých let: ze sbírek Galerie Benedikta Rejta*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.
- 1971 *Goblény. Práce žáků gymnasia v Lounech*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.
- 1971 *Pohledy na Prahu ze sbírek Muzea hlavního města Prahy*. Text Jarmila Jindrová. Roudnice nad Labem: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, 1971.
- 1971 *Demartini*. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1971.
- [1971] *Miloš Jiránek*. Text Marcela Pánková. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [1971].
- 1972 *Kamil Lhoták. Co mám rád. Obrazy z let 1930-1970. Liberec: Galerie výtvarného umění v Liberci, září - říjen 1971; Litoměřice: Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, listopad - prosinec 1971; Louny, Galerie Benedikta Rejta, leden - únor 1972; Ostrov nad Ohří: Galerie umění v Ostrově nad Ohří, únor - březen 1972*. Text Jaromír Zemina, překlad do německého jazyka Marie Anna Kotrbová. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972. [17] s.
- 1972 *Karel Malich: plastiky, projekty*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972.
- 1972 *Václav Rabas. Krajiny z Českého středohoří*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972.
- 1972 *Z díla Cyrila Boudy*. Text Jarmila Jindrová. Roudnice nad Labem: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, 1971.
- 1972 *Emil Filla: IV. výstava přírůstků sbírky*. Text Jan Sekera. Návrh plakátu a úprava katalogu Jaromír Mösner. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972. [23] s.

- 1972 *Jan Preisler. Výbor z díla. Louny: 14.12.1972-14.1.1973.* Text Marie Hovorková. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972.
- 1972 *Národní umělec SSSR Vasil Kassian. Moskevská skupina "Dviženije".* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972. 2 svazky.
- 1973 *Národní umělec Josef Brož. Výbor z díla.* Text Miroslav Kudrna. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Litoměřice: Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, 1973. 16 s.
- 1973 *Václav Hejna. Výbor z díla: 29.3.-23.4.* Text Jiří Kohoutek. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973.
- 1973 *Tapiserie - art protis. Žatec 5.března - 5.dubna 1973, Louny 26. dubna - 27. května 1973.* Text Antonín Kybal. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973.
- 1973 *Národní umělec Jiří Trnka.* Text Tomáš Vlček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973.
- 1973 *Fotograf František Drtikol: (tvorba z let 1903-35): [Praha], prosinec 1972 - únor 1973.* Výstavu koncipovala a katalog napsala a sestavila Anna Fárová. Úpravy katalogu Libor Fára. [Praha]: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, 1973.
- 1973 *Kubánský plakát.* Text Pavel Štěpánek. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973. [11] s.
- 1973 *Grafika Josefa Čapka: ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech.* Text Jaroslav Slavík. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973. [14] s.
- 1973 *Galerie Benedikta Rejta. Nikolaj Chvorinov. Listopad - prosinec 1973.* Text Věra Jirousová. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1973.
- 1978 *Josef Wagner. [Krajská galerie Hradec Králové: květen - červen 1978.]* Text úvodní studie katalogu a výběr prací František Šmejkal. Životopisná zkratka, soupis vystavených prací, bibliografie výstav a literárních prací J. Wagnera Jiří Zemánek. *Edice práce galerie.* [Hradec Králové: Krajská galerie Hradec Králové, 1978.]
- 1978 *Severočeské veduty 17.-19. století.* Roudnice nad Labem: Galerie výtvarného umění, 1978. [16] s.

80. léta

- 1980 *Eva Brodská: Tapiserie.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1980.1 složený I.
- 1980 *Josef Wagner: sochařské kresby. [Dům umění města Brna, Kabinet grafiky, Dům pánů z Kunštátu 4.5.-1.6. 1980; Galerie Benedikta Rejta v Lounech.]* Text Jan Sekera. Brno: Dům umění města Brna, 1980.
- 1980 *Emil Filla: pamětní síň na Peruci: Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 1980.* Text Jan Sekera. Praha: Výstavnictví, 1980. 59 s.
- 1982 *Vladislav Mirvald.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1982. 12 s. Metodický list.
- 1982 *Kouzelný cirkus Zdenka Seydla.* Text Jiří Kotalík. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1982. [12] s.
- 1982 *Václav Zralý. Galerie Benedikta Rejta, Louny 26.9.-31.10.1982.* Text Jan Sekera, Vladimír Šlapeta. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1982. 29 s.
- 1983 *Dagmar Hendrychová - keramické dílo: 1930-1981: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze květen - červenec 1983, Galerie Benedikta Rejta v Lounech srpen - září 1983.* Text Dagmar Tučná. Praha: Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, 1983.

- 1984 *Jiří Corvin: Obrazy.* Text Václav Formánek. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1984. 6 s.
- 1984 *Adolf Loos a česká architektura.* Text Vladimír Šlapeta, Jan Sekera a Julius Posener. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1984. Nestr.
- 1984 *Alexandr Rodčenko - fotografie a grafika: Kabinet fotografie, Dům pánů z Kunštátu Brno, 18.10-20.11.1983, Galerie Benedikta Rejta Louny, 1984.* Text Rudolf Mayer, Jiří Valoch. Brno: Dům umění města Brna, 1984.
- 1984 *Josef Váchal: Dílo. Výstava ke 100. výročí narození: 5.7.-9.9.1984 Oblastní galerie Roudnice nad Labem.* Text Jan K. Čeliš, Miloš Šejn. Roudnice nad Labem: Oblastní galerie v Roudnici nad Labem, 1984.
- 1984 *Bohumil Kubišta: k stému výročí narození: [výběr z díla].* Text Mahulena Nešlehová. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [1984]. 18 s.
- 1985 *Jan Otakar Marvánek (1884-1921). Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 18.1.-17.2.1985.* Text Pavel Ondračka. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1985. 39 s.
- 1985 *František Hora: Výběr z životního díla: Oblastní galerie Benedikta Rejta v Lounech 27. dubna - 26. května 1985, Oblastní galerie v Roudnici nad Labem.* Text Jan Škvára. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1985. 24 s.
- 1985 *Jiří Anderle: Výběr z grafického díla: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Okresní knihovna v Lounech, výstavní síň Luna, léto 1985, Severočeská galerie výtvarného umění, zima 1985-86.* Text Jiří Kotalík. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 1985. 32 s. Koncepce výstavy a výběr exponátů PhDr. Miroslava Hlaváčková.
- [1985] *Národní umělec Karel Souček. Obrazy a kresby vybrané ze sbírky Galerie Benedikta.* Louny: Galerie Benedikta Rejta, [1985]. 1 složený l.
- 1985 *V. Bartovský: Výběr z díla: Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, březen-duben 1985: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, výstavní síň Luna, září 1985.* Text Ivona Raimanová. Litoměřice: Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, 1985.
- [1985] *Emil Filla: České středohoří.* Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [1985]. [3] s.
- [1985] CHOCHOL, J., PODZEMNÝ, R. F., ŠLAPETA, V.: *Výstava jednoho domu. Skleněný obytný dům v Praze - Dejvicích. Richard F. Podzemný: 1936-38.* Davle: Disk, [1985].
- [1986] *Vjačeslav Fomič Kolejčuk: Plastiky, koláže, dokumentace: Kabinet architektury - Dům pánů z Kunštátu Brno, 16. prosince 1986 - 18. ledna 1987, malá výstavní síň Louny, únor - březen 1987.* Text Jiří Valoch. Brno: Dům umění města Brna, [1986]. [25] s.
- [1987] *Alén Diviš.* Text Jaromír Zemina, Bohuslav Martinů. Dvojlist k výstavě s textem o Alénu Divišovi. Bez katalogu. [Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1987.]
- [1987] *Francisco infante: Artefakty a kresby. [Dům umění města Brna: Galerie Stará radnice: 1.12.1987-17.1.1988; Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Malá výstavní síň: 22.10.-22.11.1987.]* Text Jiří Valoch. Brno: Dům umění města Brna, [1987]. [24] s.
- 1987 *KRÁL, K.: Severočeské veduty: XVII. - XIX. století; Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem, červenec - srpen 1978, Okresní muzeum v Ústí nad Labem, září - říjen 1978, Galerie Benedikta Rejta v Lounech, listopad - prosinec 1978.* Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1987. 108 s.
- 1989 *Hana Fillová: Obrazy a kresby: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Malá výstavní síň.* Text František Krejčí. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1989. [8] s.

- [1989] *Milan Knížák, 1953-1988: v domě pánů z Kunštátu, Brno, 12. dubna-21. května 1989, pořádá Dům umění města Brna, Galerie Benedikta Rejta v Lounech.* Brno: Dům umění města Brna, [1989]. [166] s.
- 1989 *Václav Jíra: obrazy: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Malá výstavní síň 25.11.1989-2.1.1990, Výstavní síň Díla, 5.12.1989-2.1.1990, Výstavní síň Luna 15.12.1989-2.1.1990.* Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1989. [12] s.

90. léta

- 1990 *Dalibor Chatrný. Dům umění města Brna a Galérie Jaroslava Krále 7.12.1990-7.1.1991; Galérie výtvarného umění ve Zlíně 26.2-7.4.1991; Muzeum Kroměřížska, Památník Maxe Švabinského duben - červen 1991; Galérie Benedikta Rejta v Lounech.* Text Jiří Valoch. Brno: Dům umění města Brna, 1990. [166] s.
- 1991 *Adriena Šimotová: Magie věcí.* Text Jaromír Zemina, Alica Štefančíková. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1991. [9] s.
- 1991 STANKO, V.: *Ako zaobchádzať s domorodcami.* [15.10.1991-]. Text Vasil Stanko. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1991. ca 60 s.
- 1991 *Radoslav Kratina.* Text Radek Kratina. Výstava: Radek Kratina. Foto [Arsén] Pohribný, J. Hampl, K. Kuklík, A. Matějčík, J. Brabec, [Radoslav] Kratina. [Louny]: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, tisk Davle, [1991]. [11] s. ISBN 80-85051-00-1.
- 1993 MACHALICKÝ, J., ŠTEFANČÍKOVÁ, A.: *Pět osobností: Václav Boštík, Čestmír Kafka, Stanislav Kolíbal, Karel Malich, Adriena Šimotová a jejich díla ze sbírek Galerie Benedikta Rejta: září-říjen 1993, Praha, Klášter premonstrátů na Strahově.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, Praha: MUSAION - nadace českého výtvarného umění, Česko: Agentura Rapin, 1993. [40] s.

Od roku 1998 do současnosti (tj. v nové budově)

- 1999 *Pamětní síň Emila Filly: Jižní křídlo zámku na Peruci: Galerie Benedikta Rejta v Lounech.* Peruc: Obecní úřad, 1999. 5 volných l.
- 2000 *Zdeněk Sýkora. Galerie Benedikta Rejta Louny 12.2.-12.3.2000.* Text Josef Hlaváček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2000. Nestr. Koncepce výstavy a katalogu Zdeněk Sýkora, Lenka Sýkorová.
- 2000 *Galerie Benedikta Rejta: Pamětní síň Emila Fily, jižní křídlo zámku na Peruci.* Peruc: Obecní úřad, [2000].
- 2001 *Josef Šimůnek: u příležitosti autorova životního jubilea pořádá retrospektivní výstavu Galerie Benedikta Rejta.* 1. vyd. Text Jiří Dolejš, Jan Sekera, Otakar Votoček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. Nestr. ISBN 80-59051-02-8.
- 2001 HLAVÁČEK, J.: *Václav Jíra. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001.* [20] [katalog k výstavě konané 1.12.2001-27.1.2002, Galerie Benedikta Rejta v Lounech]. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. [20] s.
- 2002 *Vladimír Janoušek.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2002. [2] s. Katalogový list.
- 2003 *Václav Boštík, Jan Křížek, Jiří Mrázek: Galerie Benedikta Rejta v Lounech 15.11.2003-25.1.2004.* Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2003. [40] s.
- 2004 SRP, K.: *Karel Malich: 19.6.-5.9.2004, Galerie Benedikta Rejta - muzeum moderního umění.* V Lounech: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2004. [20] s.

- 2004 MOTYČKA, M., ŠINDELOVÁ, J.: *Václav Cigler*. [vydáno k výstavě pořádané ve dnech 28.9.2004-16.1.2005 v Galerii Benedikta Rejta v Lounech]. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [2004]. [38] s.
- 2006 *Dalibor Chatrný a prostor*. [výstava Dům umění města Brna 15.6.-7.8.2005, Galerie Benedikta Rejta Louny 22.4.-9.7.2006]. Brno: Dům umění města Brna, 2006.
- 2006 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kamil Linhart: 08.01.1920-19.06.2006*: [Galerie Benedikta Rejta 5.8.2006-5.11.2006]. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, [2006]. 155 s. Edice GBR, sv. 1. ISBN 80-85051-07-9.
- 2007 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- 2007 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Zorka Ságlová: [Galerie Benedikta Rejta 27.10.2007-3.2.2008]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [78] s. Edice GBR, sv. 3.
- 2008 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Vladislav Mirvald: 03.08.1921-19.04.2003: [Galerie Benedikta Rejta 23.2.2008-11.5.2008]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2008. 182 s. Edice GBR, sv. 4. ISBN 978-80-85051-10-0.
- 2008 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Neprodané obrazy: Galerie Benedikta Rejta 24.5.2008-10.8.2008*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2008. 96 s. Edice GBR, sv. 5. ISBN 978-80-85051-11-7.
- 2008 ROUS, J.: *Čestmír Kafka: Krajiny možného konání*. Praha: Společnost Topičova salonu, 2008. Katalogová pozvánka. [16] s.
- 2009 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Jan Hendrych: [7.2.2009-26.4.2009]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2009. 243 s. Edice GBR, sv. 6.
- 2009 GRYGAR, Š., LARVOVÁ, H., SEDLÁKOVÁ, L.: *Milan Grygar*. [Praha]: Gema Art, [2009]. 367 s.
- 2009 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Vladimír Novák: Blšany, Louny: 2003-2009: Galerie Benedikta Rejta, 16.05.2009-26.07.2009*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2009. 113 s. Edice GBR, sv. 7.
- 2010 ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kosmos Kamila Linharta: Kamil Linhart 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 10.4.2010-29.8.2010]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2010. Edice GBR, sv. 8. ISBN 978-80-85051-14-8.
- 2011 HLAVÁČKOVÁ, M.: *Olga Karlíková*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2011. 183 s. Edice GBR, sv. 10.
- 2012 *Emil Filla: Navracené Obrazy*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2012. Edice GBR, sv. 11. Vydáno u příležitosti výstavy *Emil Filla: Navracené obrazy*, konané ve dnech 11. 5. - 9. 9. 2012.

7 Použitá literatura, prameny a zdroje

7.1 Tištěná literatura

ALAN, J.: *Alternativní kultura jako sociologické téma*. In: ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. s. 11-59. ISBN 80-7106-449-1.

Bulletin Uměleckohistorické Společnosti v českých zemích. Praha: Uměleckohistorická společnost v českých zemích, [1990]-, 2008, roč. 20, č. 2, s. 31. ISSN 0862-612X. (Citováno jako *Bulletin*.) Dostupné také z WWW: <http://www.dejinyumeni.cz/> .

Co přeje lounská veřejnost k novému roku. Kulturní měsíčník Louny, 1964, leden, s. 12.

Česká moderní grafika ze sbírek Galerie Benedikta Rejta v Lounech. I. výstava přírůstků galerijní sbírky. Text Oldřich Černík, Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1968. [20] s. (Citováno jako *Česká moderní grafika*.)

DAŇKOVÁ, J.: *České geometrické a konkrétní umění a klub konkretistů 2*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Ústav hudební vědy, 2008. Bakalářská diplomová práce. Vedoucí práce: PhDr. Aleš Filip, Ph.D. Dostupné také z WWW: http://is.muni.cz/th/181024/ff_b/ .

DEVEROVÁ, M.: *Instalace vnitřního prostoru - její počátky v českém umění*. Brno: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2009. Magisterská diplomová práce. Vedoucí práce: PhDr. Alena Pomajzlová, Ph.D. 134 s. Dostupné také z WWW: http://is.muni.cz/th/74341/ff_m/ .

Deset let galérie Benedikta Rejta. Kulturní měsíčník Louny, 1976, srpen, s. 2-4.

Deset let lounské galerie. Hlas, 1976, roč. 26, č. 22, 1976-06-04.

Diskusní příspěvky, Dr. Josef Hlaváček – kulturní správa ONV. Hlas, 1968, roč. 18, č. 27, 1968-07-05.

DISMAN, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4. dotisk 3. vyd. Praha: Karolinum, 2007. 374 s. ISBN 978-80-246-0139-7.

DOLÁK, J.: *K teorii sbírkotvorné činnosti muzeí: některé problémy muzejní selekce. Lidský postoj ke světu a uchovávací vztah*. In: *Teorie a praxe vybraných muzejních činností*. 1. vyd. Brno: Technické muzeum v Brně, 2005. s. 4-11. ISBN 80-86413-20-9.

- DOLEJŠ, J.: *Struktury a iterace Josefa Šimůnka*. 1969. In: *Josef Šimůnek: u příležitosti autorova životního jubilea pořádá retrospektivní výstavu Galerie Benedikta Rejta*. 1. vyd. Text Jiří Dolejš, Jan Sekera, Otakar Votoček. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2001. Nestr. ISBN 80-59051-02-8.
- Druhá výstava přírůstků lounské galerie*. Hlas, 1969, roč. 19, č. 32, 1969-08-15.
- Evropská cena za architekturu Miese van der Rohe*. Zlatý řez, 2004, č. 26, 83 s. ISSN 1210-4760.
- Fantastic super attack Art boy - Jindřich Vávra*. Text Petr Šourek, Eva Holá. Praha: Gema Art, 2002.
- Galerie B. Rejta do nové budovy*. Hlas, 1967, roč. 17, č. 30, 1967-07-28. Podpisová značka -sk-.
- Galerie Benedikta Rejta*. Kulturní měsíčník Louny, 1966, duben, s. 1-2. Podpisová značka -a-.
- HAVEL, V.: *Šest poznámek o kultuře*. Listy XVI, 1984, č. 5, s. 1-5. In: ŠEVČÍK, J., MORGANOVÁ, P., DUŠKOVÁ, D.: *České umění 1938-1989. /programy/kritické texty/dokumenty/*. 1. vyd. Praha: Academia, 2001. 520 s. ISBN 80-200-0930-2.
- HENDL, J.: *Kvalitativní výzkum*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 407 s. ISBN 80-7367-040-2.
- HLAVÁČEK, J.: *Výpovědi umění*. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1991. 237 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Lounské duchovno v šedesátých letech*. In: *Louny*. 1. vyd. Louny: Adart, 1995. 56 s.
- HLAVÁČEK, J.: *Emil Juliš - Jubilant z „lounské party“*. REGIZ, 1996a, [roč. 1], č. 2. Dostupné také z WWW: <http://www.vejr.cz/regiz/archiv/ruzne/vzhuru.html> . Uloženo v digitálního archivu WebArchiv.
- HLAVÁČEK, J.: *Vzhůru srdce*. FORUM UK, 1996b, roč. 3, č. 1, 1996- 09-27. Projev ke jmenování profesorů. Dostupné také z WWW: <http://www.vejr.cz/regiz/archiv/ruzne/vzhuru.html> .
- HLAVÁČEK, J.: *Příběh jedné galerie*. Ateliér, 1998, roč. 11, č. 21, s. 1. ISSN 1210-5236.
- HLAVÁČEK, J.: *Neokonstruktivismus a kinetismus*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.
- CHALUPECKÝ, J.: *Na hranicích umění: několik příběhů*. Praha: Prostor, 1990. 158 s. ISBN 80-85190-06-0.
- CHALUPECKÝ, J.: *Nové umění v Čechách*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 1994. 173 s. Ars pictura. ISBN 80-85787-81-4.

- CHUCHMA, J.: *Případ Louny*. A2, 2007, č.5. 2007-01-31. ISSN 1803-6635.
- I to je kulturní revoluce*. Kulturní měsíčník Louny, 1962, prosinec.
- JANATA, M.: *Blížíme se ohni*. Ateliér, 1999, roč. 12, č. 2, 1999-01-21. ISSN 1210-5236.
- Jedenáct kritiků odpovídá. 1989-1999. Deset let svobodné tvorby*. Architekt, 1999, roč. [1999], č. 12. ISSN 0862-7010.
- JEDLIČKA, J.: *Veselé i neveselé povídání k jubileu knihovny*. Hlas, 1998, roč. 8, č. 5, s. 4. ISSN 1210-723.
- Jedna poznámka k osvětovému životu v Lounech*. Kulturní měsíčník Louny, 1962, prosinec, s. 4-5.
- K výstavě malířského kroužku*. Kulturní měsíčník Louny, 1969, červen, s. 3-4. Podepsán V. M.
- KAISER, V., KAISEROVÁ, K. (eds.): *Dějiny města Ústí nad Labem*. Ústí nad Labem: Město Ústí nad Labem, 1995. 369 s. ISBN 80-901761-5-1. Dostupné také z WWW: <http://www.usti-nl.cz/dejiny/obsah.htm>.
- KALINA, P.: *Benedikt Ried a počátky záalpské renesance*. Praha: Academia, 2009. 299 s. ISBN 978-80-200-1744-4.
- KLIMEŠOVÁ, M.: *České výtvarné umění druhé poloviny 20. století. Alternativa a underground, umění a společnost*. In: ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. s. 377-419. ISBN 80-7106-449-1.
- KLUSÁKOVÁ, H.: *Emil Juliš*. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky, 2004. Diplomová práce. Vedoucí práce: doc. PhDr. Lubomír Machala, CSc. Dostupné také z WWW: http://www.vejr.cz/julis/julis_soubory/julis_klusakova.html .
- KOHÚTEK, P.: *Prezentování kvalitativních údajů*. Biograf, 1997, č. 9, odst. 17. Dostupné také z WWW: <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=908>.
- KOUKAL, P.: *Kouzelná deskriptiva Vladislava Mirvalda*. Deník Lučan, 1996, 3.-4. 8. Rozhovor. In: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Vladislav Mirvald: 03.08.1921-19.04.2003: [Galerie Benedikta Rejta 23.2.2008-11.5.2008]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2008. 182 s. Edice GBR, sv. 4. ISBN 978-80-85051-10-0.
- Kultura a Louny dnes*. Kulturní měsíčník Louny, 1968, květen, s. 2-3.
- Kulturní provincie?* Kulturní měsíčník Louny, 1966, březen, s. 14. Podepsán L. P.

- LINHART, K.: *Setkání s Janíkem*, REGIZ 1996, [roč. 1], č. 4. Dostupné také z WWW: <http://www.vejř.cz/REGIZ/archiv/ruzne/janik.html> . Uloženo v digitálního archivu WebArchiv.
- MACHOVEC, M.: *Od avantgardy přes podzemí do undergroundu - Skupina edice Půlnoc 1949-1955 a undergroundový okruh Plastic People 1969-1989*. In: ALAN, J. (ed.): *Alternativní kultura: příběh české společnosti 1945-1989*. Praha: Nakladatelství lidové noviny, 2001. s. 11-59. ISBN 80-7106-449-1.
- MIRVALD, V.: *Dvě místa u Ohře. Vzpomínka na vznik Galerie Bedřicha Rejta v Lounech*. Výtvarné umění. Zakázané umění I., 1995, č. 3-4. s. 178-1978.
- MOKREJŠ, A., HLAVÁČEK, J.: *Osobitost českého duchovního života šedesátých let*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.
- NAVRÁTIL, J.: *Duchovní cesta Kamila Linharta*. In: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kosmos Kamila Linharta: Kamil Linhart 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 10.04.2010-29.08.2010]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2010. Edice GBR, sv. 6. ISBN 978-80-85051-14-8.
- NEŠLEHOVÁ, M.: *Racionální a přeludná obrazivost*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.
- NOIRIEL, G.: *Úvod do sociohistorie*. Překlad Pavel Sitek. Studijní texty. 1. vyd. Praha: Slon, 2012. 146 s. ISBN 978-80-7419-061-2.
- Nová koncertní sezóna*. Kulturní měsíčník Louny, 1978, listopad.
- Nová krása*. Hlas, 1968, roč. 18, č. 7, 1968-01-16, s.3.
- Obrazy, plastiky - 2. výstava přírůstků sbírky: Louny, 13. července 1969 - 14. září 1969*. Text Jan Sekera. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969. 24 s. (Citováno jako *Obrazy, plastiky*.)
- Okresní galerie v Lounech*. Kulturní měsíčník Louny, 1965, listopad, s. 8-9. Podpisová značka - k-.
- O lounské galerii jinak*. Hlas, 1971, roč. 21, č. 40, 1971-10-08. Podpisová značka -g-.

- PADRTA, J.: *Konstruktivní tendence: [Galerie Benedikta Rejta v Lounech: Galerie výtvarného umění v Roudnici nad Labem: Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě: jaro-podzim 1966: katalog výstavy]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta, 1966. 14 s.
- PADRTA, J.: *Kamil Linhart: Reliefy*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1969.
- PATROVSKÁ, Z.: *Ulicemi města Loun*. 1. vyd. Louny: Státní okresní archiv Louny a Městský úřad v Lounech, 1998. 82 s. ISBN 80-239-2427-3.
- PATROVSKÁ, Z., ROEDL, B.: *Biografický slovník okresu Louny*. Louny: s.n., 2000. 118 s. ISBN 80-86067-50-5.
- Plány a perspektivy*. Kulturní měsíčník Louny, 1970, únor, s. 4-6.
- Pocťa Miloši Saxlovi: 29.11.2011-22.1.2012 [Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem]*. Roudnice nad Labem: Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem, 2011. 62 s. ISBN 978-80-87512-09-8.
- POKORNÁ, T., KARLÍK, V.: *Každý máme svoje lobby (s historičkou umění Ludmilou Vachtovou hovoří Terezie Pokorná a Viktor Karlík)*. Revolver Revue 2000, č. 43, s. 118–132. ISSN 1210-2881. Dostupné také z: <http://www.revolverrevue.cz/kazdy-mame-svoje-lobby-s-historickou-umeni-ludmilou-vachtovou-hovori-terezie-pokorna-a-viktor-karlik> .
- POSPISZYL, T.: *Vladislav Mirvald*. 1. vyd. [Řevnice]: Arbor vitae, 2010. 159 s. ISBN 978-80-87164-58-7.
- ROEDL, B., HLUŠTÍK, A. J. (eds.): *Louny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 442 s. ISBN 80-7106-662-1.
- POHRIBNÝ, A.: *Klub konkretistů a hosté*. In: ŠEVČÍK, J., MORGANOVÁ, P., DUŠKOVÁ, D.: *České umění 1938-1989. /programy/kritické texty/dokumenty/*. Praha: Academia, 2001. 520 s.
- POTŮČKOVÁ, A.: *Galerie Benedikta Rejta. Polemické dílo*. Ateliér, 1998, roč. 11, č. 21, s. 1 a 16. ISSN 1210-5236.
- PROCHÁZKA, H.: *Ve světě uznávaný, doma opomíjen*. Protimluv, 2005, roč. 4, č. 3-4, 2005-12-23. ISSN 0862-612X.
- PŘIKRYL, E. et al.: *Emil Přikryl a jeho škola*. 1. vyd. Řevnice: Arbor vitae ve spolupráci s Českou komorou architektů, 2010. 110 s. ISBN 978-80-87164-44-0.
- SEDLÁČEK, Z.: *Kamil Linhart - Cesta ke kruhu*. REGIZ, 1996, [roč. 1], č. 3. Úvodní slovo Z. Sedláčka, pronesené na vernisáži výstavy. Uloženo v digitálního archivu WebArchiv.

- Emil Filla: pamětní síň na Peruci: Galerie Benedikta Rejta v Lounech. 1980.* Text Jan Sekera. Praha: Výstavnictví, 1980. 59 s. (Citováno jako *Emil Filla: pamětní síň na Peruci.*)
- SEKERA, J.: *Reliefy Kamila Linharta*. Kulturní měsíčník Louny, 1970, leden, s. 3-4.
- STUPKOVÁ, J. J.: *Kulturní život v Lounech v letech 1960-1969*. Ústí nad Labem: Filozofická fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, katedra historie, 2007. Vedoucí práce: PhDr. Bohumír Roedl.
- SÝKORA, Z., KAPPEL, P.: *Zdeněk Sýkora 90*. [Praha]: Verzone, 2010. 107 s.
- SÝKORA, Z., SÝKOROVÁ, L. (ed.): *Rozhovory*. [Praha]: Gallery, 2009. 265 s. ISBN 978-80-86990-87-3.
- ŠETLÍK, J.: *Léta sedmdesátá a osmdesátá*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/1), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. 526 s. ISBN 978-80-200-1487-X.
- ŠIKLOVÁ, L.: *Kosmická hra Kamila Linharta*. In: ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kosmos Kamila Linharta: Kamil Linhart 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 10.04.2010-29.08.2010]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2010. Edice GBR, sv. 6. ISBN 978-80-85051-14-8.
- Šimůnek vystavuje v Praze*. Hlas, 1969, roč. 19, č. 2, 1969-01-17.
- ŠPÉT, J.: *Formování a rozvoj socialistického muzejnictví v ČSR. (1945–1985)*. Praha: Národní muzeum v Praze, 1988. 365 s.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Surrealismus v Lounech: Galerie Benedikta Rejta: 28.6.-30.9.2007. Pivovarská 34 Louny*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2007. [60] s. Edice GBR, sv. 2. ISBN 978-80-85051-08-7.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Neprodané obrazy: Galerie Benedikta Rejta 24.5.2008-10.8.2008*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2008. 96 s. Edice GBR, sv. 5. ISBN 978-80-85051-11-7.
- ŠTEFANČÍKOVÁ, A. (ed.): *Kosmos Kamila Linharta: Kamil Linhart 08.01.1920-19.06.2006: [Galerie Benedikta Rejta 10.04.2010-29.08.2010]*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 2010. Edice GBR, sv. 6. ISBN 978-80-85051-14-8.
- ŠUBRT, J., PFEIFEROVÁ, Š.: *Kolektivní paměť jako předmět historicko-sociologického bádání*. Historická sociologie, časopis pro historické sociální vědy, 2010, roč. 2, č. 1, s. 9-29.

- ŠVÁCHA, R.: *Česká architektura a její přísnost: padesát staveb 1989-2004*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2004. ISBN 80-903257-3-4.
- ŠVÁCHA, R.: *Stanovisko k památkové hodnotě obchodního střediska Uran/Banco*. 2011, roč. 11, č. 2, s. 43-44. Bulletin České komory architektů. ISSN 1804-2066.
- TOŠNEROVÁ, K.: *Prvorepublikové Louny, to byl naprostý zázrak, vyznává se malíř Zdeněk Sýkora*. Hlas, 2010, roč. 20, č. 5, s. 3. ISSN 1210-723.
- Václav Jíra: Obrazy a objekty: Louny, 13. prosince 1970 - 10. ledna 1971. Louny*. Text Jiří Padrta. Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1970. 12 s. (Citováno jako *Václav Jíra*.)
- Václav Rabas. Krajiny z Českého středohoří*. Louny: Galerie Benedikta Rejta v Lounech, 1972.
- VALOCH, J.: *Jazyk geometrie*. In: *Dějiny českého výtvarného umění. (VI/2), 1958/2000*. Editor Rostislav Švácha, Marie Platovská. 1. vyd. Praha: Academia, 2007. s. 537-1140. ISBN 978-80-200-1488-8.
- VANĚK, M., MÜCKE, P., PELIKÁNOVÁ, H.: *Naslouchat hlasům paměti: Teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, 2007. 224 s. ISBN 978-80-7285-089-1.
- VOSTŘEL, M.: *Kotěrova kolonie*. Louny: Městské informační středisko. Zpracoval PhDr. Martin Vostřel, odborný pracovník Oblastního muzea v Lounech.
- Výstava v továrně*. Hlas, 1983, roč. 33, č. 41, 1983-10-14. s. 3.
- Z díla Josefa Čapka*. Hlas, 1973, roč. 23, č. 44, 1973-11-02. s. 5.

7.2 Internetové odkazy

- HEŘMANSKÝ, M.: *Úvod do společenských vědních metod. Kvalitativní analýza dat* [online]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2009/2010 [cit. 2012-05-26]. Skripta FHS Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné z WWW:
http://moodle.fhs.cuni.cz/file.php/614/05_redukce_a_analyza_dat/02_kvalitativni_vyzkumna_strategie/final/Kvalitativni_analyza_prezentace_10.12.pps .
- Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně: *Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně: Historie*. [online]. Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, © 2011 [cit. 2012-05-26]. (Citováno jako PedF UJEP.) Dostupné z WWW:
http://pf.ujep.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=669&Itemid=948 .

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Katedra výtvarné výchovy: *Vznik a stručná historie katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze* [online]. Praha: Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova v Praze, © 2010 [cit. 2012-05-26]. (Citováno jako PedF UK.) Dostupné z WWW: <http://tarantula.ruk.cuni.cz/KVV-35.html> .

NĚMČICKÝ, J.: *O Kamilu Linhartovi (na okraj výstavy v Galerii Benedikta Rejta)* [online]. Regiz, 2006, roč. 11, 2006-09-20. In: *Regiz. Lounský kraj: Kronika 2006* [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.vejr.cz/regiz/kronika/kronika2006.html> . Uloženo v digitálním archivu WebArchiv.

Revolver Revue: Autoři [online]. Praha: Revolver Revue, [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.revolverrevue.cz/jaromir-zemina> .

ŠOBÁŇOVÁ, P.: *Kulturně antropologické aspekty muzejního fenoménu* [online]. Antropowebzin, 2011, č. 1. (PDF). Dostupné z WWW: <http://antropologie.zcu.cz/media/document/sobanova-1-2011.pdf> .

Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze: *Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze: Historie* [online]. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze [cit. 2012-05-26]. (Citováno jako VŠUP.) Dostupné z WWW: <http://www.vsup.cz/> .

7.3 Filmový záznam

Přikryl odkryl. Scénář a režie Martin Řezníček. Brno: Česká televize, 2011. 25 min. Filmový dokument z cyklu Prostory. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10319060206-prostory/311294340030009-prikryl-odkryl/video/> .

7.4 Prameny

GBR. Inventární karty děl z let 1966-1978.

GBR. *Koncepce činnosti a dalšího rozvoje galerie v Lounech*. Kopie opisu. (Citováno jako *Koncepce*.)

GBR. *Návrh na osamostatnění galerie v Lounech*. Louny: GBR. Kopie opisu. (Citováno jako *Návrh*.) [Vypracoval Jan Sekera.]

- GBR. *Protokol o předání majetku*. Č.j. 456/2[k]. Nedatováno. Podepsal za Muzeum: Josef Šimůnek, za Galerii: Jan Sekera, za ONV: Josef Hlaváček. Účinnost k 1966-03-01. Kopie originálu. (Citováno jako *Protokol o předání majetku*.)
- GBR. *Statut Galerie Benedikta Rejta*. Louny: GBR, [1965]. Účinnost k 1966-03-01. Kopie opisu. (Citováno jako *Statut*.) [Vypracoval Jan Sekera.]
- GBR. *Zřízení Galerie Benedikta Rejta v Lounech*. Č.j. 456/l z r. 1966. Louny: Odbor školství a kultury ONV v Lounech, 1966-02-14. Vyřizuje Hlaváček. Adresováno Okresní galerii a muzeu v Lounech. Podepsal V. Jelínek, vedoucí odboru. Účinnost k 1966-03-01. Kopie originálu. (Citováno jako *Zřízení GBR*.)
- Archiv Oblastního muzea v Lounech. *Komplexní rozbor činnosti a hospodaření muzea za rok 1962*. Vyhotovil Josef Šimůnek. [1963].
- Archiv Oblastního muzea v Lounech. *Louny čp. 43 a 198. Stavebně historický průzkum*. Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze, listopad 1973. Vedoucí střediska: stav. E. Stach. Zprac.: dějiny: Dr. D. Líbal; rozbor a vývoj: Ing. M. Baštová, Dr. D. Líbal; grafické práce: H. Galíčková. Plán ze srpna 1973.
- BENEŠOVÁ, H.: *Osobní rozhovor s Hanou Benešovou*, Louny, 2012-05-28. (Citováno jako *Rozhovor H. B.*)
- Hlas. Týdeník lounského okresu*. Louny: ONV a OV KSČ v Lounech. Vydání z let 1964-1987. Zdroj Městská knihovna v Lounech a SOKA.
- Katalogy k výstavám z let 1964-2087 (dle dostupnosti). Ze zdrojů: Knihovna GBR, Knihovna uměleckoprůmyslového muzea v Praze a Národní knihovny v Praze.
- Kulturní měsíčník Louny*. Redaktor Jan Suchý. Leden 1960 leden - březen 1991. Louny: od roku 1960 vydáván Osvětovou besedou v Lounech (1960-1967), posléze Společenským a kulturním střediskem v Lounech (1967-1991). Zdroj Městská knihovna v Lounech, SOKA a GBR.
- MÖSNER, J.: *Osobní rozhovor s Jaromírem Mösnerem*, Louny, 2012-05-29. *E-mailová korespondence s Jaromírem Mösnerem* [online], 2012-05-29.
- SEKERA, J.: *Osobní rozhovor s Janem Sekerou*, Louny, 2012-06-02. (Citováno jako *Rozhovor J. S.*)
- SEKERA, J.: *Vzpomínky na lounské výtvarné prostředí v 60. a 70. letech*. Přednáška u příležitosti ukončení výstavy *Spolu*, společné výstavy Kamila Linharta, Vladislava Mirvalda a Zdeňka

Sýkory, konané v nově otevřené výstavní síni Galerie města Loun (GAML) při Vrchlického divadlu, jejíž otevření bylo časováno na 10. 12. 2010, což byl přesně šedesát let od první společné výstavy těchto umělců v prostorách divadla (10. 12. 1950). Louny, GAML, přednáškový sál, 2011-03-21.

SOkA Louny. Sig. 002/III, *Pamětní kniha města Loun 2/III*. Zapisovatel Bořivoj Lůžek. 1951-1969. 525 s. Rukopis. (Citováno jako *Pamětní kniha 2/III*.)

SOkA Louny. Sig. 002/IV, *Pamětní kniha města Loun 2/IV*. Zapisovatel Bořivoj Lůžek. 1970-1977. 370 s. Rukopis. (Citováno jako *Pamětní kniha 2/IV*.)

SOkA Louny. Sig. 002/V, *Pamětní kniha města Loun 2/V*. Zapisovatel Bořivoj Lůžek. 1978-1983. 249 s. Rukopis. (Citováno jako *Pamětní kniha města Loun 2/V*.)

SOkA Louny. Sig. 002/VI, *Pamětní kniha města Loun 2/VI*. Zapisovatel Bořivoj Lůžek, Jiří Beran. 1984-1990. 487 s. Rukopis.

ŠTEFANČÍKOVÁ, A: Autorizovaný životopis Alice Štefančikové, Louny, březen 2012.

7.5 Legislativní dokumenty

Česko. *Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2003 - 2008 (koncepte rozvoje muzejnictví)*. Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2003, roč. 1, částka 8, 2003-11-10. (Citováno jako *Koncepce 2003 - 2008*.) Dostupné také z WWW: <http://www.ntm.cz/data/dokumenty-a-listiny/koncepce-rozvoje-muzejnictvi.rtf> .

Česko. *Koncepce účinnější péče o movité kulturní dědictví v České republice na léta 2010 - 2014 (koncepte rozvoje muzejnictví)*. Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2010, roč. 8, částka 5, 2010-12-21. Koncepce uvedena v části III materiálu č.j. 1187/10. (Citováno jako *Koncepce 2010 - 2014*.) Dostupné také z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kultumi-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/koncepce/koncepce-ucinnejsi-pece-o-movite-kulturni-dedictvi-v-ceske-republice-na-leta-2010---2014-78614/> .

Česko. *Zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve změně změny zákonem č. 483/2004 Sb.* In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2000, částka 36/2000 s. 1686-1691.

Československo. *Předpis č. 1/1967 Sb. Zákonné opatření předsednictva Národního shromáždění o změnách v organizaci a působnosti některých ústředních orgánů*. In: *Sbírka zákonů*.

Československá socialistická republika, 1967, částka 001/1967. s. 1-3.

Československo. *Vyhláška č. 91/1958 ú. l. o nákupu, prodeji a vystavování děl výtvarných umění a práci lidové výtvarné tvořivosti, o zadávání návrhů v oborech umění užitého a o rozmnožování, vystavování a jiném rozšiřování portrétů ústavních činitelů a jiných významných osobností*. Úřední list Československé republiky, 1958, roč. 39, s. 363-366.

Československo. *Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy Československé socialistické republiky*. In: *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika, 1969, částka 1/1969. s. 16.

Československo. *Zákon č. 54/1959 Sb. o muzeích a galeriích*. In: *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika, 1959, částka 022/1959. s. 174.

7.6 Dokumentační zdroje

ABART. Archiv výtvarného umění, o.s. [online]. Archiv výtvarného umění, o.s., © 2005-2006.

Dostupné z WWW: <http://abart-full.artarchiv.cz/>.

ART. Oborová brána umění a architektura [online]. Oborová brána Umění (ART), © 2001-2012.

Dostupné z WWW: <http://art.jib.cz/>.

ARTLIST [online]. Praha: Centrum pro současné umění Praha, o.p.s, © 2006-2011. Dostupné

z WWW: <http://artlist.cz/?id=315>.

GBR. Oficiální stránky: *Galerie Benedikta Rejta. Muzeum Moderního umění* [online]. Louny [cit.

2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.gbr.cz/>.

Knihovna GBR. GBR, Louny.

Knihovna uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Praha.

Městská knihovna Louny. Oficiální stránky: *Městská knihovna Louny: Historie* [online]. Louny:

Městská knihovna Louny, © 2011, [cit. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.mkl.cz/>.

Souborný katalog ČR (CASLIN) [online]. Ex Libris, Národní knihovna ČR, © 2009. Dostupné z

WWW: http://aleph.nkp.cz/F/?func=file&file_name=find-b&local_base=skc.

Státní okresní archiv Louny (SOkA).

7.7 Zdroje fotografií

- HALVÁČEK, J.: *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- [použ. 2012-05-26]. Česká verze. Dostupné z WWW: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ab/JHfoto.jpg> .
- LINHART, K.: *Galerie Benedikta Rejta. Muzeum Moderního umění* [online]. Louny [použ. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.gbr.cz/> . (Archiv výstav, *Kamil Linhart*, 2006.)
- MIRVALD, V.: Archiv autora Miroslav Kukly.
- SEKERA, J.: GAML. Galerie města Loun: *Kamil Linhart, Vladislav Mirvald, Zdeněk Sýkora: SPOLU* [online]. Louny: GAML, © 2012 [použ. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: http://www.gaml.cz/?s=galerie&id_galerie=7 .
- ŠIMŮNEK, J.: Městský úřad Louny: *Oficiální internetové stránky Města Loun a Městského úřadu Louny: Kronika: Rok 2001* [online]. Louny: Městský úřad Louny, © 2009 (aktualizováno 2011-07-13) [použ. 2012-05-26]. Dostupné z WWW: <http://www.mulouny.cz/cs/mesto/dejiny-mesta/kronika/rok-2001> .
- SÝKORA, Z.: Archiv autora Miroslav Kukly.

8 **Zkratky**

ČFVU	- Český fond výtvarných umění
ČSAV	- Československá akademie věd
ČSSR	- Československá socialistická republiky
ČSR	- Československá republika
ČVUT	- České vysoké učení technické v Praze
GBR	- Galerie Benedikta Rejta v Lounech
FD	- Fučíkovo divadlo
ICOM	- International Council of Museum (Mezinárodní rada muzeí)
KML	- Kulturní měsíčník Louny
KNV	- Krajský národní výbor
KSČ	- Komunistická strana Československa
KRM	- Koncepce rozvoje muzejnictví
MG	- Muzeum a galerie v Lounech
MěNV	- Městský národní výbor
MK	- Ministerstvo kultury
NV	- Národní výbor
OK	- Okresní knihovna v Lounech
OVM	- Okresní vlastivědné muzeum v Lounech
ONV	- Okresní národní výbor
PSEF	- Pamětní síň Emila Filly na Peruci
SAKS	- Společenské a kulturní středisko v Lounech
SKNV	- Severočeský krajský národní výbor
SOkA	- Státní okresní archiv v Lounech
SSSR	- Svaz sovětských socialistických republik
SVVŠ	- Střední všeobecně vzdělávací škola
UHS	- Uměleckohistorická společnost
USA	- United States of America (Spojené státy americké)
ÚV	- Ústřední výbor

- UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu)
- VŘSR - Velká říjnová socialistická revoluce